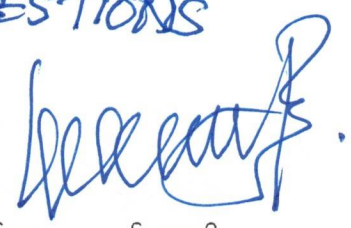

MY ANSWER TO CHRIS'S QUESTIONS

Track 1

ကျွန်တော်က ခရစ်စဒေါ့ထုတ်တဲ့ question လေးတွေရှိတယ်။ စည်းကမ်းတကျရယ်တော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ သူ စိတ်ကူးစိတ်သန်းရတဲ့အတိုင်း လျှောက်ထုတ်ထားတာ။ အဲဒါလေးတွေအတိုင်း ကျွန်တော် လျှောက်ဖြေသွားမယ်ပေါ့လေ။ တချို့ဟာတွေလည်း Overlap ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မှာပေါ့လေ။ တချို့ဟာတွေလည်း လိုမယ်၊ တချို့ဟာတွေလည်း ပိုမယ်၊ တချို့ဟာတွေလည်း ဒီပြင်မေးခွန်းထဲမှာ ရောက်နေတာတွေဘာတွေလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော်ကြိုးစား ပြီးတော့ စာရေးပြီးတော့ ဖြေကြည့်တာပေါ့။ အချိန်ကနွေးနေတယ်။ သူကလည်းသွားတော့မယ်၊ ဧပြီလမှာ သွားတော့မယ်၊ ပါသွားချင်တယ်။ ဘာရယ်ဆိုတော့ ကျွန်တော်က ဒီလိုအသံသွင်းထားလိုက်ရင်လည်း ဖြစ်တာပဲဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော် ခု ကြိုးစားတာပဲ။ အခု ကျွန်တော်ရေးထားတာ ဘယ်လောက်ထိရောက်သွားပြီလဲဆိုတော့ မေးခွန်းနံပါတ်(၇)ရောက်သွားပြီ။ မေးခွန်းနံပါတ် (၇)က ဘာလဲဆိုတော့ where did you grow up တဲ့ ဆိုတော့ ကျွန်တော်ကလည်း ကြိုးစားပြီးလုပ်တာပေါ့လေ။

ကျွန်တော်ကတော့ ဘယ်အရပ်ဒေသမှာ တကယ်တမ်း အချိန်ကြာကြာနဲ့ ဒီ grow up ပေါ့လေ။ ကြီးခဲ့တာလဲ ဆိုတော့ မန္တလေးပေါ့ဗျာ။ မန္တလေးကတော့ အများဆုံး ကြီးခဲ့တာပေါ့။ မန္တလေးမှာပဲ ပန်းချီရေးတဲ့အချိန်တွေက များတာပဲ။ ဒါပေမယ့် သိကြာတဲ့အတိုင်းပဲ ကျွန်တော့်ဘဝတစ်လျှောက်လုံးမှာ ဟိုရောက်ဒီရောက်ကိုး။ မန္တလေးကနေ ကျွန်တော် ရောက်တာပျာ၊ ကျောင်းအုပ်လုပ်ရင်းနဲ့ ထုံးကြီးရောက်တယ်ဗျာ။ နောက်ပြီးတော့မှ အန်တီမြိုင်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်က မိုးကောင်းရောက်တယ်ဗျာ။ ကျောက်စိမ်းတွင်း ရောက်တယ်ဗျာ။ အဲဒီကပြီးတော့ မိုးကုတ်လည်း ရောက်သေးတယ်ဗျာ။ နောက်ပြီးတော့ ကျောက်ကုန်သည်ဖြစ်တဲ့အခါကျ လျှောက်ရောက်တယ်ဗျာ။ ဟိုးနယ်စပ်ဒေသတွေဘာတွေ ရောက်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ တာချီလိတ်တို့၊ မယ်ဆိုင်တို့၊ နောက် ဟိုဘက်က ကျွန်တော်တို့ မော်လမြိုင်ဘက်တွေ ရေး၊ မြိတ်၊ ထားဝယ်ဘက်တွေ ဘာညာ အဲဒီလျှောက် ရောက်တယ်ဗျာ။ ကျွန်တော် ကျောက်ကုန်သည်အနေနဲ့ လျှောက်ရောက်သွားတာ။

အဲဒီကျောက်ကုန်သည် ဘဝတုန်းက သွားရင်းလာရင်းနဲ့ ရန်ကုန်ကို ခဏခဏဝင်တယ်။ အဲဒီမှာ ဝင်လို့ရှိရင် အဲဒီ Architects Incorporated ပေါ့ဗျာ AI မှာ ပေါ်ဦးကလည်း ရှိတယ်၊ ခင်မောင်ရင်ကလည်း ရှိတယ်ဆိုတော့ ကျွန်တော် ဝင်ဝင်ပြီးတော့ ပန်းချီရေးတယ်။ ကြုံလို့ရှိရင် အဲဒီမှာ ပန်းချီပြပွဲလုပ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရေးနည်းကဗျာ ခင်ဗျားတို့ သိတဲ့အတိုင်းပဲ။ တစ်ထိုင်တည်းနဲ့ စိတ်ကူးတစ်ခုကို ပြီးအောင်ရေးတာ မြန်မြန်လုပ်ရတဲ့ ကိစ္စတွေလေ။ အဲဒီတော့က ရေးဖြစ်တယ်ဗျာ။ အဲလိုမှ မရေးရင်လည်း မပြီးတော့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့က နည်းနည်း Spontaneity အခြေခံတဲ့ဟာမျိုးတွေ များတယ်။ စိတ်ကူးစိတ်သန်း ရှိတုန်းကိုရေး၊ ဆက်ရေးပဲ။ အဲဒီတော့ အသေးစိတ်တွေ Details တွေ သိပ်မမက်နဲ့။ ကျွန်တော်တို့ သဘာဝနဲ့ မကိုက်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့စိတ်ကမြန်တယ်။ အဲဒါ ကျွန်တော် ဒါ ကြားထဲ ဖြတ်ပြောချင်တာ ပန်းချီရေးတဲ့လူတွေမှာ အမျိုးမျိုးရှိတာကိုး။ တချို့ကလည်း အသေးစိတ်တွေ

အကြာကြီးရေးလို့ရတယ်။ ရေးရင်းနဲ့ ပစ် ထားခဲ့။ နောက် သုံးလေးငါးနာရီ ၊ သုံးလေးငါးရက်ကြာတော့မှ တစ်ခါပြန်ရေး၊
အဲ သူ့စိတ်ကူးက ဆက်နေတယ်။ သူက ဆက်လို့လည်းရတယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့ သူတို့နည်းတွေကလည်း ဖြည်းဖြည်း၊
နှေးနှေးနဲ့ အနုစိတ်တွေကို သူတို့က ရေးတာပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်တို့ ရေးနည်းတွေက အဲလိုမဟုတ်ဘူး။ ရေးတာကလည်း
မြန်မြန်ရေးတယ်။ မြန်မြန်ပြီးချင် တယ်၊ မြန်မြန်ကြည့်ချင်တယ်။ အဆုံးအဖြတ်က မြန်တယ်။ ရဲရဲရင့်ရင့် ရေးမယ်။
နှေးနှေးရေးဖို့ ကြိုးစားလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်တည်း ကျွန်တော်တို့ပန်းချီကားတွေက အလိုက်လာတတ်တယ်။
ကျွန်တော်တို့ကလည်း နောက်ပိုင်း ဒီခေတ်ပေါ် အယူအဆဆိုတဲ့အထဲမှာသွားတော့ ခေတ်ပေါ် အယူအဆက
အမျိုးမျိုးဖြစ်နိုင်တယ်လေ။ အဲဒီထဲမှာကျွန်တော်တို့က အနှစ်တွေ ဘာတွေ ချုပ်ချက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့
တွေးခေါ်မျှော်မြင်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ ခေတ်ပေါ်အယူအဆမှာက ဒီကိုယ်ပိုင်အတွေးအခေါ်နဲ့ရေးဖို့ ပြင်ပမှာရှိတဲ့
သဘာဝအလှတရားကို သူ့အတိုင်း တူအောင်ရေးတာကို ကျွန်တော်တို့က မနှစ်သက်ဘူး။ အထူးသဖြင့်ဗျာ ဒီဘက်
ဓာတ်ပုံတွေဘာတွေကလည်း ပေါ်လာတော့ ဒါတွေက ပိုပြီးတော့ မလိုဘူးပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်တို့နဲ့လည်း မကိုက်ဘူးဗျ။
အဲဒီလို Photo Realism ပေါ့ တကယ့် Naturalism တို့လို ဘာတို့ကို ကျွန်တော်တို့ က ရေးမယ်ဆိုရင်
ကျွန်တော်တို့စိတ်တွေနဲ့ မကိုက်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ စိတ်တွေက တော်တော်မြန်တယ်။ ပေါ်ဦးလည်း မြန်တယ်၊
ခင်မောင်ရင်လည်း မြန်တယ်၊ ကျွန်တော်လည်း မြန်တယ်။ အဲဒီထဲမှာ အနှေးဆုံးဆိုလို့၊ စိတ်အရှည်ဆုံးဆိုလို့ ပေါ်ဦးပဲ
ရှိတယ်။ ပေါ်ဦးက တော်တော်စိတ်ရှည်သေးတယ်။ ဒါကိုပဲ သူနဲ့ Realism တွေ Naturalism တွေနဲ့ မကိုက်ပြန် ဘူး။
ဒါမို့လို့ သူလည်း မလုပ်ပါဘူး။ သူဘယ်မှာပဲ လုပ်တုန်းဆိုတော့ Realism နဲ့ အနီးစပ်ဆုံးက ပုံတူတွေ ရေးစားတယ်။
ဒါကတော့ သူ့စီးပွားရေးအတွက် လုပ်သင့်လုပ်အပ်တဲ့အရာ။ သူ့လက်ကလည်း ကောင်းတယ်။ ပုံတူရေးဖို့လည်း ကောင်း
တယ်။ ကောင်းတော့ သူကရေးတယ်။ ပုံတူတွေလည်း သူအကြာကြီး မရေးဘူး။ ဓာတ်ပုံရိုက်ပြီး ဓာတ်ပုံပေးလိုက်ရင်လည်း
ပေါ်ဦးက အချိန်အကြာကြီးယူပြီးတော့ ပုံတူမရေးဘူး။ သူ ဒီလိုပဲ ခပ်မြန်မြန်၊ ခပ်သွက်သွက်ရေးတယ်။ ပုံတူတစ်ခုကို သူ
အလွန်ရေးလှရင် တစ်ရက်နှစ်ရက်ပဲ ရေးတယ်။ ပန်းချီကားဆိုရင်လည်း ဒီလိုပဲ ရေးတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့
ပိုဆိုးတယ်။ ပန်းချီကားကို မနက်ကရေးပြီး ညနေပြီးမှ။ မပြီးလို့ နောက်တစ်နေ့ကူးသွားလို့ရှိရင် ဆက်ရေးတဲ့ကိစ္စက
သိပ်မကောင်းတော့ဘူး။ အဲဒီတော့ လတ်ဆတ်မှုတွေ ဘာတွေမရှိတော့ဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ့်ကိုယ်တွေတယ်။

အဲဒီတော့ စောစောတုန်းကနဲ့ ဆက်ရရင် ကျွန်တော်တို့က ဘယ်လိုလဲလို့ဆိုတော့
ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးတွေနဲ့ ရေးချင်စိတ်တွေ အဓိက တော်တော်များတယ်။ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးနဲ့ ရေးချင်တယ်။
သူ့သဘာဝအတိုင်း ရေးချင်တာတွေ မဟုတ်ဘူး။ ဒါ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ကူးနော်။ ပန်းချီဆရာတိုင်းမှာ စိတ်တွေက
ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ လိုအင်ဆန္ဒတွေက အမျိုးမျိုးလုပ်နိုင်ပါတယ်။ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါ လုပ်လည်းလုပ်တယ်၊ ရှိလည်းရှိတယ်။
ကမ္ဘာပေါ်မှာ ပန်းချီဆရာတွေ အမျိုးမျိုးရှိတဲ့အတိုင်းပဲ သူတို့ဆန္ဒတွေကလည်း အမျိုးမျိုးပဲ။ ဒါ ကျွန်တော်တို့အုပ်စုရဲ့
ဆန္ဒကို ပြောပြတာ။ အထူးသဖြင့် ကတော့ ကျွန်တော်။ ကျွန်တော်ပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်အဓိကပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်
ကိုယ်ရေးချင်ရာ ရေးတယ်။ လျှောက်ဆွဲချင် တယ်။ လျှောက်ဆွဲပြီးတော့ အဲလိုဆွဲတဲ့အချိန်မှာ လွတ်လွတ်လတ်လတ်

တတ်နိုင်သမျှ ဆွဲချင်တယ်။ ရဲရဲရင့်ရင့် ရေးချင် တယ်။ ပြီးတော့မှ ရိုးရိုးသားသားရေးချင်တယ်။ ရိုးရိုးသားသားဆိုတာ ကျွန်တော်ဆိုပါတော့ဗျာ။ ဥပမာ ကျွန်တော့် အနေနဲ့ ကျွန်တော် အသေးစိတ်တွေ ရေးချင်လို့ရှိရင် ကျွန်တော်က မရိုးသားဘူး။ ဘယ်လိုတုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်က အသေးစိတ် စိတ်မှ မဝင်စားတာ။ ကိုယ်တကယ် စိတ်မဝင်စားတဲ့ဟာကို ရေးချင်ပါတယ်ဆိုပြီးလုပ်ရင် အဲဒီကတည်းက မရိုးသားတော့ဘူး။ မရိုးသားတာနဲ့ တစ်ပြိုင်တည်း အဲလို ကိုယ်လည်း မကျွမ်းကျင်၊ ကိုယ်လည်း မနိုင်မနင်းဖြစ်၊ ကိုယ်လည်း မလုပ်တတ်ဖြစ်၊ မလုပ်ချင်ဖြစ်၊ ဘာညာနဲ့ ထွက်လာတဲ့ ရလဒ်က မကောင်းဘူးလေဗျ။ မကောင်းတော့ ပန်းပင်လေး တစ်ပင်ဟာ သူ့ဘာသူ မှန်မှန်ကန်ကန်နဲ့ ပွင့်ရလို့ရှိရင် ဥပမာ ဆိုက်က တစ်လက်မ အကြီးကြီး ပွင့်တယ်ဆိုပါတော့၊ တကယ်လို့ အဲလို မှန်မှန်ကန်ကန်မဟုတ်ဘဲ ပွင့်လို့ရှိရင် ပွင့်တော့ပွင့်ပါရဲ့။ ပန်းလေးက တစ်လက်မ ပွင့်ရမယ့်အစား တစ်လက်မရဲ့ လေးပုံတစ်ပုံလောက်ပဲ တစ်ခါတည်း ပိန်ပိန်လို့လို့နဲ့ ခပ်သေးသေးလေး ပွင့်တာတို့ ဘာတို့ ဒါမျိုးတွေက အလွန်ဖြစ်တတ်တယ်လေ။ အဲဒီ သဘောတရားတွေပါပဲ။ အဲလို ကျွန်တော်တို့က မဖြစ်ချင်ဘူး။ အဲဒီတော့ တတ်နိုင်သမျှ ရိုးသားချင်တယ်။ ရဲရင့်ချင်တယ်။ ပြတ်သားချင်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူး ဖြစ်ချင်တယ်။ ဒါမျိုးတွေက ကျွန်တော်တို့နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဒီခေတ်သစ်စိတ်ကူးဆိုပါတော့ဗျာ။ ဒါက ဆန်းဆန်းပြားပြား ကျွန်တော်တို့ဘာသာ ကျွန်တော်ထိုင်တွေးပြီးတော့ ရလာတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ပန်းချီဆောင်းပါးပေါင်း မြောက်မြားစွာ ကမ္ဘာ့ဆောင်းပါး တွေဖတ်၊ ကြည့်၊ လူများလုပ်တာတွေကြည့်၊ ကြည့်ပြီးတော့မှ အဲဒီထဲက အနှစ်ချုပ်တဲ့ ကိစ္စတွေပေါ့ဗျာ။ အထဲမှာ ကမ္ဘာ့အယူအဆဆိုတဲ့အထဲမှာ ဝါဒတွေ အမျိုးမျိုးရှိတယ်ဗျ။ Isms တွေ ဘာတို့ Impressionism တို့၊ Expressionism၊ Cubism ဘာလင်ညာလင် လင်တွေက အများကြီးပဲ။ အဲဒါတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ကတော့ ဩော် သူ့ဟာနဲ့သူ အယူအဆတွေပဲပေါ့။ ဒါတွေက လုပ်ကြတာပဲ၊ ဘာညာနဲ့ဆိုပြီးတော့ သဘောတွေတော့ ပေါက်တယ်ပေါ့ဗျာ။ ဟုတ်လား၊ Dimensional နဲ့ သဘောတရားတွေနဲ့ Cubismကို ရေးတယ်ဆိုလို့ ရှိရင်လည်း၊ ဟာ ဒါဟုတ်သားပဲ။ တစ်ခါ တစ်လေကျရင် ထုထည်သဘောတရားတွေ သဘာဝကြီးတစ်ခုတည်းကို ကြည့်လိုက်၊ အဲဒီထဲမှာ ထုထည်သဘောတရား တွေ၊ မောက်တတ်လာတာ၊ ချိုင့်ဝင်သွားတာ၊ ကွေးဝင်သွားတာ၊ ကောက်ဝင်သွားတာ၊ ပြေသွားတာ၊ ဘာဖြစ်တာ ညာဖြစ် တာ အဲလိုပေါ့လေ။ Dimensional သဘောတရားတွေကိုပဲ ဝါသနာပါလို့ အဲဒါတွေကိုပဲ ပိုပြီးတော့ စူးစိုက်ပြီးတော့ ရေးတော့ ဒါ Cubes ဖြစ်သွားတာပဲ။ ဒါ Cubes ဖြစ်တာပဲ။ ဒါလည်း တယ်ကောင်းတာပဲ။ တစ်ခါတစ်လေ ကျွန်တော် တို့လဲ အဲဒီလို ရှိတယ်။ ပုံတစ်ပုံ ဖြစ်တာမဖြစ်တာထက် ကိုယ်ဖိရေးချင်တဲ့ နေရာတွေရှိတယ်။ အဲဒီဖိရေးချင်တဲ့ သဘော တရားအပေါ် စွတ်ပြီးရေးတာ၊ ပျော်တာပေါ့ဗျာ။ အဲဒီမှာ ကျက်စားတာပေါ့ဗျာ။ အဲဒါက ဒါ Isms တစ်ခု ဖြစ်သွားတာပဲ။

ပေါလ်ဆေးဆန်းဆိုလို့ရှိရင် ဆင်းနဲ့တွေကို ရေးတာပဲ။ သစ်ပင်တွေ၊ တိမ်တွေ၊ တောတောင်အဝေး ဘာညာနဲ့ ရေးပေမယ့် သူက Cubes တွေရဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်းနဲ့ အရသာ ခံတတ်တာကိုး။ အဲဒီတော့ သူက သစ်ပင်ထဲမှာရှိတဲ့ အစိမ်းတွေ၊ အပြာတွေ၊ အညိုတွေကို ရေးရင်းနဲ့ ရေးရင်းရေးရင်းနဲ့ကို သူက ထုထည်တွေကို ဖော်ပြတဲ့ ထုထည်တွေ အတွက် ပိုပြီးတော့ အထူးပြုစေတဲ့ ရေးနည်းမျိုးနဲ့ သူက ရေးရက်ဖြစ်နေတယ်။ ရေးမိရက်ကို ဖြစ်နေတယ်။

ဘာလို့လဲဆို တော့ သူ့ အဲဒီအရသာကို သူကြိုက်တာကိုး။ အဲဒီတော့ ဒါ ယကဘဠာ တွေရဲ့ အစောဆုံးပေါ့လေ။ စတင်လာတဲ့အထဲမှာ ပေါလ်ဆေဆန်းကလည်း ပါနေတော့တာပေါ့။ အနောက်ပိုင်းတက်လာတဲ့ Cubism တွေကျတော့ သေသေချာချာကို သိသွား ပြီ။ ငါတို့ဟာ Dimensional Cubism တွေကို ငါတို့က ကြိုက်တာ။ အဲဒီတော့ ဒါတွေကိုပဲ လုပ်ရုံပဲ။ Subject ဆိုတာကို နောက်ပိုလိုက်။ Subject ကနေ မူတည်ပြီးတော့ ထွက်လာတဲ့ ဒီ Dimensional သဘောတရားတွေ အဲဒါတွေကို ငါတို့ အရသာခံပြီး ရေးမယ်ဆိုပြီး Cubism တွေ ဖြစ်လာတာပေါ့ဗျာ။ အဲလိုဟာမျိုးတွေ ကျွန်တော်တို့က သဘောပေါက် တယ်။ ရိပ်မိလာတယ်။ ဥပမာ Colour Impressionist တွေဆိုရင် colour တွေဟာ ဘယ်လို မြူးကွန်ပြီးတော့ ဘယ်လို ဘယ်လို ဖြစ်နေတယ်ဘာညာဆိုတာ ဒါတွေကျွန်တော်တို့ ရိပ်မိလာတယ်။ ဪ အစိမ်းရေးမယ့်အကောင်က အပြာနဲ့ အဝါနဲ့ကို Vibrate လုပ်ပြီးတော့ ယှဉ်ပြီး ဖျတ်ဖျတ်ဖျတ်ဖျတ်ဖြစ်နေတဲ့ အစိမ်းမျိုးကို ဒီကောင်တွေက ပိုနှစ်သက်လာတယ်။ တကယ်တမ်းကြည့်လိုက်လို့ရရင် ပစ္စည်းတွေအပေါ်ကို နေရောင်တို့၊ အလင်းရောင်တို့၊ မီးရောင်တို့ ကျတဲ့အခါမှာ အရောင်တွေက ဘယ်လို ဘယ်လိုပေါ့လေ။ Reflect၊ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု Vibrate လုပ်ပြီးတော့ရှိတယ်။ တကယ့်အရောင် တွေက သီးခြားပေါ့လေ။ Primary colour တွေနဲ့ သူ့အတိုင်းအတာနဲ့သူပေါ့လေ။ အဲလို Vibrate လုပ်ပြီးတော့ အရောင် တွေက ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအရောင်တွေက ရှင်လည်း ရှင်တယ်။ ဘာညာနဲ့။ ကျွန်တော် ရိပ်မိလာတာပေါ့လေ။ Colour Impressionist တွေ အကြောင်းကို ရိပ်မိလာတယ်။ နောက်ပြီးတော့မှ Vibrational ကိစ္စတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ရိပ်မိလာတာတွေလည်း ရှိတာပေါ့လေ။ အဲဒါတွေက ပစ္စည်းတစ်ခုနဲ့တစ်ခုနဲ့ သက်ရောက်မှုတွေအကြောင်းတို့ နောက်ပြီး တော့မှ Visual Element တွေထဲမှာ Shape တွေရှိတယ်။ အဲဒီ Shape တွေ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု Vibrate လုပ်ပြီးတော့ သက်ရောက်မှု ဖြစ်နေတာတို့ ဘာတို့ အဲဒါမျိုးတွေပေါ့ဗျာ။

ဖိုင်နင်ကားရဲ့ ပင်လယ်ထဲက ရွက်လှေတွေနဲ့ အဲဒီ ဒီဇိုင်းတွေကနေပြီး တိမ်တွေကိုရော၊ ရေတွေကိုရော အကုန်လုံးပေါ့လေ။ ဒီ Visual Pattern တွေအချင်းချင်း Vibrate လုပ်တဲ့ သဘောတရားတွေဘာတွေ အဲဒါတွေဘာတွေ ကျွန်တော်တို့ ရိပ်မိတယ်။ ရိပ်မိပေမယ့် ကျွန်တော်တို့က တစ်စုံတစ်ရာသော နေရာမှာ ရပ်မနေဘဲနဲ့ ကျွန်တော်တို့က အမျိုးမျိုးကျက်စားဖို့တွေ ဘာတွေ ကြိုးစားတာပေါ့ဗျာ။ အသက်အရွယ်ကြောင့်လည်းပါမယ်လို့ ထင်ပါရဲ့ အဲလို။ ဒါပေမယ့် တကယ်တမ်းချုပ်တော့ ကျွန်တော့်အနေနဲ့သာ ပြောရမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်က ငယ်ငယ်ကတည်းက ဆေးရောင်ခြယ်တာ ကို ကြိုက်တာ။ ကြိုက်တော့က တစ်စုံတစ်ခုကို ရေးတော့မယ်ဆိုရင် ပထမဆုံး အရေးကြီးဆုံး ရည်ရွယ်ချက်က ကျွန်တော် ဆေးရောင်ခြယ်ဖို့။ ပြင်တစ်ခုပေါ်မှာ ဆေးရောင်တင်ပြီး ခြယ်လိုက်ရရင်ကို ကြိုက်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲလိုခြယ်လိုက်ရရင် ပြီးရော ဆိုတဲ့အနေအထားတော့လဲ မဟုတ်ဘူးပေါ့ဗျာ။ တစ်စုံတစ်ခု ဟိုနဲ့ယုံဒီနဲ့ ဖြစ်သွားတာတွေကလည်း လုပ်ချင်သေး တာကိုး။ အဲဒီအနေအထားမျိုးရှိတယ်။ ကျွန်တော်က Subject တွေ ဘာတွေနဲ့ ရေးတယ်။ အဲဒီထဲမှာ လူပုံရေးတယ်၊ ရှုမျှော်ခင်းပုံ ရေးတယ်၊ ဘာရေးတယ်၊ ညာရေးတယ်ဆိုတာ ရေးချင်လို့သာ ရေးတာကိုး။ တကယ်တမ်း ကျွန်တော်က အရောင်တွေ ခြယ်ချင်တာ။ အရောင်တွေခြယ်တော့ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် လျှောက်ပြီတော့

အရောင်တွေခြယ်မယ်၊ အထိန်း အကွပ် လုံးဝမထားဘဲ လုပ်မယ်ဆိုရင်တော့ ဒါဟာ Total Abstraction ကို သွားမယ်။ ကျွန်တော် အဲဒီကိုလည်း သိပ်မသွား ချင်ဘူး။ မသွားချင်တော့ အကြောင်းရှာပြီးတော့ Figurative Idea လေးတွေ Representational ပေါ့ တစ်စုံတစ်ရာကို subject ပါတဲ့ဟာနဲ့ ဘာနဲ့ ကျွန်တော်က လုပ်တတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် လိုရင်းက ကျွန်တော် အရောင်ခြယ်ချင်တာပါပဲ။

Track 2

အသံဖိုင်တစ်မှာပေါ့လေ။ ကျွန်တော်က မေးခွန်း(၇)ကို နည်းနည်းပုံပိုးနိုင်မယ့် အဖြေတွေဆိုပြီး ကျွန်တော်က လျှောက်ပြောတာ။ လျှောက်ပြောပေမယ့်ဗျာ၊ လျှာဦးတည့်ရာ လျှောက်ပြောရင်းနဲ့ သိပ်တော့ အထောက်အပံ့ဖြစ်လှမယ်လို့ တော့ မထင်ဘူး။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့လေ။ ကျွန်တော် တော်တော်များတော့ ပြောလိုက်နိုင်တာပဲ။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော် အခု အဲဒီဟာကို ခဏထားခဲ့မယ်။ မေးခွန်း(၇)အတွက် ဒါကတော့ သိပ်ကျယ်ပြန့်တယ်လေ။ Where did you grow up? တဲ့။ ဘယ်အရပ်တွေမှာ သင် ကြီးပြင်းလာသလဲဆိုတော့က နေရာဒေသပဲ ဘတ်ဘတ်ဆို ပြောလိုက်လို့ ရှိရင်တော့ ရတာပေါ့လေ။ ဒါပေမယ့် ဘယ်အရပ်မှာ ဘယ်လိုဘယ်လို ကြီးပြင်းလာတယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်က ပြောဖို့ကြိုးစားနေ တော့ ရှည်သွားတယ်။ အဲဒီတော့က ကျွန်တော်တို့က ဘယ်သွားမလဲဆိုတော့ မေးခွန်း(၈)ကို သွားလိုက်ရအောင်။ ကျွန်တော် ဒီမှာ တိုတိုနဲ့ လိုရင်းဖြေဖို့လည်း ကျွန်တော် ကြိုးစားပါ့မယ်။

မေးခွန်း(၈)က ဘာလဲလို့ဆိုတော့က သူက Were you creative as a kid? Did you draw and make stuff up? ငယ်ငယ်ကတဲ့ မင်း ကလေးအနေနဲ့ မင်း Creative ဖြစ်သလားတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ ဘယ်နှယ့် ဘာညာပေါ့ဗျာ။ ထားပါတော့။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က Creative ဖြစ်ပါတယ်၊ မဖြစ်ပါဘူးဆိုတာတော့ ကျွန်တော် သိပ် မပြောချင်ဘူး။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော် မှတ်မိတာ ဘာလဲဆိုတော့ ငယ်ငယ်ကတည်းက မှတ်ဉာဏ်သိပ်ကောင်းတယ်။ စာကျက်ရင် သိပ်မြန်တယ်။ နောက်ပြီးတော့မှ ပုံပြင်တွေဘာတွေ နားထောင်ရင် ကျွန်တော်က မြန်မြန်မှတ်မိတယ်။ ပြီးရင် ကျွန်တော် ထူးခြားတာက အဲဒီ ကိုယ်နားထောင်ထားတဲ့ ပုံပြင်ကို မြန်မြန်ပြန်ပြောနိုင်တယ်။ ပြီးတော့ အလွတ်ရတဲ့စာတွေကို ကျွန်တော်က ပြန်ပြန်ပြီးတော့ ရွတ်ရွတ်ပြတတ်တဲ့ အကျင့်ရှိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပန်းချီရေးတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ကတော့ တစ်နေရာမှာ ကျွန်တော် ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်တုန်းက ကျောင်းတောင်မသွားခင်ပေါ့။ ကျွန်တော့်အဖေက ကျွန်တော့်ကို ပန်းချီရေးဖို့ ကျောက်သင်ပုန်းနဲ့ ကျောက်တံနဲ့ ချပေးတယ်။ စာရွက်နဲ့ခဲတံနဲ့ ချပေးတယ်။ အဲလိုကိုး။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော် ဒေါင်လိုက်တို့၊ အလျားလိုက်တို့၊ ဒေါင့်တန်းတို့ နင်းကန်ဆွဲ၊ ဆွဲပြီးတော့ အဲဒါဘာလဲဆို တိုက်ပုံလို့ ပြောတဲ့အကြောင်းရယ် နောက်ပြီးတော့ နည်းနည်းလေး ပိုလက်တည့်လာတဲ့အခါကျတော့ ငှက်ပုံကိုရေးတယ်။ ပြီးတော့

ဗိုက်ထဲမှာ ငှက်သေးသေးလေးတွေ ရေးတယ်။ ရေးပြီးတော့ အဲဒါ ဘာပုံလဲဆိုတော့ ငှက်မကြီးပုံလို့ ပြောတယ်တဲ့။ ဘာညာပေါ့ဗျာ။ အဲဒါလေးတွေ ကျွန်တော်မှတ်မိတယ်ဗျ။

များသောအားဖြင့်တော့ ကျွန်တော့်အဖေက ပုံလေးတွေ ဆွဲဆွဲပြီးတော့ ပေးတယ်။ ပန်းပွင့်ပုံ၊ ဆင်ပုံ၊ ခွေးပုံ၊ ဘာညာပေါ့ဗျာ။ အဲလိုဟာမျိုးလေးတွေ၊ ကလေးတွေ စိတ်ဝင်စားမယ် ထင်တဲ့ဟာတွေ။ အဲဒါနဲ့ ကျွန်တော် ကူးရေးတာ ရှိတယ်။ အဲဒါလေးတွေ။ အဲဒါ ကျွန်တော် ငယ်စဉ်က။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တောင် မဖြစ်သေးဘူး။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်က အဲလိုပေါ့ဗျာ။ အဲဒီတော့ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းတာရယ်၊ နောက် ပန်းချီရေးတယ်ဆိုတာရယ်၊ နောက် သီချင်းတွေလည်း ဆိုတယ်ဆိုတာရယ် အဲလိုတော့ ရှိတယ်။ Creative ဖြစ်မဖြစ်ဆိုတာတော့ ကျွန်တော်လည်း သိပ်မသိဘူးဗျ။ ပြီးတော့ ငယ်ငယ်ကတည်းက အလွန်ဆော့တယ်။ ဆော့ပြီးတော့ ကျွန်တော်က ပန်းချီရေးတဲ့နေရာမှာ လူများကြည့်နေတာကို သိပ်မကြိုက်ပေမယ့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးကျတော့ ကျွန်တော်က တော်တော်များတယ်။ လူတွေလာလို့ရှိရင် ကျွန်တော် က တစ်နေရာရာမှာ သွားပုန်းနေတာတို့ မရှိဘူး။ ကျွန်တော်က ထွက်တွေ့မယ်၊ ထွက်တွေ့ပြီးတော့ ကျွန်တော် မေးမယ်၊ မြန်းမယ်၊ ဆော့မယ်၊ တောင်းစားမယ်၊ မုန့်ဖိုးတောင်းမယ် ဘာညာ ဒါမျိုးတွေ ရဲရဲတင်းတင်း လုပ်တတ်တယ်။ အဲဒီလို သဘောတရားလေးတွေ ရှိတယ်ပေါ့ဗျာ။ အဲဒီတော့ ဒါ ငယ်ငယ်တုန်းက ဘယ်လိုလဲဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်က ကြိုးစားပြီး ဖြေရတာပေါ့။

နောက်ပြီးတော့ ဟိုလျှောက်လုပ်၊ ဒီလျှောက်လုပ် လုပ်လားဆိုတော့ လုပ်တယ်ပဲ ဖြေရမှာပဲ။ ဆော့တာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နည်းနည်းကြမ်းတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေက ရန်ကုန်က ပြန်လာတယ် ဘာတယ်ဆိုလို့ရှိရင် အရုပ်တွေဝယ်လာတယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်က မိနစ်ပိုင်းအတောအတွင်းမှာ ကျွန်တော် ကြိုက်သလို ဆော့ပစ်တာ။ တစ်ခါတလေ မိနစ်ပိုင်းအတော အတွင်းမှာ ပျက်စီးသွားတာပဲ။ တစ်ခါလည်း ဘတ်စ်ကားတစ်စီး ဝယ်လာတယ်ဆိုရင် ဘတ်စ်ကားအပေါ် တက်စီးတယ် ဆိုပြီး တက်ထိုင်တာ ဘတ်စ်ကားက ဘီးတွေဘာတွေကော ကျိုးပြီး ပြားသွားတာပဲ။ အဲလိုပဲ။ ကျွန်တော့်အဖေကလည်း အလိုလိုက်တယ်။ အဲဒီတော့ ချက်ချင်း ဖျက်ဆီးရကောင်းလားဆိုပြီး နောက်ဝယ်မလားဘူးကွာ၊ ရိုက်မယ် ဒါမျိုးတွေ မရှိဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း အဲဒါပျက်သွားလို့ဆိုပြီး ထိုင်ငိုတဲ့ အလုပ်တွေဘာတွေ မလုပ်ဘူး။ ဒါ ငါတက်ထိုင်တာပဲ၊ ဒါကြောင့် ကျိုးသွားတာပဲဆိုပြီးတော့ မှတ်တော့ထားတာပေါ့လေ။ အဲလိုတော့ ရှိတယ်။ နောက်တစ်ခါ အရုပ်ကျတော့ နောက်တစ်မျိုးနဲ့ ဖျက်ဆီးပစ်ပြန်တာပဲ။ သို့သော် ကျွန်တော် မမက်တတ်ဘူး အဲဒီဟာတွေကို။ မနုမြောတတ်ဘူး။ အဲဒါ လေးတွေ ကျွန်တော်မှတ်မိတယ်။ မှတ်မိတဲ့အပြင် ကျွန်တော့်အဖေ၊ ကျွန်တော့်အမေ၊ ကျွန်တော့် ဦးလေးအဒေါ်တွေ ကလည်း အဲလိုပဲ ပြောပြတယ်။ နင် ငယ်ငယ်တုန်းက ဘယ်လိုပဲ၊ ဘာဖြစ်တယ် ညာဖြစ်တယ်ဆိုပြီးတော့ ကြီးလာတော့လဲ ကျွန်တော် အဲဒီအကျင့်အတိုင်းပဲ ဆော့တယ်၊ ဟိုဝင်ပါ၊ ဒီဝင်ပါ ဖြစ်တယ်။ တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ လူကြီးတွေကဖြစ်ဖြစ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကဖြစ်ဖြစ်၊ ကျွန်တော့်ကိုခေါ်ခိုင်းရင် ကျွန်တော် ဖင်ပေါ့တယ်။ ပြေးဟယ်၊ လွှားဟယ်၊ သွားဟယ်၊ လာဟယ်။ အဲတော့

ပျော်ပွဲစားသွားမယ် ဘာမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော့်ကို ပါအောင်ခေါ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုရင် ဒီကောင် ရယ်ရတယ်ပေါ့။ သီချင်းဆိုပြမယ်၊ ကျွန်တော် ကတော့မကတတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ရယ်စရာမောစရာ အကုန်လျှောက်ပြော နေတတ်တယ်။ အသံမျိုးစုံ ပါးစပ်ကထွက်တယ်။ အဲလိုဖြစ်တယ်။ ဒါတွေက ဒါကျွန်တော်ငယ်စဉ်က are you creative ဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ကျွန်တော် ကြိုးစားပြီး ဖြေထားတာပါ။

အဲ ပြီးတဲ့နောက်ကျတော့ အောက်ကို သွားမယ်။ အောက်က မေးခွန်းက ဘာလဲဆိုတော့ Who or what inspired you to be an artist? တဲ့။ ဘယ်သူ့ အားကျတာလဲတဲ့။ (တစ်) ကတော့ ကျွန်တော့် အဖေပဲ နေမှာပေါ့။ ကျွန်တော့်အဖေက ငယ်ငယ်က ပုံတွေဘာတွေ ဆွဲဆွဲပြတာကိုး။ သူဆွဲတာ ကျွန်တော်ကြည့်လိမ့်မယ်ပေါ့ဗျာ။ ကြည့်ပြီး ကျွန်တော် လိုက်ဆွဲမယ်ပေါ့ဗျာ။ သူဆွဲတဲ့ပုံတွေ တူအောင်လိုက်ဆွဲမယ် ဘာညာပေါ့ဗျာ။ ဒါကတော့ သေချာတယ်ဗျ။ အဲဒီကနေပြီးတော့ ကျွန်တော့်အဖေနဲ့ အတူတူနေပြီးတော့ ဒါ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မဖြစ်ခင် တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်ပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော် သိတတ်တဲ့ အရွယ်ပေါ့။ ဟုတ်လား၊ ၃၆ခု မွေးတယ်ဗျာ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်တာက (၄၂) ဗျ။ အဲဒီတော့ ပထမ (၂) နှစ်လောက်ထိတော့ ဘာ သိပ်သိရမှာတုန်း။ (၃) နှစ်လောက်ကျတော့ ကျွန်တော် (၃၉)ခုလောက်ကျတော့ ကျွန်တော် ဟိုခြစ်ဒီခြစ်ဆွဲပြီလို့ ယူဆရတယ်။ သီချင်းတွေလည်း ဆိုပြီလို့ ယူဆရတယ်ပေါ့ဗျာ။ အဲလိုနဲ့ ကြီးပြင်းတာပေါ့ဗျာ။ ကြီးပြင်းတော့ ဖအေဘဲ အားကျတဲ့ဟာပေါ့ဗျာ။ အဲဒီတုန်းကတော့။ နောက် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်တော့ ကျွန်တော် ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ နေရတယ်။ နေတော့လည်း ပန်းချီနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘယ်သူ့ကို အားကျပြီးတော့ Inspiration က ဘယ်ကရတယ်ဆိုတာ ထင်ထင်ရှားရှား မရှိပါဘူး။ ထားပါတော့ ပြီးသွားရော၊ သုံးနှစ်။ ပြီးတော့ (၄၅) ပြန်လာပြီ။ ပြန်လာတဲ့အချိန်မှာ ဘာလဲလို့ဆိုတော့ စစ်ကြီးက ပြီးသွားပြီ။ ပြီးသွားတော့ ကျွန်တော်တို့လည်း အသက်က တော်တော်လေး ကြီးလာပြီ။ ကိုးနှစ်သား ဖြစ်နေပြီ။ ပြန်လာတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော့်အဖေ သိမ်းဆည်းထားတဲ့ ပစ္စည်းတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီထဲမှာ မဂ္ဂဇင်းတွေဘာတွေ ရှေးတုန်းက သူရိယမဂ္ဂဇင်း ဘာညာ အဲဒီဟာတွေ အများကြီး ပြန်ပြီးထုတ် လာတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေကလည်း စစ်က ပြီးပြီကိုး။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်တို့က ပြန်လာတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ က မန္တလေးမြို့၊ ဓားတန်းရပ်၊ နာရီစင်ကြီးရဲ့ မြောက်ဘက်ပေါ့ဗျာ။ ၂၆လမ်းနဲ့ ၂၅လမ်းကြား၊ ၈၄လမ်းပေါ်မှာရှိတယ်။ မြန်မာဆွေတိုက်ဆိုတာ ရှိတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေ ပိုင်တဲ့တိုက်က။ အဲဒီတိုက်ပေါ်မှာ ကျွန်တော်တို့က နေတယ်။ နေတော့ ခုနက စာအုပ်တွေ ထုတ်လာတော့ ကျွန်တော်တို့က မြန်မာစာကလည်း ကောင်းကောင်းဖတ်တတ်နေပြီ။ အင်္ဂလိပ်စာ ကလည်း အတော်ကလေးပေါ့လေ၊ စစ်အတောအတွင်းမှာ သင်ပေါ့။ စစ်အတောအတွင်းက ဂျပန်စာတောင် သင်ခဲ့သေး တာ။ အတော်ကလေး တတ်ခဲ့သေးတယ်။ ထားပါ။ ကျွန်တော်တို့ အဲဒီမဂ္ဂဇင်းတွေကို ကြည့်ပြီး မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ ဝတ္ထုတွေ ပါတယ်။ Illustration အရုပ်တွေပါတယ်။ အဲဒီအရုပ်တွေက အစောဆုံးပဲ။ ကျွန်တော် အဲဒါတွေကို ကြည့်တယ်။ ကြည့် ပြီးတော့ ကာတွန်းတွေကလည်း အဲဒီတုန်းက ပကြီးမေတ္တာတုံး၏ အာသာသမုခတ်ဒီပနီတို့ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ အရင် တုန်းက ရွှေကလေးဆိုတဲ့ ကျွန်တော်တို့ ကာတွန်းဆရာ ဦးဘကလေးပါပဲ။ သူပုံတွေ ကျွန်တော်တို့ ကြည့်ရတယ်။နောက် ဘရင်ကြီးတို့ ဘာတို့ရဲ့ ပန်းချီတွေ။

သရုပ်ဖော်ပန်းချီတွေ ကျွန်တော်တို့ ကြည့်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ စစ် ပြီးတဲ့အခါကျတော့ အမေရိကန်မဂ္ဂဇင်းတွေ ဘာတွေလည်း ဝင်ပြီ၊ ဝင်တဲ့အခါကျတော့ ကော်ဒီးရစ်တို့၊ နောက် Saturday Evening Post တို့၊ ဘာတို့ဆိုတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေက စစ်တပ်ကတစ်ဆင့်ပေါ့ဗျာ၊ ကျွန်တော်တို့ အိမ်ကို ရောက်လာ တယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ဦးလေး ဦးဘရီဆိုတာ စစ်တပ်ရဲ့ ထောက်ပံ့ရေးတပ်မှာ သူက လခစား လုပ် တယ်။ လုပ်တော့ သူက အဲဒါတွေရတယ်။ အဲဒါတွေယူလာတော့ ကျွန်တော်က အစောဆုံးက ရော်မန်ရော်ကွဲတို့၊ ဂျွန် ဝစ်ကော့တို့ဆိုတာတွေ ထင်တာပဲ အဲဒါတွေ တွေ့ရတယ်။ တွေ့ရတော့ ကျွန်တော် အဲဒါတွေ ကြိုက်တယ်ပေါ့ဗျာ။ အဲဒါ အင်ပရက်ဆေးရှင်းတွေ ရပေါ့ဗျာ။ အဲဒါတွေက အားကျပြီးတော့ ကျွန်တော် ပန်းချီရေးချင်စိတ်တွေ ပေါက်လာ တယ်။ နောက်ပြီးတော့မှ လွတ်လပ်ရေးအောင်ပွဲဆိုပြီး လုပ်တယ်ဗျာ။ အဲဒါက ၄၆လို့ ထင်တာပါပဲ။ အဲဒါ ကျုံးထောင့် မှာ။ လုပ်တော့က ဘာလုပ်တုန်းဆိုတော့ ပြပွဲပြိုင်ပွဲတွေ ထည့်တာပေါ့ဗျာ။ တတ်နိုင်သလောက်။ အဲတော့ ပန်းချီပြခန်း ဆိုတာလည်း အဲဒီမှာ ကျွန်တော် စမြင်ဖူးတာ။ မြင်ဖူးတော့ အဲဒီမှာ ပန်းချီကားတွေ ချိတ်တယ်ပေါ့ဗျာ။ ဦးဘသက်တို့၊ ဦးစောမောင်တို့၊ ဦးခင်မောင်တို့၊ ဘာတို့ပေါ့ဗျာ။ ပန်းချီဆရာကြီးတွေပေါ့။ ဆရာကြီးဦးထွန်းညွန့်တို့ ပါပါတယ်။ အဲဒီ မှာ တစ်ခါတည်း ပြတာ။ ပြတဲ့အခါကျတော့ ကျွန်တော်တို့က ကလေးအနေနဲ့ ပန်းချီပြခန်းကြည့်ပေါ့ဗျာ။ ကြည့်တော့ အဲဒီ ပန်းချီကားတွေလဲ ကျွန်တော် အားကျတယ်။ ကြိုက်တယ်။ ဦးစောမောင်ဆိုလည်း ကြိုက်တာပဲ။ ဆရာကြီးဦးခင်မောင် ဆိုလည်း ကြိုက်တာပဲ။ ဆရာကြီးဦးဘသက်ရဲ့ ပန်းချီကားတွေဆိုလည်း ကျွန်တော်က ကြိုက်တာပဲ။ ပန်းချီကားတွေ ပေါ့ဗျာ။ ပန်းချီကားဆိုရင်ကို အလကားနေရင် စိတ်ကပါနေပြီးတော့ သဘောကျပြီး အားကျနေတာ။ အဲဒါတွေက ပထမဆုံး Influence တွေပဲပေါ့ဗျာ။ အဲဒီလို ကျွန်တော် ပထမဦးဆုံး ကလေးဘဝမှာ အသက်ကိုးနှစ်လောက်ထိတော့ မန္တလေးမှာရှိတဲ့ ပန်းချီဆရာကြီးများရဲ့ လက်ရာများ၊ နောက်ပြီးတော့ နေဦး ကျွန်တော်ပြောချင်တာက အဲဒီ စစ်ပြီးတဲ့ အခါကျတော့ မန္တလေးမှာရှိတဲ့ ဘုရားတန်ဆောင်းတွေမှာ ဘာတွေရှိတုန်းဆိုတော့ နိပါတ်တော် ပန်းချီကားတွေ ရှိတယ်။ အများကြီးပဲ။ ခပ်ရှည်ရှည် သွတ်ပြားပေါ်မှာ ရေးတယ်။ နိပါတ်တော် ပန်းချီကားတွေက၊ အဲဒီမှာ နိပါတ်တော်လာ ဇာတ်တော်တွေကို ရေးထားတာ။ အဲဒါတွေကိုလည်း ကျွန်တော်က ငယ်ငယ်က သွားသွားကြည့်တယ်။ သွားသွားကြည့်ပြီး သိပ်ကြိုက်တာ။ များသောအားဖြင့်ကတော့ ဆရာကြီးဦးစောမောင်ရဲ့ ပန်းချီကားတွေတို့၊ နောက် ရှေးက ပန်းချီဆရာကြီး တွေ ရှိသေးတယ်။ ကျွန်တော် နာမည်တွေတော့ မေ့ကုန်ပြီ။ ဦးစောမောင်ထက်တော့စောတဲ့ ပန်းချီဆရာကြီးတွေလဲ ရှိသေးတယ်။ နောက် ဦးစောမောင်ထက် နောက်ကျတာက ဦးချစ်ငယ်တို့၊ ဦးစံမြတို့ ဒါတွေက နည်းနည်းနောက်ကျတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော် အဲဒီပန်းချီကားတွေလည်း သိပ်ကြိုက်တာပဲ။ အဲဒါတွေလည်း ကျွန်တော့် ငယ်ဘဝပေါ့။ ဆယ်နှစ်သားလောက် အထိ Influence လုပ်တယ်။ အဲဒီကနေ Inspiration တွေ ရတယ်လို့ ကျွန်တော် ပြောလို့ရပါတယ်။

Track 3

ဝင်းဖေအကြောင်း အသံသွင်း MP3 ဖိုင် နံပါတ်(၃)ပါ။ အဲဒီတော့ နံပါတ်(၂) တုန်းက ဝင်းဖေကို လွှမ်းမိုးခဲ့တဲ့ Influence လုပ်ခဲ့တာတွေက ဘယ်သူလဲ Inspiration ဘယ်ကရလဲ ဘာညာဆိုတာကို ပြောတယ်။ ပြောတော့က ဝင်းဖေ အသက် ဘယ်လောက်လောက် ရောက်သွားပဲလဲဆိုတော့က (၉)နှစ်၊ (၁၀)နှစ်၊ (၁၁)နှစ်၊ (၁၂) နှစ် ပတ်ဝန်းကျင်လောက် ရောက်သွားပြီ။ မန္တလေးက ပန်းချီဆရာကြီးတွေတို့၊ နောက် မဂ္ဂဇင်းက ပုံတွေတို့၊ ဘုရားစောင်းတန်းက နီပါတ်ပန်းချီ တွေတို့ ဘာတို့ အဲဒါတွေကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်မှာတော့ ဘယ်လိုဖြစ်လာတုန်းဆိုတော့ ဝင်းဖေရဲ့ ဆရာရင်း ဖြစ်တဲ့ ဆရာဦးထွန်းညွန့်ရေးတဲ့ Water Colour သူရေးတဲ့ ခဲ၊ ဘာညာဆိုတာ အဲဒါကတော့ သဘာဝအတိုင်းပေါ့လေ။ ကိုယ့် ဆရာကိုး။ အဲဒီတော့ အဲဒါတွေလည်း ကြိုက်ပါတယ်။ ကြိုက်ပြီးတော့ အဲဒါလောက်နဲ့တင် အားမရတော့ဘူး။ တစ်ခါတည်း ပန်းချီကလည်း တော်တော်ရေးလာပြီ။ ကျွန်တော် အရင်က ပြောခဲ့သလိုပါပဲ။ ဆိုတော့က မန္တလေးမှာရှိတဲ့ ကျွန်တော်တို့ Upper Burma Art Club ဆိုတာ ရှိတယ်။ UBAC ဆိုတာ။ အဲဒီကိုလည်း ကျွန်တော်တို့က ဝင်ခွင့်ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆိုတာ ပထမတော့ ကျွန်တော်ရတာပေါ့လေ။ ကျွန်တော်က ပန်းချီရေးတဲ့အတိုင်းအတာက ကျွန်တော်က ကျောင်းသားနဲ့ သိပ်မတူတော့ဘူး။ ကျွန်တော်က တော်တော်ရေးတယ်။ တော်တော်များများ ဆေးပစ္စည်းတွေ ဘာတွေရှိလို့ ပေါ့လေ။ ကျွန်တော်လောက် ရေးတတ်တဲ့ကောင်တွေလည်း ရှိရင်ရှိမှာပါ။ ဒါပေမယ့် ပစ္စည်းမရှိတဲ့အခါကျတော့ သူတို့ရဲ့ လက်ရာကတော့ ကျောင်းသားလက်ရာလောက်ပဲ ဖြစ်တာပေါ့။ ကျွန်တော်ကတော့ ပန်းချီဆရာတွေသုံးတဲ့ လူကြီးတွေသုံး တဲ့ ဆေးတွေကို ကျွန်တော်က သုံးပြီးရေးနေတော့ ကျွန်တော်လည်း လူကြီးလက်ရာလို ဖြစ်လာတယ်ထင်ပါတယ်။ Upper Burma Art Club ကို ကျွန်တော် ဝင်ခွင့်ရတယ်။ Upper Burma Art Club ဆိုတာ တော်တော်လေး သန့်ထားတာ။ သူက စီးပွားရေးပန်းချီရေးတဲ့ ပန်းချီဆရာတွေဘာတွေတောင်မှ ဒီထဲသိပ်လက်ခံတာ မဟုတ်ဘူး။ တော်တော်လေး ချေးများ တယ်။ ထားပါတော့လေ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော် ဝင်ခွင့်ရတယ်။ ကျွန်တော်ပြီးတော့ ပေါ်ဦးသက်လည်း ဝင်ခွင့်ရတယ်။ ကျွန်တော့်ထက် သူ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်တော့ နောက်ကျလိမ့်မယ်ထင်တယ်။ သူက ပန်းချီကျောင်းနေတာကိုက နှေးတဲ့အတွက် ပန်းချီရေးတာလည်း ကျွန်တော့်ထက် နောက်ကျတယ် သူက။ ပြီးတော့က ကျွန်တော်က ကျွန်တော်ရတဲ့ ပန်းချီဆေး အကောင်းတွေ စုတ်အကောင်းစားတွေဘာတွေ ကျွန်တော် သူ့ကို မျှတပေးတယ်။ သူနဲ့ကျွန်တော်နဲ့ ကျောင်းမှာ သူငယ်ချင်းဖြစ်တာ၊ သိတာကိုက နောက်ကျတယ်။ သူကကျောင်းကို နောက်ကျပြီးတော့နေတယ်။ ကျွန်တော် အရင်တစ်ခါ ပြောခဲ့သလိုပဲ။ သူ စစ်ကကျန်တဲ့ လက်ပစ်ဗုံးအဟောင်းဒဏ်ကြောင့် သူ လက်တစ်ဘက် ချို့ယွင်းသွားရာကနေပြီးတော့ သူ့အဖေက အလိုလိုက်လို့ချီပြီး ကျောင်းတွေဘာတွေ တော်တော်နဲ့ မထားဘဲထား၊ မနေချင်ဘူးဆိုရင် မထားဘဲထားတာ။ နောက် သူ့မိတ်ဆွေတွေက ဝိုင်းပြီးပြောကြတော့မှ သူ ကျောင်းထားတော့ သူ ကျောင်းနောက်ကျတယ်။ ကျောင်းတတ်တာ နောက်ကျတယ်။ နောက်ကျတော့က သူက မွေးတုန်းက ညာသန်။ သူက ညာလက်သန်တယ်။ ဒါပေမယ့် လက်ပစ်ဗုံး ကြောင့် ညာလက်ပြတ်သွားတဲ့အခါမှာ ကျောင်းတက်ဖို့ စာရေးဖို့ကို ဘယ်နဲ့ပြန်ကိုကျင့်ရတာ၊ သူက ညာသန်၊ ဒါပေမယ့် သူ ဘယ်နဲ့ စာရေးဖို့လည်းတတ်လာတယ်။ ဘယ်နဲ့ သူ

ပန်းချီရေးဖို့လည်း တတ်လာတယ်။ ပန်းချီမှ သာမညမဟုတ်ဘဲနဲ့ သူက drawing ကို သိပ်ကောင်းတဲ့ ကောင်တစ်ကောင်ကို ဖြစ်လာတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဒီလို တော်တော်တန်တန်ဟာက ဝီဇ နဂိုက မျိုးရိုးဝီဇအရ မဟုတ်တာတောင်မှ ကျင့်ယူလို့ရှိရင် ရတယ်ဆိုတာ အဲဒီဥပမာလေးတစ်ခုရှိတယ်။ ပေါ်ဦးက ညာသန်ပါ။ ဒါပေမယ့် သူ့ညာလက်က ဆုံးရှုံးသွားတဲ့အခါကျတော့ ဘယ်လက်ကို ပြန်ပြီးကျင့်ယူထားတာ။ ကျင့်ယူထား တာတော့ တော်တော်ကိုပိုင်တယ်။ အဲဒီ ဘယ်လက်တစ်ဖက်တည်းနဲ့ သူက ညာလက်က မရှိပေမယ့် ခဲတံလည်း ဖြစ်အောင် ချွန်နိုင်တယ်။ နောက် ဒီဇိုင်းနည်းပညာကျတော့လည်း သိပ်ကောင်းတဲ့ စာလုံးတွေကို ပိုင်နိုင်တယ်။ ဒီဇိုင်းနည်း ကွန်းပတ်စ် တွေ ဘာတွေကိုင်တာ ကျွန်တော်တို့ထက် အများကြီး သပ်ရပ်တယ်။ ဒါတွေကတော့ သူ့ဟာနဲ့သူ ပါရမီပါပဲ။ ပေါ်ဦးက အဲဒါတွေဘာတွေနဲ့ ပေါ်ဦးက သပ်သပ်ကို တော်ကိုတော်တယ်။ သူ့အဖေက ဆိုင်းဘုတ်တွေဘာတွေရေးတော့ ပေါ်ဦးက ဆိုင်းဘုတ်တွေဘာတွေလည်း ရေးဖူးတယ်။ ဆိုင်းဘုတ်ရေးတယ်ဆိုတာ အလွန်သေသပ်ဖို့လိုတယ်။ အလွန်တိကျဖို့ လိုတယ်။ အလွန်လက်ငြိမ်ဖို့လိုတယ်။ ပေါ်ဦးက အဲဒီအရည်အသွေးတွေ ရှိတယ်။ ပေါ်ဦးသက်ဟာ။ အဲဒါက တကယ်ပန်းချီ ရေးတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီလို တိကျသပ်ရပ်သေသပ်တဲ့ကိစ္စတွေကလည်း အများကြီး အထောက်အပံ့ဖြစ်တာပဲ။ ကျွန်တော် တို့က ဆေးခြယ်တယ်ဆိုတာ Plain ခြယ်တာတောင်မှ တစ်ခါတစ်လေ သေသပ်ချင်မှ သေသပ်တာ။ သို့သော်လည်း တကယ်ရေးလာတဲ့အခါကျတော့ အထောက်အပံ့တော့ နည်းနည်း နည်းတာပေါ့။ ထားပါ။ ကျွန်တော် ဒါကိုဆိုလိုတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော် Inspiration နဲ့ပတ်သက်လို့ ဆက်ပြောရရင် ကျွန်တော်တို့က အဲဒီမှာ အသက်အရွယ်က လည်း ရလာတော့ မန္တလေးက ပန်းချီဆရာကြီးတွေကို ကြိုက်နှစ်သက်ရာကနေပြီးတော့ မန္တလေးပန်းချီဆရာထဲမှာ တစ်ခါ ထပ်ရွေးလာတယ်။ ဘယ်လိုရွေးလာတုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်က ဦးဘသက်ရေးတာကို ကျွန်တော်က ပိုကြိုက်တယ်။ နောက် ဆရာဦးခင်မောင်ရေးတာကိုလည်း ဒုတိယ ကျွန်တော်က ကြိုက်လာတယ်။ ဘာပြုလို့တုန်းဆိုပြီးတော့ အဲဒီအချိန် တုန်းကတော့ ကျွန်တော် မစဉ်းစားတတ်ပါဘူး။ မသိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် နောက်ကြီးလာတဲ့အခါကျတော့ စဉ်းစားတယ်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတာ။ ဦးဘသက်ဟာ သူက ရှုမျှော်ခင်းတွေလည်း ရေးတယ်။ လူပုံတွေ၊ မြင်းပုံတွေ၊ Figure သဘောတရားတွေလည်း သူ အများကြီးရေးတယ်။ နောက် ဆေးနဲ့ပတ်သက်လို့ကျတော့လည်း သူက အမျိုးမျိုး၊ ခဲနဲ့ လည်း ရေးမယ်၊ မီးသွေးနဲ့လည်း ရေးမယ်။ ရေဆေးလည်း ရေးမယ်၊ ဆီဆေးလည်း ရေးမယ်၊ တွေ့ကရာ ဘာနဲ့မဆို ရေးမယ်ဆိုတဲ့ အနေအထားမှာ ရှိတယ်။ သူက ဘာတုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ပန်းချီမှာ အလွန်အပြောများတဲ့ ဆေးစက်ကျရာ အရုပ်ဆိုတဲ့အထဲမှာ ဦးဘသက်ဟာ အတော့်ကိုနီးစပ်တဲ့ ပန်းချီဆရာကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဆေးစက်ကျရာ အရုပ်ပဲ။ အဲလိုကို ရေးတယ်။ ရေဆေးဆိုလို့ရှိရင် အတော်ကြီးကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ပေါ့လေ။ ကျွန်တော်တို့ခေတ်တုန်းကတော့ ရေမင်းသား ဆရာဆောင်ဆိုတာရှိတယ်။ သူလည်း မန္တလေးသားပါပဲ။ မန္တလေး အနောက်ကျုံးလမ်းက။ သူ့ရေဆေးကား တွေလည်း ကျွန်တော်တို့က အများကြီးကြည့်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဦးဘသက်ကားတွေလည်း ကြည့်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်အနေနဲ့က ဆရာဆောင့်ကားတွေက ခပ်ဆင်ဆင်တွေချည်းပဲ ဖြစ်နေပြီးတော့ ကျွန်တော် သိပ်ပြီးတော့ မကြိုက် ဘူး။ ဦးဘသက်ရဲ့

ကားတွေကို ကျွန်တော် သိပ်ကြိုက်တယ်။ ဦးဘသက်ကားက တစ်ခါတည်း ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ်နဲ့ နောက်တကယ်တမ်းပေါ့လေ ဒီ UBAC Upper Burma Art Club မှာ ဘကြီးသက်နဲ့ အနီးကပ်တွေ့တဲ့အခါကျတော့ လည်း ရေးပုံရေးနည်းက သိပ်စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတယ်။ အလွန်လွတ်လပ်တယ်။ အလွန်ဖျတ်လတ်တယ်။ နောက် အလွန်လတ်ဆတ်တဲ့ Effect တွေကိုလည်း ရေးနိုင်တယ်။ ကျွန်တော် သိပ်ကြိုက်တာ။ သိပ်သဘောကျတာ။ တအား သဘောကျတာ။ အဲဒီတော့ ဘာပြောကောင်းမလဲ ကျွန်တော်က ၁၉၅၀-၅၁ကျတော့ ကျွန်တော်က ဆယ်တန်းအောင် တယ်။ ဆယ်တန်းအောင်တော့ ကျွန်တော်က အဲဒီမှာ တစ်ခါတည်း ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်ပဲ ဦးဘသက်ဆီသွားပြီးတော့ ကျွန်တော်က အစကတည်းက ဘကြီးသက်လို့ ခေါ်နေတာပါ။ club မှာတွေ့နေကတည်းက။ ဘကြီးသက်၊ ကျွန်တော့်ကို သင်ပေးပါ။ ကျွန်တော် ဘကြီးသက်ဆီ အပ်ပါတယ်ဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော်က အဲလို ကိုယ့်ဟာကိုယ်ကို အပ်တယ်။ အပ်တော့ အဲဒီ ကျွန်တော့်ထက် အရင်ကျသလား၊ ကျွန်တော့်ထက် နောက်ကျသလားမသိဘူး။ ပေါ်ဦးသက်ကလည်း အဲဒီနှစ်မှာပဲ ဦးဘသက်ဆီကို ဝင်တယ်။ ပေါ်ဦးသက်ရဲ့ အဖေကလည်း ဦးလှကြီးတဲ့။ သူကလည်း ပန်းချီဆရာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သူက စီးပွားရေးပန်းချီဆရာ။ သူက Fine Art ပန်းချီဆရာတော့ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီတော့ သူ့အဖေကလည်း ဦးဘသက်နဲ့ ရင်းနှီးတယ်။ ရင်းနှီးတော့ သူ့အဖေပဲ အပ်ပေးသလား၊ သူ့ဘာသာ အပ်သလား ကျွန်တော်တော့ မပြော တတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်က ဦးဘသက်ဆီ အပ်တယ်။ အပ်ပြီးပြီဆိုမှ ကျွန်တော့်အဖေကို ကျွန်တော်ပြန်ပြောတယ်။ ကျွန်တော် ဦးဘသက်ဆီမှာ ပြောင်းပြီးသင်မယ်။ ကျွန်တော် ခု ဆယ်တန်းလည်းအောင်ပြီ။ ဆယ်တန်းအောင်တော့ ကျွန်တော်က အဲဒီတုန်းက အသက်က မပြည့်သေးဘူး။ ဆယ့်ငါးနှစ်သာသလားပဲ ရှိသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အထက်တန်းကျောင်းကနေပြီးတော့ ကျွန်တော့်ရဲ့ မွေးနေ့တွေဘာတွေ နည်းနည်းပြောင်းပြီး ပြင်ပြီး ရေးပြီးလုပ်ထားလို့ ကျွန်တော် တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ရတာ။ ဝင်ခွင့်ရတော့က အဲဒါနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်က အိမ်ပြောတယ်။ ကျွန်တော် တက္ကသိုလ်မှာ တစ်နှစ်လောက် ကျွန်တော် နားကောင်းနားမယ်။ ကျွန်တော် ပန်းချီရေးမလို့လို့ ပြောတယ်။ အိမ်ကလည်း တစ်သက်လုံးက ခုန်ပျံကျော်လွှားနဲ့ တက်လာတဲ့ကောင် ဖြစ်တဲ့အတွက် ကဲ နားချင်လည်း နားပေါ့ဆိုပြီးတော့ ဘာမှ မပြောဘူး။ ကျွန်တော် အဲဒီနှစ်ကဆိုရင် တစ်နှစ်လုံးနီးပါး ကျွန်တော် တက္ကသိုလ်ကို ရောက်တယ်ဆိုရုံပဲ။ မနက်ပိုင်း သွားပြီးတော့ နေ့လယ်ကျပြန်လာပြီးတော့ ပန်းချီဆရာကြီးအိမ်မှာ ပန်းချီရေးနေတယ်။ ဒါ သူ့ပန်းချီတွေကို ကြိုက်တဲ့ အကြောင်း ပြောပြတာပါ။ အဲဒါပြီးတဲ့အခါကျတော့ ဆရာဦးခင်မောင်နဲ့ ဦးဘသက်က ဆရာဦးခင်မောင် (ဘဏ်ဦးခင်မောင်) ဟာ သူက ကျွန်တော်တို့ ဝါရှင်တန် Fine Art School ကနေပြီးတော့ Correspondence Course နဲ့ စာပေးစာယူသင်တန်းနဲ့ သူက သင်တယ်။ သင်ပြီးတော့သူက အင်္ဂလိပ်စာကျွမ်းကျင်တော့က သူက တော်တော်ကို စုံစုံလင်လင်ကို ပန်းချီဆောင်းပါး တွေ ဖတ်နိုင်တယ်။ နောက် ပန်းချီကားတွေလည်း တစ်ကမ္ဘာလုံးကဟာတွေ သူ ကြည့်နိုင်တယ်။ ကြည့်နိုင်တဲ့အခါကျတော့ သူ့ဆီမှာ ခေတ်ပေါ်ပေါ့လေ၊ ကမ္ဘာ့အမြင်နဲ့ပတ်သက်လို့က သူက တော်တော်ကျယ်ဝန်းတာ။ အဲဒါကို ဦးဘသက်က ကြိုက်တယ်။ ဦးဘသက်က အမှန် အင်္ဂလိပ်စာ အတော်လေး မတတ်ဘူး။ ဦးခင်မောင်လောက် မတတ်ဘူး။ သူက မည်ကာမတ်တပ်ပဲ။ အဲဒီတော့က ဦးခင်မောင်ကျတော့တစ်ခါ

ဦးဘသက်ရဲ့အစွမ်းကို တစ်ခါသိနေတော့ ကြိုက်ပြန်ရော။ သူတို့နှစ်ယောက်က တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အပြန်ပြန်အလှန်လှန် ကြိုက်တယ်။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် အပြန်ပြန်အလှန်လှန် ဆရာဖြစ်တယ်။ ဒီပန်းချီနဲ့ပတ်သက်လို့ သိအိုရီအပိုင်းတွေ၊ ခေတ်သစ်အယူအဆတွေ၊ ကမ္ဘာ့ အမြင်တွေကို ဦးဘသက်က ဦးခင်မောင်ကို သူက အားကိုးတယ်။ ဒီ ပန်းချီကို လက်တွေ့ရေးတဲ့နေရာမှာ တစ်ခါတည်း လက်တွေ့ပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းတဲ့နေရာမှာကျတော့ ဦးဘသက်ကို ဦးခင်မောင်က ဆရာတင်တယ်။ အဲလို သူတို့က အပြန်ပြန်အလှန်လှန်ရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ဦးဘသက်က တစ်ခါ အထင်ကြီးတဲ့ ဦးခင်မောင်ဖြစ်နေပြန်တဲ့အတွက် ကျွန်တော် က ဆရာဦးခင်မောင်ကိုလည်း ကျွန်တော်က အထင်ကြီးပြန်ရော။ ဆရာဦးခင်မောင်ရဲ့ လွှမ်းမိုးမှုတွေလည်း ကျွန်တော်တို့ မှာ အများကြီးသက်ရောက်ပြန်ရော။ နောက်ကျတော့ ဦးဘသက်က ဦးခင်မောင်ဆီကို ကျွန်တော်တို့ကို သက်သက်အပ် တာပါပဲ။ အဲဒါကတော့ ခေတ်သစ်အမြင် ကမ္ဘာ့အမြင်နဲ့ ပတ်သက်လို့ အမြင်ကျယ်စေချင်လို့ အပ်တာပဲ။ အဲဒီတော့က ကျွန်တော်တို့ ဦးခင်မောင်က တစ်ဆင့်ပေါ့လေ ကျွန်တော်တို့က ပိုပြီးတော့ ပြည့်စုံတဲ့၊ ကျယ်ဝန်းတဲ့ နိုင်ငံတကာက ပန်းချီနဲ့ပတ်သက်တဲ့ စာပေတွေကို ကျွန်တော်တို့ သိရဖတ်ရပါတယ်။ ဗမာပြည်မှာက နိုင်ငံတကာ ပန်းချီတွေနဲ့ပတ်သက် လို့ အရင်က ဘယ်လိုလဲလို့ဆိုတော့ ဒီအင်္ဂလန်ကထုတ်တဲ့ Artist Magazine ဆိုတာရယ်၊ Studio Magazine ဆိုတာရယ် နှစ်ခုရှိတယ်။ ဒါပဲဝင်တယ်။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ကဘာလဲဆိုတော့ အင်္ဂလိပ်ပန်းချီကားတွေကိုအင်္ဂလိပ်ပန်းချီဆရာ တွေကိုပဲ ဗမာပန်းချီဆရာတွေက သိတာများတယ်။ အမေရိကန်ပန်းချီဆရာ၊ ပြင်သစ်ပန်းချီဆရာ၊ ဂျာမန်ပန်းချီဆရာ၊ ရုရှပန်းချီဆရာ ဘာညာနဲ့ ဒါတွေ အများကြီးရှိတာကို ကျွန်တော်တို့ဆီက သိပ်မသိဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ဦးခင်မောင်နဲ့ တွေ့ပြီးမှ ကျွန်တော်နဲ့ပေါ်ဦးသက်က နိုင်ငံတကာ ပန်းချီဆရာတွေကို ပိုသိလာတာ။ အထူးသဖြင့်ကတော့ ဒီပရစ်မှာ ကျွန်တော်တို့ Colour Impressionism တို့ဘာတို့ အကြီးအကျယ် ဘယ်လိုတိုးတက်လာတယ်ဆိုတဲ့ ခေတ်ကြီးနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်တို့က အများကြီး ပိုပြီးတော့ နီးစပ်လာတယ်။ အဲဒီကနေမှ ဒီ Expressionism တို့ Abstract Expressionism တို့ ဘာတွေညာတွေပေါ့။ အဲဒါတွေ အများကြီး ကျွန်တော်တို့ ထိတွေ့ပြီးတော့ အားကျလာတယ်။ အဲဒီအပိုင်းရောက်လာတော့ကျွန်တော်တို့ အားကျတဲ့လူတွေက ပထမပိုင်းက တော်တော်များတယ်။ တွေ့သမျှ ပန်းချီဆရာတွေကို ကျွန်တော်တို့က ဆယ်ယောက်မှာ ရှစ်ယောက်လောက်ကို ကျွန်တော်တို့က အားကျနေတာပဲ။ နောက်ကျတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့လူတကာလိုက်ကြိုက်နေလို့မဖြစ်ဘူးဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့နဲ့ နီးစပ်တဲ့ဟာတွေပဲ ကြိုက်တော့တာပါပဲ။

Track 4

ဒါကတော့ ဝင်းဖေ Bio အသံသွင်းသွင်းခွေ MP3 ဖိုင် နံပါတ် ၄ပေါ့ဗျာ။ ၄ ဆိုတာ ၃ ကဟာကို ဆက်မှာပါပဲ။ ကျွန်တော် ၃ မှာပြောခဲ့တာက Influence က ကမ္ဘာပေါ်မှာရှိတဲ့ နိုင်ငံတကာက Modern Artist တွေ ကျွန်တော်နဲ့ ပေါ်ဦးသက်ကို လွှမ်းမိုးတဲ့ကိစ္စတွေပေါ့လေ။ ဒါပေမယ့် အဲဒါတွေ အများကြီးပဲ။ ပေါ့ဆဆန်းတို့ပါတယ်၊ ဗင့်ဆင့် ဗင့်ဂိုးပါမယ်၊ ဝိုက်မင်းပါမယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဘရူးဆိုတို့ ဘာတို့လည်းပါမယ်။ ဒေးကားတို့၊ မိုနေတို့၊ မန်နေတို့ပါမယ်။

ပြောကြကြေးဆိုရင်တော့ အများကြီးပါပဲ။ ပေါ်ကီးတို့၊ ဂျွန်လန်းစကီးတို့၊ ကနေဒီစကီးတို့၊ မက်တို့ဘာတို့ အကုန်ပဲ။ အကုန်လျှောက်ပြီးတော့ ကြိုက်တာပဲ။ နောက်ပိုင်းကျတော့ အကုန်လျှောက်ကြိုက်လို့တော့ မဖြစ်တော့ဘူး ဆိုပြီးတော့ ကိုယ်နဲ့သန်ရာသန်ရာပေါ့လေ။ ကျွန်တော်တို့က ကြိုက်တယ်။ ဦးဘသက်ရဲ့ တပည့်တွေပီပီ ကျွန်တော်တို့က water colour တွေ အရေးပိုများတယ်။ ဦးဘသက်ကလည်း ဘယ်လိုပြောတုန်းဆိုတော့ သူ့အယူအဆကိုက ရေးဆေးနဲ့ ဆီဆေးမှာ ရေးဆေးက ပိုပြီးတော့ ခက်တယ်လို့ကို သူ့ကိုယ်နှိုက်က ဆုံးဖြတ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း အဲဒီဟာကို ကိုယ့်ဆရာကိုယ် ကိုယ့်လက်တွေ့သဘောအရကို ဆရာပြောတာကို နာခံတယ်။ ဆရာကို ထောက်ခံတယ်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ရေးဆေးဆိုတာက ရေးပြီးလို့ရှိရင် ပြန်ထပ်လို့၊ ပြန်ဖျက်လို့၊ ပြန်အုပ်ပစ်လို့ရတဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ဘူးဗျ။ ရတော့ ရတယ်ပေါ့ဗျာ။ ရပေမယ့် အဲဒီကျရင် မသန့်တော့ဘူးပေါ့ဗျာ။ အဓိပ္ပာယ်က။ ရေးဆေးဆိုတာ အရင်တုန်းကတော့ (အခုထိလည်း ဒီတိုင်းပါပဲလေ) transparent medium လို့ ခေါ်ကြတယ်။ ကြည်နေမှ၊ ပေါက်နေမှ အဲလို၊ အပေါ်ကနေ အိုပိတ်နဲ့ ပြန်ပိတ်လိုက်တာ မကောင်း၊ မကြိုက်၊ မည်းသည်းသွားတဲ့ နေရာကို အဖြူလေးသုတ်ပြီးတော့မှ အဲဒီအပေါ်မှာ ရေးဆေးနဲ့ တစ်ခါပြန်ရေးမယ်တို့ ဘာတို့ဆိုတာမျိုးကို မသန့်ဘူးပေါ့လေ။ မသန့်ပြန်ဘူးဆိုပြီးတော့ မကြိုက်ကြဘူး။ အဲလိုဟာတွေ ရှိတယ်။ ဒါကို သဘောကိုပြောပြတာပါ။ ဆီဆေးဆိုတာ ဒါ opaque medium ကိုး။ အဲဒီတော့ သူက တစ်နေရာမှာ မကြိုက်ဘူးဆိုရင် အဲဒီဟာကို လုံးဝဥသံ အဖြူနဲ့သုတ်ပြီးတော့ အပေါ်ကနေ လုံးဝကို အရောင်သစ်တွေ ပြန်တင်ပြီးတော့ကို လုပ်ရင်ကို ရတယ်။ အဲဒီလောက်ကို ဖြစ်နေတာ။ ဖြစ်နေတဲ့အခါကျတော့ ရေးဆေးပိုင်လို့ရှိရင် ဆီဆေးကတော့ ပြောမနေနဲ့။ ဘကြီးသက်က ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်စလုံးကို ချစ်စနိုးနဲ့ ကိုကို ကိုကိုနဲ့ ခေါ်တယ်။ ကိုကိုတို့တဲ့ မင်းတို့ ရေးဆေးပိုင်လို့ရှိရင် ဆီဆေးကျတော့ မင်း ဘယ်ဘက်ဖနောင့်နဲ့ပေါက် ၊ ညာဘက်ဖနောင့်တောင် သုံးစရာမလိုဘူးတဲ့။ အဲလိုကို သူက ရယ်စရာမောစရာ ပျော်ပျော်ပါးပါး သူက အားပေးပြောဆိုတတ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဆရာက သိပ်သဘောကောင်းတယ်၊ သိပ်ပျော်တတ်တယ်။ သူက ငေါက်လားငမ်းလား မာန်လားမဲလား ဒါတွေ လုံးဝ မကြိုက်ဘူး။ ဦးဘသက်က သူ ကိုယ်နှိုက်က တကယ့်ဂီတမှာလည်း သူက မြို့မငြိမ်းရဲ့ဆရာတောင်မှ ဖြစ်တယ်။ သူက ဂီတမှာလည်း တယောထိုး သိပ်ကောင်းတယ်။ ပြီးတော့ သဘောပေါက်တာတွေဘာတွေလည်း ဘယ်လောက်ကောင်းတယ် မသိဘူး။ မြို့မငြိမ်းတို့၊ ဦးသန့်တို့က ခေတ်ပညာနဲ့ပတ်သက်လို့ ဦးဘသက်ထက် သာပါတယ်။ ဦးဘသက်က သူတို့ထက် အဲလို အနုပညာလက်တွေ့ပိုင်းမှာ ပိုသာပုံရတယ်။ သူတို့နှစ်ယောက်စလုံးက ဦးဘသက်ကို လေးစားရတယ်။ တစ်ခုရှိတယ်။ ဦးဘသက်က သူတို့ထက်လည်း အသက်ပိုကြီးတယ်၊ ကျွန်တော်တို့ ဘကြီးက။ ကြုံလို့ ခဏပြောရဦးမယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဦးဘသက်ဆီ ပညာသွားသင်တဲ့အခါ ဦးဘသက်က ဘယ်မှာနေသလဲဆိုတော့ မန္တလေးမြို့၊ တရုတ်တန်းရပ်မှာရှိတဲ့ ရှေ့တော်ပြေးဝင်းဆိုတာကြီးထဲမှာ သူကနေတယ်။ အဲဒီမှာနေတယ်။ အဲဒီဝင်းကြီးက ဘယ်နေရာလဲဆိုတာ ပေါ်အောင်လို့ ကျွန်တော်ပြောချင်ပါသေးတယ်။ သူ့ရဲ့ အရှေ့ဘက်မှာ လမ်း ၈၀ ဆိုတာကြီး ရှိတယ်။ နောက် သူ့ရဲ့အနောက်ဘက်မှာ ၈၁ လမ်းဆိုတာ ရှိတယ်။ သူ့ရဲ့တောင်ဘက်မှာကျတော့ လမ်း ၃၀ ဆိုတာ ရှိတယ်။ နောက်သူ့ရဲ့ မြောက်ဘက်မှာ

ကျတော့ ၂၉ လမ်းဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီတော့ လေးထောင့်ကွက်ကြီး၊ အဲဒါကြီးကို ရှေ့တော်ပြေးဝင်းကြီးလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီရှေ့တော်ပြေးဝင်း မြောက်ပေါက်ကနေပြီး ထွက်လိုက်လို့ရှိရင် မျက်နှာချင်းဆိုင် လမ်းဖြတ်ကူးလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်တည်း မြို့မငြိမ်းတို့အိမ်ပါပဲ။ အဲဒါ မြို့မငြိမ်းရဲ့ အိမ်ပဲ။ အဲဒီ ဝင်းဝမှာတင်ကို ရှိတယ်။ အဲဒီတော့ မြို့မငြိမ်းအိမ်နဲ့ ဦးဘသက်အိမ်ဆိုတာ ကပ်နေတာ။ ဦးဘသက်အိမ်က စစ်ပြီးတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့ ရှေ့တော်ပြေးဝင်းရဲ့ အနောက်ပေါက်ကနေ ဝင်သွားလို့ရှိရင် ကိုက် ၁၀၀ လောက် ဝင်ပြီးတော့ ဘယ်ဘက်ချိုးလိုက်ပြီးတော့ မော့ကြည့်လိုက်ရင် အိမ်ကလေးက ခပ်သေးသေးပဲ၊ နှစ်ထပ်ကလေး။ အောက်ထပ်မှာ သူ့ညီမတွေ နေတယ်။ အပေါ်ထပ်မှာ ဦးဘသက်က နေတယ်။ တကယ်တမ်းကတော့ ရှေးတုန်းက ဦးဘသက်ရဲ့မိဘများ၊ အမျိုးမျိုး ဒီရှေ့တော်ပြေးဝင်းထဲမှာ နေပြီးတော့ ကျောက်စိမ်းဖြတ်တယ်၊ ကျောက်စိမ်းသွေးတယ်၊ ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းတွေကို လုပ်တဲ့ မိသားစုပေါ့။ အဲဒီထဲကနေမှ ဦးဘသက်က ထွန်းပေါက်ပြီးတော့ ပန်းချီဆရာကြီး ဖြစ်လာတာ။ ဦးဘသက်အကြောင်းကို သီးခြား နောက်ကျတော့ ကျွန်တော်တစ်နေရာမှာ ပြောပါမယ်။ အဲဒီ ရှေ့တော်ပြေးဝင်းထဲကို ကျွန်တော်နဲ့ ပေါ်ဦးသက်က နှစ်ပေါင်းများစွာ ဝင်လို့ထွက်လို့ သွားလို့လာလို့နဲ့ ကျွန်တော်တို့ ပညာသင်ခဲ့ကြတာပါပဲ။ အဲဒါ သူ့နေရာလေး ကျွန်တော် ပြောချင်လို့ ဖြတ်ပြီးတော့ ကျွန်တော်ပြောတာ။ မြို့မငြိမ်းရဲ့အိမ်က ဘယ်ပေါ်မှာ ရှိတုန်းဆိုတော့ ၂၉ လမ်းပေါ်မှာရှိတယ်။ သူကတော့ ဘာနဲ့ဘာကြားမှာလဲဆိုတော့ လမ်း ၈၀ နဲ့ ၈၁ လမ်းကြားမှာ ရှိတယ်။ ရှေ့တော်ပြေးဝင်းရဲ့ မြောက်ဘက်ပေါက် တည့်တည့်မှာ မြို့မငြိမ်းအိမ်ရှိပါတယ်။ ဒါကို ကြိုလို့ ကျွန်တော် ပြောပြတာပါ။ ကျွန်တော် စောစောတုန်းကဟာကို ဆက်ပြောရရင် ဦးဘသက်တပည့်တွေပီပီ ကျွန်တော်တို့က Water Colour တော်တော် အရေးများတယ်။ သန်လည်း သန်တယ်။ သန်ပြီးတော့မှ Water Colour ရေးရာကနေပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့က Cubism တွေလည်း ကြိုက်၊ Abstractionism တွေလည်းကြိုက်၊ နောက်ပြီးတော့ Siponism ဘာညာနဲ့ ဒီပြင်ကိစ္စတွေပေါ့လေ။ ဆာရီရယ်လစ်ဇင်တွေ ဘာတွေလည်း ကျွန်တော်တို့က ကြိုက်တာကိုး။ ကြိုက်တဲ့အခါကျတော့ ဘယ်လိုသွားပြီး ငြိပြန်တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ၁၉၅၅-၁၉၅၆လောက်မှာလို့ထင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်သူ့ သွားတွေတုန်းဆိုတော့ တရုတ်ပန်းချီဆရာ နှစ်ယောက်၊ အဲဒါကို ကျွန်တော်တို့ Life Magazine ထဲမှာ ပထမစတွေ့တယ်။ တစ်ယောက်က ချင်ချီတဲ့ တစ်ယောက်က ဒွန်ကူးမန်တဲ့။ ချင်ချီကတော့ ထားပါတော့လေ။ ကျွန်တော်တို့နောက်ပိုင်း ချင်ချီကို ကျွန်တော်တို့ သိပ်ပြီး မလေ့လာတော့ဘူး။ ဒွန်ကူးမန်ကို ဆက်ပြီးတော့ လေ့လာတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လေ့လာတာတုန်းဆိုတော့ ဒွန်ကူးမန်က တရုတ်စုတ်ကို ကိုင်တယ်။ ကိုင်ပြီးတော့ တရုတ်စုတ်ချက်တွေကို သူက အသားပေးတယ်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ဒွန်ကူးမန်ဆိုတာ တရုတ်ကိုး။ အဲလို အသားပေးတယ်။ အသားပေးပေမယ့် တရုတ်ပန်းချီတွေကို သူက မရေးဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ တုန်းဆိုတော့ သူက အမေရိကန်ပြည်မှာ ကြီးပြင်းတာကိုး။ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုမှာ ကြီးပြင်းတယ်၊ နယူးယောက်မှာ ကြီးပြင်းတယ်။ အဲဒီတော့ သူက ဘာတုန်းဆိုတော့၊ တရုတ် Subject တွေကို သူက မရေးဘူး။ American Subject တွေကို ရေးတယ်။ ရေးတဲ့နေရာမှာ ကိုင်ထားတာ တရုတ်စုတ်၊ အသွားအလာတွေက တရုတ်စုတ် အသွားအလာတွေပဲ။ ဒါပေမယ့် သူက

ဘာတုန်းလို့ဆိုတော့ တရုတ်တွေလို အရောင်နည်းနည်း မရေးဘူး၊ အရောင်များများကို ရေးလာတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ အရောင်များများရေးတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်သလဲလို့ဆိုတော့ သူလည်း အဲဒီခေတ်မှာ အလွန်ကြွတက်လာတဲ့ အရောင် အစစ်တွေနဲ့ အရောင်များများကို သုံးတဲ့ ခေတ်သစ်ပန်းချီ Modern Artist တွေရဲ့ အသွားအလာကိုလည်း သူ ကြိုက်ပုံရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သူ့ပန်းချီကားတွေထဲမှာပဲ Cubism သဘောတရားတွေလဲ ပါလာတယ်။ သူ့ပန်းချီကားတွေထဲမှာပဲ ဆာရီရယ်လစ်ဇင်တွေလည်း ပါလာတယ်။ သူ့အရောင်သီအိုရီကလည်း ကျွန်တော်တို့ ဂျာမန် ပေါက်လီးရဲ့အရောင် သီအိုရီလို ဖြစ်လာတယ်။ သူကလည်း လွတ်လပ်ခြင်းတို့၊ ရဲရင့်ခြင်းတို့၊ ပြတ်သားခြင်းတို့၊ ရိုးသားခြင်းတို့ အဲဒါမျိုးတွေကို အနုပညာအလှအဖြစ်နဲ့ ယုံကြည်ပြီးတော့ ရေးတဲ့ပန်းချီဆရာ ဖြစ်ပုံရတယ်။ အဲဒါကို ကျွန်တော်တို့ ကြိုက်ကြတာ။ ကျွန်တော်တို့ကြိုက်ကြတော့ ကျွန်တော်တို့က ဒွန်ကူးမန်နဲ့ လွမ်းမိုးမှုတွေ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်အပေါ်မှာ အများကြီး ဖြစ်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒွန်ကူးမန်နဲ့လွတ်လပ်မှုမျိုး၊ ရဲရင့်မှုမျိုး၊ ပီပြင်မှုမျိုး ကျွမ်းကျင်မှုမျိုး အဲဒီအခြေအနေကိုတော့ ကျွန်တော်တို့နီးစပ်ဖို့ အတော်ကြီးကို လိုပါတယ်။ ဒါ ကျွန်တော်တို့ဘာသာ ကျွန်တော်တို့လည်း သတိထားမိတယ်။ ဒါပေမယ့် နည်းနည်း နည်းနည်းနဲ့တော့ တိုးတက်မှုတွေ ရှိတာပေါ့လေ။ ကျွန်တော်တို့ ဒါ နောက်ဆုံးဖြစ်ခဲ့တဲ့ဟာ။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ စဉ်းစားတော့ ကျွန်တော်က ဆီဆေးလည်းရေးတယ်၊ Oil လဲရေးတယ်၊ Acrylic လဲရေးတယ်။ ရေးတဲ့ နေရာမှာ ကျွန်တော် တစ်ခါတစ်လေလည်း ဒွန်ကူးမန်ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်တာပါ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ခုနတုန်းက အခြေခံတွေကိုပဲ အထွေထွေသဘောတရားလို အောင်းမေ့ပြီးတော့ လွတ်လပ်ခြင်း၊ ရိုးသားခြင်း၊ ရဲရင့်ခြင်း ဘာညာပေါ့လေ။ အဲဒီအလှ တရားတွေကိုပဲ အားထားပြီးတော့ ရေးပါတယ်။ တကယ်လို့ အဲဒီလို အလှတရားတွေ ကျွန်တော်ရေးတဲ့ထဲမှာ မတွေ့ဘူး ဆိုရင် ဒါ ကျွန်တော့်တာဝန်ပဲ။ ကိုယ်ယုံသလိုဖြစ်အောင် မလုပ်နိုင်တာပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ အဲဒါပဲ။ ကျွန်တော်တို့က အနုပညာရဲ့အလှဆိုတာ အနုပညာသည်ရဲ့ ရိုးသားမှု၊ အနုပညာသည်ရဲ့ အတွေ့အကြုံများမှု၊ သူ့ရဲ့ အဆုံးအဖြတ်တွေ၊ သူ့ရဲ့ ရဲရင့်မှုတွေ၊ သူ့ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ၊ သူ့ရဲ့ ဘာညာပေါ့လေ။ ကျွန်တော်တို့ ဖန်ဆင်းမှုတွေပေါ့လေ။ အဲဒါတွေဟာ အနုပညာရပ်တစ်ခုရဲ့ တစ်ခုစီတစ်ခုစီရဲ့ အလှတရားတွေပဲလို့ ကျွန်တော်တို့က အဓိကအားဖြင့် ယုံကြည်တဲ့လူတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ဒီဟာကတော့ ခုနတုန်းကပြောတဲ့ Inspiration နဲ့ Influence အကြောင်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းကို တိုးဖြည့်ပြီးတော့ ဖြေတာပါ။ အခု ဒီအသက်အရွယ်ရောက်လာပြီ ဒီစကား ပြောနေတဲ့အချိန်မှာ အသက် ၇၄ နှစ် ဖြစ်လာပြီ။ အဲဒါကို ဒီတိုင်းပဲ ယုံပြီးတော့ ဒီတိုင်းပဲ ချီတက်နေတုန်းပါပဲ။ ဒါကတော့ သေအထိ ဒီခံယူချက်နဲ့ပဲ သွားလိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ရေးတဲ့ဆေးတွေ၊ ရေးပုံရေးနည်းတွေ၊ ဘာတွေညာတွေ၊ Subject တွေ ပြောင်းရင်ပြောင်းသွားမယ်၊ ဒါမှမဟုတ် Non-object တွေ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ဖြစ်ခဲ့လို့ရှိရင် အဲဒီထဲမှာ ကျွန်တော်လိုချင်တဲ့ အလှတရားဆိုတာဟာ ရဲရင့်ခြင်း၊ ပြတ်သားခြင်း၊ ရိုးသားခြင်း၊ လွတ်လပ်ခြင်း၊ ထိုးထွင်းစဉ်းစားခြင်း၊ အဲဒါမျိုးတွေ ထိုးထွင်းကြံဆခြင်း၊ ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ကျွန်တော်တို့ အဲဒါကို ကြိုက်တယ်။ ကြုံလို့ ကျွန်တော်ထပ်ပြီးတော့ ပြောခဲ့ချင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ နိုးဆိုတဲ့ ပန်းချီဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ လက်ရာတွေနဲ့

သူပန်းချီကားနာမည်တွေကော ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ရတယ်။ နောက်သူ့ရဲ့ statement တွေ ဖတ်ရတယ်။ အဲဒီထဲမှာ ကျွန်တော်တို့က အတော်ကို ကြိုက်သွားတဲ့ဟာ တွေတယ်။ ဘာတုန်းဆိုတော့ artists တွေမှာတဲ့ God-like Power ဆိုတာ ရှိတယ်တဲ့။ အဲဒီပါဝါကို သုံးပြီးတော့ create လည်း လုပ်ကြတယ်တဲ့။ အဲဒီတော့ Modern Concept မှာ အသစ်အသစ်တွေကို create လုပ်တာကို သူက God-like power လို့တောင်မှ သူက သုံးတယ်။ ကျွန်တော်တို့က အဲဒီလို တိုတိုတောင်းတောင်းနဲ့ ထိရောက်အောင် ပြောလိုက်တာတွေကို ကျွန်တော် သိပ်ကြိုက်တယ်။ အနုပညာသည်တွေမှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးနဲ့ စကြာဝဠာကြီးရဲ့ ဖန်ဆင်းရှင်၊ ဘုရားသခင်ရဲ့ တန်ခိုးကုတ္တိပတ်မျိုး ရှိတယ်ပေါ့လေ။ အတိုင်းအတာအားဖြင့် မဟုတ်သော်လည်း ကိုယ့်စိတ်ကြိုက် အသစ်အသစ်ကို ဖန်ဆင်းနိုင်တယ်။ ဖန်တီးနိုင်တယ်။ ဥပမာအားဖြင့်ဗျာ Visual Element တွေကို သိပြီးတော့ အဲဒီ Element တွေကို ကိုယ်ကြိုက်သလို အချိုးအစားတွေနဲ့ ထပ်ထည့်ပြီးတော့ Visual Creation တစ်ခုကို ဖန်ဆင်းတယ်ဆိုပါ တော့။ ကြည့်လိုက်လို့ရှိရင်တော့ ဘယ်လိုဖြစ်မလဲဆိုတော့ Total Abstractionism တစ်ခုဖြစ်မယ်။ ဒါပေမယ့် Visual Beauty တစ်ခု၊ Visual Attraction တစ်ခု၊ Visual Excitement တစ်ခုကို ဖန်ဆင်းတဲ့နေရာမှာတော့ ဘုရားသခင်လိုပဲ ဒါအသစ်ပဲ။ ဘယ်မှာမှ မရှိဘူး။ ဒါခွေးပုံလည်း မဟုတ်ဘူး၊ နွားပုံလည်း မဟုတ်ဘူး၊ အိမ်ပုံမဟုတ်ဘူး၊ လူပုံမဟုတ်ဘူး၊ ဆင်ပုံမဟုတ်ဘူး၊ လူတွေသိပြီးသား ပညတ်ပစ္စည်း ဘာမှ မပါဘူး။ ဒါ ပရမတ်ပစ္စည်းတွေချည်းပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီပန်းချီဆရာကနေ အသစ်ဖန်ဆင်းလိုက်တာ။ ကောင်းချင်ကောင်းမယ်၊ မကောင်းချင်နေမယ်။ ဘုရားသခင်တောင်မှ ခွေးဖန်ဆင်းတာနဲ့ လူဖန်ဆင်းတာနဲ့ တူမှတူဘဲနဲ့။ ခွေးဖန်ဆင်းတာ တစ်မျိုးပေါ့လေ ခွေးဖြစ်သွားတာပေါ့။ လူဖန်ဆင်းတော့လည်း လူဖြစ်တာပေါ့ဗျာ။ အဲဒီ သဘောပါပဲ။ အဲဒါက အမ်အမ်နိုးရဲ့ စကားလေးကို ကျွန်တော်တို့ ကြိုက်ပြီးတော့ သူ့ဆီကနေ Inspiration ရတယ်။ အဲဒါကို တစ်ခါတည်း ယုံကြည်လက်ခံထားလိုက်တာ။ ကျွန်တော်တို့က တစ်ခါတည်း ပြောရင်တော့ ဗျာ နည်းနည်းလွန်ရာကျတယ်ပေါ့။ ကျွန်တော်တို့က ဘယ်လိုတုန်းဆိုတော့ ငါတို့မှာ God-like Power ရှိတယ်။ God-like Creation တွေကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိတယ်။ လုပ်မယ်။ ငါတို့ အဲဒီအခွင့်အရေးကို ယူမယ်။ အဲဒါမျိုးလေးတွေ ရှိတယ်။ ဒါဟာ တော်တော်လေး အရေးကြီးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဘဝမှာ။

Track 5

ဒါကတော့ ဝင်းဖေအကြောင်း အသံသွင်းသွင်းထားတာ အမှတ်စဉ်(၅)ပေါ့ဗျာ။ မေးခွန်းအမှတ်(၁၀)

Did your family support in persuing art or did they expect you to follow a different path တဲ့။ ဒါက များများစားစား ဖြေစရာ မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော့်အဖေက သိပ်အားပေးတယ်။ သူ့ကိုယ်တိုင်က ငယ်ငယ်က သူ ပန်းချီလဲရေးတယ်။ ဂီတလည်း လိုက်စားတယ်။ ဓာတ်ပုံလည်း ရိုက်တယ်။ စာပေကျမ်းဂန်ဘာညာလည်း လေ့လာတယ်ပေါ့ဗျာ။ နောက်ကျတော့ သူက ဘယ်လိုဖြစ်တုန်းဆိုတော့ ကြုံတုန်းပေါ့လေ၊ သူ့အကြောင်းလေးလည်း

နည်းနည်းပါအောင်ပြောတာ။ ရွှေပြည်ဦးဘတင်က သူက မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာသမိုင်း၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုဆိုတာတွေကို သူ လေ့လာချင်စိတ် စိတ်ပါလာတယ်။ ပါလာတဲ့ အချိန်မှာ သူက ဘယ်လိုစိတ်ကူးသလဲဆိုတော့ ပန်းချီတို့၊ ဂီတတို့၊ ဓာတ်ပုံတို့ဆိုတာ လိုက်စားမယ့်လူတွေပေါ့တယ်။ ဒါပေမယ့် မြန်မာ့သမိုင်း၊ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုဆိုလို့ ရှိရင်တော့ လိုက်စားမယ့်လူက နည်းသွားလိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့ မဖြစ်ဘူး၊ ငါ ကျန်တာတွေကိုလျှော့မယ်။ အဲဒီတော့ မြန်မာ့စာပေ၊ မြန်မာ့သမိုင်း၊ မြန်မာ့မူကိစ္စတွေကိုပဲ ငါ ပိုပြီးတော့ အချိန်ပေးတော့မယ် ဆိုပြီးတော့ လုပ်လိုက်တော့ကာ သူက ဘာဖြစ်သွားတုန်းဆိုတော့ အဲဒီ ပန်းချီတို့၊ ဂီတ တို့၊ ဓာတ်ပုံတို့ကို လျှော့တယ်။ ဓာတ်ပုံဆိုရင် လုံးဝကို မရိုက်တော့သလောက် ဖြစ်သွားတယ်။ မလုပ်သလောက်တောင် ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီတော့ ဘာဖြစ်တုန်းဆိုတော့ သူ တကယ်မလုပ်ခဲ့ရတဲ့ ပန်းချီတို့၊ ဂီတတို့ကို သူက Ego Extension လိုပဲ။ သူ့သားသမီးတွေကို တစ်ခါပေးဖို့ကြိုးစားတယ်။ အဲဒီထဲမှာ သူ့သားသမီးတွေဆိုတာ အကုန်လုံးပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော် တို့က မိန်းကလေးက နှစ်ယောက်ပါတယ်။ ယောက်ျားလေးက ငါးယောက်တောင် ပါတယ်။ အဲဒီတော့ မိန်းကလေး နှစ်ယောက်က ငယ်ငယ်ကတည်းက အဖတ်မတင်ဘူး။ ယောက်ျားလေးငါးယောက်ကို အကုန်လုံး မသင်မနေရတော့ လုပ်တော့တာပါပဲ။ မသင်မနေရလုပ်တော့ဆိုတော့ ကျွန်တော်လည်း သင်ရတာပေါ့ဗျာ။ အဲဒီထဲမှာမှာ ကျွန်တော်က ဝီလေးပါလာတော့ ကျွန်တော်ကတော့ ဝန်မလေးပါဘူး။ အဲဒီတော့ Family က အားပေးတယ်ပေါ့ဗျာ။ Did your family support ဆိုတော့ Yes ပေါ့။ ဘယ်သူလည်းဆိုတော့ my own father ပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော့်အဖေကတော့ ကျွန်တော့်အဖေလုပ်တာကို သူက ကန့်ကွက်တာတွေ ဘာတွေ ဘာမှမရှိပါဘူး။ အဲဒီလို၊ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်က ကျွန်တော့်အဖေက ပန်းချီရေးတာနဲ့ ပတ္တလားတီးတာကို ဘယ်လောက်ထိတန်ဖိုးထားတုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်စာကျက် ချိန်မှာ စာမကျက်ဘဲနဲ့ အိမ်မှာ ပန်းချီရေးနေလေ့ရှိရင် ကျွန်တော့်အမေသော်လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော့်အဒေါ် သော်လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော့်ဦးလေးသော်လည်းကောင်း မြင်သွားလို့ရှိရင် အညို မင်းဘာလုပ်တာတုန်း၊ စာမကျက်ဘဲနဲ့ မင်း အရုပ်တွေ ရေးနေသလားဆိုပြီးတော့ ပြောလို့ရှိရင် ကျွန်တော့်အဖေက ဒီကောင်စာမကျက်ဘဲ ဘာလုပ်နေတာတုန်း၊ အရုပ်တွေ ရေးနေတာ၊ မဟုတ်ဘူး၊ အရုပ်ရေးနေလို့ရှိရင် အဲဒါ စာကျက်တာပဲ။ ရေးပလေ့စေ။ အဲဒီလို ပြောလေ့ရှိတယ်။ တစ်ခုတော့ ရှိတာပေါ့ဗျာ။ စာကျက်ချိန်မှာ ပတ္တလားထတီးလို့တော့ မရဘူးပေါ့။ ဒါပေမယ့် သူက ပတ္တလားလည်း သူက စာကျက်တယ်လို့ ယူဆတာပဲ။ သို့သော် သူဆိုလိုတာက ကျွန်တော် စာကျက်ချိန်မှာ ပတ္တလားထတီးရင် ဒီပြင်လူတွေ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်တာပေါ့။ အဲဒါတော့ မရဘူးပေါ့။ သူက အဲဒီသဘော။ Family Support နဲ့ ပတ်သက်လို့ကတော့ mainly ကတော့ အဓိကအားဖြင့်က ကျွန်တော့်အဖေရဲ့ Support ကတော့ အပြည့်ကိုရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ Did they expect you to follow a different path ဆိုတာ ဒီပြင်လူတွေ မသိဘူး၊ ကျွန်တော့်အဖေကတော့ မရှိဘူး။ မင်း ဒီပြင်ဟာ လုပ်ချင်ရာလုပ်၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်းတင် မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ညီအစ်ကိုမောင်နှမ အားလုံး မင်းတို့အနုပညာဆိုတာကို မင်းတို့ conversely ပဲ။ ကျန်တာကတော့ မင်းတို့ဟာမင်းတို့ ကြိုက်တဲ့လမ်းသွား။ ဘာလုပ်လုပ်၊ ဆရာဝန်လိုင်းပဲ လုပ်လုပ်၊ ကျောင်းဆရာပဲလုပ်လုပ်၊ ဈေးသည်ပဲလုပ်လုပ် လုပ်ချင်ရာလုပ်။ အခြေခံပညာ

သင်ရမယ်။ အခြေခံပညာဆိုတဲ့အချက်အထဲမှာ မင်းတို့ ဘာပါတုန်းဆိုတော့ ဒီအနုပညာဆိုတာတွေ ပါတယ်။ ဂီတရယ်၊ သူကတော့ ပန်းချီရယ်ပေါ့။ အဲဒါပါတယ်။ ဒါက Question (10) ကို ကျွန်တော် ဖြေချင်တာ။ နောက် Question (11) က What motivate you to create? တဲ့။ ဒီဖန်တီးချက်တွေ လုပ်ဖို့အတွက် ဘာကနေ နှိုးဆွပါသလဲတဲ့။ ဒါက တော်တော် ခွကျတဲ့ဟာပျ။ ကျွန်တော်တို့က အမြဲတမ်းကို ဖန်တီးချင်နေတော့တာပျ။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ဖန်တီးရတာ ဝါသနာပါ တာကိုး။ ဘောလုံးဝါသနာပါတဲ့လူ အမြဲဘောလုံးကန်ချင်နေသလိုပေါ့ပျ။ အဲဒီလိုနော်။ ကျွန်တော်တို့က ပန်းချီရေးချင် တာ။ နောက် ဂီတလုပ်ချင်တယ်။ အဲဒီတော့ လုပ်ချင်တဲ့နေရာမှာ Create ဆိုတာက တစ်မျိုးပေါ့ပျ။ ဖန်တီးချင်တဲ့ကိစ္စ ကတော့ နည်းနည်းတော့ အဲဒီထက်တော့ နည်းနည်းနိမ့်တာပေါ့။ သို့သော် ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် တစ်စုံတစ်ရာကနေပြီးတော့ သိပ် Motivate လုပ်နေစရာ မလိုဘူးပျ။ များသောအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့က ပန်းချီကတော့ ရေးချင်နေတာပဲ။ ဂီတက လည်း တီးချင်မှုတ်ချင်နေတာပဲ။ အဲဒီတော့ ဘာကနေပြီးတော့ Motivate လုပ်နေတယ်ဆိုတာ ပြောဖို့က တော်တော်ခက် တယ်။ ထူးထူးခြားခြားလေးတော့ ရှိတာပေါ့လေ။ ဒါကတော့ Subject နဲ့ပတ်သက်လို့ ရူးတဲ့အချိန်လေးဘာလေး ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မှာပေါ့။ အဲဒါ တစ်မျိုးပေါ့ပျ။ ထားပါတော့။ ဒီမေးခွန်း(၁၁)ကိုတော့ ကျွန်တော် ဒီလောက်နဲ့ပဲ ရပ်လိုက် တော့မယ်။ မေးခွန်း(၁၂)။ List your art teachers and mentors? တဲ့။ အဲဒါက ကျွန်တော် အထက်မှာ ပြောခဲ့ပြီးသား ဖြစ်နေပြီ။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အနီးကပ်ဆရာတွေ ဘယ်သူလဲ။ ဥပမာ ကျွန်တော့်အဖေ၊ ကျောင်းရောက်တော့ ဦးထွန်းညွန့်၊ နောက် ကျွန်တော့်အားပေးတဲ့ ဘကြီးညွန့်၊ အဲဒါပြီးတော့ ဘကြီးသက်တို့၊ ဦးခင်မောင်တို့ ဘာညာပေါ့ပျ။ နောက်ကျ တော့ ကမ္ဘာ့ပန်းချီဆရာကြီးများဆိုတာလည်း ကျွန်တော် ပြောခဲ့ပြီးသားဖြစ်နေပြီ။ (၁၂)ကိုလည်း ကျွန်တော် ဒီလောက်ပဲ ဖြေချင်ပါတယ်။ မေးခွန်းနံပါတ် (၁၃) မှာ Why do you make art? တဲ့။ အနုပညာ ဘာကြောင့်လုပ်တာလဲ။ and who do you make it for ဘယ်သူ့အတွက်လုပ်တာလဲ answer as completely as possible ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့က Why do you make art ဆိုရင် ကျွန်တော်က ရိုးရိုးဖြေချင်တယ်။ မွေးကတည်းက ဝီလီလာတယ်။ အနုပညာကို မြတ်နိုးတဲ့စိတ်၊ ဒါကို လုပ်ချင်တဲ့စိတ်၊ ပျော်တဲ့စိတ်၊ တန်ဖိုးထားတဲ့စိတ်၊ အဲဒီစိတ်တွေပါလာတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အနုပညာ လုပ်တာ။ ကျွန်တော်ကတော့ အဓိကအားဖြင့် ပထမကတော့ ဂီတအနုပညာ၊ နောက်ပြီးတော့မှ ပန်းချီအနုပညာ၊ ပြီးရင် စာပေအနုပညာ၊ နောက်ပြီးတော့ ရုပ်ရှင်အနုပညာ။ ဒါ အနုပညာတွေပဲ။ မင်းဘာကြောင့်လုပ်တုန်း။ ဝီလီကိုက ပါလာတယ်။ ဒါကို ချစ်တတ်တယ်၊ မြတ်နိုးတတ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ လုပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ဒါဖြေချင်ပါတယ်။ ဒုတိယမေးခွန်းက and who do you make it for ဒါ တော်တော်အရေးကြီးတယ်။ ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ ကြီးမှတ်ပြတ်သားသားဖြေမှာက (၁) က ကျွန်တော့်အတွက်ကျွန်တော် အနုပညာတွေကို လုပ်ချင်တာ။ ဒါ ကျွန်တော် အထူးပြုပြီးတော့ ကျွန်တော် ပြောတာပါ။ ဒါ အရေးကြီးတယ်။ မင်း တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်လှချည်လားလို့ ပြောချင်ရင် အရမ်းတော့ မပြောပါနဲ့ပျ။ နည်းနည်း စဉ်းစဉ်းစားစားပြောပါလို့ ကျွန်တော်က ပြန်ပြီးတော့ မေတ္တာရပ်ခံချင်တယ်။ အရိုးသားဆုံးပြောရရင် အနုပညာ ကျွန်တော်လုပ်တဲ့အခါမှာ ဘယ်သူ့အတွက်တုန်းဆိုတော့ ပထမဦးစားပေးက ကိုယ့်အတွက်ပဲ။ ကိုယ်ကြိုက်တာ ကိုယ်လုပ်ချင်တာ။ ကိုယ်လုပ်ချင်လို့၊ ကိုယ်ကြည့်ချင်လို့၊ ကိုယ်ဖြစ်ချင်လို့ လုပ်တာနော်။

အဲဒါပြီးမှ ဒုတိယလူ တတိယလူ ဆိုတာလာမှာ။ answer as completely as possible တဲ့။ အဲဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော်က ဘာဖြေမလဲဆိုတော့ ဒီဘက် ခေတ်မှာ၊ ဒီဘက်ခေတ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ပေါ်တာတော့ တော်တော်ကြာပါပြီ၊ art for art's sake ဆိုတဲ့ စကားလေးရှိတယ်။ ကျွန်တော်က အလွန် အဲဒါလေးကို ကြိုက်တယ်။ ပြီးတော့ art is highly individual ဆိုတာလည်း ကျွန်တော် ကြိုက်တယ်။ အနုပညာက ပုဂ္ဂလိက သိပ်ဆန်တယ်။ တစ်ယောက်စီတစ်ယောက်စီရဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်း သူ့အကြိုက် သူ့ရဲ့ရှေးချယ်မှု၊ သူ့ရဲ့ဆုံးဖြတ်မှု၊ အဲဒါတွေနဲ့ သူ့အတွက်ပဲလုပ်တာ။ အဲဒီလို ရိုးရိုးသားသား ယုံကြည်တယ်။ ဒါဟာ ဘာနဲ့အလားသဏ္ဍာန် တူတုန်းဆိုတော့ အပင်လေးတစ်ပင်က အသီးတို့၊ အပွင့်တို့ သီးတာ၊ ပွင့်တာဟာ သူ့သဘာဝအရ အပင်လေးက သီးချိန်တန်ရင် သီး၊ ပွင့်ချိန်တန်ရင်ပွင့်ဖို့ လုပ်တာ။ သူက ဘယ်သူ့အတွက်မှ ဘယ်ကောင်မလေး ပန်ဖို့၊ ဘယ်ကောင် ကလေး စားဖို့၊ ဘာညာ ဒီလို ဘာမှမဟုတ်ဘူး။ သူ့သဘာဝကိုက ပွင့်မှာမို့လို့ ပွင့်တာ။ အဲဒီတော့ Artist က Art တစ်ခုကို create လုပ်တဲ့အခါမှာ ပထမအဆင့်က သူ့ကိစ္စ သူလုပ်တာ။ နောက်မှ ဒီပန်းလေးက ပန်လို့ကောင်းတာ၊ အနံ့ရှိလို့ ဒါလေးက မွှေးလို့ကောင်းတာ၊ ဒီအသီးလေးက စားလို့ကောင်းလို့စားတာ၊ အဲဒီတော့ စားရတဲ့လူတွေ ဘာတွေ အတွက်က သူတို့အတွက် သူတို့အကျိုးရှိတယ်။ ဒါပဲ။ သို့သော် ဒီအပင်ကတော့ ဘယ်သူစားစေ၊ ဘယ်သူပန်းပန်စေ ဆိုတဲ့ကိစ္စနဲ့ လုပ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူက Naturally ဘယ်သူ့အတွက်မှ မဟုတ်ဘူးလို့လည်း မပြောဘူး၊ ဟုတ်တယ်လို့ လည်း ပြောစရာမလိုဘူး။ သူ့သဘာဝအရ သူ့ဘာသူ သီးတာ၊ ပွင့်တာ၊ ဒါပါပဲ။ အနုပညာသည်များလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ။ သို့သော် ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်ပေါ့ဗျာ၊ လျှောက်လုပ်ပြီးတော့ ငါကတော့ ပြည်သူ့အနုပညာသည်ဖြစ်တယ်၊ ငါ ပြည်သူ တွေကို အလုပ်အကျွေးပြုဖို့၊ ငါ ဘယ်လို၊ ဘယ်နှယ့်ဘာညာဆိုတာ ဒါကတော့ ပြောကောင်းအောင် ပြောတာပေါ့ဗျာ။ သစ်ပင်တစ်ပင်ကနေပြီးတော့ ပန်းပွင့်တယ်၊ ကောင်မလေးတစ်ယောက်က ကောက်ပန်တော့မှ ငါ နင့်အတွက် ငါ ပွင့် ပေးတာဆိုပြီးတော့ ပြောလို့ရှိရင် ရယ်စရာကြီး ဖြစ်နေမှာပေါ့ဗျာ။ ဒီသဘောပါပဲ။ သို့သော် လူမို့လို့ အနုပညာသည် တွေဟာ ပတ်ဝန်းကျင်အတွက်၊ လူတွေအတွက်၊ ကုန်စည်အတွက်၊ ပိုက်ဆံရဖို့အတွက် ရေးပါ၊ လုပ်ပါ၊ ထုပါ၊ ဒါလည်း လုပ်လို့ ရတာပါပဲ။ အဲဒီတော့ အဲဒါကော မမှန်ဘူးလားဆိုတော့ ဒါက သစ်ပင်နဲ့ မတူတော့တာ၊ ပန်းပင်တစ်ပင်နဲ့ မတူတော့တာကို ကျွန်တော် ပြောပြတာ။ လူမို့လို့ ဒါလုပ်လို့ရတာ၊ လုပ်လို့မရဘူး မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီလိုတော့ လုပ်လို့ရတာ အမှန်ပါ။ ဒါပေမယ့် အဲဒါက တကယ့်အဓိကအချက်မဟုတ်ဘူး။ အနုပညာသည်တွေရဲ့ အဓိကအချက်ကတော့ သစ်ပင် ငယ်ကလေးတွေ သီးတာ၊ ပွင့်တာ၊ ဖူးတာ၊ ငုံ့တာ၊ အရွက်တွေ ထွက်တာလိုပဲ သူက သူ့ဟာသူ ထွက်တာ။ ဘယ်သူ့ အတွက်မှ ထွက်တာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါ answer as completely as possible ဆိုလို့ ကျွန်တော်ဖြေတာပါ။ အဓိကကတော့ ကျွန်တော့်အတွက် ကျွန်တော်လုပ်တာ။ သို့သော်လည်း အခု ကျွန်တော့်မိသားစုကို ကျွန်တော့်အနုပညာနဲ့ကျွန်တော် ရှာဖွေပြီးကျွေးမွေးခဲ့တာ အလွန်များပါတယ်။ ကျောင်းထားခဲ့တယ်၊ အဝတ်အစားတွေ ဝယ်ပေးတယ်၊ အစားအသောက် တွေ ဝယ်ကျွေးတယ် ဘာညာပေါ့လေ။ ဒါတွေက သူတို့အတွက်လုပ်တာ မဟုတ်ဘူးလားဆို၊ ဟုတ်ပါတယ်ပဲ ပြောရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒါ ဒုတိယအချက်လေ။ ပထမအချက်ကတော့ ကျွန်တော်

အနုပညာတွေလုပ်တာ ကျွန်တော့်အတွက်ပဲ ကျွန်တော် လုပ်တာပဲ။ ကျန်တာတွေကတော့ အဲဒီ secondary ဒန်နယ်ဆက်ရှယ်လီလိုဟာမျိုးပေါ့ဗျာ။ နောက် တတိယတို့၊ စတုတ္ထတို့၊ ပဉ္စမတို့၊ အကျိုးဖြစ်ထွန်းကုန်တာပေါ့ဗျာ။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်ပြောချင်တယ်။ ဒီ art for people's sake ဆိုတာကို ဖြစ်စေချင်ရင် artist တစ်ယောက်က သူ့အရိုးသားဆုံးနဲ့ အကောင်းဆုံး art ကို လုပ်ပေးတာပဲ။ အဲဒီ art ပြည်သူ့လက်ထဲ ရောက်သွားလို့ရှိရင် အကောင်းဆုံး အကျိုးပြုလိမ့်မယ်။ အလှဆုံးပန်းလေးတွေ သူတို့ပန်ရလိမ့်မယ်။ မွှေးရလိမ့်မယ်။ အရသာအရှိဆုံး အသီးလေးတွေ သူတို့စားရလိမ့်မယ်။ Artist ကနေပြီးတော့ တကူးတကပေါ့။ ဒါတွေ ကတော့ တိုင်းပြည်အကျိုး၊ အများအကျိုး ဖြစ်ရော့လဟယ်ဆိုပြီးတော့ လုပ်နေစရာမလိုပါဘူး။ သူက အရိုးသားဆုံးနဲ့ သူ့အကောင်းဆုံး ပွင့်ပေးဖို့ ဒီအရသာအရှိဆုံး အသီးတွေကို သီးပေးဖို့၊ အကြီးဆုံးအသီးတွေကို သီးပေးဖို့၊ အမွှေးဆုံး၊ အနံ့အဆင်း အရသာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့အသီးတွေကို သီးပေးလိုက်ဖို့ ဒါပဲ အရေးကြီးတာပါ။ အဲဒါတွေကို ဘယ်သူ့အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး သီးမယ်လို့ဘာတို့ တကူးတကလုပ်နေစရာမလိုဘူး။ လုပ်နေရင်တောင်မှ အသီးတွေက အနည်းနဲ့အများ ချို့ယွင်းသွားနိုင်တယ်လို့ ကျွန်တော် ပြောချင်ပါတယ်။

Track 6

ဝင်းဖေအကြောင်း အသံသွင်းထားတာ နံပါတ်(၆)ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမှာ မေးခွန်းနံပါတ်(၁၄) tell me as much as you can about your paintings တဲ့။ အဲဒီဟာလေးကို နည်းနည်းကြိုးစားပြီးတော့ ဖြေပါမယ်။ ကျွန်တော်ရေးတဲ့ ပန်းချီကားတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ များများစားစားမရှိပါဘူး။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့က ပန်းချီကားတစ်ကားဟာ (၁) မြင်လို့ရှိရင် ကြည့်တဲ့လူ၊ ကြည့်တဲ့လူဆိုတာ ဒီပြင်လူက နောက်မှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ပေါ့။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်။ ကျွန်တော်ရေးတဲ့ပန်းချီ ကားဟာ ဆွဲဆောင်မှုရှိရမယ်။ နောက် ကြည့်လို့ရှိရင် Visual Excitement ပေါ့ဗျာ။ ဒီအမြင်အာရုံကို နှိုးဆွနိုင်တဲ့ အရည်အသွေးတစ်ခု ရှိနေရမယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပထမပြောသလိုပေါ့။ ကျွန်တော့်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်တဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ တစ်ခုခု ဖြစ်နေစေချင်တယ်။ အဲဒါလေးတွေရလို့ရှိရင် ကျွန်တော် ပထမအခြေခံပြီးပြီ။ ဒုတိယအခြေခံက အဲဒါတွေရဖို့ အတွက် ကျွန်တော်က ဘာလုပ်တတ်တုန်းဆိုတော့ ဒါ နောက်ပိုင်းကိစ္စတွေကို ပြောတာနော်။ ဟိုး ရှေးတုန်းကဟာတွေ မဟုတ်ဘူး။ ခုနောက်ပိုင်းလုပ်နေတဲ့ကိစ္စတွေကတော့ ဘာလဲလို့ဆိုတော့ ကျွန်တော် လွတ်လွတ်လပ်လပ် လုပ်ကိုင်ထားတဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့လွတ်လပ်ခွင့်ကို ပြတဲ့ကိစ္စဖြစ်စေချင်တယ်။ နောက် ကျွန်တော့်ရဲ့ရဲရဲရင့်ရင့် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ဝမ်းပန်းတသာ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ခြယ်ထားလုပ်ထား ကိုင်ထားတဲ့ဟာ ဖြစ်စေချင်တယ်။ တတ်နိုင်သမျှပေါ့လေ။ ကျွန်တော်ဖြစ်စေချင်တာကို ပြောတာ။ တကယ်လုပ်တော့ ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်မှာ။ အဲဒါတွေဟာ တကယ့်ပန်းချီကားတစ်ကားရဲ့ အလှတွေပဲ။ အနုပညာတိုင်း အနုပညာတိုင်းရဲ့ အလှတွေပဲလို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်တယ်။ ပန်းချီကားရယ်လို့မှ မဟုတ်ဘူး။ သီချင်းပဲဖြစ်နေနေ၊ ရုပ်ရှင် ကားတစ်ကားပဲဖြစ်နေနေ၊ စာပေရေးထားတဲ့ စာအရေးအသား၊ စာပေအနုပညာပဲ ဖြစ်နေနေ၊ အကတစ်ခုပဲ ဖြစ်နေနေ၊ ကျွန်တော် အဲလိုပဲ

ယုံကြည်တယ်။ အနုပညာရှင်ရဲ့ တစ်ခါတည်း ရဲရင့်ပြတ်သားမှု၊ ရိုးသားမှု၊ ပိုင်နိုင်မှု ဘယ်နှလှ ဘာညာပေါ့ဗျာ။
အဲဒါမျိုးတွေ။ အဲဒါတွေက အလှတွေပဲ။ နောက်မှ ဒီထဲမှာ Subject-wise ပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်က ရေးတာက ဥပမာ
သစ်ပင်တွေနဲ့ တောတွေတောင်တွေနဲ့ ရေးတယ်ဆိုပါတော့။ တောတွေတောင်တွေပုံကို တူတာ မတူတာ
ဘာညာနဲ့ဆိုပြီးတော့ အဲဒါတွေက နောက်ကိစ္စ။ စောစောက အလှတရားတွေသာ ပြည့်စုံမယ်ဆိုရင် တူတာ
မတူတာတောင်မှ ကျွန်တော့်အနေနဲ့က ဘာမှ အရေးမကြီးဘူး။ မတူလည်း ကိစ္စမရှိဘူး။ သစ်ပင်က အစိမ်းဆိုပေမယ့်
ကျွန်တော် အနီခြယ်ချင်စိတ်ရှိပြီးတော့ ကျွန်တော် အနီလည်း ခြယ်ချင်ခြယ်ထားမှာပဲ။ အဲလိုပေါ့လေ။ တိမ်ကအဖြူ
ဆိုပေမယ့် ကျွန်တော် အမည်းလည်း ရေးချင်ရေးထားမှာပဲပေါ့လေ။ ဖရဲသီးက အထဲထဲကဟာက အနီဆိုပေမယ့်
ကျွန်တော် အစိမ်းလည်း ရေးချင်ရေးမှာပဲ။ သို့သော် ခုနတုန်းက အခြေခံအလှတွေတော့ ကျွန်တော်က မလွတ်စေချင်ဘူး။
ဒါက ကျွန်တော့် Painting တွေရဲ့ နောက်ပိုင်းကိစ္စတွေ။ ဟိုး ရှေးတုန်းက ကျွန်တော်ငယ်ငယ်တုန်းက ရေးတာကတော့ဗျာ၊
ရှင်းပါတယ်။ ကျွန်တော်က ပစ္စည်းတစ်ခုကို ရေးတယ်ဆိုရင် သစ်ပင်တစ်ပင် ရေးတယ်ဆိုရင် သစ်ပင်တစ်ပင်
တတ်နိုင်သမျှ သဘာဝကျပြီး တူစေချင်တာပေါ့။ လူဆိုရင်လည်း ပုံတူ ဖြစ်စေချင်တယ်ပေါ့ဗျာ။
ပန်းကန်လေးတစ်လုံးရေးထားရင်လည်း အချိုးအစား ကျနပြီတော့ တစ်ခါတည်း ပန်းကန်ပုံတူလေး
ဖြစ်စေချင်တယ်ပေါ့ဗျာ။ အဲလိုပေါ့။ သဘာဝနဲ့တူတာကို ကျွန်တော်က ငယ်ငယ်က ကြိုက်တယ်။ ကျွန်တော့်ဆရာ
ကျောင်းမှာသင်တဲ့ဆရာ ဦးထွန်းညွန့်က ကျောင်းမှာသင်တယ်။ ကျောင်းသားလေးတွေကို သင်တာကိုး။ အဲဒီတော့
ဘယ်လိုသင်တုန်းဆိုတော့ သင်တန်းစတဲ့အချိန်မှာကို Draw as you see don't as you think ဆိုပြီးတော့၊
မင်းတို့မြင်သလိုပဲ ရေးပါ။ ထင်တာ မရေးပါနဲ့ ဆိုပြီးတော့ သူက သင်တာပါပဲ။ ဒါက တကယ်တမ်း
ကျောင်းသားလေးတွေ အခြေခံကို သင်တဲ့အခါ ဒီလိုပဲ သင်ရမယ်။ ဒီလိုမသင်ရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ အဲလို။ နောက်
ကျွန်တော်တို့ကြီးလာတော့က ဒါတွေဟာ အဲလို မဟုတ်ဘူးနော်။ Draw as you see draw as you think as well နော်၊
မြင်သလိုလည်း ရေးနိုင်တယ်၊ ထင်သလိုလည်း ရေးနိုင်တယ် ဆိုတဲ့ဟာတွေ ဖြစ်လာတယ်။ နောက်ကျ
သိပ်သိပ်ကြီးလာတဲ့အခါကျတော့ မြင်သလိုရေးတာထက် ထင်သလိုရေးတာကတောင်မှ ပိုပြီးတော့ အရေးကြီးလာတယ်။
ဒီလိုနေရာမှာ ကျွန်တော်က စကားတိုအောင်ပြောတာပါ။ ထင်သလိုရေးဆိုတာ ထင်ရာစိုင်းဖို့ ပြောတာတော့
မဟုတ်ပါဘူး။ အတွေး၊ အမြင်၊ အထင်၊ တီထွင်မှု၊ တွေးခေါ်မျှော်မြင်မှု၊ အဲဒီလို အထင်မျိုးကို ပြောတာပါ။
ထင်ရာစိုင်းတယ်ဆိုတာ ရှိသေးတယ်။ ဒါက လျှောက်လုပ်တာ။ အဲဒီအထင်က ရမ်းတာပေါ့ဗျာ။ အဲလိုဟာမျိုးကို
ကျွန်တော် မဆိုလိုပါဘူး။ အနုပညာမှာ ရမ်းတာတွေက သိပ်မပါပါဘူး။ ရမ်းတာတွေက မပါဘူးဆိုပေမယ့်
မရှိဘူးလို့တော့ ကျွန်တော် မဆိုလိုပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ အနုပညာလုပ်တဲ့နေရာမှာ Emotional approach
ဆိုတာ ဖြစ်လာလို့ရှိရင် Emotion ဆိုတဲ့ ခံစားချက်အရ ရမ်းချင်လည်း ရမ်းမှာပဲ၊ ကြမ်းချင်လည်း ကြမ်းမှာပဲ။ ဒါကတော့
ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အနုပညာချဉ်းကပ် တဲ့နေရာမှာ (၂)နည်းရှိတယ်။ အင်တာလဲဂျယ် approve ဆိုတာ ရှိပါတယ်။
Emotional approach ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ တွေးခေါ် မျှော်မြင် စဉ်းစား ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်မှုနဲ့ ချဉ်းကပ်တဲ့

အနုပညာဆိုတာလဲ ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ခံစားချက်အရ အဲဒါကို အခြေခံပြီးတော့ လုပ်တယ်ဆိုတဲ့ ချဉ်းကပ်တဲ့အနုပညာဆိုတာလည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒီ (၂)မျိုး ရှိတယ်။ အဲဒီ(၂)မျိုးအနက်မှာ ကျွန်တော့်ကိုယ်တွေ့ကတော့ ကျွန်တော် (၂)မျိုးစလုံး ကျွန်တော် ရှိနေတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ တွေးခေါ်မြော်မြင်ပြီးရေးတာလဲ ရှိနေတယ်။ ခံစားချက်အရ ရေးတာလဲ ရှိနေတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သုံးသပ်တဲ့ အခါကျတော့ ကျွန်တော်က တွေးခေါ်မြော်မြင်တဲ့အပိုင်းကတောင် ပိုများနေတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ အဲဒီနေရာ မှာ တွေးခေါ်မြော်မြင်တဲ့အပိုင်းဟာ သတ္တိအရာ၊ ရဲရင့်တဲ့အရာမှာ ခံစားချက်အရ ရေးတဲ့ လုပ်တဲ့ ကိုင်တဲ့ အနုပညာ တွေလောက် သူက ရဲရင့်မှုအား မကောင်းတတ်ဘူး။ မပြတ်သားတတ်ဘူး။ ကျွန်တော် ဒီလိုလေး ခံစားရတယ်။ ဒါတွေက အဲလို သိပေမယ့် ကဲ ဒါဆိုရင် တော်ပြီကွာ၊ မစဉ်းစားတော့ဘူး ငါ ထင်ရာပဲ ကြံတော့မယ်ဆိုပြီး ဒါ ဇွတ်လုပ်လို့တော့ မရဘူး။ ဒါက သူ့ဒီဇန်းသူ သူ့ရှိတဲ့အတိုင်း မြက်ပင်တစ်ပင်ကနေ ငါ ခြောက်ပေမြင့်အောင် ငါ ချက်ချင်း ကြီးထွားမယ်ကွာ ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ မြက်က မြက်ပဲ။ တစ်ခုတော့ ရှိတာပေါ့ဗျာ။ မြက်မျိုးထဲမှာ ဝါးလည်း ပါတယ်ဗျ။ ဝါးကတော့ ခြောက်ပေမကဘူး၊ ပေခြောက်ဆယ်တောင် ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါ ရယ်စရာပြောတာပါ။ ဒါက ကျွန်တော့် Painting တွေအကြောင်း General ပဲ။ ကျွန်တော်က Painting ရေးတဲ့အခါမှာ ဒါ Subject ကြီးလာတော့မှ ပြောတာ။ subject ဆိုပြီး ဒါ မြင်းပုံ၊ နွားပုံ၊ လူပုံ၊ တောင်ပုံ၊ တောပုံ၊ ရေပုံ၊ လှေပုံ ဘာညာဆိုတာက ကျွန်တော်က ငယ်ငယ်တုန်းက မှတ်မိတာတွေ၊ ခေါင်းထဲရှိတာတွေ ကျွန်တော်က လျာပြီး လျှောက်ရေးတာ။ ဒါတွေ တူတာ မတူတာ ယုတ္တိရှိတာ မရှိ တာ ကျွန်တော် ဘာမှအရေးမကြီးဘူး။ ကျွန်တော်အရေးကြီးတာက အဲဒီထဲမှာ အရောင်တွေခြယ်မယ်။ အဲဒီအရောင်တွေ ကို ကျွန်တော်က ကျွန်တော်ထင်သလို လျှောက်ပြီးတော့ ဖန်တီးမယ်။ ဖန်တီးမယ်ဆိုတာ အပေါ့၊ အလေး မျှမျှတတ ဖြစ်၏ မဖြစ်၏ အဲဒီကိစ္စတွေ ကျွန်တော်လျှောက်လုပ်မှာ။ လျှောက်လုပ်တဲ့အခါ ကျွန်တော်ကျေနပ်သွားလို့ရှိရင် ကျွန်တော့် ပန်းချီကား ပြီးပြီ။ ဒီပုံမှာ ယုတ္တိသဘာဝ ကျတာ မကျတာအပေါ်မှာ ကျွန်တော် အာရုံသိပ်မရှိဘူး။ ဒါ ကျွန်တော် တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးစားပြီးတော့ ကျွန်တော့်ပန်းချီကားတွေ အကြောင်း ကျွန်တော်ပြောပြတာပါ။ အဲဒါပြီးတော့ မေးခွန်း နံပါတ်(၁၅)က ဘာတုန်းဆိုတော့ You seem to enjoy working in different medium? တဲ့။ ကျွန်တော်က medium ဆေးတွေအမျိုးမျိုး ကျွန်တော်ရေးတယ်လို့ ထင်ရတယ်တဲ့ သူက။ Do you just like brightly စုံစုံလေးပေါ့လေ အမျိုးမျိုးလျှောက်လုပ်ရတာကို ကြိုက်တာလားတဲ့။ or are there other reason for the changes ဒါမှမဟုတ် ဒီပြင် အကြောင်း ရှိပါသလားတဲ့။ ဒီပြင်အကြောင်းတော့ ဘာမှ မရှိဘူးဗျ။ ကျွန်တော်က ဘာနဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ် Visual Composition တွေကို ဖန်တီးချင်တဲ့စိတ်ရှိတာ။ ကျွန်တော်က ဘာနဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ် Visual Excitement တို့၊ Visual Attraction တို့၊ ဘာတို့ကို ရှိတဲ့ Composition တွေကို ကျွန်တော် ဖန်ဆင်းချင်တယ်။ representational ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ non-representational ပဲဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော် ဖန်တီးချင်စိတ် ကျွန်တော့်မှာ ရှိတယ်။ ဒီတော့ ဘာဆေးနဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ် ရတဲ့ဟာနဲ့ ကျွန်တော် လုပ်ချင်တယ်။ ဘယ်ဆေးကိုတော့ မကြိုက်ဘူး၊ ဘယ်ဆေးမှ ကြိုက်တယ်ဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော် အလောက် မရှိဘူး။ ဘာကိုတော့ ပိုကြိုက်တယ်၊ ဘာကိုတော့ နည်းနည်းလျော့ကြိုက်တယ် ဆိုတာမျိုးတော့ ကျွန်တော် ရှိပါတယ်။

အဲဒီလိုတော့ ရှိတယ်။ ဒါလည်း သိပ်များများတော့ မရှိပါဘူး။ ဒီလောက်ပဲ ကျွန်တော်ဖြေချင်ပါတယ်။ နောက် မေးခွန်းနံပါတ် (၁၆)က What artist influence you and why? တဲ့။ ဒါတွေက ကျွန်တော် ဖြေပြီးသားဖြစ်နေပြီ။ နော်၊ ပန်းချီဆရာတွေ ဗမာ ပန်းချီဆရာတွေက ဘယ်သူတွေ ဘယ်သူတွေ ကျွန်တော့်ကို ဘယ်လိုလွှမ်းမိုးတယ်။ ကျွန်တော် အားကျတယ်ဆိုတာတွေ ရှိတယ်။ နောက် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံတကာ ပန်းချီဆရာတချို့တွေလည်း ကျွန်တော် လျှောက်ပြောတယ်။ လျှောက်ပြောတော့ သူတို့က သိပ်တအားကြီး အရေးမကြီးပါဘူး။ ဘယ်ပန်းချီဆရာတစ်ယောက်မှ ဒီလွှမ်းမိုးမှုမှာ အဓိကသော့ချက်လို့ အရေးကြီးနေတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော့်မှာ မရှိဘူး။ ဒီပန်းချီဆရာကြီးတွေ ကျွန်တော်အားကျခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ ပန်းချီဆရာကြီး တွေ၊ ကျွန်တော့် လွှမ်းမိုးခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ ပန်းချီဆရာကြီးတွေက ကျွန်တော့်အတွက် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ပန်းချီရေးတဲ့နေရာမှာ အားပေးတဲ့ လူတွေပေါ့။ ကျွန်တော့်ကို ဒါမှမဟုတ် အသိတရားတွေ ပေးခဲ့တဲ့လူတွေ၊ ကျွန်တော့်ကို နှိုးဆွခဲ့တဲ့လူတွေ နှိုးဆော်ခဲ့တဲ့လူတွေ ကျွန်တော့်ကို သင်ကြားပေးခဲ့တဲ့လူတွေ အဲဒီလိုပဲ အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီထက်တော့ ကျွန်တော် ဘာမှအရေးမကြီးဘူး။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အဓိကဆရာကတော့ ပီကာဆိုပါလို့ ကျွန်တော် မပြောချင်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အဓိက ဆရာက ဒွန်ကူးမန်မှလို့လည်း ကျွန်တော် မပြောချင်ပါဘူး။ ယုတ်စွအဆုံးပါဗျာ၊ ကျွန်တော့်အဓိကဆရာ ဦးဘသက်ပါလို့ တောင်မှ ကျွန်တော် မပြောချင်ပါဘူး။ ဒီဆရာကြီးတွေအားလုံးက အနန္တကျေးဇူးရှင်တွေ ဖြစ်နေလို့ပါ။ ကျွန်တော် ကျေးဇူးကန်းတဲ့အနေအထားလည်း မဟုတ်ပါဘူး။

Track 7

ဝင်းဖေအကြောင်း အသံသွင်းဖိုင် နံပါတ်(၇)ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမှာက အဓိက မေးခွန်းက ဘာလဲလို့ဆိုတော့ What are some turning points in your life? တဲ့။ ကျွန်တော့်ဘဝတစ်လျှောက်မှာ ထင်ရှားတဲ့ အကွေ့အပြောင်းပေါ့လေ။ အဲဒါနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ အကွေ့အပြောင်းတွေက အတော်ကို များတယ်။ အဲဒါတွေကို ပြောရမှာပေါ့လေ။ ပထမတော့ ဘာနဲ့ပြောချင်တုန်းဆိုတော့ ပန်းချီနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ပြောချင်တယ်။ ဒီပြင်အကြောင်းတွေ သိပ်မပြောချင် ဘူး။ ပန်းချီနဲ့ပတ်သက်လို့က ပထမဆုံးအကွေ့အပြောင်းကိုက ကျွန်တော်က အလွန်ကံကောင်းတဲ့လူဖြစ်တဲ့အတွက် ဟိုးငယ်ငယ်လေးကတည်းက စပြီးတော့ ထင်ရှားတဲ့အကွေ့အပြောင်းတစ်ခုကို ရတယ်။ သာမန်ကလေးတွေဆိုလို့ရှိရင် နှစ်နှစ်သား သုံးနှစ်သားလောက်မှာ သာမန်ပေါ့။ ဘာ ထူးထူးခြားခြား တွေ့စရာလိုလဲ။ ဒီလိုပဲ ကြီးလာပြီး ခဏနေ ကျောင်းတက်မယ်၊ ဘယ်နှယ့် ဘာညာ။ အဲလိုမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်က ပန်းချီနဲ့ပတ်သက်ပြီး ထင်ရှားတဲ့ အကွေ့ အပြောင်းလို့ ခေါ်ရမှာပေါ့။ အကွေ့အပြောင်း မခေါ်နိုင်သေးဘူးပဲ ထားပါဗျာ။ ထင်ရှားတဲ့အခြေခံပေါ့။ ဒီအချက်ရခဲ့တယ်။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ဖအေလုပ်တဲ့လူက ပန်းချီဝါသနာပါတယ်။ ပြီးတော့မှ ကိုယ့်ကလေးတွေကို ပန်းချီလဲ ရေးစေချင် တယ်။ ဂီတလည်း လိုက်စားစေချင်တယ်။ အဲဒါတွေကို မဖြစ်မနေ

အခြေခံပညာရေးအဖြစ် လိုက်စားစေချင်တယ်ဆိုတဲ့ ဆန္ဒရှိတယ်။ ရှိတာနဲ့အညီ သူက အကူအညီအများကြီး ပေးတယ်ပေါ့ဗျာ။ သင်ပေးတယ်ပေါ့ဗျာ။ အားပေးတယ်ပေါ့ဗျာ။ တခြားမိဘတွေနဲ့ မတူဘူးပေါ့ဗျာ။ ဒါဟာ တော်တော်ကို ထူးခြားတဲ့ ကျွန်တော့်အတွက် ဒီအခြေအနေတစ်ရပ်ပေါ့။ အကွေ့အပြောင်းမဟုတ်တောင်မှ အခြေအနေတစ်ရပ်။ အဲဒါပြီးတဲ့နောက် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်တယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်ပြီးတော့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးသွားတဲ့အခါကျတော့ ကျွန်တော် ကျောင်းပြန်တက်ရမယ်။ အတန်းကျောင်း ပြန်တက်ရ တော့မယ်ဆိုတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်က ပန်းချီက တော်တော်ရေးနေပြီ။ အဲဒီအချိန်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ဒါလည်း အကွေ့ အပြောင်းမဟုတ်ပေမယ့် အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ကျွန်တော်တွေ့ပြန်တယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ စောစောပိုင်းကတည်း က ပြောခဲ့တဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ဘကြီးတော်တဲ့ ဘကြီးညွန့်လို့ခေါ်တဲ့ ဦးစိန်ညွန့်၊ နောက်ကျတော့ သူကလည်း အနုပညာ ပန်ကျာနဲ့ အကကျောင်း ကျောင်းအုပ် မန္တလေးမြို့က အဲဒီကျောင်းရဲ့ ပထမဆုံး ကျောင်းအုပ်ကြီး ဖြစ်လာတယ်။ သူက ဘာလဲလို့ဆိုတော့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မဖြစ်ခင်က သူက စိုက်ပျိုးရေးဌာနမှာ သူက ရုံးအုပ်ကြီးလုပ်တဲ့ တာဝန်ထမ်းရတယ်။ နောက် စစ်လည်းဖြစ်ရော စိုက်ပျိုးရေးဌာနတွေဘာတွေ ဖျက်ပြုပြီးတော့ အင်္ဂလိပ်တွေဘာတွေ ဆုပ်ခွာထွက်ပြေး ဘာညာ ဆိုတော့ စိုက်ပျိုးရေးဌာနမှာက ဘာလည်းလို့ဆိုတော့ ဌာနနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ပန်းချီဆေးတွေ အများကြီးရှိတယ်။ အဲဒါတွေက ဦးစိန်ညွန့်က သူကိုယ်တိုင်လည်း ပန်းချီဝါသနာပါတဲ့လူဖြစ်တော့က စိုက်ပျိုးရေးဌာနက ပန်းချီပစ္စည်းတွေကို သူက ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ထားတယ်။ အများကြီးပဲ ဆေးတွေက၊ စိုက်ပျိုးရေးဌာနရုံးပိုင် ဆေးတွေကိုး။ အဲဒါတွေ အများကြီး ကာကွယ်ထားတယ်။ အဲဒါတွေက စစ်ပြီးတဲ့အခါကျတော့ အများကြီးရှိနေတယ်။ ကျွန်တော်က စစ်ပြီးတော့ အတန်း ကျောင်းကို တက်တော့မယ်။ အသက်ကလေးကလည်း ငြိမ်အရွယ်လောက် ရောက်နေပြီဆိုတဲ့အချိန်မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အပြီးမို့လို့ ပန်းချီရေးတဲ့ ပစ္စည်းပစ္စယ သိပ်ရှားတယ်။ အဲဒီ သိပ်ရှားတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်က သိပ်ကောင်းတဲ့ဆေးတွေကို ကျွန်တော့်ဘကြီးဆီက ရတယ်။ အဲဒီလိုကို ရတာ။ ရတော့ ကျွန်တော်က ဘယ်ကျောင်းသားလေးတွေ ရေးသလို ဘယ် ဟုတ်မလဲ၊ ကျွန်တော်က အတော့်ကိုကောင်းတဲ့ဆေးတွေနဲ့ အတော်ကို ကောင်းတဲ့ လေ့ကျင့်မှုတွေ ရတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းမှာ ပန်းချီသင်တယ်ဆိုတဲ့ကိစ္စ အခွင့်အရေးကို ကျွန်တော်က ရသေးတာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာလို့တုန်း ဆိုတော့ စစ်ပြီးစက ကျောင်းမှာ ပန်းချီသင်တယ်ဆိုတာ ခြောက်တန်းလောက်မှ စသင်တာ။ ကျွန်တော်က သူငယ်တန်း၊ ပထမတန်းကနေ ဘာညာနဲ့ စတက်ရဦးမယ့် အချိန်တွေမှာ ကျွန်တော်က ကျောင်းမှာ ဘာမှသင်ကြားစရာ အကြောင်း မရှိဘူး။ ဒါနဲ့ ဖအေကတော့ အိမ်မှာသင်တယ်။ သို့သော် ဆေးပစ္စည်း ဘာမှမရှိဘူး။ အဲဒီအချိန်မှာ အလွန်ကံကောင်းစွာဖြင့် ဘကြီးညွန့်ဆီကနေပြီးတော့ လူကြီးတွေသုံးတဲ့ ပန်းချီဆရာတွေကိုသုံးတဲ့ ပန်းချီဆေးတွေပေါ့လေ။ ကျွန်တော်ရတယ်။ ရတဲ့အခါကျတော့ ကျွန်တော့်အခွင့်အရေးက တော်တော်ကောင်းတယ်။ အဲလိုကနေ ကျွန်တော် ကျောင်းသွားတက်တယ်။ ကျောင်းသွားတက်တဲ့မှာ အကွေ့အပြောင်းလေးတွေက တော်တော်ကောင်းတယ်။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော် (၄၆)ကမှ စတက်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က ဘယ်လိုဖြစ်တုန်းဆိုတော့ စစ်အတောအတွင်းမှာ သင်ထားတာနဲ့

ဘာနဲ့ညာနဲ့ဆိုတော့က ဒီပထမတန်းနဲ့ဒုတိယတန်းကို တစ်နှစ်ပဲ တက်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ သုံးတန်းကို ကျွန်တော်က တစ်လပဲတက်ရတယ်။ ကျွန်တော်က စာတွေက သိနေလို့ဆိုပြီး ကျွန်တော်က တက်သွားတယ်။ လေးတန်းမှာ ကျွန်တော် နှစ်လပဲ တက်ဖူးတယ်။ နောက် ငါးတန်းကျတော့ ကျွန်တော် ငါးလ၊ ခြောက်လပဲ တက်ဖူးတယ်။ ကျွန်တော်က ခြောက်တန်း ကို ရောက်သွားရော။ အဲဒီတော့ တစ်နှစ်တည်းတောင် ကျွန်တော်က သုံးတန်းတက်သွားတယ်။ အဲလိုတက်သွားပြီးတော့ ခြောက်တန်းရောက်သွားအခါကျတော့ ကျွန်တော်က ပန်းချီစသင်တယ်။ ပန်းချီစသင်တော့ အဲဒီအချိန်တုန်းက ကျွန်တော် က တော်တော်ရေးတတ်ပြီးသား ဖြစ်နေပြီ။ ဆရာကြီးက ဦးထွန်းညွန့်တဲ့။ နောက်ပိုင်းကျတော့ ဆရာကြီးက ဗမာ တစ်ပြည်လုံးမှာ ပန်းချီပညာဝန်ထောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီး ဦးထွန်းညွန့်၊ ကျွန်တော် သူ့အတန်းမှာ တက်ရတယ်။ တက်ရတဲ့အချိန်မှာ ဆရာကြီးက ပထမဆုံးစပြီးတော့ ကဲ မင်းတို့ကောင်တွေကွာတဲ့ ရေးချင်ရာရေးကြတဲ့၊ ငါမင်းတို့ အခြေအနေနဲ့ မင်းတို့အရည်အသွေးတွေ ကြည့်မယ်ဆိုတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်က လျှာရှည်ပြီးတော့ ထပြီးတော့ ကျွန်တော် က ဆေးတွေဘာတွေ ရှိတဲ့ကောင်ဆိုတော့ ခဲနဲ့ ရိုးရိုးရေးရမှာလား၊ ရောင်စုံရေးရမှာလားလို့ ထမေးမိတော့ ဆရာ ဦးထွန်းညွန့်ကလည်း ကျွန်တော် ဘာကောင်မှန်းလဲ သိသေးတာ မဟုတ်ဘူး။ ဆရာကြီးက ဟေ့ကောင် မင်းက ဘယ်လောက်တတ်လို့ မင်းက ဒီစကားပြောရတာတုန်း၊ ကျွန်တော့်ကို ဟောက်တယ်။ ဟာ ကျွန်တော်က ဆရာကြီးကို သိပ်ချစ်၊ သိပ်ရိုသေ၊ သိပ်လေးစားနေတာ။ ကျွန်တော် ပထမဆုံးစပြီးတော့ အဟောက်ခံရတာ။ အဟောက်ခံရတော့ ကျွန်တော်က မျက်ရည်တွေ ဘာတွေကို လည်လာတာ၊ ဝမ်းနည်းပြီးတော့။ ကျွန်တော့်မှာ ဒီရောင်စုံဆေးတွေရှိပါတယ်၊ ခဲတံရောင်စုံလည်း ရှိပါတယ်။ water colour လဲ ရှိတယ်၊ ဘာကွတဲ့၊ water colour ရှိလားတဲ့၊ ပြစမ်းတဲ့။ ဆိုတော့ကာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး water colour ရှိတယ်လို့ပြောတာ သူ့အတွက်က အတော့်ကို တအံ့တဩပဲ။ ကျောင်းသား တစ်ယောက်ဆီမှာ ပြောပါတယ်။ အဲဒါနဲ့ သူ့ကြည့်တယ်၊ ကျွန်တော့်ဆေးကို၊ ကျွန်တော့်ဆေးက Artist colour တကယ်ကို ပန်းချီဆရာကြီးတွေ သုံးတဲ့ ကျောင်းသားတွေသုံးတဲ့ဆေး မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒါမြင်သွားတယ်။ ဟာ မင်းဆေးတွေက အကောင်း စားတွေပဲ။ ဟုတ်ပါတယ်ခင်ဗျာ၊ ကျွန်တော့်ဦးလေးက ပန်းချီဆေးတွေ ကျွန်တော့်ကို ပေးပြီးရေးတာပါ။ ကောင်းပြီကွာ၊ မင်း ဒီဆေးတွေမဟုတ်ဘူး၊ ခဲတံရောင်စုံနဲ့ပဲ ရောင်စုံရေးစမ်းတဲ့ဆိုပြီးတော့ သူ ကျွန်တော့်ကို။ ကျွန်တော်က အဲဒီတော့ ရောင်စုံတွေက ဒီအတန်းမတိုင်ခင်က ကျွန်တော် ရောင်စုံတွေက တော်တော်ရေးနေပါပြီ။ ရေးနေတော့ ကျွန်တော် သူ့ကိုရေးပြလိုက်တာ၊ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်က ပန်းချီ ကျောင်းသား သက်သက်မဟုတ်တော့ဘူး။ သူက ကျွန်တော့်ကို သီးခြားခွဲသင်တယ်။ အဆင့်မြင့်၊ ပြီးတော့မှ ကျွန်တော်က သူ့ရဲ့လက်ထောက်လိုလို ဘာလိုလိုဖြစ်လာတယ်။ ကျောင်းမှာ သင်ပုန်းပေါ်မှာ သူကနေပြီးတော့ မြင်ကွင်းတစ်ခုကို ရေး၊ ရေးပြီးတော့ အဲဒါ တစ်တန်းလုံး မင်း ကူးရေးကြကွာဆိုတဲ့ အတန်းမျိုးဆိုလို့ရှိရင် ဟေ့ကောင် ဝင်းဖေ၊ လာစမ်း၊ ဒီပေါ်မှာ မင်း ဆင်းနီးတစ်ခုရေးပေးလိုက်၊ သစ်ပင်တစ်ပင်၊ ဘုရားနဲ့တောင်ကုန်းနဲ့ ဘာနဲ့ရေးပေးလိုက်ဆို ကျွန်တော်က မြေဖြူ နဲ့ အဲဒီအပေါ်မှာ တစ်ခါတည်း ရေးပေးလိုက်တာ။ အဲဒါ တစ်တန်းလုံးက ကူးကြပဲ၊ ကျွန်တော်ကတော့ ကျွန်တော်

လုပ်ချင်ရာ လုပ်နေတယ်။ ကျွန်တော်ဘာသာရောင်စုံပေါ့။ ရောင်စုံခဲတံနဲ့ရေး၊ ဘာလုပ်ညာလုပ်ပေါ့။ ဒါဟာ အလွန်ထူးခြားတဲ့ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ရရှိတဲ့အချက်တွေပဲ။ တောက်လျှောက်ကြီးပါပဲ။ ကျွန်တော် အဲဒီတုန်းက ခြောက်တန်း၊ ခုနစ်တန်း၊ ရှစ်တန်း၊ ကိုးတန်းပေါ့လေ။ အားလုံး လေးနှစ်ကို ကျွန်တော် တစ်တန်းကို တစ်နှစ်နေတယ်။ ကျွန်တော်တို့တုန်းက မက်ထရစ်ကူလေးရှင်းဆိုတာ ဆယ်တန်း ထိ မရှိဘူး။ ကိုးတန်းပဲရှိတယ်။ ကိုးတန်းမှာကျတော့ ကျွန်တော် မက်ထရစ်ကူလေးရှင်းကို ဖြေရတာပါပဲ။ ဒီထက်ကောင်းတဲ့ အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ရှိသေးတယ်။ ဘာတုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်က ပန်းချီကို တော်တော်ကို ရေးတယ်။ ရောင်စုံတွေလည်း ရေးတယ်ဆိုတဲ့အတွက် ဘာဖြစ်တုန်းဆိုတော့ အဲဒီတုန်းက သိပ်ခေတ်စားတဲ့ ကိစ္စတွေရှိသေးတယ်။ ဒီခေတ်နဲ့ မတူဘူး။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ မိန်းကလေးတွေက အဲဒီတုန်းက ကျောင်းသူတွေက သီချင်းစာအုပ်တွေ ထားကြတယ်။ သီချင်း တွေကလည်း ခုခေတ်လို အများကြီး မရှိသေးဘူး။ အဲဒီသီချင်းစာအုပ်တွေက ဓာတ်ပြားသီချင်းထဲကထွက်တဲ့ သီချင်းတွေ။ အဲဒါတွေက ရွှေမိုးညိုတို့၊ ပပဝင်းတို့ ဘာညာနဲ့ ရေးသီချင်းထဲက ဆိုရင်လဲ ဘာညာ ရွှေပြည့်စုံတို့ ဘာတို့ဆိုတဲ့ အဲလို သီချင်းမျိုးတွေ။ သူတို့က စာအုပ်အထူကြီးတွေနဲ့ သီချင်းစာအုပ်ထားတယ်။ ထားတော့ သီချင်းခေါင်းစည်းတွေကို သူတို့က ပန်းချီစာလုံးတွေနဲ့ ရေးတယ်။ အဲဒီရေးတာကို ပန်းချီရေးတတ်တဲ့လူတွေကို သူတို့က အကူအညီတောင်းတယ်။ ပန်းချီ ရေးတယ်ဆိုတာလည်း ရှေးတုန်းကတော့ များသောအားဖြင့် မိန်းကလေးတွေက မရေးဘူး။ ယောက်ျားလေးတွေက ရေးတယ်။ အထူးသဖြင့် ကျွန်တော်ကတော့ ရောင်စုံတွေကိုရှိတဲ့ကောင်ဆိုတော့ ကျွန်တော့်ဆီအပ်တယ်။ အပ်တော့က ကျွန်တော်က အဲဒါတွေကို ရေးပေးရတယ်။ အဲဒီ သီချင်းစာအုပ်က သီချင်းခေါင်းစည်းတွေကို ရေးပေးရတယ်။ ဒါ ကျွန်တော် ပန်းချီလေ့ကျင့်တာလို့ပဲ ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်ကို သူတို့က ဘာတွေပေးရတုန်းဆိုတော့ စာရွက်အလွတ်တွေ ဘာတွေ ပေးရတယ်။ ဒါက ပန်းချီရေးခ သဘောမျိုးပေါ့ ပေးရတယ်။ နောက်တစ်ခုက အဲဒီမိန်းကလေး အော်တိုဂရပ် ဆိုတာထားတယ်။ အော်တိုကလည်း သိပ်ခေတ်စားတယ် အော်တိုစာအုပ်တွေ၊ အဲဒီအော်တိုစာအုပ်တွေထဲမှာ ရေးစရာ အများကြီးရှိတယ်။ world of friendship တို့ ပန်းချီတွေ အများကြီး ရေးရတယ်။ ဘာမှမရေးတောင်မှ စာရွက်တစ်ရွက်မှာ ပန်းပွင့်တွေဘာတွေ ရေးတာတွေဘာတွေ ရှိတယ်။ ကျွန်တော်က အဲဒီစာအုပ်တွေ၊ သီချင်းစာအုပ်တွေ၊ အော်တိုစာအုပ် တွေကို ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က ဒါ ကျွန်တော်လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်တယ် Exercise စာအုပ်တွေလို ကျွန်တော်က သုံးခွင့်ရခဲ့တာ။ အဲလိုလိုကို ကျွန်တော်က ထူးခြားတယ်။ ဒါ ကျွန်တော့်အဖြစ်အပျက်ကလေး ကျွန်တော် ပြောပြတာပါ။ အများကြီးပဲ။ တချို့စာအုပ်တွေဆိုရင် ကျွန်တော့်ကျောင်းက မိန်းကလေးစာအုပ်တွေတင် မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့နားမှာ convent ကျောင်းရှိတယ်။ convent ကျောင်းဆိုတာ သိပ်ချမ်းသာတာ။ အဲဒီမှာ ချမ်းသာတဲ့လူတွေရဲ့ သားသမီးတွေနေတယ်။ အဲဒီမှာ သူတို့က အော်တိုအကောင်းတွေ၊ သီချင်းစာအုပ်အကောင်းတွေ ပိုထားနိုင်တယ်။ အဲဒီဟာတွေလည်း ကျွန်တော် ရေးပေးရတာပဲ။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်ကျောင်းမှာတင် မဟုတ်ဘူး။ တခြား မိန်းကလေးကျောင်းတွေနဲ့ နည်းနည်း နီးစပ်ရာပေါ့လေ။ တစ်မြို့လုံးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်က အဲဒီမှာ ပေါ်ပြုလာဖြစ်တယ်။ အရပ်ရေးတတ်လို့။ ပန်းတွေ၊ ငှက်တွေ အဲဒီလိုတွေရေးတယ်။ ဒါ ကျွန်တော့်အတွက်

ပန်းချီလေ့ကျင့်တဲ့ နေရာတွေပေါ့ဗျာ။ နောက်ထပ် ကံကောင်းတာ တစ်ခုရှိပြန်တယ်။ ဘာတုန်းဆိုတော့ အဲဒီ အမှတ်(၁) အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းဆိုတဲ့ ဒီအဆောက် အဦမှာ ပန်းချီဆရာဦးထွန်းညွန့်ကြောင့် ဘာဖြစ်လာတုန်းဆိုတော့ မန္တလေးမှာ စစ်ပြီးခေတ် စဖွင့်ထားတဲ့ Upper Burma Art Club ဆိုတဲ့ အထက်ဗမာပြည်ပန်းချီအသင်းကြီးဆိုတဲ့ အသင်းကြီးက ဘာလုပ်တုန်းဆိုတော့ တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း အဲဒီမန္တလေးမြို့က ကျောင်းပိတ်လို့ အားလပ်နေတဲ့အခန်းထဲမှာ ကျွန်တော်တို့စုပြီးတော့ ပန်းချီဆွဲတဲ့ ကိစ္စကြီးတွေ သူကလုပ်တယ်။ လုပ်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီမှာ Model Girl တို့၊ Model Boy တို့ ထားပြီးတော့ ရေးကြ၊ ဒါမှမဟုတ် still life တွေ ဘာတွေရေးကြ၊ ဒါမှမဟုတ် တစ်လတစ်ခါ နှစ်လတစ်ခါလောက်က အဲဒီမှာစုရပ်လုပ်ပြီးတော့ ဘတ်စ်ကား ငှားပြီးတော့ Outdoor ထွက်တို့ အဲဒါတွေ လုပ်တယ်။ လုပ်တဲ့အခါ ဆရာကြီးဦးထွန်းညွန့်က ကျွန်တော့်ကို ပန်းချီရေးတဲ့ ကျောင်းသားတစ်ယောက်အနေနဲ့ ကျွန်တော့်ကိုလဲ ခေါ်ပြီးတော့ ခိုင်းတယ်။ အဲဒီမှာ ကူဖို့၊ ပြုဖို့၊ ဘာဖို့ညာဖို့ ၊ နောက် ကျွန်တော့်လည်း ပန်းချီရေးခိုင်းတယ်။ အဲဒီမှာ ဝင်ပြီးတော့ ရေးခိုင်းတယ်။ ကျွန်တော့်လက်ကလည်း အတော်လေးကောင်း နေတော့ ဒီတစ်လနှစ်လပဲ ရေးလိုက်ရတယ်။ Outdoor တွေ ဘာတွေလဲ လိုက်လိုက်ရတယ်၊ ကျွန်တော် ဘာဖြစ်တုန်း ဆိုတော့ အဲဒီအသင်းကို ဝင်ခွင့်တောင် ရသွားတယ်။ အဲဒီ Upper Burma Art Club ဆိုတဲ့အသင်းကို ကျွန်တော်ဝင်ခွင့်ရ သွားတယ်။ ပန်းချီဆရာကြီးတွေဆိုတာ နည်းတာမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီထဲမှာ ပါတာ။ မန္တလေးမြို့က နာမည်ကြီးပန်းချီဆရာတွေ အဲဒီမှာ အများကြီးပဲ။ အများကြီးလို့သာ ပြောတာပါ။ အဲဒီတုန်းက များတယ် ထင်ရတာပေါ့။ လေးငါးဆယ်ယောက် ရှိတာပါ။ အဲဒါတွေနဲ့ ကျွန်တော်က အပတ်စဉ် တရင်းတနှီး ကျွန်တော်က ပေါင်းသင်းလို့ရတယ်။ သူတို့ကလည်း ဒီပန်းချီ club တနင်္ဂနွေနေ့ ရေးဆွဲပွဲမှာလာရင်းနဲ့ သူတို့တစ်ပတ်လုံးမှာ ရေးတဲ့ ပန်းချီကားလေးတွေဘာတွေ ယူလာတယ်။ ယူလာပြီး အချင်းချင်းပြကြတယ်။ ပြကြတော့ ကျွန်တော်ကလည်း အများကြီး ကြည့်ရတာပေါ့။ အဲဒါတွေကို၊ ဆရာကြီး ဦးသန့်က ဘာတွေရေးလာတယ်၊ ဦးဘသက် ဘာရေးလာတယ်၊ ဦးစောမောင်က ဘာရေးတယ်၊ ဆရာဦးခင်မောင်က ဘာရေးတယ်၊ နောက်အရင်တုန်းက ကျွန်တော်တို့ မန္တလေးမြို့နီစပယ်မှာလာပြီး အလုပ်လုပ်တဲ့ အင်ဂျင်နီယာကြီး တစ်ယောက်ရှိတယ်။ Architect တစ်ယောက်ရှိသေးတယ်။ သူက အင်္ဂလန်ပြန်၊ အင်္ဂလန်မှာတောင်မှ ရွှေတံဆိပ်ဆုတွေ ဘာတွေရတဲ့ ဆရာကြီးတစ်ယောက်ရှိတယ်။ နာမည်တော့ ရုတ်တရက် မေ့နေတယ်။ ခင်မောင်ရင်တို့ဆီကပါပဲ။ အဲဒါ သူကလည်းပါတယ်။ သူတို့လက်ရာတွေဘာတွေ ကျွန်တော် အများကြီးကို ကြည့်ရတာပေါ့လေ။ ဘယ်လောက်ကောင်းတဲ့ အခွင့်အရေးလဲဆိုတာ ကျွန်တော်ပြောပြတာပါ။

Track 8

ဝင်းဖေအကြောင်း အသံသွင်းဖိုင် နံပါတ်(၈)ဖြစ်ပါတယ်။ နံပါတ်(၈)ကတော့ နံပါတ်(၇)ရဲ့ အဆက်ပါပဲ။ ခုနလို ကျွန်တော် ရှေ့ဆက်ပြီးတော့ ပန်းချီရေးဖို့အတွက် အလွန်အားတက်စရာ၊ အားရှိစရာအချက်တွေရှိတဲ့အပြင်

နောက် တစ်ချက်က ဘာ ရှိနေပြန်တုန်းဆိုတော့ ၁၉၄၆ကစပြီး ၁၉၄၆ဆိုတာ လွတ်လပ်ရေး မရသေးဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အောင်ပွဲဆိုပြီးတော့ အောင်ပွဲတွေလုပ်တယ်၊ ၄၆မှာ လုပ်တယ်၊ ၄၇မှာ အောင်ပွဲလုပ်တယ်၊ နောက်ပြီးတော့မှ (၄၈)ကျမှ လွတ်လပ်ရေးအောင်ပွဲဆိုတာ လုပ်တယ်။ ရိုးရိုးအောင်ပွဲလုပ်တာက စပြီးတော့ မန္တလေးကျုံးထောင့်မှာ အကြီးအကျယ် အောင်ပွဲမှာ ပြပွဲ၊ ပြိုင်ပွဲတွေ လုပ်တယ်။ ပန်းချီပြခန်းဆိုတာလည်း ဖွင့်တယ်။ အဲဒီတော့ မန္တလေးမှာရှိတဲ့ အနုပညာသည် ပန်းချီဆရာကြီးတွေကနေ အဲဒီမှာ ပန်းချီပြခန်းတွေ ပြတယ်။ အဲဒီတော့ ထူးချွန်တဲ့ကျောင်းသားထဲကဆိုလို့ ကျွန်တော်ပဲ ပါတယ်။ ပထမ။ အဲဒီမှာဝင်ပြီးတော့ ကျွန်တော် ပန်းချီကားလည်း ပြတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပန်းချီပြိုင်ပွဲ ဆိုတာလည်း ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေ ပြိုင်တာ။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်က ဝင်ပြိုင်တယ်။ ဝင်ပြိုင်တဲ့အခါ သိပ်ပြီးတော့ ကျွန်တော့်အတွက်က အခွင့်အရေး သိပ်ကောင်းတယ်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်က ပန်းချီဆေးတွေနဲ့ကို ကျွန်တော်ကရေးပြီး ကျင့်နေတဲ့ကောင် ဖြစ်နေတယ်။ ကျောင်းသားတွေဆွဲတဲ့ အနေအထားလောက်မှာ မဟုတ်တော့ဘူး ဖြစ်နေတယ်။ ဖြစ်နေပြီးတော့ ကျွန်တော်မှတ်မိသလောက်က အဲဒီ(၂)နှစ်က လွယ်လွယ်ကူကူပဲ။ ၄၆နဲ့ ၄၇မှာ ကျွန်တော်က လွယ်လွယ်လေး ပထမရတယ်။ အဲဒီ အောင်ပွဲပန်းချီပြိုင်ပွဲမှာ။ လွယ်လွယ်လေးပဲ ကျွန်တော့်အတွက်ကတော့ ရတယ်။ ရပြီးတော့ ၄၈ ကစပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းက ဘယ်သူပါ ပါလာသလဲဆိုတော့ ပေါ်ဦးပါ ပါလာပြီ။ ပေါ်ဦးက ကျွန်တော်ပြောတဲ့အတိုင်း ကျွန်တော့်ထက် ကျောင်းနေတာ အများကြီးနောက်ကျတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဘာညာပေါ့လေ။ အဲလို။ အဲဒီ ၄၈ကစပြီးတော့ (၅၁) ထိပေါ့လေ။ အဲဒါက ကျွန်တော်က အမြဲ ပထမရတယ်။ ပေါ်ဦးက အမြဲဒုတိယရတယ်။ ပေါ်ဦးကလည်း အမြဲကျေနပ်နေတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်က လွယ်လွယ်လေးပဲ အဲဒီမှာ။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ပေါ်ဦးကလည်း အဲဒီလိုပဲ ကျွန်တော်တို့ အထက်မြန်မာပြည် ပန်းချီ club ရဲ့ အသင်းဝင်တောင် ဖြစ်နေပြီ။ အဲလောက် လက်ကလည်း ကောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် အတွေ့အကြုံက ကျွန်တော်က ပိုများတယ်။ ကျွန်တော်က ဆေးတွေဘာတွေ လည်း ပိုရှိတယ်။ ကျွန်တော်က တောက်လျှောက်ပဲ။ (၅၁)လည်း ရောက်ရော ကျွန်တော်လည်း ဆယ်တန်းလည်းအောင် သွားရော၊ လွတ်လပ်ရေးအောင်ပွဲဆိုပြီး နှစ်စဉ်လုပ်တဲ့ အဲဒီမှာ တွဲပြီးလုပ်တဲ့ ပြိုင်ပွဲကလည်း ပယ်တော့တာပဲ။ ကျွန်တော်က မပြိုင်ရဘူးပေါ့။ ကျွန်တော်က ငါးနှစ် ခြောက်နှစ် ကျွန်တော်ပဲ ဆုရတယ်။ ကျွန်တော်ပြိုင်ရင် ကျွန်တော်ပဲ ရမှာပဲ။ ပေါ်ဦးတော့ ပယ်သလား၊ မပယ်ဘူးထင်တယ်။ သူကတော့ ဆယ်တန်းမအောင်သေးတဲ့အတွက်။ ကျွန်တော့်တော့ ဆယ်တန်းအောင်သွားတဲ့တာရောဘာရော ပေါင်းပြီးတော့ ကျွန်တော့်ကို ပြိုင်ခွင့်ကို မပေးတော့ဘူး။ ကျွန်တော်လည်း တကယ်တမ်း ပြိုင်ပွဲတွေကို ကျွန်တော် စိတ်မဝင်စားဘူး၊ ပြိုင်လည်း မပြိုင်ချင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ ဒီကနေ့အထိ ကျွန်တော်ငယ်ငယ်တုန်းက ဆုရတဲ့တံဆိပ်တွေ သိမ်းလား၊ ဆည်းလား ဘာမှမရှိဘူး။ ငယ်ငယ်ကတည်းက မရှိတာ။ အိမ်မှာ ကျွန်တော် တစ်နေရာမှာထည့်ထားလိုက်တာ ဒါပဲ။ နောက်လည်း ပြန်လှည့်မကြည့်တော့ဘူး။ ကျွန်တော် ပြိုင်ပွဲ တွေကို ကျောင်းက ဆရာတွေက သွားပြိုင်ပါဆိုလို့ ဝင်ပြိုင်ရတာ။ ကျွန်တော် သိပ်လည်း အယုံအကြည် မရှိဘူး။ ဥပမာ ပတ္တလားပြိုင်ပွဲဆိုလို့ရှိရင် ရှိတယ် ရှေးတုန်းက

ကျွန်တော် ဝင်မပြိုင်ဘူး၊ အဲဒါတော့ အိမ်ပြောရင် ရတာကိုး၊ ကျွန်တော့်အဖေကို ပြောတယ်။ ကျွန်တော် မပြိုင်ချင်ဘူးလို့၊
ဒီအလုပ်ကို။ ပြိုင်ရင် ကျွန်တော်ပဲရမှာ။ အဲဒီတုန်းက ပတ္တလားကို စနစ်တကျ သင်နိုင်တဲ့လူက သိပ်နည်းတယ်။ အဲဒီတော့
ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ပတ္တလားတီးတတ်တဲ့လူ တော်တော်ရှားတယ်။ အဲဒီတော့ ပြိုင်ရင်လည်း ကျွန်တော်ရမှာပဲ။ သို့သော်
ကျွန်တော် မပြိုင်ချင်ဘူး။ မပြိုင်ချင်တော့ ဖအေပြော၊ ဖအေကတော့ အိုကေပဲ။ ကျောင်းမှာ ကျောင်းဆရာက
ကျွန်တော့်ဆရာက ပြောလို့မရဘူး။ မင်း သွားပြိုင်ရမယ်ဆိုတော့ ကျွန်တော် သွားပြိုင်ရတယ်။ သွားပြိုင်တော့
ကျွန်တော်ဆုရတယ်။ သိပ်တော့ဝန်ကြီးတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ သို့သော် ကျွန်တော် ပြိုင်ပွဲဝါသနာ မပါဘူး။
ပြိုင်ပွဲကဆုတွေလည်း ကျွန်တော် သိပ်ပြီးတော့ မထားဘူး။ စိတ်ထဲမှာ အရေးတကြီးရယ်လို့ မထားဘူး။ အဲဒါကလည်း
ကျွန်တော့်တစ်သက်မှာ ဘာကြီးပဲပြောပြောပေါ့လေ။ ကျွန်တော် ကြိုက်တာ မကြိုက်တာက အပထား။ ပြိုင်ပွဲမှာ
ဆုရတယ်ဘာရယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် ဆက်ရေးဖို့အတွက် အားတွေအင်တွေ ဖြစ်တာပေါ့လေ။ အဲလိုရှိပါတယ်။ အဲဒီ
နောက်မှာတော့ ကျွန်တော် ဆယ်တန်းလဲအောင်ရော၊ ကျွန်တော်က အသက်(၁၅)နှစ်နဲ့ အောင်တယ်။ နောက်
ကျောင်းမှာလည်း ကျွန်တော်က ပန်းချီရေးရင်း တီးရင်းမှုတ်ရင်းနဲ့ ကျွန်တော်အထက်တန်းကျောင်းမှာ ကျွန်တော်
သိပ်စာတော်တယ်။ ကျွန်တော် ခြောက်တန်းကနေစပြီးတော့ ဟိုး မက်ထရစ်ဖြေတဲ့အချိန်ထိ ကျွန်တော်နှစ်တိုင်း
ပထမရတယ်။ လတိုင်း ပထမရတယ်။ နှစ်တိုင်းမဟုတ်ဘူး။ အရင်တုန်းက လစဉ်စာမေးပွဲတွေအများကြီးရှိတယ်။ ဒါလည်း
ကျွန်တော့်ဘဝမှာ အပြောင်းအလဲမှာ အရေးကြီးတဲ့အချက်တစ်ချက်ပဲ။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်
တက္ကသိုလ်ရောက်တာနဲ့တစ်ပြိုင်တည်း မိသားစုကို ဘာပြောတုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော် ဒီနှစ်ပန်းချီ ရေးမလို့ ဒီတစ်နှစ်
ကျွန်တော်နားမယ်။ တက္ကသိုလ်တော့ ကျောင်းတော့ သွားတက်မယ်။ ဒါပေမယ့် စာမေးပွဲတော့ မဖြေဘူးဆိုပြီးတော့
ပြောတယ်။ အိမ်က အလွယ်တကူပဲ ခွင့်ပြုတာပဲ။ ကျွန်တော်က အသက်ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့
တက္ကသိုလ်ရောက်သွားတဲ့ကောင်။ ဘောင်းဘီတိုလေးနဲ့ ကျောင်းသွားတက်တယ်။ ဆရာတွေတောင်မှ နည်းနည်းအငြိငြင်
ခံရတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ဘောင်းဘီတိုနဲ့ တက်လို့။ မတက်ပါနဲ့ကွာဆိုပြီး နောက်ပိုင်း ကျွန်တော် တက်လို့မရတော့ဘူး။
ကျွန်တော်လုံချည်နဲ့ တိုက်ပုံနဲ့ဘာနဲ့ တက်ရတဲ့ဘဝရောက်သွားတယ်။ ဒါက အဲဒီမှာ အပြောင်းအလဲ အကွေ့ဖြစ်တယ်။
ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော်ပဲ ရိုးရိုးပန်းချီရေးနေလို့တော့ မဖြစ်တော့ဘူးဆိုပြီးတော့ ဆရာဦးထွန်းညွန့်နဲ့လဲ ကွဲပြား
ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်က အထက်တန်းကျောင်းက ထွက်ပြီကိုး။ အဲဒါနဲ့ ကျွန်တော် က ပန်းချီဆရာကြီး
ဦးဘသက်ဆီကို ကျွန်တော်ရောက်သွားတယ်။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် သွားအပ်တယ်။ အဲတော့ ပေါ်ဦးလည်း အပ်တာ
ပဲ။ သူနည်းနည်းစောသလား၊ ကျွန်တော်နည်းနည်းစောသလား မသိပါဘူး။ တစ်ချိန်တည်းလောက် ကျွန်တော်တို့
ဦးဘသက်ဆီ ရောက်သွားတယ်။ ဒါဟာလည်း အလွန်ကြီးကျယ်တဲ့ အပြောင်းအလဲကြီးတစ်ရပ်ပါပဲ။ ဘကြီးသက်ဆီကို
သွားသင်တယ်ဆိုတာကို။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော် မှတ်မိတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေနဲ့ သိပ်ရင်းနှီးတာက ဇာတ်နိပါတ်ပန်းချီ
ဆရာကြီး ဦးစောမောင်၊ ဦးစောမောင်လည်း အတော့်ကို တော်ပါတယ်။ ပန်းချီကို။ ကျွန်တော့်အဖေနဲ့ သိပ်ရင်းနှီးတယ်။
ကျွန်တော်က ဦးဘသက်ဆီသွားသင်တဲ့အတွက် သူက ကျွန်တော့်အဖေကို ပြောတယ်။ ခင်ဗျားသားကဗျာ ဦးဘသက်ဆီ

သွားသင်တယ်။ ကျုပ်ဆီ လာမသင်ဘူးဆိုပြီးတော့ စကားနာထိုးတယ်ဆိုပါတော့။ ကျွန်တော့်အဖေကတော့ ဒါပေါ့ဗျာတဲ့ ပန်းချီနည်းတွေက အမျိုးမျိုး၊ ခင်ဗျားနည်းလဲ ကောင်းတာပါပဲ။ သို့သော်လည်း သူ့ကြိုက်တဲ့နေရာ သူ သွားသင်တာပေါ့။ ဘာညာနဲ့ ဒီလိုပြောရတယ်။ ကျွန်တော့်တွေ့ရင်လဲ ပြောတတ်တယ်။ ဘယ်နှယ့်တုန်း၊ မင်း ကိုဘသက်က ဘာတွေ့သင် တုန်း၊ ဘာညာပေါ့။ ကျွန်တော့်တော့ သိပ်တော့ စကားနာ မထိုးပါဘူး။ ဒါကလည်း ကျွန်တော့်ဘဝမှာ တစ်ဆစ်ချိုးတွေပါပဲ။ ဦးဘသက်ဆီ ရောက်သွားတဲ့အခါကျတော့ ဦးဘသက်က အလွန်လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နဲ့ အမြဲတမ်း ကျွန်တော်တို့ကို ပြုံးပြုံးရယ်ရယ်နဲ့ သူက သင်တာ။ ဒါပေမယ့် သူ့လက်ထောက် မြို့မငြိမ်းရဲ့ သားအကြီး ကိုမောင်မောင်က တစ်ဆင့်သင်တယ်။ ဒါကလည်း သူ့ဆီမှာသင်နေတဲ့ စီနီယာပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်တို့ထက်အကြီး၊ သူ့လက်ကို အပ်ထား တယ်။ သူက တကယ့်အသေးစိတ် လေ့ကျင့်ခန်းတွေကို ကိုမောင်မောင်က ပေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့က ဘကြီးသက်ရဲ့ ပြောစကားတွေ နားထောင်ရတယ်။ ဘကြီးသက်ရဲ့ ရေးတာတွေကို ကျွန်တော်တို့ကဘေးကနေကြည့်ပြီးတော့ လေ့လာရ တယ်။ ဘကြီးသက်က ကျွန်တော်တို့ကို ပညာလည်း သင်ပေးရတယ်။ အချိန်တန်လို့ရှိရင် လမ်းထောင့်ကိုခေါ်သွားပြီးတော့ မုန့်ကျွေး၊ လက်ဖက်ရည်တိုက် ဘာညာနဲ့ အဲဒီလိုကို လုပ်သေးတာ။ အဲလိုကောင်းတဲ့ဆရာနဲ့ကို ကျွန်တော်တို့က ကြီးပြင်းခဲ့ရတာ။ အဲဒီ ဘကြီးသက်ဆီမှာ ကျွန်တော် သုံးနှစ်လောက်လည်း ပေါ်ဦးနဲ့ အတူတူရေးပြီးရော အဲဒီသုံးနှစ် လောက်မတိုင်မီ နှစ်နှစ်လောက်မှာကို ဘကြီးသက်က ဆန်းပြားတဲ့ပန်းချီတွေကို ပြတယ်။ အဲဒီဆန်းပြားတဲ့ ပန်းချီတွေဆိုတာ က ဘာလဲလို့ဆိုတော့ Pointillism တို့ cubism တို့ surrealismအဲဒီလို ပန်းချီကားတွေ။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က အဲဒါမျိုးတွေ သိပ်ပြီးတော့ မကြိုက်တတ်သေးဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ရိုးရိုး၊ သဘာဝပန်းချီပေါ့လေ။ အပြင်မှာရှိတဲ့ သဘာဝ အလှကို အတုခိုးပြီးတော့ မတူတူအောင် ရေးတဲ့ဟာတွေကို ကျွန်တော်တို့က ကြိုက်တာ။ ဘကြီးသက်ကလည်း အမှန် အဲဒါမျိုးပဲ ရေးတယ်။ သို့သော် သူက ကျယ်ပြန့်တဲ့ အယူအဆရှိတယ်။ အဲလိုပန်းချီကားတွေ သူကထုတ်ပြတယ်။ ထုတ်ပြပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ကို အကဲခတ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ကိုအကဲခတ်တော့ ကျွန်တော်တို့က ဟာ ဒါတွေက ဘာတွေလဲပေါ့လေ။ သိပ်ကြိုက်တာပဲ ဘာလို့ဆိုတဲ့အသံတော့ ကျွန်တော်တို့ဆီက မထွက်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့က စူးစမ်းတဲ့ သိချင်တယ်။ ဘကြီးသက် ဒါတွေက ဘာကြောင့် ဒီလိုရေးတာတုန်း၊ ဘာကြောင့်ဒီလိုလုပ်တာတုန်း၊ ဘာညာဆိုတဲ့ ကျွန်တော်တို့ မေးခွန်းမျိုးတွေပဲ မေးတယ်။ ပေါ်ဦးလည်းမေးတယ်။ ကျွန်တော်လည်း မေးတယ်။ အေးကွာတဲ့ အဲဒါနဲ့ ပတ်သက်လို့ကတော့ မင်းတို့ ဘကြီးခင်မောင်ဆီသွားတဲ့ဆိုပြီးတော့မှ ဦးခင်မောင်ဆီကို ကျွန်တော်တို့ကို ပို့တယ်။ ဒါလည်း ကျွန်တော်တို့အတွက် ထင်ရှားတဲ့ ဘဝတစ်ကျေပဲ။ ဦးခင်မောင်ဆီကို ကျွန်တော်နဲ့ ပေါ်ဦးသက် ရောက်သွားချိန်။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ဦးခင်မောင်ဆိုတာက သိပ်ခေတ်မီတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာလည်း ကောင်းကောင်းတတ်တယ်။ အဲဒီတုန်းက အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ ဝါရှင်တန်မြို့တော်မှာရှိတဲ့ ဝါရှင်တန် Fine Art School ကနေပြီးတော့ သူက စာပေးစာယူသင်တန်းနဲ့ သူက သင်တန်းကို ယူထားတယ်။ နောက်ပြီးတော့မှ အင်္ဂလိပ်စာဖတ်တတ်တော့ တခြားမဂ္ဂဇင်းတွေ၊ စာအုပ်စာတမ်းတွေ ဘာတွေ အများကြီးဝယ်ပြီးတော့ အလွန်ကျယ်ပြန့်တဲ့

နိုင်ငံတကာပေါ့လေ။ ပန်းချီအခြေအနေအရပ်ရပ် အဲဒါတွေကို သူကသိတယ်။ သူက အဲဒီလိုဖြစ်တာ။ ဖြစ်တော့ကာ ဘကြီးသက်က သဘောကျတယ်။ သူ့ရဲ့ မြို့မငြိမ်းစကားနဲ့ပြောရရင် ကမ္ဘာကြည့်ကြည့်တတ်တဲ့ အကြည့်အမြင်ပေါ့လေ။ အဲဒါကို သဘောကျတော့ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ကို ဦးခင်မောင်ဆီ ကို အပ်ပြန်တယ်။ အပ်ပြန်တော့ ဦးခင်မောင်ကနေပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ကို နိုင်ငံတကာအမြင်တွေ သူကပြောဟော တယ်။ ပြောဟောပြီး ကျွန်တော်ကတော့ ဆယ်တန်းလည်းအောင်ပြီ၊ တက္ကသိုလ်လည်း ရောက်နေပြီဆိုတော့ စာအုပ် စာတမ်း တော်တော်များများလည်း ကျွန်တော့်ကိုဖတ်ဖို့ပေးတယ်။ ဦးခင်မောင်ဆီ မရောက်ခင်က ကျွန်တော်တို့အများဆုံး ကြည့်ရတဲ့ နိုင်ငံတကာပန်းချီဆိုတာက အင်္ဂလန်ကလာတဲ့ Artist Magazine ဆိုတာရယ်၊ Studio ဆိုတဲ့ Magazine ဆိုတာရယ် ဒီနှစ်မျိုးပဲ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေက ဘာလည်းလို့ဆိုတော့ အများဆုံးကတော့ အင်္ဂလန်က ပန်းချီဆရာတွေ အင်္ဂလိပ်ပန်းချီဆရာတွေပဲ ကျွန်တော်တို့က အများဆုံးကြည့်ရတယ်။ အင်္ဂလိပ်ပန်းချီဆရာတွေက ဘာပဲပြောပြော ကမ္ဘာ့ပန်းချီဆရာတွေ မဟုတ်တဲ့အတွက် နည်းနည်းတော့ ဘာပဲပြောပြော ကျဉ်းမြောင်းတာပဲ။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်တို့က နည်းနည်းခပ်ကျဉ်းကျဉ်းမြောင်းမြောင်းနဲ့ ကြီးခဲ့ရသလို ဖြစ်နေတယ်။ ဆရာဦးခင်မောင်နဲ့တွေ့တော့မှ ကျွန်တော်တို့က တော်တော်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖြစ်တယ်။ ပြင်သစ်ပန်းချီဆရာတွေ၊ ဂျာမန်ပန်းချီဆရာတွေ၊ အီတာလျံပန်းချီဆရာတွေ၊ ဥရောပနိုင်ငံတွေကနေပြီး ကျွန်တော်တို့ ဒတ်ချ်ပန်းချီဆရာတွေ၊ ဘယ်လ်ဂျီယန်၊ နောက်ဟိုဘက်က ပန်းချီဆရာတော်တော် များများပါပဲလေ။ နောက်ကျတော့ တရုတ်ပန်းချီဆရာ၊ ဂျပန်ပန်းချီ ဆရာ၊ ကုလားပန်းချီဆရာဆိုတာတွေလည်း ကျွန်တော် တို့ ကြည့်ခွင့်ရလာတာပေါ့လေ။ အဲဒီလိုကို ကျွန်တော်တို့က အလွန်ကောင်းတဲ့ အခွင့်အရေးတွေ ရတယ်။ ဒါဟာ အလွန်ကြီးကျယ်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ပန်းချီဘဝနဲ့ ပတ်သက်လို့ အကွေ့အပြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

Track 9

ဝင်းဖေအကြောင်း အသံသွင်းဖိုင် နံပါတ်(၉)ဖြစ်ပါတယ်။ အမှတ်(၉)ကလည်း (၇)တို့ (၈)တို့ရဲ့ အဆက်ပါပဲ။ ဝင်းဖေရဲ့ပန်းချီဘဝနဲ့ပတ်သက်လို့ အကွေ့အပြောင်းတွေပေါ့လေ။ အဲဒီအကွေ့အပြောင်းတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ထူးခြားတဲ့ကိစ္စလေးတစ်ခုလည်း ကျွန်တော်ထည့်ပြီးပြောချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဆရာဦးခင်မောင်ဆီမှာ သွားပြီးတော့ ပန်းချီအမြင်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ချဲ့နေတဲ့အချိန်၊ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့က ကမ္ဘာ့ပန်းချီအမြင်၊ ခေတ်သစ်ပန်းချီ အမြင်၊ Modern concept တွေ ဘာတွေကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ လက်မခံသေးဘူး။ သို့သော်လည်း အကွေ့အကြုံတွေကတော့ ရှိနေပြီ။ အဲဒီအချိန်မျိုးမှာ ကျွန်တော်အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ကျွန်တော် ပြောချင်ပါတယ်။ ကိစ္စတစ်ခုနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်ကျေးဇူးရှိတဲ့ ဆရာဝန်ကြီးတစ်ယောက်ရှိတယ်။ မန္တလေးမြို့မှာ၊ ဒေါက်တာစိုးသင်းတဲ့။ အဲဒီအိမ်ကို ကျွန်တော်က မကြာခဏသွားရတယ်။ ကျွန်တော်ကျေးဇူးလည်း

ရိုပါတယ်။ သူ့မှာသားလေးတစ်ယောက်ရှိတယ်။ ဆန်နီတဲ့။ သူ့သား ကလေးက ပန်းချီဝါသနာပါတယ်။
ပန်းချီဝါသနာပါပေမယ့် သူက ဘယ်မှာသင်နေတုန်းဆိုတော့ မန္တလေးမြို့ စိန်ပန်းရပ် ထဲမှာနေတဲ့
အထက်တန်းကျောင်းတွေမှာ ပြတဲ့ဆရာကြီးတစ်ယောက်ပဲ။ ကျွန်တော် လောလောဆယ်တော့ နာမည်မေ့ နေပြီ။
အဲဒီဆရာကြီးဆိုမှာ အဲဒီကလေးက သင်နေတယ်တဲ့။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုပြဿနာဖြစ်တုန်းဆိုတော့ အဲဒီဆရာကြီး က
အဲဒီကလေးကို ဆက်မသင်နိုင်တော့ဘူး ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီကလေးကလည်း ပန်းချီသိပ်သင်ချင်တယ်။ ဟိုပန်းချီ
ဆရာကြီးကလည်း ဒီကလေးကို ဆက်မသင်နိုင်တော့ပါဘူးဆိုပြီးတော့ ဒေါက်တာစိုးသင်းဆီ ပြန်အပ်တဲ့အချိန်ဖြစ်တော့
ဒေါက်တာစိုးသင်းက ကျွန်တော့်ကို အကူအညီတောင်းတယ်။ ကိုဝင်းဖေ၊ ကျွန်တော့်သားလေးက အဲဒီလို ဖြစ်နေတယ်။
အဲဒါ ခင်ဗျား ပန်းချီဆက်သင်ပေးစမ်းပါ ဒီကလေးကို ဆိုတော့ ကျွန်တော်က ဒေါက်တာစိုးသင်းကို ကျွန်တော်က
ကျေးဇူးဆပ်ရမယ့်လူ ဖြစ်နေတယ်။ ဖြစ်နေတော့ကာဟာ ကောင်းပါပြီ။ အဲဒါဆို ကျွန်တော့်တာဝန်ထား၊
ကျွန်တော်သင်ပေး ပါမယ်။ ကလေးက အဲဒီတုန်းက ဆယ်တန်းဖြေခါနီး ကလေး။ ကလေးက စာလည်းတော်တယ်၊
ထားလိုက်ပါတော့။ တိုတိုပြောရရင် ဒီကလေး ကျွန်တော့်လက်ထဲ ရောက်လာတယ်ဆိုပါတော့။ ရောက်လာတော့
ကျွန်တော်က သူ့ကို ပန်းချီ သင်တယ်။ အဲဒါ Water Colour ဘယ်လိုရေးရတယ်၊ ဟိုဟာ ဘယ်နှယ့်၊ ဒီဟာဘယ်နှယ့်
ဘာညာဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော်က Outdoor တွေဘာတွေခေါ်သွား၊ ဘာလုပ် ညာလုပ်ပေါ့ဗျာ ဒီကလေးကိုသင်တယ်။
အဲတော့ ဒီကလေး နဂိုဆရာနဲ့ ဘာကြောင့်ပြဿနာဖြစ်သလဲဆိုတဲ့ကိစ္စ ကျွန်တော်အဲဒီအချိန်မှာ သိလာရတယ်။
ဘာလဲလို့ဆိုတော့ ဒီကလေးမှာ အလွန် ကောင်းတဲ့အကျင့်တစ်ခုရှိတယ်။ ဘာလဲလို့ဆိုတော့ သူ့မှာ
မေးခွန်းသိပ်များတာပဲ။ ပညာသင်တဲ့အခါမှာ၊ ဘာကြောင့်၊ Water Colour မရေးခင်မှာ Yellow Orcher ကို
ခံထားရတာတုန်း။ ဘာကြောင့် အဝေးကဟာတွေကို အပြာနဲ့ ရေးပြီးတော့ အနီးဘက်ကဟာတွေကို
အနီတွေဘာတွေနဲ့ ရေးတာတုန်း၊ ဘာညာနဲ့ အဲဒီလိုမေးခွန်းတွေ သိပ်မေးတာပဲ။ မေးရင် ကျွန်တော် အကုန်ဖြေရတယ်။
ဘာကြောင့် Yellow Orcher ခံထားတယ်။ ဘာကြောင့် အဝေးအတွက် အပြာက ဘယ်လို၊ Atmosphere ဟိုကိစ္စကို
ဘယ်လို ဘယ်နှယ့်ဘာညာနဲ့ ကျွန်တော်ကလည်း ဖြေတာပေါ့။ အဲဒါတွေကို ဖြေတယ်။ ဖြေပေ မယ့်
ကျွန်တော်စဉ်းစားတယ်။ ဒီကိစ္စတွေက ဟိုဆရာကြီးလည်း သိတာပဲ။ ငါဖြေသလို ဖြေနိုင်တာပဲ။ ဟိုဆရာကြီးက
ဖြေမှာပေါ့။ ဒါနဲ့ကလေးမေးတယ်။ မင်း ဒီမေးခွန်းတွေကို ဟိုဆရာကြီးကို မင်း မေးတယ်မဟုတ်လား။ မေးတယ်လေ၊
သူကော ဒီတိုင်းပဲဖြေလား၊ ဒီတိုင်းပဲ ဖြေတာပဲ။ ကျွန်တော် အခု သံသယရှိလို့ ထပ်မေးတာပါတဲ့။ အိုကေပေါ့၊ ပြီးပြီ၊
ကိစ္စမရှိဘူး။ ဒါ ပြေလည်နေပြီ။ အဲဒါနဲ့ တစ်နေ့ကျတော့ ကျွန်တော် ပြဿနာ ကြီးကြီးမားမားတွေ့တယ်။ သူ့အိမ်မှာပဲ
သူက ဘာထုတ်လာတုန်းဆိုတော့ နိုင်ငံခြားမဂ္ဂဇင်းတစ်ခု ထုတ်လာတယ်။ အဲဒီမဂ္ဂဇင်းထဲမှာ ဗင်းဆင့်ဗန်ဂိုးရေးတဲ့
လူနှစ်ယောက်ပုံ၊ စစ်သားနှစ်ယောက်ပုံပါပဲ။ ထိုင်နေတဲ့ပုံ။ အဲဒါကို ယူလာတယ်။ ယူလာပြီး ကျွန်တော့်ပြတယ်။
ကျွန်တော့်ပြပြီးတော့ ဒီပုံဟာ ကောင်းသလားတဲ့ ဆိုတော့ ကျွန်တော် ကြည့်တယ်။ ကြည့်တော့ကာ အဲဒီပုံက Distortion
နဲ့ ဗင်းဆင့်ဗန်ဂိုးရေးထားတာ။ ဒါပေမယ့် တော်တော်စောနေသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အဲဒီလိုပုံမျိုးကို တကယ်

ခံတွင်းမတွေ့သေးတဲ့အချိန်။ အဲတော့ ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်စိတ်ထဲရှိတဲ့အတိုင်း ပြောတာ။ ဒီပုံ သိပ်မကောင်းဘူးကွာ လို့။ ဟာ ဘာဖြစ်လို့တုန်းတဲ့၊ ခင်ဗျားကသာ မကောင်းဘူးပြောတာတဲ့၊ ဒီပုံက အောက်မှာကြည့်တဲ့။ ဒီပုံက ဒေါ်လာသိန်း နဲ့ချီပြီးတော့ အခုအရောင်းအဝယ်ဖြစ်တာတဲ့။ ဆိုတော့က အေး ဖြစ်ချင်ဖြစ်မှာပေါ့ကွာ၊ ကြိုက်လို့ရှိရင် ပိုက်ဆံပေးတာပေါ့။ ခင်ဗျား အဲလိုတော့ လွယ်လွယ်မပြောပါနဲ့ဗျာတဲ့။ တကယ့်အဖြေအစစ်ကို ကျွန်တော်က သိချင်တာပါတဲ့။ ဆိုတော့က ကျွန်တော်အဲဒါတွေကို အများကြီးစဉ်းစားရပြီ။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော် အိမ်ပြန်စဉ်းစားတယ်။ ငါမကြိုက်တိုင်း မကောင်းဘူး ဆိုတာတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ အဲဒီတော့ ငါ မကြိုက်ပေမယ့် ဘာကြောင့်ကောင်းတယ်၊ ဘာကြောင့် တန်ဖိုးရှိတယ်။ ဘာညာ ပေါ့လေ။ ဒါတွေဟာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ရှိနိုင်တယ်ဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော်က ဒီအကြောင်းကို ကျွန်တော့်ဆရာဖြစ်တဲ့ ဆရာ ဦးခင်မောင်ကိုပဲ ကျွန်တော်က ဒီပြဿနာကို သွားတင်တယ်။ ဆရာကလည်း ရယ်နေတယ်။ ရယ်နေပြီးတော့ သူကပိုပြီး တော့ ဟော့ဒီစာအုပ်ဖတ်၊ ဒီစာအုပ်ဖတ်ဆိုပြီးတော့ ပြန်ပြီးတော့၊ ဝင်းဆင့်ဗန်ဂိုးရဲ့ Distortion တွေပေါ့။ သူရေးတဲ့အချိန်မှာ ဘာကြောင့် သူကြည့်ပြီးတော့ ရေးတဲ့ပစ္စည်းတွေကို နဂိုပုံအတိုင်းမဟုတ်ဘဲနဲ့ တွန့်သွားတာ၊ လိမ်သွားတာ ကိစ္စတွေ ဘာကြောင့်ပါတာလဲ၊ ဘာကြောင့် ထည့်ရတာလဲ။ ဘယ်ဟာတွေက တွန့်သွားတာ၊ လိမ်သွားတာ သိရက်သားနဲ့ ဘာကြောင့် ဆက်လွတ်လိုက်တာလဲ၊ ဘယ်ဟာတွေက နဂိုအတိုင်းမဟုတ်ဘဲနဲ့ ဘာကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ တွန့်တာလဲ၊ ဘာလဲဆိုတဲ့ကိစ္စတွေကို ဖြေရှင်းနိုင်တဲ့ဆောင်းပါးတွေဘာတွေ ကျွန်တော်ဖတ်ရတဲ့ဘဝ ရောက်တယ်။ ရောက်တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော့်အတွက်က အဲဒီလို အလားတူ မေးခွန်းပေါင်း မြောက်မြားစွာတွေကို ဖြေရှင်းပြီးသားလိုကို ဖြစ်သွားတယ်။ ကျွန်တော် တစ်ခါတည်း အားရဝမ်းသာ လောဘတကြီးနဲ့ ကျွန်တော် ဒီပြင်ပုံတွေလည်း ကြည့်တယ်။ ဝင်းဆင့်ဗန်ဂိုးရဲ့ ပြဿနာတွေတင် မဟုတ်တော့ဘူး၊ ဒီပြင်ဟာတွေလည်း အများကြီးကြည့်တယ်။ ဘာကြောင့် cubism တွေက ဘယ်လိုဖြစ် လာတယ်။ ဘာကြောင့် ဒီလယ်ကျာတို့ ဘာတို့က ဘာကြောင့် အဲဒီလိုတွေ လုပ်တာလဲ။ Colour Impressionist တွေရဲ့ တကယ့်မူရင်းအကြောင်းတွေက ဘာတွေလဲ၊ ဘာညာ ဒါတွေ ကျွန်တော် အများကြီး ဆက်ပြီးတော့ကို လောဘတကြီးနဲ့ ဖတ်တာ။ အငမ်းမရလိုက်ပြီးတော့ ရှာတာတွေ ဘာတွေဖြစ်လာတယ်။ ဖြစ်လာပြီးတော့ အဲဒီဆန်နီဆိုတဲ့ ဦးစိုးသင်းသား မို့လို့ ဆန်နီစိုးတဲ့ သူ့နာမည်က။ အဲဒါ သူ့ကို ကျွန်တော်က ပြန်ပြီးဖြေနိုင်တဲ့ဘဝကို ရောက်သွားတယ်။ ဒီကားတွေက ဘယ်လိုဘာညာပေါ့။ နောက်တစ်ခု ကျွန်တော်ဟာ Modern Concept တွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ Modern ပန်းချီကားတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ မမြေ့တမြေ့လေး၊ မကြိုက်တကြိုက်လေး ဖြစ်နေရာကနေ ကျွန်တော် တော်တော်ကို ယုံယုံကြည်ကြည် မက်မက်စက်စက်ကို ဖြစ်သွားတယ်။ ဪ... ဒီမော်ဒန်ဆိုတဲ့ကိစ္စမှာ ထင်ရာစိုင်းတဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ပါလား။ အကျိုးတရား အကြောင်းတရားတွေ တယ်များပါလား။ ဒါတွေဟာ လွတ်လပ်ခွင့်တွေ ပိုရဖို့၊ နောက် လူတွေရဲ့လုပ်ဆောင်ခွင့်တွေ ပိုပြီး ကြီးကျယ်လာဖို့၊ ပိုပြီးခမ်းနားလာဖို့၊ တွေးတောမှုတွေ ပိုကြီးကျယ်လာအောင် နားလည်မှုတွေ၊ သိတတ်မှုတွေ ပိုကြီးကျယ်လာအောင်လို့ လုံပမ်းတဲ့ကိစ္စတွေပါလား။ ဒါတွေက တယ်ပြီးတော့ အကျိုးကြီးပါလား။ အကျိုးတရား အကြောင်းတရား ဆက်စပ်မှုတွေလည်း တယ်များပါလားလို့ ကျွန်တော်ယုံသွားပြီ။ ယုံသွားပြီးတော့ ကျွန်တော်က မော်ဒန်

ပန်းချီကားတွေကို ကျွန်တော် အများကြီးကို နှစ်နှစ်ကာကာ ကြိုက်တတ်လာတဲ့၊ ကြိုက်တတ်တဲ့အခြေအနေကို ရောက်သွား
တယ်။ အားလုံးကိုတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ သို့သော် အမြောက်အမြားကို။ ဘာကြောင့် ဒီလိုဒီလိုတွေဖြစ်နေတယ်၊ ဘာ
ကြောင့်ဘာကြောင့် ဒီလိုတွေ ဘာပြုလုပ်တွေ ရှိနေတယ်၊ သူ့မှာ အလှတရားတွေက ဘယ်လိုဘာညာ ဒါတွေကို ကျွန်တော်
ပြတ်ပြတ်ထင်ထင်ကို ကျွန်တော်သိသွားတယ်။ ဒါဟာ တော်တော်ကို ကြီးကျယ်တဲ့အလှည့်အပြောင်း၊ ကျွန်တော့်ဆရာ
ဦးဘသက်လည်း ကြိုးစားတာပဲ။ ကျွန်တော့်ဆရာ ဦးခင်မောင်လည်း ကြိုးစားတာပဲ။ အဲဒီကြားထဲမှာ ပိုပြီးတော့ မခံချင်
စိတ်နဲ့ ဘာနဲ့ ပြတ်ပြတ်ထင်ထင် ပိုပြီးဖြစ်သွားတာ အဲဒီ ကျွန်တော့်တပည့်ကလေးကြောင့် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီ ဆန်နီစိုးဆို
တဲ့ကောင်လေး။ ဒီကောင်လေးက စာတော်တယ်။ နောက်ကျတော့ တော်တဲ့အတွက် ဆေးကျောင်းရောက်သွားတယ်။
ရောက် ပြီး ဆေးကျောင်းမှာလည်း သူက သူဖြေချင်ဖြေတယ်၊ မဖြေချင် နေတယ်။ ဘာပဲပြောပြော သူတော်ပါတယ်။
စာတော်တယ်။ ဉာဏ်လည်းကောင်းတယ်။ အဲဒီ common sense တွေလည်း ကောင်းပါတယ်။ အဲတော့ သူနောက်ဆုံး
ကျတော့ ဆရာဝန်ဖြစ်တယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ မျက်စိကုအထူးဆရာဝန်ကို ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလောက်ထိ သူက။
သို့သော် ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတာက သူက ကြီးတော့ ဆက်မရေးဘူး။ သူရေးတဲ့ဟာတွေကလည်း အဲဒီတုန်းက သူ
အတွေးအခေါ်ကောင်းလို့ သူငယ်ငယ်က ရေးတဲ့ဟာတွေလည်း ကောင်းတယ်။ ဒါက ကျွန်တော့်ပန်းချီဘဝ အကွေ့
အပြောင်းမှာ ကျွန်တော်ထူးခြားတာလေး ပြောပြတာပါ။ အဲဒီကိစ္စတွေပြီးမှ ကျွန်တော်တို့က ရန်ကုန်မြို့က Architects
Incorporated တို့ဘာတို့ကို ပေါ်ဦးသက်ရယ်၊ ကျွန်တော်ရယ်၊ ခင်မောင်ရင်ရယ် သုံးယောက်ဆုံတဲ့ကိစ္စတွေ
ဖြစ်ကြတာပါ။ အဲဒီကိစ္စတွေ ဖြစ်ပြီးမှ။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်တို့က Architects Incorporated ကို မရောက်ခင်ကိုပဲ
ကျွန်တော်နဲ့ပေါ်ဦးသက် က ဘာတွေ ဖြစ်သွားသလဲဆိုတော့ ကမ္ဘာ့မော်ဒန်ပန်းချီကားတွေကို အရသာခံနိုင်တဲ့၊
တစ်ခါတည်း နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် တကယ့်ကို အကျိုးတရားအကြောင်းတရားတွေကို သိပြီး ကြိုက်တတ်တဲ့ အခြေအနေကို
ရောက်သွားတယ်။ ကမ္ဘာ့ပန်းချီ ကားတွေ၊ နောက် မော်ဒန်ကားတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ ဒီကြိုက်တဲ့နေရာမှာ ကျွန်တော်
မပြောရင်မဖြစ်တဲ့ ဟာလေးတစ်ခု ရှိတယ်။ တချို့က ဘာလဲဆိုတော့ ဒါတွေကြိုက်မှပဲ ခေတ်မီမယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကြောင့်မို့
ဟာ ဒီကားတွေကောင်းတယ်၊ ဒီကားကြိုက်တယ် ဘာညာဆိုပြီးတော့ ဖြစ်နေတဲ့လူတွေ အများကြီးရှိတယ်။ အဲဒီထဲမှာ
တကယ်နားလည်ပြီး ကြိုက်တဲ့လူ တွေလည်း အများကြီး ရှိတယ်။ လုံးဝကို နားမလည်ဘူး၊ ကျုပ်ကတော့ နားမလည်ရင်
ကျုပ်က ဘာမှမကြိုက်ဘူးဗျာ ဆိုပြီးတော့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရိုးရိုးကြီးဖြစ်နေတဲ့လူတွေ အများကြီးရှိတယ်။ တချို့ကတော့
ဒါတွေဟာဘာမှကို အဓိပ္ပာယ်မရှိဘူး၊ ဒါ အရူးချေးပန်းကိစ္စတွေပဲ။ အရူးတွေလုပ်တာလို့ တစ်ခါတည်း ဆန့်ကျင်ပြီးတော့
အဲလိုလူတွေလည်း အများကြီးကို ရှိတယ်။ ဒါ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ပြောချင်တာကတော့ ကျွန်တော်တို့ ဒီဟာကို
ချဉ်းကပ်တဲ့နေရာမှာ အချိန်တွေ လည်း အများကြီးယူရပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့
အကျိုးတရားအကြောင်းတရားတွေလည်း အများကြီးစဉ်းစားရပါတယ်။ ပညာအနေနဲ့လဲ အများကြီးကို
အားထုတ်ကြရပါတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းကို ကျွန်တော်တစ်ပါတည်း ထည့်ပြောတာပါ။ ဒီ ဘဝအကွေ့အပြောင်းနဲ့
ပတ်သက်လို့ကတော့ ရန်ကုန်မြို့က Architects Incorporated တို့ဘာတို့ဆိုတာ ဒါတွေက လည်း အရေးကြီးတယ်ဗျ။

ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်တို့ကတော့ (၁) ကတော့ အဓိကကတော့ ခင်မောင်ရင်ရယ်၊ ပေါ်ဦးသက်ရယ်၊ ဝင်းဖေရယ်ဆိုတာ ဆုံဖြစ်တယ်။ (၂)ကတော့ ဒီသုံးယောက် ဆုံဖြစ်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ပန်းချီကားတွေ အမြောက်အမြားကလည်း နိုင်ငံခြားသံရုံးတွေက အကြီးအကျယ်ဝယ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့က ဒီလိုပဲ ဘယ်လိုတောင် ပြောတုန်းဆိုတော့ အဲဒီအချိန်ပိုင်းတွေမှာ ကျွန်တော်တို့က ပန်းချီကားတွေကို အာလူးကြော်တွေ ရောင်းသလိုကို ရောင်းတော့တာပဲကွာဆိုပြီးတော့၊ ဒါကလည်း အဲဒီပန်းချီရေးဖို့အတွက် ကိုယ့်ပန်းချီကားကို လူတွေက ကြိုက်တယ်၊ အဲဒါကို ပိုက်ဆံပေးဝယ်တယ်ဆို၊ ကျွန်တော်တို့က ဒါ အရင်းအနှီးပေါ့၊ နောက်ထပ် ဆေးတွေလည်း ဝယ်လို့ရ တယ်။ အားတွေလည်း တက်လာတယ်။ ဘာညာ၊ ဒီအစိတ်အပိုင်းတွေ ကျွန်တော် အများကြီးရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီအခြေအနေတွေကလည်း သိပ်အရေးကြီးတယ်။ နောက် ဒီလူတွေနဲ့ ပြောရဆိုရ ရှင်းပြရ ဘာညာဒီကိစ္စတွေလည်းပါ တယ်။ နောက်ပြီးတော့ သိပ်အရေးကြီးတဲ့ အချက်တွေရှိတယ်။ ဘာလဲလို့ဆိုတော့ ဒီ Architects သုံးယောက်နဲ့ အဓိက ကျွန်တော်တို့က စကားတွေ ပြောကြရတယ်။ အဲဒီ Architects Incorporated ကိုပိုင်တဲ့ ကိုဘိုကြီးတို့၊ ကိုတင်ထွန်းတို့၊ ကိုအောင်ကြီးမြင့်တို့ ဒါဟာ အင်ဂျင်နီယာလောကမှာ ဗိသုကာဆိုတာ အနုပညာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အင်ဂျင်နီယာမလား၊ သူကလည်း ထူးထူးခြားခြား။ ဒီလူတွေကလည်း အနုပညာနဲ့ပတ်သက်လို့ ဇရိုတဲ့လူတွေ။ ဒီလူတွေနဲ့နေ့တစု ကျွန်တော် တို့က ဒီအနုပညာအကြောင်းတွေပဲ ပြောကြဆိုကြရတယ်။ ဒါတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်အတွက် သိပ်အကျိုးရှိ တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်ရှိတယ်။ အဲဒီမှာ ရေးတယ်၊ ရောင်းကြတယ်၊ ပြုကြတယ်ဆိုတော့ အဲဒီကို အနုပညာနဲ့ပတ်သက်လို့ စိတ်ဝင်စားတဲ့လူတွေ အဲဒီကို အများကြီးရောက်ရောက်လာတယ်။ ဧည့်သည်အဖြစ်နဲ့။ ဥပမာအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့သတင်းစာဆရာကြီး ဦးဝင်းတင် ရောက်လာတယ်ဗျာ၊ နောက်ပြီးတော့ အနုပညာကို သိပ်မြတ်နိုးတဲ့ ကျွန်တော်တို့ အရင်တုန်းက သံအမတ်ကြီးဟောင်း ဦးအုန်း၊ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုရဲ့ အပါးတော်မြဲဟောင်း ဦးအုန်း၊ သူကလည်း ရောက်လာတယ်။ သူကလည်း သူ့ဗဟုသုတတွေ သူ့အတွေ့အကြုံတွေ နိုင်ငံတကာ အတွေ့အကြုံ တွေ သူကလည်း အများကြီး ပြောပြတယ်။ ဦးဝင်းတင်ကလည်း အများကြီး ပြောပြတာပဲ။ အဲဒီလိုပဲ ဗိုလ်မှူးကြီးကြည်မောင် ဆိုတာလည်း အနုပညာ သိပ်ဝါသနာပါတာ။ အဲ သူလည်း ရောက်လာတာပဲ။ နောက် ရန်ကုန်ဦးလေးဦးဘဆွေ၊ ရောက်လာတာပဲ။ ဆရာကြီး ဦးဘရင်ကလေး သူလည်း ရောက်လာတာပဲ။ ပန်းချီအောင်စိုးကလည်း ရောက်လာတာပဲ။ ဆရာဦးခင်မောင်လဲ ရောက်လာတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ AI ဆိုတာ ကလေးတွေ နေတဲ့နေရာပါ။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့ဟာ လူကြီးတွေကို ကျွန်တော်တို့ အဲဒီAI ကနေပြီး ကျွန်တော်တို့က ပြုစုနိုင်တယ်။ ဘာစားချင်သလဲ၊ ဘာလုပ်ချင်သလဲ၊ ပန်းချီရေးချင်တယ် ဘာဖြစ်တယ်ညာဖြစ်တယ် အဲဒါတွေ ကျွန်တော်တို့က စီစဉ်ပေးနိုင်တယ်။ နောက်ပြီးတော့မှ ကျွန်တော် တို့က မေးဟယ်၊ မြန်းဟယ်၊ ပြောဟယ်ဆိုဟယ် ကျွန်တော်တို့အမြင်တွေလည်း ပြောတယ်၊ ကျွန်တော်တို့သိချင်တာတွေ လည်း မေးတယ် ဘာညာပေါ့လေ။ အလွန်ကို Architects Incorporated ဆိုတဲ့ နေရာမှာ ကျွန်တော်တို့ နှစ်နှစ် သုံးနှစ်ပေါ့ လေ။ ရေးကြ၊ ပြုကြ၊ ရောင်းကြ၊ ဝယ်ကြ

လုပ်တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ ပန်းချီပညာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်တို့ အများကြီး တိုးတက်ခိုင်မာ၊ ပြောင်းလဲမှုတွေ အများကြီးရှိတယ်။ ဒါဟာ တကယ့် Turning Point တွေပါပဲ။

Track 10

ဝင်းဖေအကြောင်း အသံသွင်းဖိုင် နံပါတ်(၁၀)ဖြစ်ပါတယ်။ ၇၊ ၈၊ ၉ရဲ့ ကာလနားသတ်မယ့် နိဂုံးချုပ်မယ့် ဖိုင်လေးပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့မှ ဒီပြင်မေးခွန်းလေးတွေကို ကူးပါမယ်။ အဲဒီ AI ခေတ်ပြီးတဲ့နောက်မှာ Architects Incorporated ခေတ်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ဝင်းဖေက ဘယ်ရောက်သွားတုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ မန္တလေးမြို့က အနုပညာ ပန်တျာနဲ့ အကကျောင်း ကျောင်းအုပ်ဖြစ်တယ်။ ဖြစ်ပြီးတော့ ပန်းချီကားတွေ ဆက်ရေးတာပါပဲ။ ဆက်ရေးပြီးတော့ ရံဖန်ရံခါ ဆက်ပြတယ်။ ဒါပေမယ့် AI ခေတ်လောက်တော့ ပန်းချီကား များများစားစား မရေးဖြစ်တော့ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ အစိုးရတာဝန်ဝတ္တရားတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ အနည်းနဲ့အများ ပိလာတယ်။ ဒီပြင် မိသားစုကိစ္စတွေလည်း ပိလာတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလိုကျောင်းအုပ်လုပ်ရာကနေပြီးတော့ ဝင်းဖေက ဘာဖြစ်တုန်းဆိုတော့ အကျိုးတရား၊ အကြောင်းတရား အခိုင်အလုံနဲ့ပေါ့ဗျာ။ အဲဒီကျောင်းကနေပြီးတော့ အလုပ်ထွက်တယ်။ ထွက်တော့ (၇)နှစ်နေတော့ ထွက်တယ်။ ထွက်ပြီးတော့အခါကျတော့ ဝင်းဖေက ဘယ်ရောက်သွားတုန်းဆိုတော့ ရုပ်ရှင်လောကထဲ ရောက်သွားတယ်။ ရုပ်ရှင်လောကထဲ ရောက်သွားပေမယ့် ပန်းချီကတော့ ဆက်ရေးတာပဲ။ ဒါနဲ့ သိပ်ကိုနည်းသွားပြီ။ ရုပ်ရှင်လုပ်ငန်းက အဓိကကို ဖြစ်သွားပြီ။ ရုပ်ရှင်ကလည်း ကျွန်တော်က စီးပွားရေးတင် မဟုတ်ဘူး။ ဝါသနာလည်း ပါလို့၊ ပန်းချီကိုချစ်သလို ရုပ်ရှင်ကိုလည်း ချစ်တာပဲ။ အဲဒါကြောင့်မို့လို့ ကျွန်တော်က အဲဒီမှာ ပန်းချီထဲကို ရောက်သွားတာ။ ကျွန်တော်အနေနဲ့ ကတော့ ပေါ်ဦးသက်က ပန်းချီဆိုမှ ပန်းချီသက်သက်ကိုရေးတယ်။ ရေးပြီးတော့ ကျွန်တော့်ကိုလည်း မကြာခဏ သူက ရိတ်တယ် ကျွန်တော့်ကို။ ပန်းချီကိစ္စတွေ ပစ်ထားခဲ့ပြီးတော့ ဘာညာ။ ကျွန်တော်ကလည်း အေးအေးဆေးဆေးကို ပြန်ပြောနိုင်တယ်။ ငါ ပန်းချီရေးတာကို ပန်းချီဆေးတွေနဲ့တင် မလုံလောက်တော့ဘူး။ ငါ အသံတွေနဲ့လည်း ရေးချင်တယ်။ စာတွေနဲ့လည်း ရေးချင်တယ်။ အရုပ်တွေနဲ့လည်း ရေးချင်တယ်။ ဓာတ်ပုံပညာနဲ့လည်း ငါရေးချင်တယ်။ အဲလိုတွေ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ရုပ်ရှင်ဟာ ငါ့အတွက်တော့ ပိုပြီးတော့ ကျယ်ပြန့်ပြီးပြည့်စုံတဲ့ ပန်းချီပါပဲကွာဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော်က သူ့ကိုပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ကို မပြောတဲ့ဟာ တစ်ခုရှိတယ်။ ရုပ်ရှင်ရိုက်တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်ဟာ ပိုပြီးစီးပွားရေး ဆန်ရတယ်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော့်ပိုက်ဆံနဲ့ ရိုက်တာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်လည်း ရင်းစရာ နီးစရာ ပိုက်ဆံမရှိဘူး။ အဲဒါနဲ့ ပိုက်ဆံရှိတယ်ဆိုတဲ့ သူဌေးပိုက်ဆံနဲ့ ရိုက်တာ။ အဲတော့ ကျွန်တော်ဟာ ပန်းချီကားတစ်ကား ရေးတဲ့အခါမှာ သန့်ရှင်းတဲ့၊ ကြည်လင်တဲ့၊ စိတ်ဓာတ်မျိုးပေါ့လေ။ ကျွန်တော်ရုပ်ရှင်ရိုက်တဲ့အခါမှာ မရှိနိုင်တော့ပါဘူး။ မရှိနိုင်ဘဲနဲ့ ကျွန်တော် အဲဒီထဲမှာ ညစ်ထေးတဲ့ကိစ္စတွေ ဘာတွေတော့ ပါရတာပေါ့လေ။ ပါပေမယ့် ကျွန်တော် စိတ်ညစ် မနေပါဘူး။

ဪ သိပ်ကို ရှုပ်ထွေးတဲ့ အနုပညာပေါ့လေ။ သိပ်ရှုပ်ထွေးတဲ့ လောဘ။ ဘယ်သူ့ကြောင့်တုန်း၊ မင်းလိုချင် လို့၊ မင်းလုပ်ချင်လို့ လုပ်တာ။ အေး အဲဒီတော့ ရှုပ်ထွေးတဲ့ကိစ္စဖြစ်တဲ့အတွက် မင်း မသန်ရှင်းမှု၊ မကြည်လင်မှုတွေဘာတွေ မင်း ဖြစ်တန်သလောက်ဖြစ်၊ တွေ့တန်သလောက် တွေ့မှာပဲ။ အဲဒီတော့ လုပ်ပေါ့ကွာဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော်ကတော့ ဆက်လုပ်တာပဲ။ ပျော်ပျော်ပဲ ဆက်လုပ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် ပေါ်ဦးကို ဘယ်တော့မှ အဲဒီအကြောင်း ထည့် မပြောဘူး။ ကျွန်တော် ရုပ်ရှင်ဆိုတဲ့ ဒီဟင်းလေးအိုး ပန်းချီကားကြီးကို ချယ်တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ နှစ်နာမှုလေးကို ကျွန်တော် သူ့ပြောမပြောဘူး။ ဘာရယ်လို့တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ သူ စိတ်မကောင်းမှာစိုးလို့။ ဒါမှမဟုတ် သူ ဆက်ပြီးတော့ ဒီဟာကို ထုတ်ဖော်ပြီးရိနေမှာစိုးလို့ ကျွန်တော်မပြောပါဘူး။ အဲဒီအကြောင်းကို။ သို့သော် ကျွန်တော်ကတော့ ဝမ်းပန်း တသာပါပဲ။ ကျွန်တော် ယောနိသောမရဏီဂါထဆိုတဲ့ ရောက်ရာအရပ်၊ ကြုံရာအချိန်မှာ ရှိတဲ့အခြေအနေကို အကောင်းဆုံး ခံယူနိုင်အောင်လို့ ကျွန်တော် အလွန်ကြိုးစားပါတယ်။ အဲဒါကိုလည်း အနုပညာလို့ ကျွန်တော်ယူဆပါတယ်။ အဲဒီလိုပါပဲ။ ထားပါတော့ အဲဒီကနေပြီးတော့မှ ရုပ်ရှင်ရိုက်ရင်း ဘာရင်းညာရင်းနဲ့ နောက်ဆုံးတော့ဗျာ၊ ရုပ်ရှင်နယ်ထဲမှာ ကျွန်တော် အနှစ် (၂၀)ကျော် (၂၃) နှစ် (၂၄)နှစ် (၂၅)နှစ်လောက် နေခဲ့တယ်။ နေပြီးတော့ ကျွန်တော်က အမေရိကန်ပြည်ကို ရောက်သွားတယ်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ရောက်သွားတယ်။ ရောက်သွားတော့ ကျွန်တော် ပထမ ဒီပြင်အလုပ်တွေ လုပ်နေသေးတယ်။ ပန်းချီရေးဖြစ်ဘူး။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ခုနကလိုပဲ မိသားစုတာဝန်တွေ တော်တော်ကြီးတယ်။ နောက် ဒီပြင်တာဝန်တွေလည်း ကျွန်တော့်မှာ ရှိတယ်။ ရှိတဲ့အခါကျတော့ ကျွန်တော် ပန်းချီရေးဖြစ်ဘူး။ ဒီပြင်အလုပ်တွေ လုပ်နေသေးတယ်။ ပန်းချီကတော့ နည်းနည်းပဲ ရေးတယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့မှ အဲဒီတာဝန်တွေကို ကျွန်တော်တစ်ခါ အနားယူတယ်။ အနားယူပြီးတော့မှ ပန်းချီပြန်ရေးပါတယ်။ အခုနောက်ဆုံး သေခါနီးကျရင်တော့ ပန်းချီတွေပဲ များများ ရေးမယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ပန်းချီဟင်းလေးအိုးကြီးဆိုတဲ့ ရုပ်ရှင်လည်း ရိုက်လို့ရမယ် အခြေအနေပေးမယ်ဆိုရင် အဲဒီဟင်းလေးအိုးပန်းချီကြီးလည်း ကျွန်တော်ရေးချင်တုန်းပါပဲ။ အဲဒီတော့က ကျွန်တော့် ပန်းချီဘဝနဲ့ ပတ်သက်လို့ အကွေ့အပြောင်းအချိုး ဘာညာဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်ပြောသွားတဲ့အထဲပဲ ပါသွားလောက်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဖိုင်နံပါတ်ကတော့ ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၁၀ ပေါ့ဗျာ။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်မေးခွန်းတစ်ခုကို ရှေ့ဆက်တက်ချင်ပါတယ်။ ခရစ်ဒေါက် Tell us what the art community was like in Yangon when you move there တဲ့။ အဲဒီထက်စောပြီးတော့ question တစ်ခုရှိသေးတယ်။ Would you say that easy or difficult for you to gain recognition in the art world? တဲ့။ ဒီအနုပညာလောကထဲမှာ အသိအမှတ်ပြုမှု၊ နာမည်တစ်လုံးရဖို့ လွယ်သလားတဲ့၊ ခက်သလားတဲ့။ ကျွန်တော် ဒါတွေကို အလေးအနက် ကျွန်တော် မဖြေချင်ပါဘူးဗျာ။ ခက်တာတွေလဲ ရှိပါတယ်။ လွယ်တာ တွေလဲ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အရေးမကြီးပါဘူး။ Recitation အသိအမှတ်ပြုမှုဆိုတာ တစ်က အရေးကြီးဆုံးက အနုပညာ သည်တွေအတွက် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အသိအမှတ်ပြုနိုင်မှု အဲဒီကောင် တော်တော်အရေးကြီးတယ်။ အဲဒါပြီးမှ ဒုတိယကိစ္စ လာတာ။ နောက်တစ်ယောက်ပေါ့ဗျာ။ ဒုတိယလူပေါ့။ နောက် လူတွေ

အများကြီးပေါ့ဗျာ။ ကြိုက်တယ်၊ ဘာတယ်ညာတယ် ဆိုတာ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အသိအမှတ်ပြုကြတယ်ဆိုရင်တော့ ကြိုက်တာပေါ့ဗျာ။ အသိအမှတ်မပြုကြဘူးဆိုလဲ အနုပညာသည်ဆိုတဲ့လူတွေက ကိုယ့်ဟာကို အသိအမှတ်ပြုပြီးလို့ရှိရင် နောက်ထပ်လူက အသိအမှတ်ပြုတာ မပြုတာကို သိပ်အရေးမကြီးဘူး ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒါ လူတိုင်းအတွက် ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တော့ အဲဒီအတိုင်း အတော်ကြီးကို ညီညွတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ဘေးကလူတွေက အသိအမှတ်ပြုတယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော် ကြိုက်တယ်၊ မကြိုက်ဘူး မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော် သာယာပါတယ်။ ဝမ်းလည်း ဝမ်းသာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော့်ဘာသာကျွန်တော် ကျေနပ်မှုကတော့ တော်တော်အရေးကြီးတယ်။ အဲဒီနေရာမှာတော့ ကျွန်တော် အရှင်းဆုံး ပြောချင်တယ်။ ကျွန်တော်က အနုပညာတွေ ဝါသနာပါလို့ လျှောက်လျှောက်လုပ်တယ်။ ဘယ်တော့မှလဲ သိပ်မကျေနပ် ဘူး။ အထူးသဖြင့် လုပ်ပြီးရင် မကြိုက်တော့ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတာလည်း ကျွန်တော်အဖြေလည်း တွေ့ထားတယ်။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်က နိုင်ငံတကာက စံကိစ္စတွေကို ကျွန်တော်က ကြည့်ကြည့်ထားတယ်။ တကယ့်ထိပ်ဆိုတဲ့ စံကိစ္စတွေ။ အဲဒါတွေကို ကြည့်ကြည့်ထားတော့ ကိုယ်ကလုပ်လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီစံတွေကို မမီဘူးဖြစ်နေပြီးတော့ ကိုယ့်ဘာသာကို မကျေနပ်ဖြစ်တယ်။ ကိုယ့်ဘာကိုယ် အသိအမှတ်ပြုမှုမှာ ကျွန်တော် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မရှိဘူး။ မရှိတာမှ ၁၀၀မှာ ကျွန်တော် ကိုးဆယ်ပဲ ရတယ်။ တစ်ဆယ်လို့နေတယ်လို့ ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ တစ်ခါတလေ တစ်ရာမှာ လေးဆယ်အောက်တောင် ရောက်တယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အသိအမှတ်ပြုမှုက စာမေးပွဲကျတယ်လို့တောင် ဆိုရမယ်။ တစ်ခါတစ်လေ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အသိအမှတ်တောင် မပြုချင်ဘူးလို့ ဆိုရမယ်။ အားမရဘူးပေါ့ဗျာ။ အဲဒီဟာရှိပါတယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော့်ကိုများ မကြိုက်တဲ့လူရှိရင် ကျွန်တော်က ဘယ်တော့မှ မအံ့ဩဘူး။ ဪ ငါ့ကိုငါတောင် သိပ်မကြိုက်တာကွာ၊ ကျန်တဲ့လူက မကြိုက်တာ ဘာဆန်းလို့လဲဆိုတဲ့ စိတ်ရှိပါတယ်။ ဒါ Recitation နဲ့ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော် အဲလို ဖြေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် အခုအချိန်ထိ အဲဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်နေတုန်းပါပဲ။ ကျွန်တော်က တစ်ခုခု လုပ်ခါနီးဆိုရင် ကျွန်တော့် Idea လေး ကျွန်တော် သိပ်ကြိုက်တယ်။ နောက် ကျွန်တော်လုပ်နေတုန်းကို တစ်ခါတည်း အလွန်တက်ကြွတယ်။ အဲဒီဟာလေးကို ကြိုက်နေတယ်။ ဟာ ငါ တယ်ဟုတ်တဲ့ငါပါလားလို့ ဖြစ်တယ်။ နောက် အဲဒါလည်း ပြီးသွားရော။ ပြီးသွားပြီးတော့ ကြည့်လေကြည့်လေ ပြန်ပြီး စိတ်ပျက်သွားတယ်။ နောက်ထပ်တစ်ခုလုပ်မယ့်ဟာအတွက် ကိုပဲ ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားတော့တယ်။ အဲဒါကို ကျွန်တော် မကြိုက်တော့ဘူး။ အဲဒီတော့ အဲဒီပြီးပြီးသားဟာကြီးကို ဒုတိယလူ၊ တတိယလူ၊ စတုတ္ထလူဆိုတဲ့ ဒီပြင်လူကနေပြီးတော့ ကြည့်ပြီးမကြိုက်ဘူးများပြောရင် ကျွန်တော် အလွန်ခံနိုင် တယ်။ ခံနိုင်ရည်သိပ်ရှိတယ်။ အိုး ငါတောင် သိပ်မကြိုက်တာကွာ၊ သူတို့က ဘယ်သိပ်ကြိုက်ပါမလဲဆိုတဲ့စိတ် ကျွန်တော့် မှာ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ကံကောင်းပြီးတော့ ကျွန်တော့်လုပ်ရပ်တွေကို ကြိုက်တဲ့လူတွေလည်း အများကြီး တွေ့ဖူးပါတယ်။ ပြောကြပါစို့ဗျာ၊ ကျွန်တော့်မှာ ပရိသတ်ကလေးဘာလေး ရှိတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ ဒါလေးတွေအတွက် လည်း ကျွန်တော် သာယာပါတယ်။ ကျွန်တော် သဘောကျပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် သူတို့အတွက် ကျွန်တော် အားနာတယ်။ ဟာ

သူတို့ကတော့ ကိုယ့်ကိုအားပေးတယ်၊ ကြိုက်လည်းကြိုက်တယ်ပေါ့။ ဒါပေမယ့် ငါ ဝတ္တရားမကြေ ပါလားဆိုတဲ့စိတ်လည်း ကျွန်တော့်မှာ ရှိနေတတ်ပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော် ဒီquestion လေးအတွက် ကျွန်တော် ဖြေချင်တဲ့စကား ဒီလောက်ပါပဲ။ အဲဒါပြီးတော့ နောက်ထပ် question က စောစောက ကျွန်တော်ဖတ်ပြီးသား၊ ပြန်ဖတ် မယ်။ Tell as what the art community was like in Yangon when you move there? တဲ့။ ကျွန်တော် ရန်ကုန်သွားတဲ့ အခါမှာ ရန်ကုန်မြို့က ပန်းချီပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ၊ ဘယ်လိုရှိပါသလဲတဲ့။ အတိုဆုံးပြောရရင် ရန်ကုန်မြို့က ပန်းချီ ဆရာတွေ အခြေအနေ ဘယ်လိုရှိနေသလဲ၊ ပန်းချီလောကကြီး ဘယ်လိုရှိနေသလဲဆိုတာ ကျွန်တော်ရော ပေါ်ဦးသက် ရော ခင်မောင်ရင်ရော ကျွန်တော်တို့ သိပ်စိတ်မဝင်စားခဲ့တာ သေချာတယ်။ ဒါကို ဂရုမစိုက်တာတွေ ဘာတွေ ဘာမှ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်ကိစ္စတောင် ကိုယ် မနည်းလုပ်နေရတဲ့အချိန်မှာ ရန်ကုန်က ပန်းချီဆရာလောကကြီး ဘယ်လိုနေပါလိမ့်၊ သူတို့ ဘာတွေများ ရေးနေကြပါလိမ့်၊ ဘာတွေများ လုပ်နေကြပါလိမ့်၊ ရောင်းပန်းဝယ်ပန်းရော လှကြရဲ့လား ဘာညာ ဆိုတာတွေ ကျွန်တော်တို့ အတော်ကို စိတ်မဝင်စားပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ကျွန်တော်တို့ဘာသာ ကျွန်တော်တို့ နွား ခြေရာကွက်နဲ့ ရေတွင်းလေးထဲမှာတင် ကျွန်တော်တို့ လုံးထွေး ဆူညံပြီးတော့ အဲဒီမှာ တစ်ခါတည်း လုပ်နေကြတာ များပါတယ်။ အဲဒီတော့ အဲဒီတုန်းက ပန်းချီလောကအခြေအနေကို မှတ်မိသလောက် တွေ့မိသလောက် ထိမိသလောက် ပြောရမယ်ဆိုလို့ ရှိရင်တော့ ပန်းချီလောကရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်အားပေးမှု ဘာညာနဲ့ အလွန်ချိနဲ့အားနည်းတဲ့ အချိန်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အစိုးရကလည်း အစစအရာရာ၊ စစ်အစိုးရလက်ထက်ကိုး။ မဆလ စစ်အစိုးရလက်ထက်။ သူတို့က အစစ အရာရာ သူတို့ကို ဆန့်ကျင်မှာ ကြောက်နေ၊ ကြောက်ပြီးတော့ အစစအရာရာ သူတို့က ဟိုတား၊ ဒီပိတ်၊ ဟိုကြပ်ညပ်၊ ဒီဖိနှိပ်ဘာညာနဲ့ အဲဒါမျိုးတွေ တော်တော်များတယ်။ အဲဒီတော့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် သိပ်မရှိကြဘူး။ မရှိကြတော့ ဟိုဥစ္စာဖြစ်တယ်။ အဲဒါထက် အရေးကြီးတာ ဘာတုန်းဆိုတော့ ပန်းချီရေးတယ် ဘာတယ်ဆိုတဲ့ဟာကို အထိရောက်ဆုံး အားပေးတာကတော့ ဘာလဲလို့ဆိုတော့ ကြိုက်လို့ကို လာဝယ်မယ့်လူရှိဖို့ ဒါတော်တော် အရေးကြီးတယ်နော်။ ဟာ အနုပညာမှာကွာ၊ မင်း ငွေအကြောင်း မင်း ပြောသလားလို့ဆိုရင် တစ်စုံတစ်ရာသော အဆင့်အထိ ကျွန်တော် မပြောလို့ မရဘူး။ ပြောကို ပြောရမှာပဲ။ ပန်းချီဆရာတွေက ချမ်းသာတဲ့လူတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ များသောအားဖြင့် အရင်းအနှီးလို တယ်။ မွဲတယ်။ စားဖို့သောက်ဖို့လည်း လိုတယ်။ မိသားစုတာဝန်တွေလည်း လိုပါတယ်။ အဲဒီတော့ သူတို့ရေးချင်တဲ့ဟာ လည်း ရေးမယ်။ ရေးပြီး အဲဒါလေးကိုကြိုက်လို့ ဒီအခကြေးငွေပေးပြီး ဝယ်မယ်၊ ခြမ်းမယ်ဆိုလို့ရှိရင် သူတို့အတွက် အရင်းအနှီးရတာပေါ့။ သူတို့စိတ်လည်း ပျော်တာပေါ့။ သူတို့လည်း များများရေးဖြစ်တာပေါ့။ အဲလို ဝယ်မယ့်လူမရှိရင် ပန်းချီကလည်း မရေးကြတော့ဘူးပေါ့။ အဲဒီခေတ်ကြီးတစ်လျှောက်လုံးက ပန်းချီရေးတဲ့လူတွေ သိပ်နည်းတာပဲလို့ ကျွန်တော် ပြောချင်တယ်ဗျာ။ ဒီစစ်အစိုးရဆိုတာလည်း ပြည်သူပိုင်စီးပွားရေးလုပ်မယ်၊ ဘာလုပ်မယ် ညာလုပ်မယ်နဲ့ ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေးတို့ ဘာတို့ပြောပြီးတော့ တစ်ခါတည်း အဆက်အသွယ်တွေကို ဟိုလိုဖြစ်၊ ဒီလိုဖြစ်ပေါ့ဗျာ။ နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးရော၊ နိုင်ငံရေးရော အထီးကျန်ကျင့်မယ်လို့ လုပ်တော့ကာ အနုပညာပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ အဆက်အသွယ်

နိုင်ငံတကာအဆက်အသွယ်တို့ ဘာတို့ဆိုတာ အတော်ကို ပြတ်လတ်ကုန်တာဗျ။ အဲဒီမှာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အနုပညာလောက ရန်ကုန်တင် မကပါဘူး။ အကုန်လုံးဟာ ချွတ်ချုံ့ အများကြီးကျလာပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တောင် ကံကောင်းလွန်းလို့ ကျွန်တော်တို့က ကောလိပ်ကနေထွက်တော့ ဘိုလိုပြောတတ် ဘာညာနဲ့ဆိုပြီး ကျွန်တော်တို့က သံရုံးက နိုင်ငံခြားသား တွေဘာတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်ရှိတဲ့အခါကျ ကျွန်တော်တို့ဟာကို နိုင်ငံခြားသားတွေက ဝယ်တယ်၊ ဘာညာနဲ့ ကျွန်တော် တို့ က အတော်အသင့် ကျွန်တော်တို့အခြေအနေကောင်းတယ်။ ကျွန်တော်တို့လိုကောင်းတဲ့လူ အဲဒီတုန်းက လက်ချိုး ရေပြေး ပြုလို့ရတယ်လို့တောင်မှ ကျွန်တော် ပြောချင်ပါတယ်။ ဒါက အဲဒီတုန်းက ရန်ကုန်မြို့ရဲ့ Art Community ရဲ့ အခြေအနေပါပဲဗျာ။

Track 11

ဝင်းဖေအကြောင်း အသံသွင်းဖိုင် နံပါတ်(၁၁)ဖြစ်ပါတယ်။ Do you make yourself paint or are you naturally drawn to it? Where does self discipline come in for you and your work habits? What motivates you? တဲ့။ မေးခွန်းက နည်းနည်းတော့ တစ်မျိုးပေါ့လေ။ ကြောင်တာပေါ့။ ဒီပန်းချီရေးဖို့နဲ့ ပတ်သက်လို့က လုပ်ယူရတာလား၊ အလိုလို လာတာလားတဲ့။ ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့က ဘယ်လိုဖြစ်တာတုန်းဆိုတော့ ထမင်းစားတာ၊ ရေသောက်တာလို ပေါ့လေ။ သိပ် အချိန်မှန်ကြီးတော့ မဟုတ်ဘူး။ သို့သော်လည်း ထမင်းဆာလာတာလို့ပဲ ရေဆာလာတာလို့ပဲ ပန်းချီရေး ချင်စိတ်တော့ ပေါက်ပေါက်လာတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ထမင်းစားရေသောက်လောက်တော့ မစိတ်ဘူးပေါ့လေ။ အဲလို အလိုလို ပန်းချီရေးချင်စိတ်ကို ပေါက်လာတာ။ ပေါက်လာတော့ များသောအားဖြင့်က ဘယ်လိုဖြစ်တုန်းဆိုတော့ ဘောပင် နဲ့တို့ ဖောင်တိန်နဲ့တို့ တွေ့ကရာပေါ်မှာ လျှောက်ခြစ်တဲ့ကိစ္စလောက်နဲ့ အာသာဖြေလိုက်ရတာ များတယ်ပေါ့လေ။ အဲဒီထက် ပိုပြီးတော့ လွယ်ကူတယ်၊ နီးစပ်တယ်၊ အဲဒီထက်လည်း ပိုပြီးတော့ ဆာတယ် ဘာတယ်ဆိုလို့ရှိရင်တော့ ခုနလို water colour ရေးမယ်၊ ဆီဆေးရေးမယ်၊ ဘာရေးမယ် ညာရေးမယ်ပေါ့လေ။ အဲလို ထလုပ်တော့တာပေါ့လေ။ များသောအားဖြင့်ကတော့ ခုနကလိုပေါ့လေ ဟိုခြစ်ဒီခြစ် တောင်ခြစ်မြောက်ခြစ်နဲ့ ပြီးကြရတာပါပဲ။ Where does self discipline come in for you and your work habits တဲ့။ အဲဒါ သိပ်မသိဘူး။ self discipline ဘာလဲ သဘော မပေါက်ဘူး။ what motivates you တဲ့။ အဲဒါမျိုးလေးတွေကတော့ ရှိတော့ရှိတတ်တာပေါ့လေ။ အဲဒီတော့ Visually Attractive, Visually Excited ဒီဇိုင်းလေးတွေဘာတွေ တွေ့တယ်ပေါ့လေ။ လမ်းဘေးမှာ တွေ့ချင်တွေ့မယ်။ ကိုယ်ထိုင် နေတုန်း အခန်းထဲမှာလဲ တွေ့ချင်တွေ့မယ်၊ ရုပ်ရှင်ထဲမှာ တွေ့ချင်တွေ့မယ်ပေါ့လေ။ တွေ့လို့ရှိရင် motivate လုပ်တာ တော့ မှန်တယ်။ အဲဒီလိုတော့ ရေးချင်စိတ်ပေါက်တာလို့တော့ မှန်တယ်ပေါ့လေ။ အဲဒီလိုပဲပေါ့ဗျာ။ တစ်စုံတစ်ခု ကနေပြီးတော့ နှိုးဆော်လို့ပေါ့။ ရေးချင် စိတ်ပေါက်လာတယ်တို့ ဆိုတာတွေလည်း ခဏခဏပါပဲ။ အများကြီးရှိတယ်။

တစ်ခါတစ်လေလည်း ဘာမှ မြင်လို့ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာကို Idea တစ်ခုပေါ့လေ ဘာကိုတော့ Express လုပ်ရရင် ကောင်းမှာပဲတို့ ဘာတို့ဆိုတဲ့ နှိုးဆော်မှုမျိုးတွေ အဲဒါမျိုးတွေလည်း တွေ့တတ်ပါတယ်။ အဲလိုတွေ့တဲ့အခါလည်း များသော အားဖြင့်တော့ မလုပ်ဖြစ်တာ များတာပဲ။ ကိုယ်က မအားတာနဲ့ ဘာနဲ့ညာနဲ့။ အဲဒီတော့ ပန်းချီဝါသနာပါပြီးတော့ ပန်းချီရေးဖို့ လုပ်တဲ့နေရာမှာ ဒီပြင်လူတွေတော့ မသိဘူး။ ကျွန်တော်ကတော့ တခြားတာဝန်တွေ၊ တခြားလုပ်စရာကိစ္စတွေ ရှိနေမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ စိတ်ထဲမှာပေါ့လေ ရေးချင်စိတ်ပေါ်လာတိုင်း မရေးနိုင်တဲ့အချိန်တွေ သိပ်များတာတော့ အမှန်ပဲ။ အဲဒီတော့ သုံးပုံတစ်ပုံလောက်က ဆင်ခြေနေမယ်ဗျ။ သုံးပုံနှစ်ပုံလောက်ကတော့ အစစ်ပါ။ ကျွန်တော် တကယ် ရေးချင်ရက်နဲ့ ကျွန်တော် မရေးရဘူး။ ဘာတွေမှန်း မသိဘူး၊ ရှုပ်နေတာပဲ။ လူက တာဝန်တွေကော ဘာတွေကောပေါ့လေ။ ဒီပြင်ကိစ္စတွေပေါ့လေ။ ဒီပြင်ဆန္ဒတွေပေါ့လေ။ အဲဒီလောက်ပဲ ဖြေချင်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက question နံပါတ် (၂၁) where does your subject in art come from in how do you work? တဲ့။ ပန်းချီရေးဖို့ Subject ဘယ်က လာတာလဲတဲ့။ အဲဒါ ဘယ်လိုလုပ်သလဲ၊ ဘာလဲညာလဲတဲ့။ ဆိုတော့ တစ်ခါတစ်လေလည်း ကျွန်တော်တို့အတွက် Subject ရှိပါတယ်။ တစ်ခါတစ်လေလည်း မရှိဘူး။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ဒီ Modern Concept တွေ ရောက်လာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်တည်း တစ်ခါတစ်လေက Subject မရှိဘဲနဲ့ တကယ့် Total Abstractionist တွေဘာတွေ ဆွဲချင်စိတ် ပေါက်တာတွေဘာတွေ ရှိတယ်။ ရှိတော့လည်း ဆွဲတာပေါ့။ အဲဒါ Subject ရယ်လို့ ဘာလို့ မဟုတ်တော့ဘူး။ အဲဒါ ဘာတုန်းလို့ဆိုတော့ Visual Element တွေနဲ့ ကစားလို့ရတယ်။ အဲဒီကစားတဲ့အချိန် ဘယ်အချိန်မှာ End of စတဲ့ဟာ ဖြစ်သလဲ၊ ဘယ်အချိန်မှာ end of the game ဖြစ်သလဲ ဆိုတဲ့ ပြဿနာလေးတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီတော့ မကြာခဏလည်း လုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ canvas ပေါ်မှာ ဘာ Idea မှ မရှိဘဲနဲ့ ရှိတဲ့အရောင်တွေတို့ဘာတို့ အဲဒီအပေါ်ကို လျှောက်တင်တယ်။ ရေးတယ်။ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာသလို ကိုယ်လျှောက်ရေးတယ်။ canvas ပေါ်မှာ ဟိုအရောင်ထည့် ဒီအရောင်ထည့် ဟိုသဏ္ဍာန်ရေး ဒီသဏ္ဍာန်ရေး၊ ဟိုလိုင်းရေး ဒီလိုင်းရေးပေါ့လေ။ အဲလိုဟာမျိုးတွေ လျှောက်လုပ်တယ်။ လျှောက်လုပ်တဲ့အခါကျတော့ ဒီအချိန်မှာ Balance တွေ ဘာတွေ လုပ်တာမှမဟုတ်တာ။ ကိုယ့်စိတ်ထဲရှိတဲ့ဟာတွေ ကိုယ်လုပ်တာကိုး။ အဲဒီတော့ ဖြည့်တဲ့ Element တွေ များလာလေ အဲဒီ ကနကောတွေ ပြဿနာတွေက များလာလေ ပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီပြဿနာတွေ များလာတာကို ပြဿနာဆိုတာက ကိုယ်မကြိုက်တာရယ်၊ ကြိုက်တာရယ် ဒါကိုပြောတာပါ။ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ်မကြိုက်တာတွေကို ဖျက်ပစ်၊ ဖြေပစ်ပေါ့လေ။ ကိုယ်ကြိုက်တာဆို ဆက်ထားပေါ့ လေ။ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ်ထည့်ချင်လို့ ပိုပြီးတော့ ကောင်းလာအောင်လုပ်ချင်ရင်လည်း ထပ်ဖြည့်ပေါ့။ enhance လုပ်ပေါ့ လေ။ အဲဒီလိုအနေအထား နဲ့ ကစားတဲ့ဟာရှိတယ်။ အဲဒါဆိုလို့ရှိရင် Subject ဆိုတဲ့ကိစ္စ ဘာမှမရှိဘူး။ ကိုယ်နဲ့ကိုယ်နဲ့ပဲ။ စတာက အဲလိုစပြီးတော့ ဘယ်အချိန်ပြီးသလဲလို့ဆိုတော့ တစ်စုံတစ်ရာသော Space မှာ ဘာဖြစ်တုန်းဆိုတော့ တစ်ခါ တည်း Visual Excitement သိပ်ကိုရတယ်။ ကိုယ့်အနေနဲ့ပေါ့လေ၊ ဒီပြင်လူတွေ ရတာ မရတာ မသိပါဘူး။ ကိုယ်ရေးတာ တယ်ကောင်းတာပဲ ဒီဟာကို။ ဘယ်လိုဖြစ်လာတုန်းဆိုတော့ နောက်ထပ် ထပ်ရေးရင်တော့ ဒါကြီးပျက်တော့မှာပဲလို့

ထင်လာတယ်။ ပြီးတော့ ဒီအချိန်မှာ တယ်ကောင်းပါလားတွေလည်း ခံစားလာရတယ်။ ပြီးတော့မှ Visual Interest တွေဘာတွေ စိတ်ဝင်စားမှုတွေဘာတွေ ရှိလာတယ်။ Attraction ဆွဲဆောင်မှုတွေ ဘာတွေရှိလာတယ်။ ဒီပြင်လူကို မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဖြစ်တာပါ။ ကိုယ့်ဘာကိုယ် ဖြစ်တာပါ။ အဲဒီအချိန်မျိုးမှာ ဒီဟာကို ကိုယ့်ဘာကိုယ် သတ်မှတ်တာပဲ။ end of the game ပေါ့။ အဲဒီအချိန်မှာ ရပ်ပြီးတော့ လက်မှတ်တွေဘာတွေ ထိုးပစ်တာပဲ။ အဲဒီမှာ အနီးမှာရှိတဲ့လူတွေဘာတွေ ပြပစ်တာပဲ။ ဟာ ကြည့်စမ်းပါဦးဗျာ၊ ကျုပ် ဒီနေ့ရေးတာ၊ ဒါလေး ဘယ်နှယ့်ဘာညာ ဆိုပြီးတော့ အဲဒီလို ဖြစ်သွားတာပေါ့လေ။ ကြာကြာကြည့်တော့လဲ သိပ်ပြီးတော့ ကြိုက်တာတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲလို ပြီးသွားတာ။ ဒါက none-objective အနေနဲ့ ပတ်သက်တာ။ နောက်ပြီးတော့မှ Subjective idea တွေနဲ့ ပတ်သက်လို့က လည်း ကြီးလာတဲ့အခါကျတော့ ဘယ်လိုဖြစ်တုန်းဆိုတော့ ဘာပုံညာပုံကို ရေးချင်တယ်ပေါ့လေ။ မိန်းမတစ်ယောက် ထိုင်နေပုံ၊ ယောက်ျားတစ်ယောက် ထိုင်နေပုံ၊ အဆောက်အဦတစ်ခုပုံ သစ်ပင်ပုံ၊ တိမ်ပုံ၊ တောပုံ၊ တောင်ပုံ ဘာညာ ဆိုတာကလည်း ဘယ်လိုဖြစ်သွားတုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့က ကြီးလာတဲ့အခါကျတော့ အဲဒါကို သဘာဝအတိုင်း ကူးချင်တာထက် အဲဒါကို သရုပ်ဖော်တဲ့နေရာ၊ အဲဒီမှာဖွဲ့ထားတဲ့ အရောင်တို့၊ ထုထည်သဘောတရားတို့၊ Line သဘောတရားတို့၊ နောက်ပြီးတော့မှ အရောင်တွေရဲ့ ဧရိယာသဘောတရားတို့၊ အဲဒီဧရိယာတွေရဲ့ ဒီဇိုင်းသဘောတရားတို့၊ အဲဒါတွေကို ကစားချင်စိတ်၊ အဲဒါတွေကို ညှိချင် စိတ်၊ ကိုယ်ကြိုက်သလို ပြောင်းချင်စိတ် ဘာညာပေါ့လေ။ အဲဒါတွေနဲ့ အဲဒီလို ပြီးလာတယ်။ တစ်ခါတလေကျတော့ ဘာဖြစ်တုန်းဆိုတော့ အဲဒီလိုပေါ့လေ Landscape လိုဘာလို Figure လိုဘာလို ရေးရင်းနဲ့ အဲဒီမှာဗျ၊ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ကတော့ sense of human ဆိုတာနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ဟိုဟာလေး ဒီဟာလေး ကောက်ကတ်ထည့်လိုက်ချင်တာပါပဲ။ ဘာမဆိုင်ညာမဆိုင် ငှက်တစ်ကောင်၊ ခွေးတစ်ကောင် ထည့်ချင်တာတို့၊ ဘာမဆိုင်ညာမဆိုင် ကိုးရိုးကားယား စိတ်ကူးပေါ်လာတာတို့၊ ရှေးဆန်တဲ့ ရိုးရာဆန်တဲ့ထဲမှာ ကွန်ပျူတာတစ်လုံး ထည့်လိုက်ချင်တာတို့၊ ကင်မရာတစ်လုံး ထည့်လိုက်ချင်တာတို့ ဘာတို့၊ အဲလို ကိုးရိုးကားယားစိတ်ကလေးတွေ ဘာတွေရှိ တယ်။ အဲဒါ ပန်းချီနဲ့ဆိုင်တာမဆိုင်တာ မသိဘူးပေါ့ဗျာ။ တစ်ခါတစ်လေကျ ဖြစ်တာ။ ဖြစ်တော့ အဲဒါကို ထည့်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီထည့်တဲ့နေရာမှာပေါ့လေ။ Visually ပေါ့လေ။ Balance ဖြစ်ဖို့ဘာဖို့ အဲဒါတွေတော့ ပူးပြီးတော့ ပါတာ ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်အနေနဲ့ကတော့ ကျွန်တော်က နောက်တီးနောက်တောက်စိတ်ကလည်း ရှိတာကိုး၊ ရှိတော့ အဲဒါမျိုးတွေ ပါပါသွားတတ်တယ်။ ကျွန်တော် Landscape တွေဘာတွေ ရေးတဲ့အခါမှာ တစ်ခါတစ်လေဖြစ်တယ် အဲဒါမျိုးလေးတွေ။ ဒါက သူက ပြောတာ what does your subject in art come from? How do you work? ဆိုလို့ ကြိုးစားပြီး ဖြေကြည့်တာ။ ဝီဝီပြင်ပြင် ဘယ်ကနေ ရေးချင်စိတ်တွေ ဘာညာ ဘယ်လိုဖြစ်မယ်လို့ ဘာတို့၊ အဲဒါတွေ မရှိပါဘူး။ တစ်ခါတစ်လေလည်း အရောင်တွေကို ဘာမသိညာမသိနဲ့ လျှောက်ခြယ်နေရာမှ သိပ်မလုပ်ချင်တဲ့အတွက် ပေါ့လေ။ အားကိုးအားထားရှာတဲ့အနေနဲ့ တစ်ခုခုတော့ ရေးမှပဲဆိုတဲ့အနေနဲ့ Subject ကို စဉ်းစားတတ်တယ်။ အဲဒီတော့ မိန်းမတစ်ယောက်ထိုင်နေပုံ၊ ယောက်ျားတစ်ယောက်ထိုင်နေပုံလည်း ဖြစ်ချင် ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် ကျွန်တော် လုပ်လေ့လုပ်ထရှိတာက

ဇိုးတရက်ဆိုင်းတွေ လုပ်လေ့လုပ်ထရှိတယ်။ အဲဒါ ကတော့ ၁၂ရာသီခွင်ပေါ့လေ။ ရာသီခွင်က အရုပ်တွေ၊ အဲဒါတွေကိုတော့ ဘာပဲပြောပြောပေါ့လေ ဘယ်သူက ဘယ်လမှာမွေးတယ်၊ ဘာမွေးတယ်ညာမွေးတယ် သူ့ဟာသူ အကြောင်းတရားအကျိုးတရားရှိတယ်၊ အဲဒါတွေ အရေးမကြီးပါဘူး။ သို့သော် ကျွန်တော်က ရေးချင်တယ်။ လီယိုဆိုရင် ခြင်္သေ့ပုံရေးမယ်ပေါ့ဗျာ။ မေထုန်ဆိုလို့ရှိရင် အမြွှာမောင်နှမပုံကို ရေးမယ်ပေါ့ဗျာ။ နောက်ပြီးတော့ အကွား ဒီးယက်စ်ဆိုရင် ရေအိုးထဲက ရေသွန်နေတဲ့ မိန်းမပုံရေးမယ်ပေါ့ဗျာ။ Virgo ဆိုရင် ဘာပေါ့ဗျာ။ Sagittarius ဆိုရင် ဘာပေါ့ဗျာ။ အဲလို ကျွန်တော် လျှောက်ရေးတယ်။ လျှောက်ရေးတာက ဇိုးတရက်ဆိုင်းတွေကို ကြိုက်လှချင်ရဲ့ ဘာညာ ဒါမျိုးတွေတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အကြောင်းရှာတာပါ။ ဆေးရောင်ခြယ်ချင်လို့၊ လိုင်းတွေဆွဲချင်လို့၊ ဒီဇိုင်းတွေကို လုပ်ချင်လို့၊ အကြောင်းရှာတာ။ အဲဒီတော့ ဇိုးတရက်ဆိုင်းကို ကျွန်တော် အပီ တရီ တသေနဲ့ အဲသလို ရေးသလားဆိုတော့ အဲသလိုလဲ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်လုပ်ချင်သလို လုပ်တာပါပဲ။ အဲဒါ Subject နဲ့ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်ဖြစ်နေတဲ့ဟာတွေကို ပြောပြတာ။ စစ်ကိုင်းတောင်လို့ ပြောပေမယ့် စစ်ကိုင်းတောင်ကြီး တကယ်တူတာ မတူတာတွေဘာတွေ သိပ်စဉ်းစားနေ တာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော် ဆေးရောင်ခြယ်ချင်လို့လုပ်တာ။ မန္တလေးတောင်လည်း ဒီတိုင်းပဲ၊ မန္တလေးကျုံးလည်း ဒီတိုင်းပဲ။ အဲဒီ ရှားရှားပါးပါး တစ်ခါတလေကျတော့မှာ သူ့သဘာဝအတိုင်း ပိုပြီး တူချင်တာလေးဘာလေး၊ ရေလေး ကြည်ချင်တာ၊ ရေပေါ်မှာ ကြာရွက်လေးပေါ်နေချင်တာ ဘာညာဆိုတဲ့ အဲဒါမျိုးတွေ ရောဂါထတတ်တယ်။ တစ်ခါတလေပဲ သိပ်မထတတ်ဘူး။ တစ်ခါတလေ မြက်ပင်တွေ၊ ကိုင်းပင်တွေပေါ့လေ။ သူ့ဟာနဲ့သူ သဘာဝနဲ့ နီးစပ်နေတာ။ ဖြတ်ဖြတ် လတ်လတ်နဲ့ ဘာဖြစ်တာ ညာဖြစ်တာတွေကို ကြိုက်တတ်တယ်။ ဝါးပင်ရေး၊ ဝါးရွက်ရေးပြီးတော့ နည်းနည်းသဘာဝနဲ့ တူတာလေးကို ကြိုက်တတ်တယ်။ တစ်ခါတလေ တရုတ်ပန်းချီထဲက အလွန်လှတဲ့ စုတ်ချက်မျိုးလေး ဖြစ်လာတာကို မက်တတ်တယ်။ ဘာညာပေါ့ဗျာ။ ဒါတွေကတော့ ထွေလီကာလီ စိတ်တွေပါပဲ။ သိပ်ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်တော့ မဟုတ်ပါ ဘူး။ ကျွန်တော် ဒီလောက်ပဲ ပြောချင်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုကတော့ what is your favorite medium တဲ့။ ဘာဆေးကို အကြိုက်ဆုံးလဲတဲ့။ ဒါလည်း မပြောချင်ဘူးဗျာ။ ရေဆေးလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဆီဆေးလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အခရိုင်းလစ် လည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ပစ်စတယ်တွေဘာတွေ၊ ဖယောင်းတွေဘာတွေ ဒီလိုမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီလိုပါပဲ ကြိုရာနဲ့ရေးချင်စိတ်ရှိ ရင်၊ ဒါပေမယ့်ဗျာ ဆီဆေးနဲ့ရေးမှ အခရိုင်းလစ်နဲ့ရေးမှ water colour နဲ့ရေးမှ ပိုပြီးတော့ တည်တံ့မယ်၊ ခိုင်မြဲမယ်၊ ဘာညာနဲ့ အဲဒီလိုလေးတော့ စိတ်ရှိတယ်။ အဲတော့ မီဒီယမ်အစွဲအလမ်း မရှိပါဘူး။ မကြီးပါဘူး။ နောက်မေးခွန်းတစ်ခုက what medium is harder to work with why do you switch mediums? တဲ့။ အေး အဲဒါတော့ နည်းနည်းရှိတယ်၊ ဥပမာ water colour ရေးရတာနဲ့ transparent medium ပေါ့လေ ရေးရတာနဲ့ အိုပီတ် Medium ရေးရတာလောက် မတူတာ အမှန်ပဲဗျ။ Transparent medium တွေက ပိုပြီးတော့ တာဝန်ကြီးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ နည်းနည်း ပိုခက် တယ်လို့တောင် ပြောချင်ပါတယ်။ ဒါလည်း သိပ်အသေချာကြီးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘယ် Medium ဖြစ်ဖြစ် ကောင်း အောင်လုပ်ဖို့ဆိုရင် ခက်တာများတာပါပဲ။ နောက်ပါရမီနည်းရင် ခက်တာများတာပါပဲ။ ပါရမီများလာတဲ့အခါကျ တော့လည်း ဘာ Medium

ဖြစ်ဖြစ် လွယ်သွားတာပါပဲ။ ကျွန်တော့်ဆရာ ဦးဘသက်ဆိုရင် Transparent ပဲ ရေးရေး အိုပီတစ်ပဲရေးရေး သူ့အတွက်ကတော့ ဘေးကကြည့်ရတာ တယ်လွယ်တာပဲ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူ ဉာဏ်သိပ်ကောင်း တယ်။ ပန်းချီဉာဏ်ပေါ့လေ။ နောက်ပြီးတော့မှ အတွေ့အကြုံသိပ်များတယ်။ အလေ့အကျင့် သိပ်များတယ်။ ကျွန်တော့် ဆရာက သူ အသက်ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် ဖြတ်ဖြတ်လတ်လတ်ရှိတုန်းမှာကိုပဲ သူက သူ့အနုပညာ ပန်းချီကားတွေကို အများကြီးရောင်းရတယ်။ လူကြိုက်များတယ် ဆိုပါတော့ဗျာ။ အဲဒီတုန်းက အင်္ဂလိပ်ခေတ်ကိုး။ လွတ်လပ်ရေးမရသေးဘူး။ BOC က အင်္ဂလိပ်အရာရှိဘာညာတွေက ဦးဘသက်ရဲ့ water colour တွေကို သိပ်ကြိုက်တာ။ သိပ်ကြိုက်တော့ အများကြီး ဝယ်တာ။ သူကလည်း အများကြီးရေးနိုင်တယ်။ အဲဒီလိုပေါ့ဗျာ။ အဲဒီလို အတွေ့အကြုံများခဲ့တဲ့အခါကျတော့ သူရေးတဲ့ အခါကျရင် ဘေးကကြည့်ရတာ တယ်လွယ်တာပဲ။ တယ်သက်တောင့်သက်သာရှိတာပဲ။ တယ်ပြီးတော့ ပျော်စရာကောင်း တာပဲ။ ကျွန်တော်တော့ ဒီအချိန်ထိပေါ့လေ။ ပန်းချီဆရာတွေထဲမှာ အပျော်ဆုံး၊ အရသာအရှိဆုံး ပန်းချီရေးနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒါ အနီးကပ် ကျွန်တော်မြင်ဖူးတာကို ပြောပြတာပါ။ ကမ္ဘာပေါ်မှာလဲ အဲဒီလိုလူတွေ အများကြီးရှိမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က အနီးကပ်မြင်ရဆုံးကတော့ ဦးဘသက်ပဲ။ ဦးဘသက်က တယ်ပျော်စရာကောင်းတာပဲ။ သူရေးတာ။ ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင်ရှိတယ်။ ဘာမှသိပ်ပြီးတော့ မှားသွားမှာတို့၊ ကျွံသွားမှာတို့ မကြောက်ရဘူး။ အစကတည်းက သူ့ဘာသာသူ အလိုလိုပေါ့လေ အထိန်းအချုပ်တွေဘာတွေ သူ့ဟာသူ ဘယ်လိုရှိနေတယ် မသိဘူး။ တစ်ခါတလေကြည့်ရတာ လည်း သိပ်ရမ်းတာပဲ။ ကျွန်တော် သူ့အကြောင်းကိုဆိုရင် မြိန်ရေယုက်ရေ ကျွန်တော် ပြောချင်တယ်။ သူ့ရိုသေသလို ဆရာဦးခင်မောင် ကိုလည်း ကျွန်တော် ရိုသေတာ။ ကျွန်တော်တို့ဆရာရင်းတွေပဲ။ ဒါပေမယ့် ဆရာ ဦးခင်မောင်ကို ဦးဘသက်ရေးတာ ကြည့်ရသလောက် စိတ်ချလက်ချ အဲဒီလို မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဆရာဦးခင်မောင်က သိပ်ပြီး သပ်ရပ်တာ၊ တိကျတာ၊ အဲဒါမျိုးတွေ သိပ်လိုချင်တာ။ အဲဒါ ဆရာမှာ တကူးတက plain တစ်ခုကို ခြယ်နေရ၊ Line တစ်ခုကို ဖြောင့် အောင်ကြိုးစား၊ ဘာလုပ်ညာလုပ်နဲ့ သူ့မှာမနည်း မရရအောင် လုပ်ယူတာ။ ဦးဘသက်က အလွယ်ကလေးပဲ။ လွယ်လွယ် လေး။ အဲဒီတော့ တအားလည်း ဆရာဦးခင်မောင်လို မျဉ်းဖြောင့်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ အဲဒါမျိုးတွေ မက်မောတာ သိပ်မရှိဘူး။ ရှိလာပြီဆိုရင်လည်း သူ့မှာနည်းတွေ အများကြီးရှိတယ်။ ကျွန်တော် သူ ယူဂိုဆလားဗီးယားသံအဖွဲ့ကို လက်ဆောင်ပေးဖို့ ကျွန်တော်တို့ မှန်နန်းဆောင်ကို ရေးတဲ့ဟာတစ်ခု ကျွန်တော်မြင်ဖူးတယ်။ အဲဒီမှန်နန်းဆောင် မှာ မျဉ်းဖြောင့်တွေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဘာတုန်းလို့ဆိုတော့ အကွက်အကွက်တွေနဲ့ အဲဒီလို ဒီဇိုင်းတွေပါတယ်။ သူက လွယ်လွယ် လေးပဲ။ ပေတံနဲ့ တားပစ်တာ အဲဒီလိုင်းတွေကို။ လိုင်းတွေက သိပ်မာတာပဲ။ တကယ့် ကြောင်တက်ကြီးကို ဖြစ်သွားတာ။ အဲဒီအချိန်မှာ အဲဒီအပေါ်မှာမှ ထပ်ပြီးဖိပြီးတော့ ရေးတာ။ သူ့လိုင်းတွေက သိပ်လည်း အားသန်တာပဲ။ ဖြောင့်လည်း သိပ်ဖြောင့်တာပဲ။ ပြီးတော့မှ သူက အဲဒီအပေါ်မှာ ထပ်ပြီးတော့ ဟိုတို့ဒီတို့နဲ့ ရေးလိုက်တဲ့အချိန်မှာ ဒီလိုင်းတွေဟာ ပေတံနဲ့ နဂိုကတားထားတယ်လို့ကို မထင်ရဘူး။ သူ့ကိုက သူ့ဟာနဲ့သူ အလိုလိုကို ဖြစ်နေတယ်။ Artistic လည်း ဖြစ်သေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့မှ

တကယ့်ကို အားလည်းရှိနေတယ်။ တကယ့်မျှော်ငြောင့်တွေရဲ့ အားတွေလည်း ရှိနေ တယ်။ အဲဒီသဘောတရားတွေ ရှိတယ်။

Track 13

ဝင်းဖေအကြောင်း ပန်းချီဘဝအသံသွင်းဖိုင် နံပါတ်(၁၃)ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ(၁၃)အတွက် မေးခွန်းတွေကတော့ မေးခွန်းနံပါတ် (၂၇)မှာ ပါတဲ့ဟာ။ What are your methods of visualization? တဲ့။ Visualization နဲ့ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော့်မှာ နည်းတွေ၊ ချဉ်းကပ်ပုံစနစ်တွေ ရှိပါသလားလို့ မေးတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ကျွန်တော်က ဒါနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပုံသေကားချပ် သတ်မှတ်ထားတဲ့ အဲလိုနည်းမျိုး မရှိဘူးလို့ပဲ ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က ဘယ်လိုကြည့်မယ်၊ ဘယ်နည်းနဲ့ကြည့်မယ်၊ ဘယ်စနစ်အောက်ကနေကြည့်မယ်၊ ဒီလိုသဘောတရားတွေ ကျွန်တော်မရှိ ဘူး။ ဘယ်လိုမြင်မယ်၊ ဘယ်လို ဖော်ထုတ်မယ်၊ ဒါတွေလည်း မရှိပါဘူး။ နောက်မေးထားတာ How does the process of creating art object begin? တဲ့။ စက္ခုအာရုံ အနုပညာနဲ့ ပတ်သက်လို့က ဘယ်လိုဘယ်လိုစပြီးတော့ လုပ်သလဲ၊ ဘာလဲဆိုပြီးတော့ သူ မေးထားတဲ့ဟာပဲ။ အဲဒါက နှစ်မျိုးရှိတယ်။ တစ်မျိုးကတော့ ဘာလဲလို့ဆိုတော့ ကျွန်တော် စကတည်းက ပန်းချီမရေးခင်ကတည်းက ဘာပုံလေး ရေးမယ်ပေါ့လေ။ ဘာပုံလေးရေးမယ်ဆိုတာနဲ့ပတ်သက်လို့ကလည်း ကျွန်တော် ခဏခဏ ရှေ့ပိုင်းမှာ ပြောခဲ့တာလို ဘာပုံလေးဆိုတဲ့ကိစ္စက ကျွန်တော် အရောင်တွေ လျှောက်ခြယ်ဖို့၊ မျဉ်းကြောင်းတွေ လျှောက်ရေးဖို့၊ သဏ္ဍာန်တွေ လျှောက်လုပ်ဖို့၊ နောက်ပြီးတော့မှ ဂဏန်းတွက်သလို တွက်ချက်ပြီးတော့ ဟိုနယ်ဒီနယ် ညီညွတ်မှု၊ မညီညွတ်မှု အဲဒါတွေဖြစ်အောင်လို့ ကစားဖို့ ကျွန်တော်က အဲဒီ Subject ဆိုတဲ့ အကြောင်းအရာ ပေါ့လေ။ အဲဒီဟာကို ကျွန်တော်က ထည့်တာဖြစ်တယ်။ ထည့်ပြီးတော့မှ ကျွန်တော်က လုပ်တာဖြစ်တယ်။ ဥပမာအားဖြင့် မန္တလေးကျုံးပုံရေးမယ် ဆိုပါတော့။ ကျုံးပုံကို ကျွန်တော်က လျာတယ်၊ လျာတဲ့အချိန်မှာ ကျုံးပုံကို သူ့သဘာဝအတိုင်း တူဖို့ထက် ကျွန်တော်ခြယ်တဲ့အခါ ဘယ်နားက အရင့်တွေခြယ်ချင်တယ်။ ဘယ်နားကျတော့ ပူတဲ့အရောင်တွေ ခြယ်ချင် တယ်။ ဘယ်နားကျ အေးတဲ့အရောင်တွေ ခြယ်ချင်တယ်။ ဘယ်နားမှာ ဘယ်သဏ္ဍာန်တွေကို ဖြစ်စေချင်တယ်၊ ဘယ်နားမှာ ဘယ်လှိုင်းမျိုးတွေ ဖြစ်ချင်တယ်၊ ဘယ်နားမှာ အားသန်စေချင်တယ်၊ ဘယ်နားကျ ပျော့ချင်တယ်၊ ဘယ်နားမှာ မာချင် တယ်။ ဒီလိုသဘောတရားတွေအတွက် ကျွန်တော်က လျာတာပေါ့လေ။ ရေးတာပေါ့လေ။ အဲဒီတော့ အဲဒီနေရာမှာ သိပ်ပြီးတော့ အသေးစိတ်တွေ မလိုဘူး။ ကျွန်တော် တော်တော်ခပ်ကြမ်းကြမ်းပဲ ကျွန်တော်လျာတယ်။ ဒါက မန္တလေးကျုံးပုံ ပဲ ဖြစ်နေနေ၊ နောက် တောတွေတောင်တွေပုံပဲ ဖြစ်နေနေ၊ ဘာပဲဖြစ်နေနေပေါ့။ ကျွန်တော်လျာတာက ကျွန်တော် အရောင်တွေခြယ်ဖို့အတွက် လျာတာက များတယ်။ လျာတဲ့အပိုင်းကများတယ်။ ဥပမာ ကြာကန်ကြီးတစ်ခုကို ကျွန်တော် ရေးတယ်ဆိုရင် ခပ်ကြမ်းကြမ်း၊ ခပ်မြန်မြန်၊ ခပ်သွက်သွက်နဲ့ ကြည့်လိုက်လို့ရှိရင် ကြာကန်ကြီးလို့ ဖြစ်စေချင်တဲ့ သဘာဝ ဘက်ကို နွယ်တဲ့စိတ်မျိုး ကျွန်တော့်မှာ ရှိပါတယ်။ သစ်ပင်ခြောက်တွေကို ကျွန်တော် ရေးမယ်ဆိုရင် သစ်ပင်ခြောက်တွေ

တိတိကျကျ မတူသော်မှရှိစေ သစ်ပင်အကိုင်းအရွက်တွေမရှိတဲ့ သစ်ပင်အခြောက်တွေ ပင်စည်သဘောတရားတွေ ဖြစ်စေချင်တဲ့စိတ်၊ သဘာဝနဲ့ တူစေချင်တဲ့စိတ်တွေ ကျွန်တော့်မှာ အတော်အတန် ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ်များတာ ကတော့ အရောင်တွေနဲ့ အလင်းတွေအမှောင်တွေနဲ့ မျဉ်းကြောင်းတွေနဲ့ ဘာညာ သဏ္ဍာန်တွေ အဲဒါတွေက များတာပါပဲ။ ဒါက တစ်စုံတစ်ရာသော ပစ္စည်းပေါ့လေ၊ အကြောင်းအရာနဲ့ရေးတဲ့ သဘောတရားကို ပြောပြတာပါ။ တစ်ခါတလေကျ တော့ ပန်းချီရေးချင်တာပဲ ရှိတယ်။ ဘာအကြောင်းတရားပေါ်မှာ ဘယ်လိုရေးမယ်ဆိုတာ ရှိကိုမရှိတဲ့အခါတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်က ဘာလုပ်တာလဲဆိုတော့ ဥပမာ Canvas နဲ့ပဲ ပြောကြပါစို့။ အဲဒီလိုလုပ်တာကို ကျွန်တော် များသောအားဖြင့် အိုပိတ်နဲ့ လုပ်တတ်ပါတယ်။ အိုပိတ် Medium ဆိုတာ ဆီဆေး သို့မဟုတ် အခရိုင်းလစ်လို ဟာမျိုးပေါ့။ ဒါမှမဟုတ် မြေဆေးပေါ့လေ။ ကျွန်တော်တို့ ပိုစတာကာလာလို့ ခေါ်တာပေါ့။ ဒါမှမဟုတ် ဝက်ချ်လို့ ခေါ်မှာပေါ့။ အဲလိုဟာမျိုးနဲ့ ရေးမယ်ဆိုလို့ရှိရင် ကျွန်တော်က ဘာအကြောင်းအရာမှ မရှိဘူး။ ပန်းချီရေးချင်စိတ်ပဲ ရှိတယ်ဆို၊ အဲဒီမှာ ဆေးရောင်ကို ကျွန်တော်တွေ့တဲ့ ဆေးရောင်တွေ ကျွန်တော် အဲဒီအပေါ် လျှောက်တင်တာပဲ။ များသောအားဖြင့် ကျွန်တော်လုပ်တာက သုံးတဲ့အခါ မကုန်ဘဲနဲ့ အများကြီးကျန်နေတဲ့ ဆေးရောင်ကို ကျွန်တော် ရွေးတတ်တယ်။ အဲဒီ အရောင်တွေကလည်း များသောအားဖြင့် ကြောင်တဲ့အရောင်တွေ ဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဖြစ်ဖို့များတယ်ပေါ့ လေ။ အဲဒီအရောင်တွေပဲ အသုံးနည်းတာကိုး။ အဲဒီအရောင်မျိုးတွေ ကျွန်တော်ရွေးပြီးတော့ canvas ပေါ်ကို ကျွန်တော် တင်တာပဲ။ တင်ပြီးတော့ အဲဒါကို ခြယ်ကြည့်တယ်။ ခပ်ရဲရဲခြယ်ကြည့်တယ်၊ ဒေါင်လိုက်ခြယ်တယ်၊ အပြားလိုက် ခြယ်တယ်။ ဟိုလိုခြယ်တယ် ဒီလိုခြယ်တယ်ပေါ့လေ ခြယ်ကြည့်တယ်။ ခြယ်ပြီးတော့ နောက်ထပ် သူနဲ့ မတူတဲ့ အရောင်ကိုလည်း ထပ်ထည့်တယ်။ ဟိုနားဒီနား ထောင့်နားထည့်တယ်၊ အောက်ကထည့်တယ်၊ အပေါ်ကထည့်တယ် ကျွန်တော် အမျိုးမျိုး လုပ်တာပေါ့လေ။ လုပ်ပြီးတော့ နောက်ထပ်မတူတဲ့အရောင် တစ်ခါထပ်ထည့်ပြန်တယ်။ အဲဒီထဲမှာ ဟိုကစားဒီကစား ပေါ့လေ။ တဖြည်းဖြည်းကျတော့ canvas ပေါ်မှာ အရောင်တွေများလာတယ်။ များလာတဲ့အခါကျတော့ ကျွန်တော် သေချာပြန်ကြည့်တယ်။ အဲဒီအချိန်ကျတော့ ဟိုနည်းဒီနည်းပေါ့လေ၊ ပိုတာလျှော့ချင်တဲ့စိတ် ပေါ်လာတယ်။ လိုတာကို ဖြည့်ချင်တဲ့စိတ် ပေါ်လာတယ်။ ဆန္ဒတွေပေါ်လာတယ်။ အဲဒီဆန္ဒတွေက အရေးကြီးတယ်။ ကောင်းတယ်။ ဖီလင် သိပ် ကောင်းတာပဲ။ အဲဒီတော့ ပိုတာကို လျှော့ပစ်ရတာ၊ ဖြတ်တောက်ပစ်ရတာလည်း ပျော်စရာကောင်းတယ်။ နောက် လိုတဲ့နေရာကို လျှောက်စိတ်ကူးပြီးတော့ လျှောက်ထည့်ရတာလည်း အတော်ကောင်းတယ်။ အဲဒီမှာ ထည့်တဲ့နေရာမှာ စည်းမျဉ်းက ဘာလဲဆိုတော့ ကြည့်တဲ့အခါမှာ ကြည့်လို့ကောင်းလာတာတို့၊ ကြည့်ရတာ စိတ်ထဲမှာ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်လာတာတို့၊ ဆွဲဆောင်အား ရှိလာတာတို့၊ အဲဒီသဘောတရားတွေက အဆုံးအဖြတ်ပါပဲ။ အဲဒီမူတွေပေါ်မှာ မူတည် ပြီးတော့ ဒီဖြည့်ခြင်း၊ နုတ်ခြင်း၊ ကစားခြင်းပေါ့လေ။ အမှန်ကတော့ ကစားတာပါပဲ။ ကျွန်တော် အရောင်တွေနဲ့ ကစား တယ်။ သဏ္ဍာန်တွေနဲ့ ကစားတယ်၊ လိုင်းတွေနဲ့ ကစားတာ။ နောက် အဲလိုပေါ့လေ။ အဲဒါမျိုးတွေလုပ်တယ်။ အဲဒါက အဲဒီလို အဲဒီလိုပဲ၊ အဲဒီလို အဲဒီလို ဆက်ရေးတယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်။ အဲဒါက ဘယ်မေးခွန်းအတွက် ဖြေတာတုန်းဆို တော့

How does the process of creating art object begin ဆိုတဲ့ အဲဒီမေးခွန်းကို ဖြေတာ။ နောက်ပြီးတော့ နောက်ထပ် မေးခွန်းက ဘာတုန်းဆိုတော့ Do you set out to make the particular painting or does it just appear as you work? ဆိုတော့ အဲဒါ ကျွန်တော် စောစောတုန်းကပြောတဲ့ ဒုတိယကိစ္စက ဘာမှကို မဟုတ်ဘူး။ နောက်ဆုံး သူ့ဟာသူ ဖြစ်လာတဲ့ပြဿနာ၊ ကိုယ်မကြိုက်တာတွေ၊ ကြိုက်တာတွေ၊ ကြိုက်တာ ချန်၊ မကြိုက်တာကို ဖျက်ပစ်၊ လိုတာ ထပ်ဖြည့်ဆိုတာက ကျွန်တော် နောက်ဒုတိယပြောတဲ့ ပန်းချီရေးနည်း၊ အဲဒီမှာ ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော် ဘာမှ ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘူး။ အဲဒီတော့ ပထမနည်းရှိသေးတယ်။ အရောင်တွေခြယ်ဖို့၊ ဟိုနဲ့ဒီနဲ့လုပ်ဖို့အတွက် လျာတယ်တဲ့။ မန္တလေးကျုံးပုံကို လျာတယ်။ ဒါမှမဟုတ် လူပုံပေါ့ဗျာ။ Figure ကို လျာတယ်။ လျာပြီးတော့မှ လုပ်တယ်။ အဲဒါကတော့ ခုနကလိုပေါ့လေ။ ကြိုပြီးတော့ လုပ်တာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီထဲမှာ ခြယ်တာနဲ့ပတ်သက်လို့ သိပ်ပြီးတော့ ကျဉ်းကြပ်တဲ့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု၊ ကြိုတင်ရည်ရွယ်ချက်ထားမှု အဲဒါမျိုးတွေ မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော် လွတ်လွတ်လပ်လပ်ပဲ။ ကိုယ်က အသားရောင်နေရာမှာ အသားဖြူဖြူရေးချင်တယ်၊ ညိုညိုရေးချင်တယ်၊ ဘာညာဆိုတာအပြင် အသားကို အစိမ်းရေးပစ် လိုက်မယ်၊ အနီရဲကြီး ရေးပစ်လိုက်မယ်ဆိုတာတွေလည်း ကျွန်တော့်မှာရှိတယ်။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အသားအရောင်ဖြစ်စေချင်တာထက် အရောင်တွေကို ကျွန်တော်ကစားချင်တာ။ အရောင်တွေ သူဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်လာတဲ့ အရောင်တွေကို ပိုရင်နှုတ်ပစ်ဖို့၊ လိုရင်ဖြည့်ဖို့ အဲလို ဟိုနဲ့ဒီနဲ့ ကစားဖို့ပေါ့ဗျာ။ အဲဒါက အရေးကြီးနေတာပါ။ အဲဒီသဘောတရားပဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒီတော့ ကိုယ်ကကြိုပြီးတော့ ရည်ရွယ်ပြီးတော့လုပ်တာ နည်းနည်းပဲ ရှိပါတယ်။ နောက်မှ သူ့ဟာနဲ့သူ ပြဿနာ အမျိုးမျိုး ဖြစ်လာတာကို ပြဿနာတွေကို ပြေလည်သွားအောင် ဖြေရှင်းခြင်း၊ ဖြည့်စွက် ခြင်း၊ ဖယ်နှုတ်ခြင်း၊ အဲဒီကိစ္စတွေကို အကြမ်းဖျဉ်းအားဖြင့် အဲဒီလိုပေါ့ဗျာ။ အမှန်တော့ ဒီနှစ်ခုတည်း လုပ်တာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အမျိုးမျိုးပါပဲ။ တစ်ခါတလေကျဗျ၊ ပန်းချီရေးရင်းနဲ့ကို အသံလိုသဘောတရားတွေမျိုး ဖြစ်သွားတာ ရှိတယ်။ ဟာ ဒီနားမှာ အသံတွေက သိပ်ကိုဆူညံနေပြီ၊ မဖြစ်တော့ဘူး။ ငါ ဒီအသံတွေကို နည်းနည်းဝပ်သွားအောင်၊ ညီညွတ်သွား အောင်၊ ငြိမ်သွားအောင်၊ လုပ်မယ် ဘာညာ၊ ဒီဟာတွေနဲ့ လာတယ်။ ကျွန်တော်က အသံကိုလည်း ကျွန်တော် ဝါသနာ ပါတာကိုး။ အဲဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော့်ပန်းချီကားတွေမှာ တချို့နေရာတွေက ဘာမှမဆိုင်တဲ့ အဆင်တွေ အကွက်တွေ အရောင်တွေ ဝင်လာတတ်တယ်။ အဲဒါတွေက အမှန်က ကျွန်တော်က အဲဒါက Visually ရေးတာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်က ဒီဟာ audio အနေနဲ့ အသံတွေကို ထည့်ပြီးတော့ရေးတာ။ ရှေ့က Figure တွေ နောက်က တိမ်လည်းမဟုတ်ဘူး၊ နံရံလည်း မဟုတ်ဘဲနဲ့ အဆင်တွေဘာတွေ ပါလာတတ်တယ်။ အထည်စ အဆင်လိုလို၊ တကယ်တမ်းက အဝတ်အစ တစ်ခုရဲ့ အဆင်လည်း မဟုတ်ဘူး။ အဝတ်စလည်း မဟုတ်ဘူး၊ တိမ်လည်း မဟုတ်ဘူး ကျွန်တော် ရေးတတ်တယ်။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာတော့ ဘယ်လိုဖြစ်တာတုန်းဆိုတော့ ဒါတွေက အသံတွေပဲ။ နောက်က အဝေးကနေပြီးတော့ တီးသံ မှုတ်သံတွေ ကြားနေရတယ်။ လူတွေ စကားပြောတာ ကြားနေရတယ်။ မော်တော်ကား ဖြတ်သွားတာ ကြားနေရတယ်။ ငှက်သံတွေ ဘာတွေ ကြားနေရတယ်။ အဲဒီလို သဘောမျိုးတွေ ကျွန်တော်ထည့်ပြီးတော့ ရေးပစ်လိုက်တယ်။ ရေးပစ်လိုက်

တဲ့အချိန်မှာ သူတို့အသံ ကြားတာလည်း ကြားပေါ့ဗျာ။ ဒါပေမယ့် အရောင်သဘောတရား၊ အမြင်သဘောတရား အရလည်း အကူအညီ အထောက်အကူ ဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီလို သဘောတရားတွေတော့ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က အဓိက ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ အသံတွေဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ ကျွန်တော်ပြောတဲ့အခါ ဒီဟာတွေကတော့ဗျာ Visually မကြည့်ပါနဲ့၊ audio ဒီဇိုင်းတွေအနေနဲ့ကြည့်ပါဆိုပြီး ကျွန်တော် ပြောတတ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့က အသံကို Music တွေကို နားထောင်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့က အရုပ်တွေ မြင်ချင်မြင်တာ။ အရုပ်တွေကိုကြည့်ပြီး အသံတွေကိုလည်း ကြားချင်ကြားတာ အဲလိုရှိတယ်။ တိကျပြတ်သားတဲ့ ဒါကတော့ မြတ်မန်းဂီရီအလိုက်ပဲလို့၊ ဒါကတော့ at the top the world melody ပဲ အဲလိုတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့က အဲဒါတွေကို ကြားတတ်တယ်။ ကျွန်တော်လိုပဲ audio visual ပေါ့ နှစ်ခုစလုံးမှာ စိတ်ဝင်စားတဲ့လူတွေမှာ ဒီလိုခံစားချက်တွေ ရှိလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်တယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော့်မှာတော့ အဲဒါမျိုးရှိတာအမှန်ပဲ။ နောက် question တစ်ခုကို သွားရအောင် question နံပါတ် (၂၈)။ How have you been influenced by modern art? တဲ့။ ကျုပ်ကိုတဲ့ မော်ဒန်ပန်းချီကနေပြီးတော့ ဘယ်လိုဘယ်လို လွှမ်းမိုးသွားတာလဲတဲ့။ ဒီဟာကတော့ဗျာ၊ ဒီပြင်လူအတွက်တော့ ကျွန်တော် မပြောတတ်ဘူးလေ။ ကျွန်တော့်အတွက်ကတော့ ကျွန်တော်က Modern Art ဆိုတာကို တစ်ချိန် တစ်ခါ တစ်ခေတ်မို့လို့ ဖက်ရှင်လိုပေါ့လေ။ ပေါ်လာတဲ့ပစ္စည်းလို့ ကျွန်တော် မထင်ဘူး။ ဒီ Modern Art လို့ ထူးထူးရှားရှားခေါ်တဲ့အချိန်ဟာ ပန်းချီသမိုင်းမှာ တစ်ခါပဲ ရှိလိမ့်မယ်လို့ ထင်တယ်။ အဲဒါက ဘာတုန်းလို့ဆိုတော့ အဲလို ၁၉ရာစု အဆုံးပေါ့။ ၂၀ရာစု အစ၊ ဒါမှမဟုတ် ၁၉ရာစုအစလောက်ကတည်းက ပြောချင်ပြောပေါ့ဗျာ။ ဘာလဲလို့ဆိုတော့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်တဲ့တရား တွေ တအားခေတ်စားလာတဲ့အချိန်လို့ ကျွန်တော် ဆိုချင်တယ်။ အတွေးအခေါ်တွေက အဲလိုဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်လာတဲ့အတွက် သိပ္ပံပညာတွေလည်း တအား ထွန်းကားလာတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်တဲ့ တွေးခေါ်တဲ့ပညာတွေ တအားထွန်းကားလာတယ်။ အဲဒီလိုအချိန်ကြီးကျတော့မှ အနုပညာမှာလည်း တစ်ခါတည်း ရောင်ပြန်ဟတ်ပြီးတော့ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်တဲ့တရားတွေ အမြောက်အမြားကိုသုံးတဲ့ ပန်းချီတွေ ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီ အချိန်မှာ အဲဒီခေတ်ကိုပဲ Modern Art ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို သုံးတယ်။ Modern Art ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ ကမ္ဘာ့သမိုင်း ကြီးတစ်လျှောက်လုံး၊ လူ့သမိုင်းကြီးတစ်လျှောက်လုံးမှာ ဒီအချိန်မှာဖြစ်တဲ့ ဒီ Art တွေကိုပဲ Modern Art လို့ ခေါ်သင့်တယ် လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ Modern ဆိုတာဗျာ၊ ခေတ်ပေါ်ပန်းချီလို့ဆိုတဲ့အတွက် ခေတ်တိုင်းခေတ်တိုင်းမှာ Modern Art ဆိုတာ ရှိတယ်လို့ တချို့က ပြောချင်ပြောမယ်။ ဥပမာ ၁၂ရာစုသည် ၁၁ရာစုထက် နောက်ကျတဲ့အတွက် ၁၂ရာစုမှာ ပေါ်တဲ့ Art က Modern Art ၊ ၁၁ရာစုက Old Art ဒီလိုငြင်းခုံနဲ့တွဲစိတ် ရှိကောင်းရှိကြလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်တို့ Modern Art က ၁၉ရာစု ၂၀ရာစုမှာ ထွန်းကားလာတယ်။ သိပ်ပြီးတော့ အထွတ်အထိပ်ကို ရောက်တယ်လို့ဆိုရင် အဲဒီမတိုင်ခင် က ဟာတွေကရော Modern တွေ မဟုတ်ဘူး။ ၁၇တို့ ၁၆တို့က ဟိုး ၁၁ရာစုထက်ကော Modern မဖြစ်ပေဘူးလားလို့ ပြောကောင်းပြောလိမ့်မယ်။ ဒါက ဝေါဟာရအရပဲ ဖြစ်မယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ဒီ Modern Art လို့ ပြောခံရတဲ့အချိန် ဒီ ၁၉ရာစုနဲ့ ၂၀ရာစုမှာ

ပေါ်လာတဲ့ အနုပညာခံယူချက်တွေက အဲလိုမဟုတ်ဘူး။ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်တဲ့ တရားများ နဲ့အညီ အမြင်အာရုံဆိုင်ရာ အနုပညာရဲ့နယ်ကို အလွန်ချဲ့ပေးနိုင်တဲ့ အချိန်၊ အခြေခံကစပြီး ချဲ့ပေးနိုင်တဲ့အချိန်၊ နောက်ပြီး တော့မှ လွတ်လပ်ခွင့်ကို အကြီးအကျယ်ပေးတဲ့အချိန်။ တုတ်နှောင်ထားတဲ့ ကြိုးတွေဘာတွေ ဖြည့်ပေးတဲ့အချိန်မျိုး။ အဲဒီအချိန်မျိုး။ ဒါကြောင့်မို့ စာလုံးတွေက ဘယ်လိုပေါ်လာတုန်းဆိုတော့ Post Modern တို့ ဘာတို့ဆိုတာ ပေါ်လာ တယ်။ တချို့က နားမလည်ဘူး။ Modern Art ပြီးပြီးတော့ နောက်ပေါ်လာတဲ့ဟာက ပိုပြီးတော့ Modern ကျတာလို့ ပြောလို့မရဘူးလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းတွေဘာတွေ ကျွန်တော်တို့ဆွေးနွေးတာတွေ ဘာတွေရှိတယ်။ မဟုတ်ဘူး။ အဲလိုမဟုတ် ဘူး။ Modern ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ ခေတ်သစ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိပေမယ့် ထူးထူးခြားခြားကြီး အနုပညာနဲ့ပတ်သက်လို့ အတွေးအခေါ်ကို သိသိသာသာကြီး ပြောင်းလွဲသွားတဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်တွေကို သိသိသာသာပေးတဲ့အချိန်။ အနုပညာ နယ်ပယ်ကို သိသိသာသာကြီး ကျယ်သွားအောင် ချဲ့ပေးတဲ့အချိန်၊ အဲဒီအယူအဆတွေပေါ်တဲ့အချိန် အဲဒီအချိန်။ အဲဒီအချိန်ကလေးမှာ ပေါ်လာတဲ့ အနုပညာကို Modern Art လို့ နာမည်ပေးလိုက်တယ်။ ကျွန်တော်က ဒီလိုပြောချင်တယ်။ ဒါ ကျွန်တော်ဖတ်လာတဲ့ စာအုပ်ပေါင်းမြောက်မြားစွာ ကျွန်တော်ကြည့်လာတဲ့ အနုပညာလုပ်ရပ်တွေ အမြောက်အမြားပေါ် ကနေ ချုံပြီးတော့ ကျွန်တော် ဒီစကားကို ပြောတာပါ။ မှားရင်လည်း ပြင်ကြပါ။ ပြင်ပြီးတော့ ဆွေးနွေးကြပါ။ ကျွန်တော် ဒီလိုပဲပြောချင်တယ်။ Modern Art ဟာ တွေ့ကရာ Art တွေကို Modern Art လုပ်လို့မရဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ Modern နဲ့ contemporary ဆိုတာကို ခွဲထားပါတယ်။ contemporary ဆိုလို့ရှိရင် ခေတ်ပြိုင်ပေါ့။ ခေတ်ပြိုင်ဆိုတာ ၁၁ရာစုမှာ အပြိုင်အဆိုင် ရေးကြတဲ့ဟာတွေက 11th century contemporary arts လို့ ပြောမယ်ဆိုရင် ရပါတယ်။ ဒီကနေ့ပေါ့လေ။ ၂၀၀၀ပြည့် ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရေးကြတဲ့ဟာတွေကို ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်များရဲ့ contemporary art ဆိုပြီးတော့ သူကတော့ ကျွန်တော်တို့ တစ်စုံတစ်ရာသော ရာစုနှစ်သတ်မှတ်ချက် ပါသင့်တယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ဗမာလို ပြန်တော့ ခေတ်ပြိုင်လို့ ပြန်တယ်။ ခေတ်တစ်ခု ကာလတစ်ခုမှာ အပြိုင်အဆိုင် ပေါ်ပေါက်လာတဲ့အနေအထားပဲ ရှိတယ်။ သူ့မှာ အကောင်းအဆိုး အမှားအမှန် ဘာမှ မပြောပါဘူး။ Modern Art ဆိုတာတော့ အဲဒါမဟုတ်ဘူး။ Modern Art ဆိုတာ အမြင်အာရုံနဲ့ဆိုင်တဲ့ ပန်းချီအနုပညာနဲ့ပတ်သက်လို့ ရုတ်တရက်ကြီး သိသိသာသာ ကျွန်တော် ထင်ရှားအောင် ပြောချင်တယ်ဗျာ။ အရင်တုန်းက Modern Art မပေါ်ခင်က ပန်းချီအနုပညာရဲ့နယ်ပယ်ဟာ တစ်ပေပတ်လည် ကျယ်တယ် ဆိုကြပါစို့ဗျာ။ Modern Art အယူအဆကြီး ပေါ်လာတဲ့အချိန်မှာ ငါးပေပတ်လည်လည်း မဟုတ်တော့ဘူး။ ဆယ်ပေ ပတ်လည်လည်း မဟုတ်တော့ဘူး။ ပေတစ်ရာပတ်လည်လည်း မဟုတ်တော့ဘူး။ ဘယ်လောက်ကျယ်မှန်း မသိအောင်ကို ကျယ်သွားတဲ့ ချဲ့ထွင်မှုကြီး ဖြစ်သွားတယ်ဗျာ။ အဲလို ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက လွတ်လပ်ခွင့်၊ အရင် တုန်းက Modern Art မပေါ်ခင်က ပန်းချီအနုပညာရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်ဟာ တစ်ဆယ်ရှိတယ်ဆိုရင် Modern Art ပေါ်ပြီးတဲ့အချိန် မှာ လွတ်လပ်ခွင့်ဟာ ဆယ်ဆ၊ တစ်ရာလို့လည်း ကျွန်တော် မပြောချင်ဘူး။ တစ်ထောင်လို့လည်း မပြောချင်ဘူး။ အဆကို အများကြီးကို ကြီးသွားတယ်။ အမြင်အာရုံနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ပန်းချီလောကရဲ့ နယ်ပယ်ကြီးကို တအားကို

ချဲ့ပစ်လိုက်တာဗျာ။ ဘယ်လောက်ချဲ့လိုက်တုန်းဆို အဲဒီအခွင့်အရေးကို ယူပြီးတော့ အဲဒီလွတ်လပ်ခွင့်ကို ခံစားပြီးတော့ ဖန်ဆင်းတဲ့ တချို့အနုပညာရှင်တွေကို လူတွေက မင်းတို့တော့ အရူးတွေပဲ၊ မင်းတို့တော့ ရူးသွားပြီလို့ကို ပြောတဲ့အနေအထားတွေကို ရောက်ကုန်တယ်။ နောက် ရိုင်းရိုင်းပျံ့ပြောတဲ့အခါ ဒါ အရူးချေးပန်းအနုပညာပဲ၊ ဒါအရူးချေးပန်း ပန်းချီပဲလို့တောင် ပြောတဲ့ဘဝရောက်သွားတယ်။ သူတို့ ဘယ်လိုမှ နားမလည်တော့ဘူး။ အဲလိုကို ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါဟာ Modern Art ဆိုတာရဲ့ အလွန်လေးနက်တဲ့ ကြီးကျယ်၊ ပြီးတော့ အလွန်အင်အားကြီးမားမှု ဒါတွေကို ကျွန်တော် ကြိုးစားပြီးတော့ ပြောနေတာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော် ပြောတာမဟာ မလုံလောက်ဘူးလို့လဲ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်သိထားတာ ကျွန်တော် နားလည်တာ၊ ကျွန်တော် တန်ဖိုးထားတာ၊ ကျွန်တော် ခံစားရတာ ကို ကျွန်တော် ပါးစပ်နဲ့ ပြောရတာ သိပ်တော့ မလွယ်ဘူး။ သို့သော် အဲဒီလောက် ကြီးမားတဲ့ Modern Art ကြီးက ကျွန်တော့်ကို အားတွေရှိသွားတယ်။ ကျွန်တော် အလွန်ပျော်သွားတယ်။ အဲဒီလို လွှမ်းမိုးမှုကြီးကို ကိုင်ပြီးတော့ ကျွန်တော် ပန်းချီရေးတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်က ဘယ်လိုကြီးကျယ်တာတွေ ရတယ်၊ မရတယ် ဒါကို ဆိုလိုတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့် ယုံကြည်ချက်တွေလည်း သိပ်ကြီးသွားတယ်။ ကျွန်တော် တအားပျော်သွားတယ်။ ကျွန်တော် သိပ်လွတ်လပ်တဲ့ကွင်းကြီး ထဲမှာ အလွန်ကို အစာရေစာတွေလည်း ပေါပေါများများနဲ့ ခွန်အားတွေလည်း များများနဲ့ ကျန်းမာရေးလည်း အပြည့်နဲ့ ကျွန်တော်က လှည့်ပတ်ပြီးတော့ အော်ဟစ်ဆူပူ သီချင်းဆို ခုန်ပေါက်ပြီးတော့ ပြေးနေရသလိုကို ကျွန်တော်က ခံစားရ တယ်။ အဲလို သဘောတရားပါ။ ကျွန်တော် ဒါ အလွန်ကို ယုံယုံကြည်ကြည်နဲ့ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ပြောပြတာပါ။ အဲဒါပါပဲ ဗျာ။ အဲဒါက နံပါတ်(၂၈)ဗျ။ နံပါတ်(၂၉)က What were the early influences on your work? တဲ့။ ကျွန်တော့်ကို ပထမဆုံးလွှမ်းမိုးတာက ဘာလဲတဲ့။ အလွန်သဘာဝကျစွာဖြင့် ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က ကျွန်တော့်ကိုလွှမ်းမိုးတာက သဘာဝ အတိုင်း တူအောင်လို့၊ ကျွန်တော်ဆွဲချင်တဲ့ဟာ ပန်းကန်လုံးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သစ်ပင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လူပဲဖြစ်ဖြစ်၊ စားပွဲခုံပဲဖြစ်ဖြစ် ဘာကိုမဆို အတတ်နိုင်ဆုံး တူအောင်ဆွဲချင်တဲ့ ဟာမျိုးတွေကနေပြီးတော့ ကျွန်တော့်ကို လွှမ်းမိုးတယ်။ အဲလိုရေးထားတဲ့ သရုပ်ဖော်ပန်းချီတွေ၊ အဲလိုရေးထားတဲ့ တခြားပန်းချီတွေ၊ အကုန်လုံးပေါ့။ အဲလိုပန်းချီဆရာတွေကနေ ကျွန်တော့်လွှမ်းမိုး တယ်။ ဒါ ကျွန်တော် ငယ်စဉ်ဘဝက။ နည်းနည်းကြီးလာတဲ့အခါကျတော့ အဲလိုမဟုတ်တော့ဘူး။ ကျွန်တော်အများကြီး မြင်လာရတယ်။ ပန်းချီဆိုတာ တူအောင်ဆွဲတာ တစ်ခုတည်းတင် မဟုတ်ဘူးဆိုပြီးတော့။ အဲဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ စောတာကို ပြောကြကြေးဆိုရင် ကျွန်တော်မှတ်မိသလောက်က ကျွန်တော်ဆယ်တန်းအောင်တဲ့ အချိန်လောက်ပေါ့လေ။ ကျွန်တော့် အသက် (၁၅)နှစ် သာသာပေါ့။ အဲဒီအချိန်မှာ သိသိသာသာ တခြားပေါ့လေ။ သဘာဝနှင့်တူအောင် မကြိုးစားသော ပန်းချီများကို ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားလာတယ်။ အဲဒါ ဘာလဲလို့ဆိုတော့ colour impressionist တွေ နောက်ပြီးတော့ pointalist တွေ ဂျော့ဂျက်ဆိုဒါး တို့ ဘာတို့ညာတို့ အဲဒါတွေလည်း ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဟမ်နရီရိုဆိုးတို့လို ဟာမျိုးတွေလည်း ပါတယ်။ colour impressionist တော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ပန်းချီရေးတဲ့နေရာမှာ စကပ်ရှီးမား အနာတော်မီ မှားတာမှန်တာတွေ ဂရုကို စိုက်မနေဘူး။

Track 14

ဝင်းဖေရဲ့ ပန်းချီဘဝနဲ့ပတ်သတ်လို့ အသံသွင်းပိုင် နံပါတ်(၁၄)ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါနဲ့ ပတ်သက်လို့ကတော့ ပထမမေးခွန်းလေးက မေးခွန်းနံပါတ်(၃၀) What do you think about your place in the contemporary art world? တဲ့။ ခေတ်ပြိုင်ပန်းချီလောကမှာ သင်ဘယ်နေရာမှာ ရှိတယ်လို့ ထင်ပါသလဲတဲ့။ ဒါ ကျွန်တော် အလွန်ကို စိတ်မဝင်စားတဲ့ ကိစ္စ ဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့တို့နဲ့ဖြေချင်တယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ခေတ်ပြိုင်ပန်းချီလောကမှာ သက်ကြီးရွယ်အို တစ်ယောက်ရဲ့ နေရာမှာ ရောက်နေပါပြီ။ ကျွန်တော့်အသက် (၇၄)နှစ်ထဲ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်နေပါပြီ။ အဲလိုပေါ့ an old artist in their contemporary art world အဲလိုပဲ ကျွန်တော် ပြောပရစေ။ ဒီလောက်ပဲဗျာ။ ဒီထက် ကျွန်တော် စိတ်မဝင်စားပါဘူး။ ကျွန်တော် လုပ်ချင်ရာတွေ လုပ်တာ။ ကျွန်တော် နောက်ကျနေတာလည်း ရှိချင်ရှိမယ်၊ ရှေ့ကနေ နည်းနည်းရောက်နေတာလည်း ရှိချင်ရှိမယ်။ ကျွန်တော် သိပ်စိတ်မဝင်စားပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ question နံပါတ် (၃၁)က You have been selected go on all expenses paid drinking binge for three days with historical figures, an artist, a writer, and one free choice. Who are your drinking buddies. တဲ့။ သူက ကိုလိုကွီရယ်တွေ နဲ့ ရေးထားတယ်၊ ကျွန်တော် တကယ်တမ်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းပြတ်ပြတ်သားသားတောင် နားမလည်ပါဘူး။ who are your drinking buddies တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ You have been selected go on all expenses paid drinking binge for three days with historical figures, an artist, a writer, and one free choice ဒါ မဖြေချင်ပါဘူးဗျာ၊ အူကြောင် ကြောင် မေးခွန်းကြီးဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ မေးခွန်းနံပါတ် (၃၂) ကို သွားရအောင်။ What is the hardest think for you in making a piece of art တဲ့။ ပန်းချီအနုပညာလုပ်တဲ့ အချိန်မှာတဲ့ ဘယ်အပိုင်းဟာ အခက်အခဲဆုံးလဲတဲ့၊ သူက မေးတယ်။ ဒီဟာလည်း တော်တော်ခွကျတဲ့ဟာဗျ။ ဘယ်အချိန်မှာ hardest လဲ ဆိုတော့က ဒီပန်းချီရေးတယ်ဆိုတာ ဒီပြင်လူတွေအတွက်တော့ မသိဘူး။ ကျွန်တော့်အတွက်ကတော့ ပန်းချီရေးတယ်ဆိုတာ ပြီးခါနီးလေ သူက ပုစ္ဆာတစ်ခုကို တွက်ပြီးတော့ ကြိုးစားပြီးတော့ ဖြေရှင်းရတာနဲ့ တူလေပဲ၊ ကျွန်တော့်အတွက်ကတော့။ ပုစ္ဆာတစ်ခုကို ဖြေရှင်းနေရာတာလိုဖြစ်တယ်။ နောက် ၈၈နန်းတွက်နေရတာလို ဖြစ်တယ်။ ပြုမကျအောင်လို့ အဆောက်အဦတစ်ခုကို ဆောက်နေရတာလိုလည်း ဖြစ်တယ်။ တစ်ခါတလေကျတော့ လောဘဒေါသ မောဟတွေနဲ့ တော်တော်ကို ခုန်ပေါက်နေရတဲ့ ကိစ္စမျိုးတွေလည်း ဖြစ်တယ်ဗျ။ ဘယ်နေရာမှာ အခက်ဆုံးလဲဆိုတော့ ကျွန်တော် ဘာလုပ်ရမှန်းမသိဘဲနဲ့ ဖြစ်နေပြီးတော့ မောပန်း ချွေးတွေထွက်ပြီးတော့ ချွေးစီးတွေပြန်၊ ဘာညာနဲ့ အဲဒီ အစိတ်အပိုင်းတွေ ရှိတယ်ဗျ။ ဘယ်တော့ ဘယ်လိုတွေ့မယ်ဆိုတာ မပြောတတ်ဘူး။ အဲလို ခက်ပြီဆိုတော့မှ ကျွန်တော်က ခက်တဲ့အကြောင်း သိတော့တာကိုး။ ဒါကို ကြိုပြီးပြောလို့လည်း မရဘူး။ အကြမ်းဖျဉ်းပြောလို့လည်း သိပ်အဓိပ္ပာယ် မရှိဘူး။ အဲဒီအချိန် ကျွန်တော့်အတွက် ခက်တာပဲ။ ကျန်တဲ့အချိန်ကတော့ ကျွန်တော်က happy ပဲ။ အဲဒီတော့ ကိုယ်ကတော့ ဒီလိုလုပ်လိုက်ရင် ပြေလည်လိမ့်မယ်လို့

ထင်ပြီးတော့ လုပ်လိုက်တာပဲ။ အဲဒီတော့ အဲလိုလည်း လုပ်လိုက်ရော မပြေလည်တဲ့အပြင် အခြေအနေတွေဘာတွေ ပိုဆိုးကုန်တာတွေ တွေ့တယ်။ အဲလိုအချိန်မျိုးက ကျွန်တော့်အတွက် hardest thing ပဲ။ အဲဒီအချိန်မှာ။ ဟာ ငါတွက်တာတွေ၊ ငါထင်တာတွေ တယ်လွဲပါလားဆိုတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါတွေက ဘယ်လောက် လောက် ဖြစ်တုန်းဆိုတော့ ရာခိုင်နှုန်း ၄၀၊ ၅၀ထိတောင် ရှိတာ။ ဒါက ကိုယ် စိတ်ကူးစိတ်သန်း မကောင်းတဲ့အချိန်၊ ပြောကြပါစို့ဗျာ။ လမိုင်းမကပ်တဲ့အချိန်ဆိုပါတော့။ များသောအားဖြင့်ကတော့ နိပ်တယ်ဗျို့။ အဲဒါ ကိုယ့်ဘာကိုယ် ထင်တာလားတော့ မပြောတတ်ပါဘူး။ ဒါကြီးကတော့ကြည့်လို့မကောင်းဘူးကွာ၊ အဲဒီတော့ ဒါကြီးဖျက်ပြီးတော့ ဒါကြီး ထည့်လိုက်လို့ရှိရင် ရာခိုင်နှုန်း ၈၀လောက်က အဲလိုပဲ။ ပြောင်းလိုက်တာနဲ့တစ်ပြိုင်တည်း ကိုယ်က ကြိုက်သွားတာ များတာပဲ။ အဲဒါကို ဟုတ်သားပဲ၊ ငါထင်တာ မှန်တယ်တို့ဘာတို့ ဒါကတော့ ထပ်ဖြည့်လိုက်မယ်ဆိုတာမျိုးတွေလည်း ရှိတယ်။ ဒါတွေက ကျွန်တော့်အတွေ့အကြုံ၊ ကျွန်တော့်ရဲ့စိတ်ကူးတွေ ကျွန်တော့်ရဲ့ လေ့ကျင့်မှုတွေကြောင့်မို့ ကျွမ်းကျင် လာလို့ ဘာညာ အဲဒီရလဒ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ အဲဒီအချိန်တွေကတော့ အိုကေပါပဲ။ ဒါပေမယ့် စောစောက ပြောသလို လမိုင်းမကပ်တဲ့အချိန်၊ ခင်ဗျားတို့ အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်တော့ ဘယ်လိုပြန်မလဲတော့ ကျွန်တော် မပြောတတ်ဘူး။ ဘယ်နေရာမဆို လမိုင်းမကပ်တဲ့အချိန်ဆိုတာ ရှိတယ်။ ခင်ဗျားတော့ ကြိုးစားတာပဲ၊ လုပ်ချင်လို့လည်း လုပ်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် လမိုင်း မကပ်ဘူး၊ လုပ်တိုင်းလွဲနေတာတွေ ရှိတယ်။ အဲလို အချိန်မျိုးဟာ hardest time, hardest thing ပဲ။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော် ဒုက္ခအရောက်ဆုံး အချိန်ပါပဲ။ ဒီလောက်ဆိုရင် တော်ပါပြီထင်ပါတယ်။ မေးခွန်း နံပါတ်(၃၃)။ Where do you find your greatest inspiration for art တဲ့။ ဒါလည်း တော်တော် အူကြောင်ကြောင်ပဲ။ ဘယ်အချိန်မှာတဲ့ Inspiration အကြီးမားဆုံး ဘယ်မှာရပါသလဲတဲ့။ ကျွန်တော် တစ်ခါမှ မှတ်မထားဘူး။ ဘယ်အချိန်မှာ တော့ ပန်းချီရေးချင်တဲ့ စိတ်ကို အကြီးမားဆုံးရခဲ့တာလဲ ဆိုတာကို အကြမ်းဖျဉ်းတစ်ခုပဲ ပြောလို့ရတယ်။ ကျွန်တော် ပန်းချီရေးဖို့ မဖြစ်နိုင်တဲ့ အခြေအနေတွေ၊ အချိန်တွေ၊ ကာလဒေသတွေကို ရောက်သွားပြီး အဲဒီမှာ တော်တော်ကြာ နေပြီဆိုရင် ကျွန်တော် ပန်းချီ မရေးရတာ ကြာတဲ့အတွက် ပန်းချီရေးချင်စိတ်တွေ တဖွားဖွားပေါ်တတ်တယ်။ အဲဒါက ကျွန်တော့်မှာ ပန်းချီရေးဖို့ အခွင့်အရေး မရှိတဲ့အချိန်တွေ။ ကြာလာရင် ဖြစ်တတ်တယ်။ ခဏနဲ့တော့ မဖြစ်ပါဘူး။ ကြာလာပြီဆိုရင် ပန်းချီရေးချင်စိတ်တွေ ရွှံ့ထလာတယ်။ အဲလို။ အဲဒါကိုပဲ Inspiration လို့ ခေါ်ကြပါစို့။ အဲဒီအချိန်မှာ ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ပန်းချီရေးချင်စိတ်ဟာ Greatest ပဲ၊ အကြီးဆုံးပဲလို့ ကျွန်တော်ဖြေပရစေ။ ဒီလောက်ပဲ ကောင်းပါတယ်။ နောက် question နံပါတ် (၃၄) ကို သွားပါရစေ။ Do you think it's important for an artist to specialize in subject matter or developed a recognizable style? တဲ့။ အနုပညာသည် တစ်ယောက်အနေနဲ့ တစ်စုံတစ်ခုပေါ်မှာ ကျွမ်းကျင်တဲ့ ပါရဂူဖြစ်အောင် လုပ်ဖို့လိုပါသလားတဲ့။ အရေးကြီးပါသလားတဲ့။ ဒါမှမဟုတ်လို့ရှိရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ သူဟာ ဘယ်လိုကောင်လဲဆိုတာကို လက်မှတ် မထိုးဘဲတောင် သိအောင်လို့ လုပ်ဖို့အထိ လိုပါသလားတဲ့။ မေးခွန်းက အဲလို။ အဲဒီတော့ ဒါက ကျွန်တော့်အတွက်ပဲ ကျွန်တော် ဖြေရမယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ အဲဒါမျိုးတွေ မလုပ်ချင်ဘူး။ ကျွန်တော် ဘာကိုမှ Specialized မဖြစ်ချင်ဘူး။ ကျွန်တော့်ဟာကျွန်တော် ခဏခဏရေးမိလို့ ခဏခဏအဲဒီပုံတွေပဲ

များနေတာတို့ ဘာတို့ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်ပေါ့ဗျာ။ ဥပမာအားဖြင့် မန္တလေးကျုံးပုံကို ကျွန်တော်ခဏခဏ ရေးတယ်ပေါ့ဗျာ။ ဒါဟာ ကျွန်တော့်စိတ်က မန္တလေးကျုံးကို ငါ specialized လုပ်မယ်ကွာဆိုတဲ့ စိတ်ကြောင့် မဟုတ်ဘူးဗျ။ ကျွန်တော့်ဟာကျွန်တော် ဒါကို ထပ်ပြန်တလဲလဲရေးမိနေတာပဲ ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။ specialized လုပ်ဖို့ ကြိုးစားတာတော့မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော် specialist လဲ မဖြစ်ချင်ဘူး။ specialized လည်း မလုပ်ချင်ဘူး။ နောက်တစ်ခု ကျွန်တော့်အတွေ့အကြုံ ကျွန်တော် ပြောပြပါမယ်။ ကျွန်တော် အလွန်ရင်းနှီးတဲ့ နိုင်ငံခြား မိတ်ဆွေတစ်ယောက်။ ဒါကမိမိလားဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ရှိတယ်။ ဟိုတစ်ချိန်တုန်းက။ အမေရိကန်တစ်ယောက်ပါ။ သူကနေ အကြံကောင်းတစ်ခုပေးတယ်။ ဝင်းဖေတဲ့၊ မင်းကို ငါကြိုက် တာလည်း ရှိတယ်၊ မကြိုက်တာလည်းရှိတဲ့ အချက်(၂)ချက်ရှိတယ်။ ကြိုက်တာက ဘာတုန်းဆိုတော့ မင်းပုံတွေကိုကြည့်ရင် တစ်ခါနဲ့တစ်ခါ မတူဘူးတဲ့။ ပြောင်းပြောင်းသွားတယ်တဲ့။ အဲလိုပြောင်းပြောင်းသွားတဲ့အတွက် ဟာ ဝင်းဖေဟာ စိတ်ကူး အမျိုးမျိုးရှိတယ်ဆိုပြီးတော့ ငါကကြိုက်ရတဲ့ အခြေအနေတစ်ရပ်ရှိတယ်တဲ့။ နောက်တစ်ခု မကြိုက်တာကတော့ ပုံတစ်ပုံကို ကြည့်လိုက်လို့ရှိရင် ဟာ ဒီပုံကောင်းတယ်ဆိုလို့ရှိရင် ငါ လက်မှတ်လိုက်ကြည့်ရတယ်တဲ့။ လက်မှတ်လိုက်ကြည့်မှ ထိုးထား တာ ဝင်းဖေ။ ဪ ဝင်းဖေကိုး။ နောက်တစ်ပုံတွေ့တော့ မင်းက မတူပြန်ဘူး။ ငါ လက်မှတ်လိုက်ကြည့်ရပြန်ပြီ။ ဝင်းဖေ။ အဲဒီတော့ အဲလို မဖြစ်စေချင်ဘူးတဲ့။ ပုံတစ်ပုံကို ကြည့်လိုက်ရင် မင်းလက်မှတ်ကို ငါ ရှာစရာမလိုဘဲနဲ့ ဒါကတော့ ဝင်းဖေရေးတာပဲဆိုပြီး ငါသိချင်လိုက်တာတဲ့။ လူများတွေကိုလည်း အဲလို သိအောင်လုပ်ဖို့ကောင်းတယ်။ ဒါကတော့ ဝင်းဖေပဲ။ ဒီလို technique နဲ့ရေးရင် ဒီလိုဒီလို present လုပ်ရင် ဝင်းဖေပဲဆိုတာ လက်မှတ်ကို ထိုးစရာမလိုဘဲနဲ့ သိအောင် မင်းလုပ်ရမယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ မင်းက settle ဖြစ်သွားပြီ။ မင်းဟာ အဲဒီအချိန်မှာ အခိုင်အခံ ဝင်းဖေဆိုတဲ့ identity ကို မင်းဆောက်လို့ ပြီးသွားပြီလို့ ဘာညာနဲ့ သူ အကြီးအကျယ် အကြံပေးဆွေးနွေးတယ်။ ကျွန်တော်က အဲဒီအချိန်တုန်း က။ အဲဒီအချိန်တုန်းကဆိုတာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း (၄၀)လောက်တုန်းက။ ကျွန်တော်အဲဒီအချိန်တုန်းကကို ကျွန်တော် လက်မခံဘူး။ ကျွန်တော် အလွန်အလေးအနက် တွေးပြီးတော့ သူ့ကို ငြင်းတယ်။ ငါ့ကို ငါဘာကောင်လဲလို့ သိစေချင်ရင် ငါ အောက်မှာလက်မှတ်ထိုးမယ်။ ဝင်းဖေလို့ လက်မှတ်ထိုးမယ်။ ငါ့ပုံကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဝင်းဖေမှန်းသိအောင်ဆိုပြီးတော့ ငါ ပန်းချီကို မရေးချင်ဘူး။ ငါ ပန်းချီကို ပန်းချီလိုပဲရေးချင်တယ်။ ဝင်းဖေမှန်းသိအောင် ရေးတဲ့အလုပ်မျိုး မလုပ်ချင်ဘူး။ အခုအသက်အရွယ်ထိ။ ကြီးလာရင်တော့ ငါ မပြောတတ်ဘူးလို့ ဖြေဖူးတယ်။ ကျွန်တော် သူ့ကို ကျေးဇူးလည်းတင်ပါ တယ်။ သူ ဘာကြောင့်ပဲဖြစ်နေဖြစ်နေ ကျွန်တော့်ဆန္ဒနဲ့ ကိုက်တာမကိုက်တာ မဆိုင်ဘူး။ မစ္စတာကမ်မိုလားကို ကျွန်တော် အလွန်ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ သူ ကျွန်တော့်ကို စေတနာနဲ့ ကျွန်တော့်ကို သူ အကြံဉာဏ်ပေးတာပါ။ ဒါပေမယ့် အခု အနှစ်(၄၀)သာ ကျော်လာတယ်။ ဒီအချိန်ထိ ဝင်းဖေရေးတဲ့ပန်းချီကားကို လက်မှတ်မထိုးဘဲနဲ့ ဝင်းဖေမှန်းမသိတာပေါ်မှာ လဲ ကျွန်တော် အခုချိန်အထိ နည်းနည်းကလေးမှ ဝမ်းမနည်းတတ်သေးပါဘူး။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် သိစေချင်ရင် ကျွန်တော်လက်မှတ်ထိုးမယ်။ အဲဒီထက် တိတိကျကျသိစေချင်ရင် ဒီပြင်မှတ်ချက်တွေဘာတွေ ကျွန်တော်ရေးမယ်။ အဲဒါ တွေ ကျွန်တော် အလွန်လုပ်ခဲ့တယ်။

ဒီပန်းချီကားကို ဘယ်နှစ်ရက်နေ့၊ ဘယ်နှစ်ခုနှစ်လောက်တုန်းက ဘာကြောင့် ရေးတယ်၊ ဘာလေးကို သတိရပြီးရေးတယ်တွေဘာတွေ အလွန်ကောင်းတဲ့ အလေ့အကျင့်လို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်စိတ်နဲ့ မကိုက်ဘူး။ ကျွန်တော် အဲဒါတွေကို အလွန်လုပ်ခဲ့တယ်။ မေ့မေ့သွားတယ်။ ကျွန်တော် မလုပ်ဘူး။ တိုက်တွန်းတဲ့လူတွေ ရှိပေမယ့် ဥပမာ ခရစ်ဒေါ့ဆိုရင် ကျွန်တော့်ကို သိပ်တိုက်တွန်းတယ်။ (၁)က ရက်စွဲထည့်ပါ။ နောက်ပြီးတော့က ဒါ ဘာကြောင့်ရေးတယ်၊ ပန်းချီကားရဲ့နာမည်က ဘာ ထည့်ပါ။ ဘာညာနဲ့ဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော့်ကို သိပ်သတိပေးတာပဲ။ ကျွန်တော် ကျေးဇူးတင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ကလည်း တော်တော်ချာတယ်။ အဲဒါတွေလုပ်ရ မှာ မေ့မေ့သွားတယ်။ ရက်စွဲလည်း မေ့မေ့သွားတယ်။ အခုတော့ နှစ်စွဲတော့ ကျွန်တော်ထည့်ပြီ။ ထည့်ပေမယ့် ပန်းချီကား နာမည်ထည့်ဖို့လည်း မေ့တတ်တယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီပန်းချီကားလေး ဘာကြောင့်ရေးတယ်ဆိုတာလည်း ကျွန်တော် မေ့မေ့နေတတ်တယ်။ အတော်ကို စိတ်မဝင်စားပါဘူး။ အဲဒီဟာလေး ကျွန်တော် ဖြေချင်တယ်။ ဒါက question နံပါတ် (၃၄)။ (၃၅)ကျတော့ ခရစ်ဒေါ့က ဘာရေးထားပြန်တုန်းဆိုတော့ It has been said the all artists reference their childhood experiences within their art in some way, no matter what age they are at when making art. Do you think that your art reflected childhood experiences at all?If so, how? ဒါကတော့ဗျာ၊ ကျွန်တော့်ဘဝကိုသိလို့ သူမေးပုံရတယ်။ ဘာလို့တုန်းဆို ကျွန်တော်က ငယ်ငယ်တုန်းကဟာတွေကို ကျွန်တော့်အဖေကို မေးကြည့်တဲ့အခါကျတော့ ငယ်ငယ်တုန်းက ကျွန်တော် ဘာတွေလုပ်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော့်အဖေက ပြောပြတယ်။ ဒါကို ရှေ့မှာလည်း ကျွန်တော်ပြောခဲ့ပြီးသားပါပဲ။ ကျောက်သင်ပုန်းပေါ်မှာ ကျောက်တံနဲ့ခြစ်တယ်။ ဒေါင်လိုက်၊ အထပ်ထပ်အခါခါခြစ်တယ်။ အဲဒါ အားရပြီဆိုလို့ရှိရင် အလျားလိုက် အထပ်ထပ် အခါခါခြစ်ပြန်တယ်။ နောက်ကျလို့ရှိရင် Diagonally ထောင့်တန်း တွေ ကျွန်တော် အထပ်ထပ်အခါခါခြစ်ပြန်တယ်။ ဘာလုပ်နေတာတုန်း၊ အဲဒါဘာတွေတုန်းလို့ မေးလို့ရှိရင် တိုက်ပုံလို့ ဖြေတတ်တယ်တဲ့၊ ကျွန်တော့်အဖေပြောပြလို့ သိတာ။ နောက်တစ်ခုကို အထင်အရှားက ဘာလဲလို့ဆိုတော့ ကျွန်တော် နည်းနည်းလေး ကြီးလာတော့ သုံးနှစ်ခွဲ၊ လေးနှစ်လောက် ထင်ပါရဲ့။ အဲဒီအချိန်လောက်မှာ ကျွန်တော်က ငှက်ပုံတွေ ရေးတယ်။ ဒါဘာလဲဆို ငှက်ပုံ၊ နှုတ်သီးနဲ့ခေါင်းနဲ့ ခြေထောက်ကလေးနဲ့ဘာနဲ့ပါတယ်။ အဲဒီငှက်ပုံထဲမှာ ငှက်ထဲမှာ ငှက်ဗိုက်နေရာမှာ ကျွန်တော့်နောက်ထပ် ငှက်သေးသေးလေးတွေ သုံးကောင်လေးကောင်လောက် ရေးတယ်။ ရေးပြီးရင် အဲဒါ ငှက်မကြီးပုံဆိုပြီး ကျွန်တော်ရေးတယ်။ သူ့ဗိုက်ထဲမှာငှက်ကလေးလေးတွေ ရှိတယ်ဆိုတဲ့ ကလေးအတွေးပေါ့လေ။ အဲဒီလိုတွေ ကျွန်တော်ရေးတယ်တဲ့၊ အဲဒီပုံလေးတစ်ပုံကတော့ ကျွန်တော့်အဖေက သိမ်းထားတယ်။ သိမ်းထားပြီး ကျွန်တော် ကြီးတော့ ပြတယ်။ ကျွန်တော် ဒီဟာလေးတွေကို သိပ်ကြိုက်တယ်။ ကျွန်တော် အဲဒါလေး ကျွန်တော့်ငယ်ငယ်က အကြောင်းကို ကြည့်ရတယ်။ ပုံတွေကို ကြိုက်တာမဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်လုပ်ခဲ့တဲ့ အကျင့်လေးကို ကြိုက်တာပါ။ ကြီးတော့ ကျွန်တော်က ဘယ်လိုကောင်ဖြစ်လာတုန်းဆိုတော့ တစ်စုံတစ်ခုကို အရောင်တွေခြယ်ချင်လို့ တစ်စုံတစ်ခုသော Subject ကို လျာတယ်ဆိုတဲ့ကောင်မျိုး ဖြစ်လာတယ်။ ဖြစ်လာတော့ ကျွန်တော်က ကဲ. . ဟုတ်ပြီ၊ ဒါတွေက ငါက ဟိုဥစ္စာလုပ်ဦးမယ်ဆိုပြီးတော့ ငှက်မကြီးပုံဆိုတာ ခဏခဏရေးဖူးတယ်။ နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ရေးတယ်။ အခု

ပြာလိုက်၊ ဝါလိုက်၊ မည်းလိုက်၊ ဖြူလိုက်၊ မှိန်လိုက် ကျွန်တော်အမျိုးမျိုးရေးတယ်။ အမြဲတမ်း Mother Bird ပေါ့ဗျာ။ ဒါမှမဟုတ်လို့ရှိရင် Mother Bird Singing ပေါ့ဗျာ။ Happy Mother Bird ပေါ့ဗျာ။ အဲလို အမျိုးမျိုးပေါ့ဗျာ။ Frightened Mother Bird ပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော် အမျိုးမျိုးရေးတယ်။ ဗိုက်ထဲမှာ ငှက်ကလေးတွေ ရေးတယ်။ ငှက်ဆိုတာ ဥကနေပြီးတော့ ပေါက်တာပဲ။ ဒါကြီးမှ ကျွန်တော်သိတာ။ ငယ်ငယ်တုန်းက ကျွန်တော်သိမှမသိဘဲနဲ့။ ဒါနဲ့ အဲလိုဟာလေးကို ကျွန်တော်သဘောကျပြီး တော့ လုပ်ဖူးတယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော့်ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ကတော့ ငယ်ငယ်ကဟာတွေကို ကြိုက်တယ်။ လုပ်မိပါ တယ်လို့ ကျွန်တော်ပြောချင်တယ်။ ပန်းချီဆရာတိုင်း အဲလိုလုပ်လိမ့်မယ်လို့တော့ မထင်ဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ငယ်ငယ်တုန်းက သူတို့က ကောင်းမှမကောင်းတာ။ ငယ်ငယ်တုန်းက သိပ်မှမတတ်တာ။ အဲဒါတွေကို သူတို့ကြိုက်ချင်မှ ကြိုက်မှာ။ တချို့ပန်းချီဆရာတွေက။ အဲလောက်ပဲ ပြောချင်ပါတယ်။

Track 15

ဝင်းဖေရဲ့အကြောင်း ပန်းချီဘဝနဲ့ပတ်သက်လို့ အသံသွင်းဖိုင် နံပါတ်(၁၅)ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ(၁၅)အတွက် ပါဝင်မယ့် မေးခွန်း၊ ပထမမေးခွန်းက မေးခွန်းနံပါတ် (၃၆) ဖြစ်ပါတယ်။ When are you most creative? Why do you think this is? ဘယ်အချိန်မှာတဲ့ ပန်းချီအနုပညာတီထွင်အား အကောင်းဆုံးလဲတဲ့။ early morning မနက်စောစောလား၊ ဒါမှမဟုတ် နောက်ပိုင်းလား၊ နေ့လည်ပိုင်းလား၊ ညနေပိုင်းလား၊ ညပိုင်းလားတဲ့။ ဒါမှမဟုတ်ရင် နွေဦးရာသီမှာလားတဲ့။ နောက် နွေရာသီမှာလားတဲ့။ ဆောင်းမှာလားတဲ့။ ဒါမှမဟုတ်ရင် အော်တွန်ရာသီမှာလားတဲ့။ ဒီဟာတွေ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ကတော့ ဘာမှမဟုတ်ဘူး။ ဘယ်ရာသီမှာ ပိုရေးချင်စိတ်ပေါက်ပါတယ်တို့။ ဘာတို့ညာတို့ ဘာမှမရှိဘူး။ မနက်လား၊ ညနေလား ဘာမှမရှိဘူး။ အဲဒါ ကျွန်တော် ပန်းချီရေးချင်စိတ် တီထွင်တဲ့ဉာဏ်အကောင်းဆုံးဆိုတဲ့ အချိန်တွေဟာ ဘယ်အချိန်မှာ ပေါ်တတ်တယ်ဆိုတာနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်ပြောဖို့ သိပ်ခက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ပြန်စဉ်းစားကြည့်ပါတယ်။ ကျွန်တော် အလွယ်တကူဖြေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အချိန်အမျိုးမျိုးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တချို့က ထင်လိမ့်မယ်၊ ပန်းချီရေးဖို့ အတွက် အသင့်လျော်ဆုံးပေါ့လေ၊ အစစအရာရာ အခြေအနေအရပ်ရပ် ပြေပြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ အကောင်းဆုံးလို့ ထင်လိမ့်မယ်။ အဲဒါတွေ မဟုတ်တာကို ကျွန်တော် စဉ်းစားလို့ရတယ်။ တစ်ခါတလေ ကပ်သီးကပ်သတ် အချိန်တွေဖြစ်နေ တယ်။ ဘာကမှ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မဟုတ်ဘူး။ ဘာမှ မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ့်မှာလည်း သောကတွေ ရှိနေတာတို့၊ ပစ္စည်းပစ္စယ မစုံတာတို့ အဲလိုပေါ့လေ၊ အဲလိုအချိန်မှာကို တစ်ခါတည်း ဉာဏ်က တအားနေရင်း ထိုးထွက်နေပြီးတော့ အဲဒီအခါ ရေးချင်စိတ်တွေပေါက် တဖွားဖွား ဘာညာနဲ့ဆိုပြီးတော့ ထွင်ဉာဏ်တွေ၊ တစ်ခါတည်း သိပ်ကောင်းလာတာတွေပေါ့လေ။ တီထွင်တဲ့ဉာဏ်သိပ်သန်တာတွေ ကျွန်တော် သွားတွေ့နေတယ်။ အဲတော့ တကယ်တမ်း အားလုံး အစစအရာရာ ပြေလည် နေတဲ့အတွက်ဆိုပြီး အဲဒီအချိန်မှာ တစ်ခါတည်း ထွင်ဉာဏ်တွေ၊ စဉ်းစားဉာဏ်တွေ ကောင်းလာတယ်။ ဒါလည်းတွေ့ဖူး တယ်။ အဲတော့ ကျွန်တော်

သတ်သတ်မှတ်မှတ် ဘာမှ မပြောချင်ပါဘူး။ မနက်လည်း မပြောချင်ဘူး။ နေ့လည်လဲ မပြောချင်ဘူး။ ညလည်း မပြောချင်ဘူး။ ညနေလည်း မပြောချင်ဘူး။ နောက် ဥတုရာသီတွေလည်း အတူတူပါပဲ။ ဘယ်ဥတုရာသီမှာဖြင့် ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံးပါပဲလို့ ဆိုတာမျိုး ကျွန်တော်စဉ်းစားလို့ မရပါဘူးခင်ဗျာ။ အဲလိုပဲ ဖြေပါရစေ။ နောက် question နံပါတ် (၃၇) What is the first think that usually come to your mind first thing in the morning တဲ့။ တော်တော်ကြောင်တယ်။ မနက်မှာတဲ့ ဘာအာရုံတွေ ဝင်တတ်သလဲ။ သူ့ရေးထားတယ်။ အဲဒါနဲ့ ပတ်သက်လို့ကလည်း ဘာမှ ပြောလို့မရဘူး။ များသောအားဖြင့်တော့ အနုပညာနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ သိပ်မလာပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ လူမှာဗျာ တာဝန်တွေ၊ အမှုတွေက အများကြီးဗျ။ များသောအားဖြင့် အဲဒါတွေပေါ့ဗျာ။ ဒါမမှမဟုတ်လို့ရှိရင်လည်း ဆာနေတာတို့ ဘာတို့ပေါ့ဗျာ။ ဒါမှမဟုတ် အိုက်လို့၊ ဒါမှမဟုတ် ချမ်းလို့ပေါ့ဗျာ။ အဲဒါမျိုးတွေ။ ဒီ question က နည်းနည်း silly ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော် မဖြေတော့ပါဘူး။ question နံပါတ် (၃၈) က How has your art contributed to society? Do you think it's important that art gives something to society? တဲ့။ ဒီမေးခွန်း တော်တော်ကောင်းတယ်ဗျ။ ကျွန်တော့်အနုပညာဟာ လူမှုအဖွဲ့အစည်းကို ဘယ်လိုအကျိုးပြုပါသလဲတဲ့။ ဒါ ကျွန်တော် ကြိုက်တယ်။ သိပ်ကြိုက်တယ်။ ကျွန်တော်က ဘာလဲလို့ဆိုတော့၊ တစ်က ဘာလဲလို့ဆိုတော့ သဘာဝအလျောက် ပန်းပင်လေးတစ်ပင်က ပန်းပွင့်လေးတစ်ပွင့် ပွင့်တယ်။ ပွင့်တဲ့အခါမှာ ဘေးနားမှာ ဖြတ်သွားတဲ့လူ၊ ကျေးငှက်သာရကာလူ ဘာညာပေါ့ဗျာ၊ အကုန်လုံးက ဒီပန်းပွင့်လေး၊ ဒီအသီးလေး၊ ဒီအရွက်ကလေးကို ကြည့်ပြီးတော့ ကျေနပ်၏။ မကျေနပ်၏ ဘာညာနဲ့ ခံစားရမှုလေးတွေ ရတယ်။ ဒါဟာ ဒီပန်းပွင့်လေးရဲ့ သဘာဝအလျောက် အလိုလို contribution ပဲ။ ဒါ သူ့ရဲ့ ဒါနပဲ။ သူ့ရဲ့အကျိုးပြုမှုပဲ။ ဒါ ပထမအဆင့်။ ကျွန်တော် ပန်းချီကားတစ်ကား ရေးတယ်။ အဲဒီပန်းချီကားတစ်ကားကို ကျွန်တော် သဘာဝ ပန်းပင်လေးတစ်ပင်က ပွင့်တာ၊ သီးတာ၊ ဖူးတာ၊ ငုံတာ၊ အရွက်ကလေးတွေ ထွက်တာ။ အဲဒီလိုပဲ၊ ကျွန်တော်က အကျိုးပြုလိုက်တာလိုပဲ ကျွန်တော် ပထမပြောချင်တယ်။ ဒုတိယက ဘာလဲလို့ဆိုတော့ ကျွန်တော်က အထူးသဖြင့် ဗမာပြည်မှာ ပန်းချီစိတ်ကူးစိတ်သန်းတွေကို အသစ်အသစ်တွေ ပြောင်းတဲ့ကိစ္စ လွတ်လပ်ခွင့်တွေကို တစ်စိတ် တဒေသ ဦးဆောင်ပေးနိုင်တဲ့ အနေအထားမှာ ကျွန်တော် လူဖြစ်ခွင့်ရတယ်။ ကျွန်တော် အဲဒါ တော်တော်ကြိုက်တယ်။ ဒီ Modern Art, conception အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆိုလို့ရှိရင် ကျွန်တော်ဟာ ဆရာဦးခင်မောင်တို့၊ ဆရာပန်းချီအောင်စိုးတို့ပြီးတဲ့နောက် ကျွန်တော်က ဒုတိယမျိုးဆက်လောက်မှာ ရှိနေပြီးတော့ ဆရာဦးခင်မောင်တို့က ကျွန်တော်တို့၊ ပေါ်ဦးသက်တို့၊ ခင်မောင်ရင်တို့ရဲ့ မျက်လုံးတွေကို ဖွင့်နိုင်သလို ကျွန်တော့်နောက်က Generation ကို ကျွန်တော် သူတို့ရဲ့ မျက်လုံးတွေကို ဖွင့်ပေးနိုင်တယ်။ သူတို့မှာ တုတ်နှောင်ခံနေရတဲ့ ကြိုးတွေကို ဖြည့်ပေးနိုင်တယ်။ သူတို့ခတ်ထားတဲ့ သော့တွေကို ကျွန်တော်ဖြုတ်ပေးနိုင်တယ်။ ကျွန်တော် အဲဒီလိုကို ကျွန်တော် ခံစားရပါတယ်။ ဗမာပြည် မှာ ပန်းချီလောကမှာ ကျွန်တော်တစ်ဆင့်ပေါ့လေ။ ကျွန်တော်က Original တော့ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့၊ ဆရာ ဦးခင်မောင်တို့၊ ဆရာပန်းချီအောင်စိုးတို့ရဲ့ အထက်မှာကို ရှိသေးတယ်။ ကမ္ဘာ Modern Artist Modern art founder ကြီးတွေ ရှိတာပေါ့လေ။ အဲဒီလူကြီးတွေက

တကယ့်အခြေခံကြီးကိုလုပ်လိုက်တယ်။ အဲဒါကြီးကို ဆရာဦးခင်မောင်တို့၊ ပန်းချီအောင်စိုးတို့ဘာတို့ကနေပြီးတော့ ဖြန့်တယ်။ အဲဒါတွေကို လက်ဆင့်ကမ်းပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့က ဗမာပြည်မှာ ဆိုရင် ဒုတိယမျိုးဆက်အနေနဲ့ ကျွန်တော် ဆက်ဖြန့်ရတယ်။ ကျွန်တော်အခုဆိုရင် အသက်က ၇၀ကျော် လာတဲ့အချိန် ကျွန်တော်နောက်ပြန်ကြည့်တဲ့အခါကျတော့ အတော်ကြီးကိုတွေ့ရတယ်။ ပန်းချီလူငယ်တွေ အများကြီးပဲ။ တချို့က ကျွန်တော်တို့လက်ရာ မတွေ့ရပါဘူး။ သူတို့ဘာသာသူတို့၊ သူတို့သဘာဝနဲ့သူတို့၊ သူတို့ဘာသာသူတို့ Modern Art ထဲမှာ တစ်ခါတည်း လွတ်လပ်ကျယ်ပြန့်ပြီးတော့ သူတို့ထွန်းကားလာတာပေါ့။ တချို့က မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ လက်ရာတွေ၊ ကျွန်တော်တို့ လုပ်တာကိုင်တာတွေ အဲဒါတွေကို ဒီလူကြီးတွေတောင် လုပ်သေးတာပဲ၊ ငါတို့ ဘာလို့ မလုပ်ရမှာတုန်း။ ငါတို့ဘာလို့ မလုပ်ရမှာတုန်းဆိုပြီးတော့ အဲဒီလိုနဲ့ကို ထွန်းကားလာတဲ့ မြန်မာပြည်က Modern ပန်းချီလူငယ်တွေကို ကျွန်တော် အများကြီးအကျိုးပြုနိုင်ခဲ့တယ်လို့ ကျွန်တော် နှစ်ထောင်းအားရ အလွန်အရသာရှိပါတယ်။ ကျွန်တော် အဲဒါကို အလွန်ကြီးကျယ်တဲ့အနုပညာကုသိုလ်လို့ ကျွန်တော် အဲဒီလို ကျွန်တော်ယူဆပါတယ်။ ကျွန်တော် ပျော်ရွှင်နေတယ်။ အဲဒီလို ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ စိတ်ချမ်းသာနေတယ်။ နောက်ပြီးတော့မှ Do you think it's important that art gives something to society တဲ့။ သူက ဒီအနုပညာဆိုတာဟာ လူမှုအဖွဲ့အစည်းကို တစ်စုံတစ်ခု အကျိုးပြုတယ်၊ အဲဒါ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ သင်ယုံကြည်ပါသလားပေါ့။ ဟာ... ကျွန်တော် သိပ်ယုံကြည်တာပေါ့။ ယုံကြည်တာက ဒီနေရာမှာလည်း ကျွန်တော်ပြောချင်တယ်၊ အဲဒီလိုအကျိုးပြုဖို့အတွက် art for people ဆိုတဲ့ ခပ်သိမ်သိမ်စကားကြီး ထုတ်နေစရာ မလိုဘူးပေါ့။ art for art's sake ဆိုတာ လုပ်ရင် စောစောတုန်းကလိုပေါ့ အပင်လေးတစ်ပင်ကနေပြီးတော့ အညွန့်လေးတွေထွက်မယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အဖူးလေးတွေ ဖူးမယ်။ ပွင့်မယ် ပြီးတော့ သီးမယ်။ နောက် အဲဒါကို စားသုံးချင်တဲ့လူရှိရင် စားသုံးကြတာပဲ။ အဲဒါလေးတွေကို ဘာညာနဲ့ဆိုပြီးတော့ အဲဒီလူတွေ အနုပညာသည်တစ်ယောက် ဟာ သူထွက်စရာရှိတဲ့ အညွန့်လေးတွေ၊ အဖူးလေးတွေ၊ အပွင့်လေးတွေ၊ အသီးလေးတွေ သူ့သဘာဝအတိုင်း မှန်မှန် ကန်ကန် သီးရုံပဲ။ သီးလို့ရှိရင် အဲဒါတွေကို နောက်တစ်ဆင့်ပေါ့လေ ပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ တိရစ္ဆာန်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လူပဲဖြစ်ဖြစ် အကုန်လုံးက ခံစားရတယ်။ အဲဒီဟာဟာ အကောင်းဆုံးနဲ့ အရိုးသားဆုံးနဲ့ အမှန်ကန်ဆုံး ပတ်ဝန်းကျင်ကို အကျိုးပြုခြင်း ပါပဲလို့ ကျွန်တော်က မမှိတ်မသုန် ယုံကြည်ပါတယ်။ အနုပညာသည်တွေဟာ ပြည်သူတွေကို အကျိုးပြုချင်ရင် သူတို့ အနုပညာ၊ သူတို့စိတ်ဝင်စားတဲ့၊ သူတို့လုပ်ချင်တဲ့၊ သူတို့စွမ်းဆောင်ချင်တဲ့ အနုပညာရပ်ကို အလွန်ရိုးသားစွာ သစ္စာ ရှိစွာဖြင့် သီးပွင့်ခူးညွတ်ပေးကြပါ။ အဲဒါဟာ သစ္စာရှိသော အများအတွက် အကျိုးပြုခြင်း၊ ရိုးသားခြင်း၊ ရဲရင့်ခြင်း၊ မှန်ကန်ခြင်း၊ အကျိုးပြုခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်တယ်။ ထူးပြီးတော့မှ ဒါကတော့ ပြည်သူအတွက်၊ ငါ့အနုပညာကို ဖန်ဆင်းမယ်လို့ ပြောလိုက်တာနဲ့တစ်ပြိုင်တည်း သူဟာ ကောင်းသောစိတ်ထားနဲ့ ဖြစ်ငြားသော်လည်း အဖြူရောင်နဲ့ လိမ်ရတဲ့ဘဝကို ရောက်ပါတယ်လို့ ကျွန်တော်ပြောချင်နေတာ။ ဒါက ဒီမေးခွန်းအတွက် ဒီလောက်တော် ပါပြီ။ နောက်မေးခွန်းက (၃၉) How generous are you with other artists, sharing contact information and

when do you draw the line?. Do you ever feel that you've given it away? ဒါကတော့ sharing ကိစ္စပဲ။ sharing နဲ့ ပတ်သက်လို့ဆိုရင် ကျွန်တော်က အချိန်မရွေး ကျွန်တော်လုပ်တာကို ကြည့်ချင်သလိုကြည့်၊ ခံစားချင်သလို ခံစား၊ ကြိုက်သလို ဝေဖန်၊ ကြိုက်သလိုပြော၊ ကြိုက်သလို သုံးပါ။ ကျွန်တော်က သိပ်ဝမ်းသာတယ်။ ကျွန်တော့်အနုပညာကို။ နောက်ပြီးတော့မှ ကျွန်တော် လုပ်ပုံလုပ်နည်း ဘယ်လိုစိတ်ကူး ဘာညာဆိုတာတွေကိုလဲ အချိန်မရွေး ကျွန်တော် ထုတ်လည်းပြောချင်တယ်။ ဆွေးလည်း ဆွေးနွေးချင်တယ်။ လူအများကိုလည်း အကုန်အိတ်သွန်ဖာမှောက် ကျွန်တော် ပေးချင်ပါတယ်။ သူတို့ လိုချင်တယ်ဆိုရင်ပေါ့။ မလိုချင်ဘူးဆိုရင်လည်း ကျွန်တော်က ဘယ်လိုမှကို သဘောမထားပါဘူး။ အဲလို ကျွန်တော့်ပစ္စည်းတွေကို တခြားသူတွေနဲ့ ဝေမျှသုံးတဲ့နေရာမှာ when do you draw the line ဆိုတဲ့ ဘယ်လောက် အတိုင်းအတာထိဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ လုံးဝမရှိပါဘူး။ ဘာမှ မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်သိနေတာ ကျွန်တော်လုပ်ထား တဲ့ပစ္စည်း၊ နည်းတွေကိုရော ကျွန်တော် ဖန်တီးပြီးသား အနုပညာကိုရော အိတ်သွန်ဖာမှောက် ကျွန်တော်က ပေးချင်တဲ့ လူဖြစ်ပါတယ်လို့ ကျွန်တော် ပြောချင်ပါတယ်ဗျာ။ Do you ever feel that your given it away တဲ့။ ငါတော့ ပေးလိုက်ရပြီလို့ ခံစားဖူးပါသလားတဲ့။ ဘယ်တုန်းကမှ မခံစားဖူးပါဘူး။ ကျွန်တော်ရှိသမျှ နည်းတွေ၊ ပရိယာယ်တွေ အကုန်လုံးပေးတယ်။ နည်းပရိယာယ်ဆိုတာ ဘာမှမဟုတ်ပါဘူး။ ပေးချင်သလောက်ပေး၊ ဘယ်တော့မှ မကုန်ဘူး။ သမုဒ္ဒရာရေကို ဝေငှရင် ဘယ်တော့မှ မကုန်သလိုပါပဲ။ နည်းပရိယာယ်ကို ကျွန်တော်တစ်ခုတော့ရှိတယ်။ လူတစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီရဲ့ ပုဂ္ဂလိက အနုပညာသဘာဝနဲ့ စိတ်ဓာတ်နဲ့ခံစားချက်တွေကို ဘယ်တော့မှ ဘယ်လိုမှ ပေးလို့မရဘူး။ ပေးလို့ရတယ်ဆိုတာ စဉ်းစားပုံစဉ်းစားနည်း၊ တွေးခေါ်ပုံတွေးခေါ်နည်း၊ နောက် လုပ်နည်း၊ ကိုင်နည်း၊ အဲဒါတွေကို ပေးလို့ရပါတယ်။ အဲဒါ အနုပညာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒါတွေကတော့ ဘယ်လိုလုပ်ရင်ရတယ်ဆိုတဲ့ ချက်နည်းပြုတ်နည်းလို ဟာမျိုးပါပဲ။ အဲဒါမျိုးတွေကတော့ ကျွန်တော် ဘယ်တော့မှ ကိုယ်ကပေးလိုက်ရလေခြင်းလို့ မရှိပါဘူး။ တတ်နိုင်သမျှ ကျွန်တော် အမြဲတမ်းပေးခဲ့ပါတယ်။ နောက်လည်း ပေးပါမယ်။ ဘယ်တော့မဆို ပေးပါမယ်။ အခု ကျွန်တော် ဒီဖိုင်တွေကို သွင်းတာဟာ ကျွန်တော်ဘယ်လိုစဉ်းစားတယ်၊ ဘယ်လိုလုပ်ပါတယ်၊ ကျွန်တော်ဘယ်လိုကိုင်ပါတယ်ဆိုတဲ့နည်းတွေကို ပေးနေတာပါပဲ။

Track 16

ဝင်းဖေရဲ့အကြောင်း ပန်းချီဘဝနဲ့ပတ်သက်လို့ အသံသွင်းဖိုင် နံပါတ်(၁၆)ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဖိုင်မှာ မေးခွန်းနံပါတ် (၄၀)က ဘယ်လိုပါပါသလဲဆိုတော့ How have you handle the business side of being an artist? တဲ့။ အနုပညာ သည် ပန်းချီဆရာလုပ်ပြီးတော့က ဒီစီးပွားရေးပိုင်းပေါ့၊ အလုပ်အကိုင်ပိုင်းပေါ့၊ အရောင်းအဝယ်ပိုင်းပေါ့၊ အဲဒါကို ဘယ် လို ကိုင်တွယ်ပါသလဲတဲ့။ ကျွန်တော့်အတွက်တော့ အလွန်ကို အားနည်းတဲ့အပိုင်း။ ဖြေဖို့ ကျွန်တော် အလွန်မအီမလည် ဖြစ်တဲ့အပိုင်းပါပဲဗျာ။ ကျွန်တော်က ဖြစ်ချင်တာက ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ကျွန်တော် ပန်းချီရေးတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော် မှန်မှန်ကန်ကန် ကျွန်တော်ရေးချင်စိတ်ရှိတဲ့အတိုင်း ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံး

အနေအထားပေါ့လေ၊ ကျွန်တော်က ပန်းချီရေး ချင်တယ်။ အဲဒါကို ကံအားလျော်စွာနဲ့ ကျွန်တော့်ပန်းချီကို ကြည့်ပြီးတော့က နှစ်သက်တဲ့ ကြိုက်တဲ့စိတ်ဖြစ်စေချင်တယ်။ ကျွန်တော့်ဆန္ဒပေါ့နော်။ ဖြစ်စေချင်တာက ဘာအတွက်ဖြစ်စေချင်တာတုန်းဆိုတော့ ဒါ စီးပွားရေးသဘောတရားကို ပြောပြတာပါ။ အဲဒီလူက ကြိုက်ပြီးတော့ ကျွန်တော့်ကို ခင်ဗျားပန်းချီကား၊ ဘယ်လောက်ပေးရမလဲ၊ ကျွန်တော် ဝယ်ချင်လို့ ပါလို့ ပြောပြီးတော့ ဝယ်စေချင်တယ်။ ဝယ်လို့ရှိရင် ကျွန်တော် ပိုက်ဆံလေးဘာလေးရမယ်၊ ရရင် ကျွန်တော့်မိသားစု စားဝတ်နေရေး၊ ကျွန်တော့်စားဝတ်နေရေး၊ နောက်ပြီးတော့မှ ပန်းချီပစ္စည်းတွေဘာတွေ ပြန်ဝယ်ပြီးတော့ ရင်းနှီးထူထောင် ဖို့ ကျွန်တော်ရမယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ကျွန်တော်က ဆက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်လည်း အဲလို မှန်မှန်ကန်ကန် ပန်းချီကားတွေပေါ့ လေ၊ မှန်မှန်ကန်ကန်ဆိုတာ ဘာကိုမှ ငဲ့မနေဘဲ ကျွန်တော် တကယ်တမ်း လှတယ်၊ ကောင်းတယ်၊ မှန်တယ်လို့ထင်တဲ့ အနုပညာကို ကျွန်တော်ဖန်ဆင်းမယ်၊ ဖန်ဆင်းပြီးတော့ နောက်ထပ်တစ်ခါ အဲဒီလိုပဲ ကြည်ကြည်လင်လင် တကယ်ကြိုက်တဲ့ လူနဲ့ တွေ့ပါစေ၊ တွေ့ရင် သူကလည်း တန်ရာတန်ကြေးပေးပြီးတော့ ဝယ်ပါစေ၊ ဘာညာပေါ့လေ။ အဲဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်က အလုပ်ဖြစ်စေချင်တယ်။ ကျွန်တော့်ဆန္ဒက။ ကျွန်တော်ကနေပြီးတော့ ဒီပန်းချီကားတွေ လူတွေကိုပြရင် ကြိုက်အောင် တော့ ငါကတော့ ဒီလိုဖန်တီးမယ်ကွာဆိုတဲ့ စိတ်မျိုးနဲ့ ကျွန်တော် ပန်းချီမရေးချင်ဘူး။ ဒါက ကျွန်တော်ဖြစ်ချင်တာကို ကျွန်တော်ပြောပြတာနော်။ ကျွန်တော့်ဘာသာကျွန်တော် မျက်စိလည်ပြီးတော့ အများကြီးဖြစ်နိုင်တာတွေရှိတယ်။ ကျွန်တော် ပန်းချီစမရေးခင်ကတည်းက၊ နောက်ပြီးတော့ ရေးနေတဲ့အချိန်မှာ၊ ဒုတိယလူကြိုက်အောင်လို့ စိတ်ဝင်စား အောင်လို့ပါဆိုတဲ့ အဲဒီလို စေတနာနဲ့ အဲဒီလိုစိတ်မျိုးနဲ့၊ အဲဒီလိုဆန္ဒနဲ့ပေါ့လေ၊ တကယ်တမ်းကတော့ ကျွန်တော် သိပ်မကြိုက်ဘူး။ အဲဒီစိတ်ကို ကျွန်တော် အဂတိလို့ပဲ ယူဆတယ်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော် ဘယ်လိုမှ ရှောင်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီလိုပုံလေးရေးရင်၊ ဒီလိုအရောင်လေးရေးရင်၊ ဒီလိုလှိုင်းလေးရေးရင်တော့ ကြိုက်တဲ့လူတွေ ရှိမှာပဲ။ ရှိရင် ငါ့ပန်းချီကားလေး ရောင်းရမှာပဲလို့ဆိုတဲ့ အဲဒီလို ညစ်ထေးတဲ့ကိစ္စ။ ဒါအတော်ရှောင်ဖို့ခက်တဲ့ဟာဗျာ၊ အဲဒါမျိုးတွေ ကျွန်တော် မလွတ်ပါဘူး။ မကင်းပါဘူး။ ကျွန်တော်တတ်နိုင်သမျှကြိုးစား၊ ဘယ်လောက်ကြိုးစားကြိုးစား အဲဒီကောင်က ကျွန်တော်ကို မသိလိုက်ဘဲနဲ့ ပါသွားတတ်ပါတယ်။ ပါသွားတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော် ပြန်သိရတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော် စိတ်မကောင်းဖြစ်ရပါတယ်။ တစ်ခါတလေ အဲဒီလိုစိတ်နဲ့ လုပ်လိုက်ပေမယ့် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ကြိုက်တာတွေ ကံအားလျော်စွာ ပါပါတယ်။ အဲဒီလိုအချိန်မျိုးမှာ ကျွန်တော်က တစ်ဝက်လောက် ကျွန်တော် ကျေနပ်ရတယ်။ ကျွန်တော် တော့ ရောင်းရပါစေတော့ဆိုတဲ့ စိတ်မျိုးနဲ့ လုပ်မိသွားပြီ။ လုပ်မိပေမယ့် ထွက်လာတဲ့ရလဒ်ကို ကျွန်တော်ကြိုက်တယ်။ အဲဒီအချိန်လေး ကျွန်တော် မဆိုးဘူး။ တစ်ခါတလေကျတော့ ဒါကတော့ လူကြိုက်မှာသေချာပြီ။ ကြိုက်စေချင်လို့လဲ လုပ်လိုက်တာပဲ။ ကျွန်တော်တော့ မကြိုက်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် ဖျက်လည်းမပစ်ရက်တော့ဘူး။ ဘာပြုလို့တုန်း ဆိုတော့ လူကြိုက်လိမ့်မယ်လို့ထင်တဲ့ အလှလေးလည်း သူ့မှာရှိနေပြီ။ ရှိနေတော့ဆိုတော့ ကျွန်တော် အဲဒါလေးကို ဒီအတိုင်းထားလိုက်တယ်။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ အဲဒီကား လေး ရောင်းရမှာပဲဆိုတဲ့စိတ် ကျွန်တော့်မှာရှိတယ်။ ကျွန်တော် ဘာမှ ဒါတွေကြိုးစားပြီးတော့ ညာမနေစေချင်ဘူး။ ကျွန်တော် မသန့်မပြန့်ဖြစ်တာ စိတ်ကမသန့်မရှင်းဖြစ်တာ

ကျွန်တော် ဒါ ဝန်ခံပြီးတော့ ကျွန်တော် ပြောဖို့ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော် ဘာမှ သတ္တိမရှိစရာလည်း အကြောင်းမရှိပါဘူး။ ဒါ ကျွန်တော် ရာနှုန်းပြည့်ခြောက်ပစ်ကင်း သဲလဲစင် လူတစ်ယောက် ဖြစ်ဖို့လည်း ကျွန်တော် ဘယ်တော့မှ မမျှော်လင့်ပါဘူး။ ကျွန်တော် ပုထုဇဉ်ပါ။ အဲဒါ ကျွန်တော်ပြောချင်တယ်။ အဲဒီစိတ်နဲ့ ကျွန်တော်ရေးတယ်။ ကျွန်တော် များသောအားဖြင့်ကတော့ ကျွန်တော့်ဟာကျွန်တော် ရေးချင်ရာရေးချင်တယ်။ ရေးချင်ရာ ရေးပြီးတော့မှ ကျွန်တော် ဒီဟာကို အားပေးမယ့်သူ၊ ဝယ်မယ့်သူတွေရင်လဲ ကောင်းမှာပဲ။ အဲဒီလိုဆိုရင်တော့ အကောင်းဆုံးပဲလို့ တွေးတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ကလည်း ဒီပန်းချီရေးတဲ့အခါမှာ ဒီပန်းချီကားကနေ ပိုက်ဆံပြန်ဖြစ်ရင် သိပ်ကောင်းမှာပဲဆိုတဲ့ စိတ်နဲ့ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်ဘယ်လို မှ ထိန်းသိမ်းလို့မရပါဘူး။ အဲဒါမျိုးတွေကလည်း ရှိနေတယ်။ အဲတော့ အဲလိုဟာမျိုး ထိန်းသိမ်းတဲ့အခါမရှိဘူးလားဆိုတော့ ရှိတယ်။ အဲဒါတော့ရှိတယ်။ အဲဒါတော့ ရောင်းဖို့တွေ ဘာတွေ ဘာမှစိတ်မကူးဘူး။ ကျွန်တော်ထင်ရာကို လုပ်ပြီဆိုတဲ့ အနေအထားတွေရှိတယ်။ အဲလိုဟာမျိုးတွေက ကျွန်တော် ကြုံဖူးတယ်။ သို့သော် ရာခိုင်နှုန်းနည်းတယ်။ အဲဒါ ဘယ်လောက်လောက်ရှိမလဲဆိုတော့ အလွန်ဆုံးရှိလှမှ သုံးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းပဲရှိတယ်။ ကျန်တာတွေကတော့ ပါတယ်ဗျို့။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ လောကမှာရှိတဲ့ ကျွန်တော်တို့မရှောင်ရှားနိုင်တဲ့ သောကတွေကြောင့်မို့ ဖြစ်တာ။ လောဘတွေ ကြောင့်ဖြစ်တာ။ ဒေါသကြောင့်တော့ မဖြစ်ပါဘူး။ သောကတို့၊ လောဘတို့ကြောင့် ဖြစ်တာ။ နောက် မောဟဆိုတာ ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ မောဟကတော့ ကျွန်တော့်ရဲ့အခက်အခဲတွေကြောင့် ကျွန်တော့်ရဲ့ ဉာဏ်၊ ဆင်ခြင်တုံတရား၊ ကျွန်တော် နဂိုကရှိတယ်။ အနုပညာဆိုတာ ဘယ်လိုဖြစ်အပ်တယ်ကွ၊ ဘယ်လိုသန့်ရှင်းအပ်တယ်ကွ၊ ဘယ်လောက်ထိ တော့ အညစ်အကြေးမပါဘဲ လုပ်သင့်တယ်ကွဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်တွေကို ပိတ်ပစ်တယ်၊ ဖုံးပစ်တယ်၊ မောဟစိတ်ရှိတယ်။ ဖုံးပစ်တယ်၊ ဉာဏ်တုံးသွားတယ်။ ဉာဏ်ကိုအသွားတယ်။ ဉာဏ်မှောင်သွားတဲ့၊ ဉာဏ်မျက်စိအလင်းကွယ်သွားတဲ့ အချိန် တွေရှိတယ်။ အဲဒါတွေကြောင့် ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲလိုပဲ ကျွန်တော် ဖြေချင်ပါတယ်ဗျာ။ နောက်မေးခွန်းက မေးခွန်း(၄၁)တဲ့။ Do you think that the notion of an artist style is fabricated to booth say and marketibility are artist than false to limit the body of work is specific subject or media in an affect facilitate easy the legend တဲ့။ အဲဒါပေါ့ဗျာ။ ဒါကလည်း စောစောတုန်းကဟာမျိုးပါပဲ။ ပန်းချီဆရာတစ်ယောက်ဟာ လူအသိအမှတ်ခံရဖို့တို့၊ နောက်ပြီးတော့မှ ရောင်းလို့ဝယ်လို့၊ ရောင်းပန်းလှအောင်တို့ ဘာတို့ဆိုတဲ့ ကိစ္စတွေဘာတွေ လုပ်သင့်လုပ်အပ်သလားဆို ကျွန်တော်စောစောက ပြောတဲ့အထဲမှာ ပါသွားပြီလို့ ထင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပန်းချီဆရာတော်တော်များများမှာ ရောင်းပန်းလှအောင် စိတ်ထဲမှာ မထားအပ်ဘူးကွာဆိုတဲ့ အသိလေးတောင်မှ မရှိဘဲဖြစ်နေတဲ့ ပန်းချီဆရာတွေလည်း ရှိတယ်။ ကဲ . လူကြိုက်အောင် ရေးတယ်ကွာ။ လူကြိုက်အောင်ရေးတာ ဘာဖြစ်သေးတုန်းဆိုပြီးတော့ ရေးတဲ့လူတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဘာမှလည်း သိပ်တော့ အပြစ်မကြီးပါဘူး။ သူတို့စိတ်ကိုက အစကတည်းက လူအများ ဒုတိယလူတို့၊ တတိယ လူတို့အတွက် ဦးစားပေးတဲ့စိတ်ရှိတယ်။ မကောင်းဘူးလားဆိုတော့ ကောင်းပါတယ်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော်ပြောချင် တာက မာလကာပင်ကနေပြီးတော့ လူတွေ သရက်သီးကြိုက်လို့ ဆိုပြီးတော့ ဘာကြောင့် သရက်သီးကောက်သီးရမှာတုန်း၊

မာလကာပင်ကသီးတဲ့သရက်သီးကကော တကယ့် သရက်သီးအစစ်လို ကောင်းမှာလား၊ မာလကာပင်က မာလကာသီးပဲ သီးလိုက်တော့ ဘာဖြစ်လဲလို့ ကျွန်တော်က ပြောချင်တာမျိုးပါ။ အဲဒါမျိုးပါ။ အဲတော့ ကျွန်တော် ဒီမေးခွန်းအတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မဖြေချင်ပါဘူး။ နောက်မေးခွန်းက ဘာတုန်းဆိုတော့ မေးခွန်းနံပါတ်(၄၂)။ When engage in the creative activity. Do you usually have specific go တဲ့။ အဲလိုပေါ့ဗျာ။ ဒီ creative ဖြစ်တဲ့ တည်ထွင်မှုရှိတဲ့ လုပ်ရပ်တစ်ခုမှာတော့ တစ်စုံတစ်ရာသော ကိုယ်လိုချင်တဲ့ ပန်းတိုင်ကို ရောက်တတ်ပါသလား။ ဒါက မေးခွန်း။ နောက်ပြီးတော့ ဆက်မေးထားတယ်။ Do you aim your creative affect some groups of people တစ်စုံတစ်ရာသော လူတချို့အတွက် ရည်ရွယ်ပါသလား။ ကိုယ့်ရဲ့ ဖန်တီးချက်ကတော့။ Do you have any concern that people see your work differently from the way your gutted သင် မြင်စေချင်သလို ကြည့်တဲ့လူတွေက မမြင်ဘူးဆိုရင် သူတို့က ဒီပြင်လို သီးခြား မြင်နေတယ်ဆိုရင် သင် အဲဒီအပေါ်မှာ ကျေနပ်၏။ မကျေနပ်၏။ အဲလိုစိတ် ရှိတတ်ပါသလားတဲ့။ အဲလိုမေးတယ်။ ပထမကိစ္စက ကိုယ်က တည်ထွင်တဲ့ဉာဏ်ဖြစ်လာတယ်ပေါ့လေ။ ဖြစ်လာပြီးတော့မှ တစ်စုံတစ်ခုကို တီထွင်ပြီးတော့ အနုပညာတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးလိုက်တဲ့နေရာမှာ တစ်စုံတစ်ရာသော ရည်ရွယ်ချက်ကို ရောက်၏မရောက်၏ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်တစ်ယောက်အနေနဲ့ကတော့ နည်းနည်း ဝိုးဝါးတယ်။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်က Specific go ဆိုတဲ့ တိကျတဲ့ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင်လိုဟာမျိုး ကျွန်တော်က လောဘမထားဘူး။ ကျွန်တော် သူ့ဟာနဲ့သူ ဖြစ်လာတယ်။ ဖြစ်လာတဲ့ဟာလေးတွေပေါ်မှာ ကျွန်တော်က ကြည့်နေပြီးတော့ ကျွန်တော်တစ်ခါတည်း ဆွဲဆောင်မှုအား ကောင်းတယ်။ ကျွန်တော့်စိတ် လှုပ်လှုပ်ရှားရှားနဲ့ နှစ်သက်လာတယ်။ ဘာတယ်ညာတယ်ဆိုတဲ့ ရလဒ်လေးဖြစ်လာချိန်မှာ ကျွန်တော်က အဲဒီအချိန်မှာ ဟာ. . ဒါကတော့ ရသင့်ရအပ်တဲ့ နေရာပဲ။ ငါ ဒီလောက်ဆိုရင်တော့ အောင်မြင်ပြီဆိုပြီးတော့ အဲလိုလုပ်လိုက်တာတွေ များတယ်။ ဟိုလိုကို ဖြစ်ကိုဖြစ်ရမှာ၊ မဖြစ်မနေ ငါလုပ်မယ်ကွာ၊ တော်တော်ကောင်းတဲ့ဟာလေး ဖြစ်နေပေမယ့် ငါလိုချင်တာ ဒါမဟုတ်ဘူး၊ အဲတော့ ငါ ဒါဖျက်ပြီးတော့ ဟိုဟာ မရရအောင် လုပ်ဦးမယ်တို့ဘာတို့ဆိုတဲ့ အလွန်ပြင်းထန်တင်းမာတဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုး ကျွန်တော့်မှာ မရှိဘူး။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ရှိနိုင်တယ်။ အဲဒီလိုဟာမျိုး။ ကိုယ်လို ချင်တာကို မရရအောင်ကို ယူတာ။ အဲလိုဟာမျိုး။ ကျွန်တော် အဲလိုစိတ်မျိုးလည်း လေးစားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့် မှာမရှိတာကို ကျွန်တော်ပြောပြတာပါ။ ကျွန်တော်တော့ အဲလောက် ပြင်းထန်တဲ့စိတ် မရှိပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့မှ Do you aim your creative afforts at some groups of people ဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီဟာက မေးစရာကို မလိုဘူး။ ကျွန်တော် Groups of people မပြောနဲ့ ဒုတိယလူတစ်ယောက်တောင် ကျွန်တော်က စဉ်းစားချင်တာ မဟုတ်ဘူး။ များသောအားဖြင့်လည်း မစဉ်းစားဖြစ်ဘူး။ ပထမဆုံး စဉ်းစားတာက ကျွန်တော်ပဲ။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော်ပဲ။ ကျွန်တော် ကြိုက်တာကျွန်တော် အရင်လုပ်တာပဲ။ အုပ်စုတွေ၊ နောက်ထပ်တစ်ယောက်တွေ အမှန်က များသောအားဖြင့် စဉ်းကို မစဉ်းစားဘူး။ နောက်မှ ကိုယ့်ဟာကို လုပ်ရင်းမှ ကိုယ့်ဟာကို ကိုယ်ပွင့်တဲ့အသီးအပွင့်ကို နောက်လူက ကြိုက်တာတွေ၊ မကြိုက်တာပေါ့။ အဲဒါ သူ့ဟာသူ အလိုလိုလာလိမ့်မယ်။ ကံကောင်းလို့ရှိရင် ကြိုက်တဲ့လူများမယ်။ ဒါပဲရှိတယ်။ နောက် တစ်ခု မေးခွန်းက Do

you have any concerns ကျွန်တော်ကနေပြီးတော့ ပျော်စေချင်လို့ ကျွန်တော်က လုပ်တယ်ပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်က အနီရဲ့အလှဆိုပြီးတော့ လုပ်တယ်။ ကြည့်တဲ့လူက ကြည့်ပြီးတော့ အနီရဲ့အလှမဟုတ်ဘူး။ သူက ရဲရင့်သော စုတ်ချက်များ၏ အလှဆိုပြီးတော့ သူကလည်း ကြိုက်နေတယ်။ ဘာညာဆိုပါတော့။ ကျွန်တော်နဲ့မတူဘူးဆိုပါတော့ဗျာ။ ဘာမှ မဖြစ်ဘူး ကျွန်တော်တော့။ သူကလည်း သူမြင်တာ သူ့ဘာသာ လုပ်မှာပဲ။ ကျွန်တော်လည်း ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော် ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ လုပ်တာ။ ကျွန်တော်က ရည်ရွယ်ချက်ဆိုတာ ကျွန်တော့်ကိုကျွန်တော် ရည်ရွယ်တာ။ တခြားလူ ကို မရည်ရွယ်ဘူး။ အဲဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော်က ဘာမှတုန်လှုပ်စရာကို မရှိဘူး။ နောက်ထပ်တစ်ယောက်က အဓိပ္ပာယ် တစ်မျိုးနဲ့ ဖြစ်နေတော့ ဒါမျိုးကိုတော့ မကြိုက်ဘူး။ ဘယ်လိုနေရာမှာတော့ စိုးရိမ်တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်က ဥပမာ- ကျောင်းသွားပြီး ပညာသင်စေချင်တယ် ဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော့်သားလေးကို ကျွန်တော်ကပြောတယ်။ အဲဒီကောင်က ကျွန်တော်ပြောတဲ့စကားကို နားမလည်ဘူး။ ဒီကောင်က ကျောင်းမသွားဘူး။ သူ့ဘာသာသူ အိမ်မှာပဲ ဆော့နေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်ပြောတာကို နားမလည်လို့ ကျောင်းကို မသွားဘူး။ ဒါမျိုးတော့ ကျွန်တော် ဘယ်ကြိုက် မလဲ။ ဒါ အနုပညာလဲ မဟုတ်ပါဘူး။ အနု ပညာမှာ အဲဒီလိုဖြစ်နေရာကို ကျွန်တော် ဘယ်ကြိုက်မလဲ။ ဒါ အနုပညာမှာ အဲဒါမျိုး မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း လူအများ နားထောင်တာ နားမထောင်တာကို ဘာမှအရေးမကြီးတဲ့ကောင်မျိုး ဖြစ်နေတယ်။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ကိုယ့်အယူအဆနဲ့ကို လုပ်တဲ့ကောင်ဖြစ်နေတယ်။ ကိုယ့်ဟာနဲ့ ကိုယ် ကြိုက်တယ်၊ မကြိုက်ဘူး လာတယ်။ ကိုယ်ကြိုက်တယ်၊ ဒါပေမယ့် လူအများမကြိုက်ဘူး။ ဘာမှ မတတ်နိုင်ဘူး ကျွန်တော်။ မာလကာပင်က မာလကာသီး သီးတယ်။ ကျန်တဲ့လူက မင်းဘာဖြစ်လို့ သရက်သီး မသီးရတာတုန်းဆိုတဲ့ ဒီဝေဖန်မှုမျိုးကို မာလကာပင်က ဘာမှ ဂရုစိုက်နေမှာ မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ အပေါက်ပါပဲ။ ဒီလိုပါပဲ။ ကျွန်တော် ဒီလောက်ပဲ ဖြေပရစေ။ နောက်ပြီးတော့မှ မေးခွန်းနံပါတ် (၄၃) Honestly to what extent does your future work shift or evolve depending on societal expectations and public perceptions of you? တဲ့။ ဒီမေးခွန်း အတော်ကို ဝှက်ကျတာ။ ရှေ့လျှောက်ပြီးတော့ အနာဂတ်မှာ ဘယ်လိုအနေအထားကိုရောက်ရင် ဘယ်လောက်ရောက်လို့ရှိရင် ဘယ်လိုဘယ်လို ပေါ့လေ။ အဲဒါကို ရည်မှန်းထားတာ ရှိပါသလား။ ကျွန်တော် မရှိဘူး။ ဘယ်လိုဖြစ်မယ်ဆိုတာ မသိဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း ဟိုလုပ်ဒီလုပ်လုပ်ရင်း နောက် ပြန်ဆုတ်ချင်လည်း ဆုတ်သွားမယ်။ ဒီတိုင်း နေချင်လည်း နေမှာပဲ။ ရှေ့တိုးချင်လည်း တိုးမှာပဲ။ ရှေ့တိုးတဲ့အခါ ဘယ်လိုတိုးသွားလိမ့်မယ်ဆိုတာမျိုးလဲ ကျွန်တော် မသိဘူး။ ဘယ်အဆင့်လောက်တော့ ရောက် သွားရင် ကောင်းမှာပဲတို့ ဘာတို့ဆိုတာလည်း ကျွန်တော်မရှိဘူး။ ဒါ အနုပညာအစစ်ကိုပြောတာနော်။ ဒီပြင် မဟုတ် တရုတ်ဟာတွေတော့ ရှိတာပေါ့။ ငါ ရေးရင်းရေးရင်းနဲ့ကွာ လူတွေက ပိုပိုကြိုက်လာရင်တော့ ကောင်းမှာပဲတို့ဘာတို့ဆိုတဲ့ ဟာမျိုးတော့ ရှိတယ်။ ဒါ အနုပညာရပ်နဲ့ ဘာမှမဆိုင်ဘူး။ လောဘနဲ့ဆိုင်တာ၊ ဒီပြင်ကိစ္စနဲ့ဆိုင်တာနော်။ ငါ့ပန်းချီကား တွေကို အခုတစ်ကားကို ၁၀၀ပေးနေရာကနေပြီးတော့ ရှေ့နှစ်ကျရင် တစ်ထောင်ပေးလို့ရှိရင် ကောင်းမှာပဲတို့ ဘာတို့ စိတ်ကူးမျိုးတော့ ရှိတာပေါ့ဗျာ။ အဲဒါ အလကားဟာ၊ ဘာမှမဆိုင်ဘူး။ အနုပညာနဲ့ ဘာမှမဆိုင်ဘူး။ ကိုယ်ပိုက်ဆံ များများရချင်တဲ့စိတ်နဲ့ပဲ ဆိုင်ပါတယ်။

ရယ်စရာကောင်းပါတယ်။ နောက်ဒီထဲမှာ ဆက်ပြီးမေးထားတာ ရှိတယ်။ to what extent are other people's opinion a factor in creating your work တဲ့။ သင်လုပ်နေတဲ့လုပ်ငန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တော့ ဒီပြင်လူတွေရဲ့ အကြံပေးချက်ကရော ဘယ်လောက်ထိ အရေးကြီးပါသလဲတဲ့။ ကျွန်တော်ဗျာ အရိုးသားဆုံးပြောရရင် အနုပညာကို ဖန်တီးတဲ့နေရာမှာ ဒီမယ် ကျုပ်ဒါလေးတစ်ခု လုပ်နေတယ်ဗျာ၊ ဘယ်လိုထပ်လုပ်ရင်ကောင်းမလဲလို့ ကျွန်တော် အလွန်မေးခဲ့တယ်ဗျ။ ဘယ်တော့မှ မမေးဘူး။ လူများကလာပြီးတော့ ခင်ဗျား ဒါလေး ဘယ်လိုလုပ်လိုက်ရင် ကောင်းမှာပဲလို့ပြောရင် ကျွန်တော်စိတ်မဆိုးတတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် ခင်ဗျား ဘာလို့ ဒါတွေလာပြောနေတာ တုန်း၊ ဘယ်လိုလုပ်ရင်ကောင်းမယ်၊ ဘာလုပ်ချင်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော့်ဘာသာကျွန်တော် ဆုံးဖြတ်ပြီးတော့ လုပ်ရတဲ့ အလုပ်မျိုးလို့လဲ ဖြေရှင်းခဲ့ပါတယ်။ ဒီအနုပညာတစ်ရပ်လုပ်တယ်၊ ပန်းချီကားတစ်ကားလုပ်တယ်ဆိုတာ လူများကို လျှောက်မေးပြီးတော့ လုပ်ဖို့ မဟုတ်ဘူးဗျ။ လူတစ်ယောက် ကျွန်တော့်အတွက်ပြောတာပါနော်။ ဒီပြင်လူတွေအတွက် မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အတွက်က ဘယ်သူမှ မေးချင်လို့မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်ကိုကျွန်တော် မေးချင်တယ်။ ကျွန်တော့် ဘာသာ ကျွန်တော်စဉ်းစားမယ်၊ ကျွန်တော့်ဘာသာကျွန်တော် ကြိုက်တာလုပ်မယ်။ ကျွန်တော့်ဘာသာကျွန်တော် ဆုံးဖြတ်မယ်။ ကျွန်တော့်ဘာသာကျွန်တော် လူအများရဲ့ အကြံဉာဏ်တွေဟာ တစ်ခါတစ်လေလည်း ကောင်းချင်လည်း ကောင်းမှာပေါ့လေ။ တစ်ခါတလေ ဟာ ခင်ဗျားဗျာ၊ ဒီထဲမှာ ဟောဒီထောင့်မှာ အပြာလေးများ ထည့်လိုက်ရင် ကောင်း မလားဆို၊ ကျွန်တော် ဘတ်ခနဲ စဉ်းစားပြီး ဟာ ဟုတ်သားပဲလို့လဲ ဖြစ်ချင်ဖြစ်သွားမယ်။ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အလွန်ရှားလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်လုပ်နေတဲ့အလုပ်တစ်ခုမှာ အဆုံးအဖြတ်အားလုံး ကျွန်တော်ပဲ ဖြစ်ချင်တယ်။ ကျွန်တော့်ဟာကျွန်တော်ပဲ လုပ်ချင်တယ်။ ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော် တွေးချင်တယ်။ ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော် လုပ်တဲ့ဟာကို ကျွန်တော်အားရနှစ်ခြိုက်တယ်။ ဟိုဟာကို သူ့ကို ကျွန်တော်ကျေးဇူးတင်ပါတယ်လို့ ပြောမယ်။ ဟာ ဟုတ်သားပဲ၊ အဲဒီနားကို အပြာလေးထည့်လိုက်မယ်၊ အဲဒီလို ကောင်းလှချည်လားလို့ ခဏခဏဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် မထင်ဘူး။ အကြိမ်တစ်ရာပြောရင် ၉၉ကြိမ်က လွဲမှာပဲလို့ ထင်တယ်။ ဘာလို့တုန်းဆိုတော့ ဒီအနုပညာကို ဖန်တီးတဲ့ နေရာမှာ ကျွန်တော့်တစ်ယောက်တည်းအနေနဲ့ ပြောတာနော်။ ကျွန်တော်က အတ္တသိပ်ကြီးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အရင်တုန်းက အလကားနေရင်း အပျင်းပြေ တွေးဖူးတာ ရှိပါတယ်။ Art ဆိုတဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားဟာ ပါဠိအတ္တကနေများ လာနေသလားလို့တောင် တွေးမိတယ်။ အနုပညာဟာ အလွန်အတ္တများတယ်။ ငါတွေးတာ၊ ငါလုပ်တာ၊ ငါစဉ်းစားတာ၊ ငါ ဘာလုပ်ချင်တာ၊ ငါလိုချင်တာ၊ ငါလုပ်တာ၊ အဲဒီကိစ္စတွေ သိပ်များတယ်။ ကျွန်တော် အဲဒီဟာကို လုံးဝမငြင်းကွယ်ချင် ဘူး။ အေး မင်းတို့အနုပညာလုပ်တဲ့ကောင်တွေ အတ္တသိပ်ကြီးတယ်။ အဲဒီတော့ အနုတ္တသဘောတရားကို မင်းတို့ကောင် တွေ ဘယ်တော့မှ သဘောပေါက်မှာ မဟုတ်ဘူးဆိုပြီးတော့ လောကုတ္တရာစကားများပြောခဲ့လို့ရှိရင် ကျွန်တော် ဘာမှ မတတ်နိုင်ဘူး။ ဘာမှမတတ်နိုင်တော့ လောကုတ္တရာလွတ်မြောက်ရေးနဲ့ လောကုတ္တရာအောင်မြင်ရေးကို လုပ်တော့မယ်ဆို တဲ့ အချိန်မှာ

ကျွန်တော်ဘာသာကျွန်တော် အနုပညာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အတ္ထုစိတ်ကို ကျွန်တော့်ဘာသာကျွန်တော် ဖယ် ရှားပစ်လိုက်မယ်။ ဒါပဲရှိတယ်။

Track 17

ဝင်းဖေရဲ့အကြောင်း ပန်းချီဘဝနဲ့ပတ်သက်လို့ အသံသွင်းဖိုင် နံပါတ်(၁၇)ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမှာက မေးခွန်းက ဘာနဲ့ဆိုင်တုန်းဆိုတော့ မေးခွန်းနံပါတ် (၄၄)။ သူက ဘယ်လိုရေးထားတုန်းဆိုတော့ as a creative individual do you believe that you perceive the world differently from other people? တဲ့။ ဒီလိုပေါ့လေ။ တီထွင်အားရှိတယ်ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂလိကအနေနဲ့ တခြားလူနဲ့ အမြင်ချင်းကို မတူတဲ့ အမြင်တွေ သင့်မှာ ရှိနေတယ်လို့ ယူဆပါသလားတဲ့။ ဒါကဗျာ အနုပညာသည်လို့ ပြောလိုက်တာနဲ့တစ်ပြိုင်တည်း အနုပညာသည်အချင်းချင်းလည်း အမြင်တူခဲ့တယ်ဗျ။ အနုပညာသည် မဟုတ်တဲ့လူတွေနဲ့ဆိုရင် အမြင်က ပိုပြီးတော့ ကွာခြားသွားလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ယူဆတယ်။ အထူးသဖြင့် အဲဒီ Modern Art ဆိုတဲ့ ခေတ်သစ်ပန်းချီ အတွေးအခေါ်အယူအဆကြီး ပေါ်ပေါက်ပြီးတဲ့နောက်မှာ အဲဒီ Modern Artist ဆိုတဲ့လူတွေဟာ ပိုပြီးတော့ကို ခြားခြားနားနား ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်လို့ကို ထင်တယ်။ တစ်ခါတလေလည်း ခြားနားချင်မှ ခြားနားလိမ့်မယ်။ သူတို့က အမြင်ချင်းမတူအောင် ကြိုးစားပြီး လုပ်နေတဲ့လူတွေတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် အလိုလိုကို သူတို့က လွတ်လပ်ရေးသဘောတရား နယ်ရဲ့ကျယ်ပြန့်မှုသဘောတရားကို သိနေတဲ့အတွက် အဲဒီလွတ်လပ်ခွင့်နဲ့ နယ်မြေ ကျယ်ပြန့်မှုကို အသုံးချရတဲ့လူတွေဖြစ်တဲ့အတွက် ရိုးရိုးလူတွေက ဥပမာ ကိုယ်နေတဲ့မြို့ပေါ် ရန်ကုန်မြို့မှာပဲ နေနေတယ် ဆိုရင် အဲဒီလူတွေက အကုန်လျှောက်ရောက်လိမ့်မယ်။ တောင်ပေါ်လဲ ရောက်လိမ့်မယ်၊ မြစ်တွေချောင်းတွေလည်း ရောက်လိမ့်မယ်၊ သမုဒ္ဒရာထဲကို လျှောက်သွားမယ်။ သဲကန္တာရကို ဖြတ်မယ်။ သူတို့က လျှောက်လုပ်မယ်။ နယ်တွေက အကျယ်ကြီး၊ လောကဟာ ရန်ကုန်မြို့တစ်မြို့တည်း မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို သူ ခံယူသွားပြီကိုး။ အဲဒီတော့ တောတွေ တောင်တွေ ချောင်းတွေမြောင်းတွေ သမုဒ္ဒရာတွေ ဟိုးတိမ်ပေါ်ထိတက်ရမှာလား၊ တက်ချင်စိတ်တွေ ဘာတွေပေါက် လာတယ်။ အဲလိုအပေါက်တွေ ဖြစ်လာတာ။ ဒါဟာ Modern Art ရဲ့ အလွန်ကြီးမားတဲ့ အကျိုးပြုမှုကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့ ဟုတ်တယ်၊ တီထွင်အားကောင်းတဲ့ အနုပညာသည်၊ အထူးသဖြင့် ခေတ်သစ်ပန်းချီသမားတွေ ဘာတွေ ဆိုလို့ရှိရင် ကျန်တဲ့လူတွေနဲ့ အမြင်ချင်းတူမှာမဟုတ်ဘူး။ ဒါ ကျွန်တော်လက်ခံတယ်။ Do you think that any unusual thought processes are involved when you create something? ပုံမှန်မဟုတ်တဲ့ပေါ့လေ သမရိုးကျမဟုတ်တဲ့ တွေးခေါ် မှုတွေဟာ သင့်ရဲ့အနုပညာဖန်တီးချက်ထဲမှာ ပါဝင်နေလိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါသလားတဲ့။ သိပ်ထင်ပါတယ်ခင်ဗျာ။ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ အများကြီး ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က သမရိုးကျတွေးခေါ်မှုတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်က သမရိုးကျ မဟုတ်တာတွေကို တွေးမိပါတယ်။ တွေးရမှာ မကြောက်ဘူး။ အဲဒီဟာပေါ်မှာ ဒါတွေဟာ အခွင့်အရေးတွေပဲ။ ကိုယ့်ရဲ့ အခြေခံအခွင့်အရေးတွေပဲ။ အနုပညာသည်တွေရဲ့ အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်တွေပဲ။ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေပဲလို့

ကျွန်တော်က ယုံကြည်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့ အနည်းနဲ့အများ ပါပါတယ်။ ကျန်တဲ့အများစုနဲ့ အတူတူပဲဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေလဲ ရှိမှာပါပဲ။ အများကြီး ရှိမှာပါပဲ။ သမရိုးကျဆိုတာတွေလဲ ရှိမှာပါပဲ။ သမရိုးကျမဟုတ်တာတွေလည်း အများကြီး ပါလိမ့် မယ်ဗျာ။ အဲလိုတော့ ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါတယ်။ နောက်မေးခွန်းတစ်ခုကတော့ မေးခွန်းနံပါတ် (၄၅) What role do you think emotion plays in your creative process? တဲ့။ ကျုပ်တို့အနုပညာအလုပ်တွေ လုပ်တယ်ဆိုတဲ့အချိန်မှာတဲ့ ဒီစိတ်ခံစားမှုဆိုတဲ့ ကိစ္စတွေဟာ ဘယ်လောက်များ အရေးကြီး ပါသလဲတဲ့။ ဒါ သိပ်ရှည်ရှည်ဝေးဝေးပြောစရာကို မရှိဘူး။ ခင်ဗျား Emotion ဆိုတာတွေ မရှိဘဲနဲ့ ဒီအနုပညာဖန်တီးမှုဆိုတာတွေဟာ ရှိနိုင်ဖို့ မဖြစ်နိုင်သလောက်ပဲ။ ဒီလောက်ကို အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါ Emotion ရဲ့ role ပါ။ Emotion ဆိုတာများ မရှိလို့ရှိရင် အနုပညာတွေကို ဖန်ဆင်းဖို့ မဖြစ်နိုင်သလောက်ပါပဲ။ မဖြစ်ပါဘူး။ မဖြစ်ဘူးဆိုကြပါစို့ဗျာ။ တိုတိုပါပဲ။ တော်ပါပြီနော်။ နောက် မေးခွန်းက (၄၆) Do you think there is a connection between your spiritual or religious self and your own creative process? တဲ့။ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါလည်း ကျွန်တော် ဟုတ်တယ်လို့ပဲ ယူဆရမယ်။ ကျွန်တော့်လုပ်ရပ်တွေထဲမှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ အထွေထွေပေါ့လေ။ ယုံကြည်မှု။ နောက်ပြီးတော့ ကျွန်တော့်ရဲ့ ဘာသာရေးယုံကြည်မှုတွေ စွက်ဖက်ပါဝင်နေပါသလားတဲ့။ ကျွန်တော် သိသိကြီးပဲ ဖြစ်နေနေ၊ မသိဘဲနဲ့ဖြစ်နေနေ ဒီယုံကြည်မှုဆိုတာမျိုးတွေက ပါဝင်မှာသေချာတယ်။ အနုပညာ တွေဟာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ရဲ့ ယုံကြည်မှုတွေ၊ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုတွေ၊ အဲဒါတွေ ပါကိုပါရတယ်။ မပါဘဲနဲ့ မရဘူး။ ကျွန်တော်တော့ သေချာပေါက်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ယုံကြည်မှုတွေ၊ ကျွန်တော့်ခံယူချက်တွေ မှားချင်လည်း မှားမယ်။ မှန်ချင်လည်း မှန်မယ်။ လှချင်လည်း လှမယ်။ အရပ်ဆိုးချင်လည်း ဆိုးမယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တွေတဲ့ကိစ္စတွေ၊ ကျွန်တော်ခံယူတဲ့ကိစ္စတွေ၊ ကျွန်တော် စဉ်းစားတဲ့ဟာတွေက အကုန်လုံး ကျွန်တော့်အနုပညာတွေထဲမှာ အနည်းနဲ့အများ ပါဝင်ပတ်သက်ပါတယ်ခင်ဗျာ။ ဒါ ကျွန်တော့်အဖြေပါပဲ။ အဲဒါပြီးတဲ့နောက် မေးခွန်းနံပါတ်(၄၇) What do you want people to walk away with when they see your work တဲ့။ သင့်ပန်းချီကားကိုကြည့်ပြီးတော့ လူတွေ ဘယ်လိုတွေးပြီး တော့ ဘယ်လိုထွက်သွားစေချင်ပါသလဲတဲ့။ ဒါဟာ အရိုးသားဆုံးပြောရလို့ရှိရင်တော့ဗျာ၊ ဒါ မှန်မှန်ကန်ကန်၊ ကျွန်တော့် ပန်းချီကားကြည့်ပြီး တယ်ကောင်းတဲ့ ဟာတွေပါလားလို့ တွေးပြီးတော့ ထွက်သွားစေချင်တာပေါ့။ အရသာခံပြီးတော့ ထွက်သွားစေချင်တာပေါ့။ ဒါ ဆန္ဒပြောတာ။ လူတွေက အဲလို ထင်ချင်မှထင်မှာ။ ဟာ သိပ်ကောင်းတာပဲလို့ တွေးတဲ့လူ ရှိသလို၊ ဟိုး ဒါ သိပ်မဆန်းပါဘူးကွာ ဆိုတာတွေလည်း ရှိမယ်။ ဘာတွေမှန်းလဲ မသိဘူးကွာဆိုတဲ့ လူတွေလည်း ရှိမယ်။ တော်တော်ညံ့တာပဲဆိုတာတွေလည်း ရှိမှာပဲ။ ဒါကိုတော့ လောကဓံပါ။ ကျွန်တော် ဒါ စဉ်းစားပြီးသားပါ။ ကျွန်တော့်ဆန္ဒ ကတော့ဗျာ၊ ရိုးရိုးလေး၊ ရှင်းရှင်းလေးပါပဲ။ သိပ်ကောင်းတာပဲလို့ပြောပြီး လူတွေက အားလုံးကနေ ကျေနပ်ပြီးတော့ ဝင်းဖေ တယ်တော်ပါလားဆိုတာနဲ့ ထွက်သွားစေချင်တာပေါ့ဗျာ။ အဲဒီလိုနဲ့ ပြီးသွားစေချင်တာပေါ့ဗျာ။ ဒါကတော့ ရယ်စရာမေးခွန်းပါဗျာ။ ကျွန်တော်ကလည်း မလိမ်ချင်တော့ အမှန်အတိုင်းဖြေတာ။ ကိုယ့်မကြိုက်တဲ့လူတွေ ရှိတယ်ဆိုတာ တော့ ဘယ်ကြိုက်ပါ့မလဲ။ သို့သော်လည်း အဲလို တွေးရင်လည်း တရားမရှိသလို ဖြစ်သွားမှာပေါ့။ ရယ်ရပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မေးခွန်းနံပါတ် (၄၈) What inspired you to teach and can you tell us a bit about your teaching history? ဒီပြင်လူတွေကို သင်ကြားပြသပေးဖို့၊ လမ်းညွှန်ဖို့အတွက် ဘာကနေပြီးတော့ စေ့ဆော်ပါသလဲတဲ့။ ပြီးတော့မှ ကျွန်တော့်တစ်သက်မှာပေါ့လေ အဲဒီလိုပေါ့လေ သင်ကြားပြသမှု၊ တိုက်တွန်းမှု၊ လမ်းညွှန်မှုလုပ်တာနဲ့ ပတ်သက်လို့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ပြောပြပါတဲ့။ ဆိုတော့က ကျွန်တော်က လူတွေကို တိုက်တွန်းတာတွေ ဘာတွေ ရှိကောင်းရှိမယ်။ ရှိဖို့လည်း များပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က လူများတွေကို သင်ပေးတဲ့ဝါသနာ သိပ်မပါဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော် ကျောင်းဆရာလုပ်သက် သိပ်နည်းပါတယ်။ ကျောင်းဆရာ သိပ်မလုပ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် မေးလို့ရှိရင် အနည်းနဲ့အများ ပြောတတ်ပါတယ်။ ပြောလို့ရှိရင်လဲ များများပြောစရာ မရှိဘူး။ ကျွန်တော်က စိတ်မြန်တယ်။ စိတ်မြန်ပြီး တော့ ကျွန်တော့်ဆီမှာ ရှိနေတယ်လို့ ထင်တာရှိတယ်။ ကျွန်တော် စာတွေအများကြီး ဖတ်ထားတာရှိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မှ လူများတွေနဲ့ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းထားတာတွေရှိတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ထိုင်ပြီးတော့ တွေးထားတာတွေ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေကို ကျွန်တော် အလဟဿ မဖြစ်ချင်တဲ့စိတ်တွေ ရှိတယ်။ အဲလိုရှိတဲ့အခါကျတော့ ဒီပန်းချီအနုပညာအကြောင်း နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် တွေးခေါ်စဉ်းစားထားတာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ မေးမြန်းတဲ့လူရှိရင် စိတ်ပါလက်ပါ ကျွန်တော် ပြောတတ်ပါတယ်။ အဲဒါ နိပ်ချင်မှ နိပ်မယ်။ ဟုတ်ချင်မှဟုတ်မယ်။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော့်မှာရှိတဲ့ အတိုင်းအတာလောက်နဲ့သာ ကျွန်တော်က ပြောရတာကိုး။ ကျွန်တော့်မှာ တစ်ဂါလံရှိရင် ကျွန်တော်က သွန်ပေးလိုက်မှာပဲ တစ်ဂါလံ။ တစ်ဂါလံထက် ပိုပြီးတော့ မရဘူးပေါ့။ ပေပါကြီးလောက် ကျွန်တော့်ဆီကနေပြီးတော့ ရစရာရှိတဲ့ဟာတွေတွေ ပညာတွေ ရမလာဘူးပေါ့ဗျာ။ အဲလိုတော့ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော့်မှာ တစ်ဂါလံရှိတာကို တစ်ဂါလံသွန်ပေးချင်တဲ့စိတ်တွေ ရှိတယ်။ သွန်ပြီးတော့လည်း ပေးတတ်တယ်။ လောဘတကြီးလည်း ပြောတတ်တယ်။ ကျွန်တော်က အနှစ်(၂၀)၊ (၃၀)၊ (၄၀) ကျွန်တော် ဖတ်ထားတဲ့ စာအုပ်တွေကို ကျွန်တော်ကနေ ပြန်ပြောပြမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်က အဆီအနှစ်ထုတ်ပြီးတော့ ကျွန်တော်က ပြန်ပြောတာ။ အဲဒီတော့က ကျွန်တော်က အဲလိုပြောပေမယ့် ကျွန်တော်ပြန်ပြောတဲ့အခါကျတော့ ဆယ့်ငါးမိနစ်နဲ့၊ နာရီဝက်နဲ့၊ တစ်နာရီနဲ့၊ လူတစ်ယောက်ရသွားမယ်ဆိုတဲ့ကိစ္စကို ကျွန်တော်သိပ်ကြိုက်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ဆယ့်ငါးမိနစ်၊ တစ်နာရီလောက်နဲ့ ကျွန်တော်အရာရောက်အောင် ပြောနိုင် တယ်။ မပြောနိုင်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော် မသိဘူး။ ကျွန်တော် မသေချာဘူး။ ဒါဟာ ခံခွက်နဲ့လဲ ဆိုင်တယ်။ ကျွန်တော် တစ်ဂါလံသွန်ပေးပေမယ့် ခံခွက်က နို့ဆီခွက်ဖြစ်နေရင် သူ နို့ဆီခွက်လောက်ပဲ ရမှာပဲ။ ကျန်တာတွေက လျှံကျသွားမှာပဲ။ ကျွန်တော် အဲလိုလည်း တွေးပါတယ်။ ဘာပြုလို့တုန်းဆိုတော့ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ဆရာဦးခင်မောင်ကသော် လည်းကောင်း၊ ဦးဘသက်ကသော်လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော့်ဆရာတွေကနေ လောင်းချပေးတဲ့ဟာကို ကျွန်တော့်ရဲ့ ဒီလက်ဖက်ရည်ဖန်ခွက်လောက်ပဲရှိတဲ့ လက်ဖက်ရည် ကြွေပန်းကန်လောက်ပဲ ရှိတဲ့ဟာလေးနဲ့ ခံပြီးတော့ လျှံကျကုန်ပြီး တော့ ကျွန်တော် မရခဲ့တဲ့အတွေ့အကြုံ ကျွန်တော့်မှာရှိပါတယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့ပါ။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော် အခွင့်အရေးရရင် ရသလောက် လူများကို ကျွန်တော် share လုပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ဒီလိုပဲ ပြောပရစေ။ သင်ကြားပေးတယ်၊ ဘာတယ် တိုက်တွန်းတယ်၊ ညွှန်ကြားတယ်၊ ဒီလို မပြောပရစေနဲ့။ ကျွန်တော် ပန်းချီကျောင်းဆရာ

မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီပြင် ကျွန်တော် သိတဲ့ပညာတွေလည်း ကျွန်တော် ကျောင်းဆရာလို မဟုတ်ပါဘူး။ ရိုးရိုးတော့ ကျွန်တော် ဆွေးနွေးတဲ့သဘောပေါ့။ တိုက်တွန်းတဲ့သဘော ဘာညာတော့ အဲဒါတွေတော့ ကျွန်တော်လုပ်တတ်ပါတယ်။ နောက်ထပ် မေးခွန်းတစ်ခုက (၄၉)။ Do you think Myanmar Art is respected world wide as valuable မြန်မာအနုပညာကို ကမ္ဘာကနေပြီးတော့ လေးစားမှု ရှိပါသလားတဲ့။ တန်ဖိုးရှိတဲ့ဟာလို့ ယူဆရပါသလားတဲ့။ If yes, please say why, if not please say why တဲ့။ ဟုတ်ရင် ဘာကြောင့်လဲ၊ မဟုတ်ရင် ဘာကြောင့်လဲ ပြောပါပေါ့လေ။ အဲဒါ Myanmar Art ဆိုတာကို သိသိသာသာကြီး ဖော်ကျူးဖို့ထက် တခြား Art တွေနဲ့ ခွဲခြားပြီး ဖော်ကျူးဖို့ကို နည်းနည်းခက်ပါတယ်။ ဒီလိုဟာမျိုးတွေက အများကြီးရှိပါ တယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပန်းချီဆိုပါတော့။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပန်းချီဟာ အသေးစိတ်တွေ မဟုတ်ဘူး။ ကောက်ကြောင်းတွေနဲ့ ရေးတယ်။ အရောင်တွေက တကယ့်သဘာဝမှာရှိတဲ့ အရောင်တွေထက် အများကြီးနည်းတယ်။ အရောင်အမျိုးအစားပေါ့လေ။ အများကြီးနည်းတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုကောက်ကြောင်းနဲ့ အဲဒီလို သဘောတရားဟာ အရှေ့တောင်အာရှတစ်ရပ်လုံးနဲ့ ဒီ tropics ဒေသတွေမှာ အများကြီးရှိတယ်။ ဒါဟာ ဗမာပဲဟေ့လို့ဆိုပြီးတော့ သီးခြားကြီး ကွက်ပြီးတော့ ပြောဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ မဖြစ်နိုင်တော့ အဲဒါကို ဒီကမ္ဘာက တန်ဖိုးထားတဲ့နေရာမှာ ဪ မြန်မာမှာလည်း ဒါမျိုးတွေရှိသကဲ့၊ ဒီလိုကဲ့၊ အိန္ဒိယကဟာမျိုးတွေ၊ အာဖရိကကဟာမျိုးတွေ၊ လက်တင်အမေရိကကဟာမျိုးတွေ၊ အီဂျစ်ကဟာမျိုးတွေ ရှိသကဲ့၊ ဘာညာဒီလောက်ပါပဲ။ ဒီထက်ကြီးပြီးတော့ ဟာ ဘာတန်ဖိုးတွေပဲ၊ ညာတန်ဖိုး၊ သီးခြား တန်ဖိုးတွေပဲ ဘာညာဆိုပြီးတော့ ဖြစ်လောက်အောင်၊ အံ့ဩလောက်အောင် မှတ်မှတ်သားသားဖြစ်လောက်အောင် ဒါက တော့ ဗမာသီးခြားပဲဟေ့ ဆိုတာ ဘာညာ ဒါမျိုး ကျွန်တော် အဲလို မစဉ်းစားမိပါဘူး။ ကျွန်တော် မမြင်ဘူး။ ကျွန်တော် တုံးလို့လည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်။ အဲဒါကို ဆန်းကြယ်ပြီးတော့ ဟေ့ မဟုတ်ဘူးကွ၊ ဗမာဆိုတာ ဗမာလို့ကို ရှိကိုရှိတယ်ကွ လို့ အထင်အရှား ငြင်းနိုင်တဲ့လူဆိုရင် တော်တော်တိတိကျကျပြောနိုင်တဲ့ ဒီသုတေသီတွေ ပညာရှင်တွေဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်သိသလောက်ပဲ ဖြေရတာပါ။ အဲဒီတော့ မေးခွန်းနံပါတ် (၅၀) How have your paintings evolved through out the years တဲ့။ ဟာ ကျွန်တော် အဲဒါနဲ့ပတ်သက်လို့တော့ ကျွန်တော့်ပန်းချီ၊ ကျွန်တော့်လုပ်ရပ်တွေမှာ ဒီ evolution တော်တော်နည်းတယ်လို့ ကျွန်တော်ကတော့ ထင်တယ်။ အဲဒါ ဘေးကကြည့်မှ သိလိမ့်မယ်လို့ ထင်တယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ကျွန်တော့်ဟာတွေက သိပ်မပြောင်းဘူး။ အရည်အချင်းအားဖြင့် နည်းနည်း ပဲ ပြောင်းတယ်။ အရေအတွက်တော့ မပြောတတ်ဘူးပေါ့လေ။ ကျွန်တော် အဲလိုပဲ ဖြေချင်တယ်။ ကျွန်တော် သိပ်စိတ် မဝင်စားတဲ့ဟာ ဖြစ်နေတယ်။ ကျွန်တော့် အီဗေလူးရှင်းနဲ့ ကျွန်တော့်ဘာသာ သိပ်ပြီးတော့ မရိပ်မိတဲ့ သဘောတရား ရှိတယ်။ မမြင်မိတဲ့ သဘောတရား ရှိပါတယ်။

ဝင်းဖေရဲ့အကြောင်း ပန်းချီဘဝနဲ့ပတ်သက်လို့ အသံသွင်းဖိုင် နံပါတ်(၁၈)ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ ၁၈မှာက ပထမ မေးခွန်းက နံပါတ် (၅၁) Looking back, knowing what you know now, is there anything that you would do differently? တဲ့။ ဒါ သိပ်ကောင်းတဲ့ မေးခွန်းမဟုတ်ပါဘူး။ ပြန်စဉ်းစားမယ်ဆိုရင် အခုသိနေတဲ့ အသိတရားမျိုးပေါ့လေ၊ ရှေးတုန်းက ဟိုးငယ်ငယ်တုန်းက သိခဲ့ရင်တဲ့ မင်းလုပ်ရပ်တွေဟာ တစ်မျိုးဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါသလားတဲ့။ ဒါ ဘာ မေးစရာလိုတုန်း။ ဒါ သေချာပေါက် ဖြစ်မှာပေါ့။ ငယ်ငယ်တုန်းကလို တွေးခဲ့လို့ အဲဒါမျိုး လုပ်တာပေါ့။ အခုကြီးမှ သိတာမျိုးတွေ သိလို့ အဲဒါမျိုး တွေးတယ်၊ အဲလိုမျိုး သိတယ်ဆိုရင် အဲဒီတုန်းက တစ်မျိုးတွေဖြစ်ကုန်မှာပေါ့။ ဒါ မကောင်း တဲ့ မေးခွန်းပါ။ ဘာမှ မဟုတ်ပါဘူး။ နောက် နံပါတ်(၅၂)က What do you want to be remembered for တဲ့။ လူတွေအနေနဲ့ သင့်ကို ဘယ်လိုဘယ်လို အသိအမှတ်ပြုပြီးတော့ သတိတရဖြစ်နေစေချင်ပါသလဲတဲ့။ ကျွန်တော်လုပ်တဲ့ အပေါ် တည်မှာပေါ့။ အဲတော့ ဝင်းဖေရေးတဲ့ပန်းချီကားတွေက ကောင်းတယ်ဆိုလို့ရှိရင် ဩော်. . . ဝင်းဖေဆိုတဲ့ကောင် တစ်ချိန်တုန်းက ပန်းချီကားတွေ ရေးခဲ့တာပဲ။ တစ်ချိန်တုန်းက ဒီကောင်သီချင်းတွေ ဆိုခဲ့တာပဲ။ တီးခဲ့မှုတ်ခဲ့တာပဲ။ အင်း အဲဒီကောင် ရုပ်ရှင်လေးတွေလည်း ရိုက်ခဲ့တယ်။ ဝတ္ထုတိုတွေလည်း ရေးခဲ့သားပဲ။ ဟိုပြောဒီပြောတွေလည်း ပြောခဲ့သားပဲလို့ မှတ်မိကြမှာပါပဲ။ ကျွန်တော် အဲဒီလို သတိရစေချင်သည်ဖြစ်စေ၊ မရစေချင်သည်ဖြစ်စေပေါ့လေ ဟိုဥစ္စာ ဖြစ်မှာပါပဲ။ မဖြစ်တော့လည်း ဘာမှ မဖြစ်ပါဘူးဗျာ။ ဒါတွေက တစ်နေ့ကျရင် အဲလိုဖြစ်စေချင်လို့ လုပ်နေတာ၊ ကိုယ့် သမိုင်းကိုယ်ရေးနေတာ၊ ကျန်ခဲ့စေချင်တာ၊ ကျန်ချင်မှကျန်တာပါ။ အဲတော့ ကျန်တာမကျန်တာတွေလည်း ကျွန်တော် သိပ်ပြီးတော့ ခေါင်းထဲမှာ မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်က ပစ္စုပ္ပန်သမားပေါ့။ ဒီတိုတိုဒီတိုသမန္တန်သမားလို့ ကျွန်တော်ပြောရမယ်။ လောလောဆယ် ကျွန်တော် သိနေတဲ့ကိစ္စတွေ။ လောလောဆယ် ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ဆက်စပ်နေတဲ့ သဘောတရားတွေ။ အဲဒါတွေကို ပိုပြီးတော့ အဓိက ထားပါတယ်။ ဒါ အမှန်ကိုပြောပြတာပါ။ နောက်ဟာတွေက မသေချာပါဘူး။ ကိုယ့်ကို သတိရနေတာတော့ ကောင်းတာပေါ့ဗျာ။ သတိမရတော့လည်း ဘာမှမဖြစ်ပါဘူး။ ကိုယ်လည်း သိတော့တာမှ မဟုတ်တာ။ နောက်ပြီးတော့ မေးခွန်းနံပါတ် (၅၃)။ What are your plans for the future တဲ့။ ဆိုတော့ အနာဂတ်မှာ သင် စီမံချက်တွေ ဘာတွေရှိပါသလဲတဲ့။ သိပ်သေချာတယ်ဗျာ။ ကျွန်တော်က အသက်ကြီးပြီဗျ၊ သေခါနီးပြီ။ သေခါနီးကျတော့ ကျွန်တော် အခုစဉ်းစားထားတာ ရှိတယ်။ အဲဒါ ဘာတုန်းလို့ဆိုတော့ သေခါနီးမှာပေါ့ဗျာ၊ ကျွန်တော်ဘဝချုပ်ခါနီးမှာ လောဘ ဒေါသတွေ အပါးဆုံး၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် အပါးဆုံး စိတ်ကလေးနဲ့ ကျွန်တော်သေသွားချင်တဲ့စိတ် ရှိတယ်။ အဲဒီတော့ မသေခင်လည်း တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ပို၍ပို၍ ပါးသွားတာကို ကျွန်တော်လိုချင်တယ်။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နော်၊ ကောင်းမှု ကျေနပ်တာကလည်း ပင်ပန်းတယ်ဗျ။ မကျေနပ်တာကလည်း ပင်ပန်းတယ်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်နေပြီ။ ယုံကြည်တာနော်၊ ကျွန်တော် လုပ်နိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်က ရှေ့လျှောက် ကျွန်တော်က အဲဒါကို လုပ်တော့မယ်လို့ စိတ်ကူးတယ်။ ကျွန်တော် ကြိုက်တဲ့စိတ်တွေကိုလည်း ပင်ပန်းတယ်။ အဲဒါတွေလည်း နည်းနည်း ပါးသွားချင်တယ်။ ကျွန်တော် မကြိုက်တဲ့စိတ်တွေကတော့ ပိုပါးသွားစေချင်တာပေါ့ဗျာ။ အဲဒါလေးတွေကို ဘယ်လိုလုပ်ရင်

ပါးသွားအောင် ဖြစ်မလဲလို့ဆိုတဲ့ နည်းလမ်းလေးတွေ ဘာလေးတွေလည်း စိတ်ဝင်စားလာတယ်။ အဲဒါက ကျွန်တော့်ရဲ့ အနာဂတ်မျှော်မှန်း ချက်ပါ။ သေခါနီးထိ ကျုပ်တော့ ပန်းချီတွေပဲ ရေးသွားမယ်၊ ပန်းချီရေးရင်းသေမယ်ကွာတို့ ဘာတို့ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးမျိုး မရှိတာတော့အမှန်ပဲ။ သေထိလည်း ရေးမနေချင်ပါဘူး။ နည်းနည်း အသက်ကြီးသွားပြီ၊ သိပ်လည်း မလှုပ်နိုင်တော့ဘူး ဘာညာဆိုလို့ရှိရင် ကျွန်တော် ခုနကပြောသလို ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စိတ် အပါးဆုံး၊ အဖြစ်နိုင်ဆုံးနေရာကို နှလုံးပြုပြီးတော့ အာရုံပြုပြီးတော့ ကျွန်တော့်ရှေ့ရေးကို အဲဒီလို ဖြစ်အောင်လုပ်ချင်တယ်လို့ ပြောပရစေ။ ဒါကတော့ဗျာ၊ ဘာရယ်လို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့် စိတ်ထဲရှိတာကို အမှန်အတိုင်း ပြောလိုက်တာပါပဲ။ အခုလောလောဆယ်လည်း ကျွန်တော် ကြိုးစားနေတယ်။ ဘယ်အချိန် ကြိုးစားတုန်းဆို ညညပေါ့ဗျာ။ အဲလိုဆိုရင် ကျွန်တော်ကြိုးစားတယ်။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် စိတ် အပါးဆုံးနေရာလေးမှာ ကျွန်တော် အာရုံပြုပြီးတော့ နေနိုင်ဖို့ ကြိုးစားတယ်။ အဲဒီအချိန်လေးကနေမှ အိပ်ပျော်သွား တယ်။ အဲဒီလို၊ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်ပြောရရင် ကျွန်တော် ညမအိပ်ခင် တရားထိုင်တတ်တယ်လို့ ပြောချင်တာပါ။ ဒါပါပဲဗျာ။ နောက်ပြီးတော့မှ ဘာလာလဲဆိုတော့ မေးခွန်းနံပါတ် (၅၄)တဲ့။ Please tell us in detail your opinion about any of the following artists and their art (specially specific stories or comments about their work) တဲ့။ တော်တော် ပြင်းထန်တယ်ဗျာ။ အဲဒါတွေက ဦးဘဉာဏ်အကြောင်းတဲ့။ ဦးဘဉာဏ်အကြောင်း ကျွန်တော်တို့ထက် အများကြီးပိုသိတဲ့ လူတွေကနေပြီးတော့ Biography of U Ba Nyan ဆိုတာကို ရေးထားတဲ့ စာအုပ်ရှိတယ်။ အဲဒီစာအုပ်မီအောင် ကျွန်တော် ဘယ်လိုလုပ် ပြောနိုင်မှာလဲ။ ကျွန်တော် မပြောနိုင်ဘူး။ အဲတော့ ကျွန်တော့်ဘာသာကျွန်တော် သီးခြား ဦးဘဉာဏ်ရဲ့ ပန်းချီကားတွေ၊ ဦးဘဉာဏ်ရဲ့ဘဝပေါ်မှာ သီးခြား opinion ထူးထူးခြားခြားတွေ ရှိသလားဆိုတော့ သီးခြားတော့ မရှိဘူးဗျာ။ ကျွန်တော် ဦးဘဉာဏ်ရဲ့လက်ရာတွေကို ကျွန်တော်ကြိုက်တယ်။ သို့သော်လည်း အထွတ်အထိပ်တော့ မဟုတ်ဘူး။ ဦးဘဉာဏ်က အင်္ဂလန်ကိုသွားပြီးတော့ သင်တယ်။ သင်ပြီးတော့က သဘာဝကို တူအောင်ရေးတဲ့အတတ်ပညာမှာ ဦးဘဉာဏ်ဟာ အလွန်ကျွမ်းကျင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။ နောက် သူ့ရဲ့ပန်းချီကားတွေ ကြည့်ရတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော် နှစ်ထောင်းအားရ အများကြီးဖြစ်တယ်။ သို့သော်လည်း သဘာဝကိုတူအောင်ရေးတဲ့ အနေအထားလောက်နဲ့ ဦးဘဉာဏ် ရပ်သွားတဲ့အပေါ်မှာ ကျွန်တော်က တအားကြီးနှစ်ထောင်းအားရ ဖြစ်လှတယ်လို့တော့ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် သူကြိုးပမ်းပြီး သူလုပ်ထားတဲ့ လုပ်ရပ်တွေအပေါ်မှာတော့ ဆရာကြီးတစ်ဆူပါပဲ။ အထင်အရှားပါပဲ။ ဒါကတော့ ကမ္ဘာ တက်ပြရင်လည်း ကမ္ဘာတန်းနဲ့ ဘာမှကို အောက်ဆင်းစရာ မရှိဘူးပေါ့လေ။ ကမ္ဘာတန်းမီ ပညာရှင်ကြီးပါပဲလို့ ကျွန်တော် က အဲဒီလို ပြောချင်တယ်။ ဒါက သူ့အကြောင်းရေးတဲ့အထဲမှာလည်း ပါမှာပါပဲ။ ဒါ ကျွန်တော့် Opinion ကို ပြောပြတာ ပါ။ အဲဒါပြီးတဲ့နောက်ကျတော့ ဆရာကြီးဦးဘသက်တဲ့။ ဒါ ကျွန်တော့်ဆရာအရင်း။ ဆရာကြီးဦးဘသက်ကို ကျွန်တော် ရှေ့ကလည်း ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဆရာဟာ ရိုးရိုးဆရာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်ဆရာက ဆေးစက်ကျရာ အရုပ်ဖြစ် တယ်ဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ သိပ်ညီညွတ်ကိုက်ညီတဲ့ဆရာလို့ ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဆရာက သဘာဝတွေ ကို ရေးတာတော့ မှန်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူဟာ ရှိတဲ့အခြေအနေအတိုင်း၊ တွေ့ရတဲ့အခြေအနေအတိုင်း မရရအောင်

အနုပညာအလှတွေကို ဖော်ကျူးတဲ့နေရာမှာ သိပ်ပြီးတော့ကို ဉာဏ်ကောင်းတယ်။ ထက်မြက်တယ်။ သူဟာ ဖန်တီးအား သိပ်ကောင်းတယ်။ ကျွန်တော် အဲဒီလို ကျွန်တော် လေးစားတယ်။ သူ့ပန်းချီတွေကို ကျွန်တော်ကြည့်ရပြီဆိုရင် သဘာဝအရ ဒီမြင်ကွင်းလေး၊ ဒီရှုမျှော်ခင်းလေး၊ ဘယ်လိုသာယာတာပဲ၊ ဘယ်နှယ့်ဘာညာဆိုတာထက် လုပ်ထားတဲ့ လုပ်ရပ်တွေ၊ စုတ်ချက်တွေ ဘာညာဆိုတဲ့ အဲဒီဖန်တီးမှုတွေရဲ့ အံ့ဩဖွယ်ရာ၊ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ၊ နှစ်လိုဖွယ်ရာ၊ အဲဒီကိစ္စတွေကို ပိုပြီးတော့ အရသာတွေ့တယ်လို့ ကျွန်တော်က ယူဆတယ်။ ကျွန်တော် ဒီဦးဘသက်အကြောင်းကို ရေးတဲ့ Biography of U Ba Thett ဆိုပြီး ကျွန်တော့်ထက် ပြည့်စုံအောင် ရေးထားတဲ့လူလည်း ရှိကောင်းရှိပါမယ်။ ကျွန်တော် ဦးဘသက်ဆီမှာ နှစ်တော်တော်များများ။ နှစ်တော်တော်များများဆိုတာ အနှစ်နှစ်ဆယ်လောက်တော့ မရှိဘူး။ အနှစ်နှစ်ဆယ်ထက်တော့ လျော့တယ်။ ကျွန်တော် ဦးဘသက်ဆီမှာ ကျွန်တော်က တပည့်ခံပြီးတော့ သင်ခဲ့တဲ့အချိန်ရှိတယ်။ ဦးဘသက်နေတဲ့ မန္တလေးမြို့၊ တရုတ်တန်းက ရှေ့တော်ပြေးဝင်းထဲမှာ ကျွန်တော်ဝင်လိုက်ထွက်လိုက်နဲ့ နေ့ဝင်၊ ညဝင်၊ ကြိုက်တဲ့အချိန်ဝင်၊ အဲဒီမှာအိပ်၊ အဲဒီမှာစား၊ အဲဒီမှာ ဦးဘသက်ကို ပြုစု နောက် ဦးဘသက်ရေးတာကြည့်၊ ဘာညာဆိုတာ အချိန်တွေ ကျွန်တော် အများကြီးဖြုန်းဖူးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဦးဘသက်အကြောင်း Biography ပြောလောက်အောင်အထိ ကျွန်တော် မရှိတာဟာ ကျွန်တော့်ချို့ယွင်းချက်ပါပဲ။ ကျွန်တော် အဲဒါမျိုးတွေကို မှတ်တမ်းမှတ်ရာလုပ်တဲ့ အကျင့်နည်းခဲ့တဲ့ ကျွန်တော့် ချို့ယွင်းချက်ပါပဲ။ ဦးဘသက်ကိုတော့ ကျွန်တော် အလွန် အထူးလေးစားပါတယ်။ ကျွန်တော် သိပ်တန်ဖိုးထားတယ်။ နောက်ပြီးတော့မှ ဆရာကြီးဦးခင်မောင်၊ ဆရာဦးခင်မောင်လည်း ပြောမနေနဲ့တော့။ ဆရာဦးခင်မောင်ရဲ့ စေတနာတွေ၊ သူ့ရဲ့အတွေးအခေါ်တွေ၊ သူ့ရဲ့ဗဟုသုတ စုဆောင်းထားမှုတွေ၊ သူတတ်တဲ့ပညာကို တခြားလူတွေသိအောင်လို့ တစ်ခါတည်း အလွန်ဖြန့်ဖြူးဝေငှခဲ့တဲ့ သူ့ရဲ့ စေတနာတွေဘာတွေဆိုတာ သိပ်ကြီးကျယ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း အများကြီးပေါ့လေ၊ မီးရှူးတန်ဆောင်လိုပေါ့ လေ၊ အလွန်လွတ်လပ်တဲ့ ကျယ်ပြန့်တဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ လမ်းညွှန်မှုတွေကို အများကြီးပေးနိုင်ခဲ့တဲ့ ဆရာကြီးဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ စိတ်ရင်းစေတနာကအစ ဦးဘသက်လိုပဲ သိပ်ကောင်းတာ။ နောက် ဉာဏ်တွေဘာတွေလည်း သိပ်ကောင်းတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးအဖြစ် ကျွန်တော်မြင်ပါတယ်။ ပန်းချီဦးအောင်စိုး၊ ဦးအောင်စိုးနဲ့ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော့်မှာ အမြင်နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ ဦးအောင်စိုးဟာ အလွန် emotional ဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်ဆန္ဒအလိုနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ အလွန်ကို ကျွန်တော့်ဆရာ ဦးဘသက်လည်း အလွန်ကို emotional ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ဆရာ ဦးဘသက်ဟာ တစ်စုံတစ်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးရဲ့ ဒဏ်ကြောင့်ပေါ့လေ၊ ကြီးကြီးမားမား စိတ်ပြောင်းလဲသွားတတ်တဲ့ သဘာဝ မရှိပါဘူး။ အရက်မသောက်ခင်လည်း ဒီတိုင်းပဲ။ အရက်သောက်ပြီးတော့လည်း ဒီတိုင်းပဲ။ ကျွန်တော့်ဆရာကြီး ဦးဘသက်လည်း အရက်သောက်တတ်ပါတယ်။ ဦးအောင်စိုးကျတော့ အဲလိုမဟုတ်ဘူး။ သူက အရက်မသောက်တဲ့အခါမှာ အလွန် စိတ်သဘောထား နူးညံ့ပျော့ပြောင်းတဲ့ အလွန်ကောင်းတဲ့လူ ဖြစ်ပါတယ်။ အရက်သောက်လို့ရှိရင် သူ သွေးဆိုးတတ်ပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော် အမှန်အတိုင်းပြောတာပါ။ ဦးအောင်စိုးရဲ့ ခံစားချက် အပြည့်နဲ့ရေးတဲ့ များသောအားဖြင့်တော့ မင်နဲ့ရေးတဲ့ဟာတွေ ကျွန်တော် အလွန်ကြိုက်ပါတယ်။

အလွန်ကြိုက်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော့်ကို လွတ်လပ်ခွင့်တွေ အများကြီးပေးပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို စေ့ဆော်မှုတွေလည်း အများကြီးပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါ ဦးအောင်စိုးအကြောင်း ကျွန်တော်ပြောချင်တဲ့ဟာပါ။ နောက် ဦးအောင်ခင်။ ဦးအောင်ခင်ဟာ ဆရာကြီး ဦးဘဉာဏ်ရဲ့ တပည့်ရင်းတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ ပုံရွာသားပါ။ သူဟာ သူ့ကိုယ်သူ တောသားကြီးလို သဘောထားတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ရဲ့အတွေးအခေါ်တွေက တောမကျဘူး။ သူလည်း Modern Art ကို အလွန်မြတ်နိုးပါတယ်။ ဦးဘဉာဏ်ရဲ့ တပည့်ဖြစ်နေပေမယ့် ဦးဘဉာဏ်လို သဘာဝကို သဘာဝအတိုင်း ပို၍ရာနှုန်းများများ ရေးချင်တဲ့ဆန္ဒ မရှိဘူး။ သူက colour impressionist ပိုပြီးတော့ ပီပြင်လာတယ်။ သူဟာ အရောင်တွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောတရား တွေ အရောင်တွေရဲ့ အားတွေကို ပိုပြီးတော့ အင်နဲ့အားနဲ့မြင်ရအောင် အဲဒီအလှကို ဖော်ကျူးလိုတဲ့စိတ်ကြီးတဲ့ စိတ် ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ထူးခြားဆန်းပြားတဲ့ ဒီဇိုင်းတွေဖွဲ့ဖို့ အရောင်ဒီဇိုင်းတွေ၊ ပုံသဏ္ဍာန်ဒီဇိုင်းတွေဖွဲ့ဖို့ အလွန် စိတ်အားထက်သန်တဲ့ လိုရင်းနဲ့ အတိုဆုံးပြောရရင် အလွန် Modern Art ကို တော်တော်ကြီးကို ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်လည်း ဖန်ဆင်းချင်တဲ့ ပညာရှင်တစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်အမြင်တစ်ခု ပြောမယ်။ အဲဒီ သူ အဲလို ထက်ထက်သန်သန်ဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ ဗမာပြည်မှာ နိုင်ငံရေးကနေပြီးတော့ ဦးဆောင်မယ့် နိုင်ငံရေးက အပေါ်ကစီးထားမယ့် အနုပညာခံယူချက်တစ်ရပ် ပေါ်ပါတယ်။ အဲဒါက ဘာတုန်းလို့ဆိုတော့ အနုပညာများဟာ Art for people's sake ဆိုတဲ့ စကားမျိုးပေါ့လေ။ တကယ်တမ်းက Socialist Realism ပေါ့လေ။ ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်မှန်ဝါဒ ဆိုတာကြီးတစ်ခု သူတို့ ဆွေးနွေးကြရတဲ့ အခြေအနေရှိပါတယ်။ အဲဒီတုန်းကတော့ လက်ဝဲနိုင်ငံရေးတွေ၊ သိပ်ပြီးတော့ ခေတ်စားတဲ့ အချိန်ကြီးဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒါကြီးပေါ်ပေါက်လာပြီးတော့ ဦးအောင်ခင်ဟာ သူ့ရဲ့ ပုဂ္ဂလိကဆန္ဒတွေကို ဖယ်ရှားပြီးတော့ သူဟာ ဘယ်လိုဖြစ်လာတုန်းဆိုတော့ တောသူတောင်သားတွေရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုပဲ ရေးမယ်။ အဲဒီ လောက်နဲ့ပဲ နေတော့မယ်။ အဲဒီထက်ပိုပြီးတော့ ပုဂ္ဂလိကဆန်တဲ့ဟာတွေကို သူ မရေးတော့ဘူး။ ပရဟိတသဘောတွေကို စဉ်းစားမယ် ဘာညာဆိုတဲ့ အနေအထားနဲ့ ဦးအောင်ခင်ဟာ အဲလို သူ့ဆန္ဒတွေကို သူ ပြန်ပြီးတော့ ထိန်းချုပ်သွားတဲ့ အနေအထားမှာ ရှိတယ်။ ရှိတဲ့အခါကျတော့ ဘယ်လိုဖြစ်သွားတုန်းဆိုတော့ သူက အချိန်ကြာမြင့်စွာ အဲဒါတွေ မရေး တော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် သူ မကွယ်လွန်မီ သုံးလေးငါးနှစ်မှာ သူ့နဂိုစိတ်ဆန္ဒ ပြန်ပေါ်တယ်။ ပြန်ပေါ်တဲ့အခါကျတော့ သူ့စိတ်ဆန္ဒရှိတဲ့အတိုင်းကို ပြန်ရေးလာတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအချိန်မှာ သူ့အသက်ကလည်း တော်တော်ကြီးသွားပြီ။ သူ့ရဲ့ကျန်းမာရေးကလည်း သိပ်မကောင်းတော့ဘူးဆိုတော့ သူ့ပန်းချီကားတွေထွက်ပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ နှစ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရေးဆွဲထုတ်လုပ်ရမယ့် ဒီအခြေအနေကနေပြီးတော့ သူ သုံးလေးငါးနှစ်မှာပဲ ထုတ်လုပ်ရတဲ့ သူ့ဆန္ဒအတိုင်း အမှန်အတိုင်း ရေးတဲ့ဟာတွေ ကျွန်တော်တို့မြင်ရတယ်။ အဲဒါဟာ ဗမာပြည်ပန်းချီလောကအတွက် ဆုံးရှုံးမှုကြီးပဲလို့ ကျွန်တော် အဲလိုပဲ ယူဆပါတယ်။ အဲဒါပြီးတဲ့နောက်မှာ ဒီထဲမှာ ထပ်ပြောတာက ပေါ်ဦးသက်တဲ့။ ပေါ်ဦးသက်ဆိုတာ ကျွန်တော် ညီအစ်ကိုလို နေလာတာ။ သူ့အကြောင်းလည်း စာအုပ်ရေးထားတာတွေက ပိုပြီးတော့ ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။ အဲဒီထဲမှာလည်း ပေါ်ဦးသက် ကျွန်တော်မြင်တဲ့အမြင်လည်း ရေးပါတယ်။ ပေါ်ဦးသက်အကြောင်း

ကျွန်တော်ပြောရ မယ်ဆိုရင် ကိုယ့်ညီအကြောင်း ကိုယ်ပြောရမှာလို ဖြစ်နေပြီးတော့ နှုတ်ဆွဲနေတယ်။ ဒီကောင်ကတော့ အတော်တော်တဲ့ လူတော်တစ်ယောက်ပါပဲ။ ပြောရမှာဆိုရမှာ အတော်အသင့်လေး ပြောပြီးသားဆိုပြီးသား ဖြစ်နေပြီ။ လူတွေလည်း တော်တော်သိကြပါတယ်။ နောက် ခင်မောင်ရင်။ ခင်မောင်ရင်လည်း အလားတူပါပဲ။ ခင်မောင်ရင်အကြောင်း ရေးမယ့် သူတွေလည်း အများကြီးရှိတယ်ဗျာ။ ရေးလည်း ရေးစေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း သီးခြားတစ်ချိန်မဟုတ် တစ်ချိန် ခင်မောင်ရင်အကြောင်းကို သီးခြားရေးပါဦးမယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီထဲမှာ ခင်မောင်ရင် ဘယ်မှာမွေးတယ်၊ ဘယ်သူနဲ့ ဘယ်လိုစကားပြောတယ်၊ ဘယ်မှာ ဘာစားတယ်၊ ဒါမျိုးတွေ ပါမှမဟုတ်ပါဘူး။ ခင်မောင်ရင်ရဲ့စိတ်နဲ့ ခင်မောင်ရင်ရဲ့ အနုပညာရည်ရွယ်ချက်တွေ နောက် သူ့ရဲ့အကျင့်တွေ၊ အနုပညာ ဘာညာတွေပေါ့လေ။ ကျွန်တော်တို့ အဲဒါတွေကို ပြောဖို့ များပါတယ်။ on other artist or people you wish to comment ဆိုပြီးတော့ ရေးထားပါတယ်။ အဲ ထားပါတော့လေ။ ကျွန်တော် လောလောဆယ်တော့ ဒီလောက်နဲ့ပဲ ရပ်လိုက်ပရစေဦး။

Artist Biography (from the printout pages sent to U Sonny)

- (1) Date of Birth : 1935, June 16 (Official)
- (2) Place of Birth : Myanmar, Mandalay, 28th Street, between 83rd and 84th Road
- (3) Father's Name : (Shwe Pyi) U Ba Tin
- (4) Mother's Name : Daw Ohn Thin
- (5) Can you tell us about your family?

အဖေရဲ့အဖေ (အဖိုး)က မြန်မာစစ်စစ်၊ မန္တလေးမြို့၊ သူကြီး ဦးငွေဘူး၊ မန္တလေးမြောက်ပြင် မေဃဂီရိရပ်ကွက်မှာ နေခဲ့တယ်။ ဦးငွေဘူးရဲ့အဖေက မင်းကြီးမင်းရဲမင်းလှခေါင်ကျော်ဘွဲ့ခံ မိုးနဲစစ်ကဲကြီး။ မန္တလေးမြို့တည်တဲ့ထဲမှာ သူ့တပ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဝင်းဖေတို့က အဖေဘက်က မန္တလေးမြို့ကို စတည်ပြီးနေထိုင်ခဲ့တဲ့ မန္တလေးသားစစ်စစ်တွေ။ အဖေ ရွှေပြည်ဦးဘတင်က ငယ်ငယ်ကတည်းက ချမ်းသာတယ်။ ဝင်းဖေရဲ့ အမေနဲ့ အိမ်ထောင်မကျခင် ပထမအိမ်ထောင် ရှိသေးတယ်။ ဒေါ်ဝေတဲ့။ ဒေါ်ဝေကွယ်လွန်ပြီးတော့မှ ဝင်းဖေတို့အမေ ဒေါ်အုန်းသင်နဲ့ အိမ်ထောင်ပြုတာ။ ဝင်းဖေ မွေးတော့ အမေက ငယ်သေးပေမယ့် အဖေကတော့ ကြီးပြီ။ ဝင်းဖေအထက်က ဝင်းမောင်တဲ့။ ပြီးတော့ ဝင်းဖေ၊ နောက် မဝင်းနဲ့ သောင်းသောင်း (ငယ်စဉ်ကတည်းက အဖတ်မတင်ကြ) နောက် တင်ဝင်း၊ ပြီးတော့ အငယ်ဆုံး စိန်ထွန်း၊ ရွှေပြည်ဦးဘတင်က ပဉ္စင်းဘဝကတည်းက စာတော်တယ်။ တရားဟော နာမည်ကြီးတယ်။ နောက် လူထွက် အိမ်ထောင်ပြု၊ ပန်းချီ ဂီတ စာပေတွေလိုက်စား၊ နောက်

မြန်မာစာပေ၊ သမိုင်းယဉ်ကျေးမှုတွေကို သိပ်အလေးထားလာတော့ ဂီတတို့၊ ပန်းချီတို့၊ ဓာတ်ပုံပညာတို့ဆိုတာတွေက လိုက်စားမယ့်သူများတယ်။ စာပေသမိုင်းနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုပိုင်း လိုက်စားမယ့်သူ ရှားမယ်ဆိုပြီး ပန်းချီတို့၊ ဂီတတို့၊ ဓာတ်ပုံတို့ကို အများကြီးလျှော့ပစ်လိုက်။ မိဘက ချမ်းသာတော့ စီးပွားရှာတဲ့ အလုပ်မလုပ်၊ နိုင်ငံရေးလုပ်၊ တရားဟောသိပ်ကောင်းလို့ အောင်မြင်တယ်။ မန္တလေးအာဇာနည်နေ့ မဖြစ်ဖြစ်အောင် လှုပ်ရှားမှုတွေကို ဦးဆောင်ပြီး ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးလုပ်၊ မန္တလေးအမျိုးသားကျောင်းကို ဆရာကြီးဦးရာဇတ်တို့နဲ့အတူ ထူထောင်၊ စတာတွေ ဆောင်ရွက်၊ မန္တလေး နဝမက္ကန်ဖရင့်မှာ အကြီးအကျယ်အောင်မြင်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်ခင်က နန်းရင်းဝန် ဦးစောရဲ့ အစိုးရအဖွဲ့မှာ မန္တလေးအမတ်ဖြစ်ခဲ့၊ ဗြိတိသျှတို့ ရေရှည်စီမံကိန်းနဲ့ ဖျက်ဆီးထားတဲ့ မန္တလေးဝန်းကျင် သဘာဝရာသီဥတု ပြန်လည်ကောင်းမွန်ရေး တာဝန်တွေယူနေစဉ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်၊ ဝင်းဖေက ဒီတော့ ဖြန့်သား၊ ကျောင်းပညာ ပထမတန်း၊ ဖခင်ရဲ့ ကြပ်မတ်အားပေးမှုကြောင့် မြန်မာ့ရိုးရာ မဟာဂီတနဲ့ ပန်းချီကို စတင်သင်ယူနေခဲ့။ ပင်ကိုကလည်း မွေးရာပါ ဝါသနာကြီး။

အမေဘက်ကတော့ အမေရဲ့အမေ (အဘွား) က မွန်မျိုးရိုး၊ ဒေါ်သိန်းရှင်တဲ့။ သူ့ခင်ပွန်းက ပြည်ကြီးကလာတဲ့ တရုတ်အစစ်။ နာမည်မသိတော့၊ မျိုးရိုးကတော့ လီမျိုးတဲ့။ စင်္ကာပူဝန်ကြီးချုပ် လီကွမ်းယုနဲ့ တစ်မျိုးတည်းလို့ ဆိုတယ်။ အမေဘက်က အဘိုးအဘွားအထက် မသိတော့ပါ။ မိခင်ဘက်က မောင်နှမသားချင်းတွေ အများကြီး။ ဦးစံရွှေတဲ့ အစ်ကို အကြီးဆုံး။ ပြီးတော့ အမေ ဒေါ်အုန်းသင်၊ ကိုညွန့်၊ ကိုဘရီ၊ ဒေါ်ကြင်တင်၊ ကိုဘသန်း၊ ကိုတင်အောင်တဲ့။ အဘွားတို့ က ဘယ်လိုဘယ်လို မန္တလေးရောက်လာကြတယ် မသိ။ နဂိုက အောက်ပြည်အောက်ရွာက ဖြစ်ပုံရ၊ ဦးရှင်ကြီးနတ်နဲ့ ဆိုင်တယ်။ မန္တလေးမှာ ကြင်လုံဆိုတဲ့ အကြီးဆုံးအထည်ဆိုင်ကြီး တစ်ဆိုင်ကို အဘွားက ထူထောင်ထားပြီး ဒေါ်အုန်းသင်က ဦးစီးပြီး ဝိုင်းဝန်းလုပ်ဆောင်ကြ၊ အထက်ဗမာပြည်ဒေသ တော်တော်များများအတွက် ချုပ်ပြီးအထည်တွေ ဆိုက်မျိုးစုံ လက်ကားဆိုင်ကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုလွန်တို့ ကိုဘရီတို့ဆိုတာတွေက ပညာတတ်တွေ။ အစိုးရဝန်ထမ်းတွေ၊ ဦးစံရွှေကတော့ သီးခြား၊ ဆယ်သန်းပိုးတိုက်ဆိုတာကြီးကို ပိုင်တယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးတော့ အဘွားတို့ အဘိုးတို့ မရှိကြတော့ဘူး။ ကြင်လုံအထည်ဆိုင်ကြီးလဲ ဗုံးဒဏ်ထဲပါသွား။ မိခင်က ပြန်ပြီးထူထောင်၊ နောက်တော့ မိခင်ရဲ့ကျန်းမာရေး ပျက်သွားတာနဲ့အတူ အဘွားလက်ငုတ် အထည်ဆိုင်လုပ်ငန်းကြီးလဲ တိမ်ကောသွားပါတယ်။ ဒီတော့မှာ တစ်သက်လုံး ပိုက်ဆံ မရှာခဲ့တဲ့ ရွှေပြည်ဦးဘတင်က မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ နန်းခလေ့ အထူးမြန်မာစာတန်းကို အပတ်စဉ်တာဝန်ယူပါတယ်။ နောက် မန္တလေး ဆရာအတတ်သင်သိပ္ပံမှာ မြန်မာစာဌာနမှူး၊ နောက် သမိုင်းကော်မရှင်နာ (ဂီတ) ခေါင်းစီးနဲ့လဲ ၁၉၆၅ ခုနှစ် ကွယ်လွန်သည်အထိ အမှုထမ်းသွားပါတယ်။ ဖခင်ဟာ ၁၈၉၃ခုဖွား ဖြစ်ပါတယ်။ ဖခင်ဟာ မန္တလေးမြို့ရဲ့ မျက်နှာဖုံး၊ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ မြန်မာ့သမိုင်းပညာရှင် တစ်ယောက်အဖြစ် အများအကျိုးထမ်းရွက်သွား။

(6) Describe your childhood

ဝင်းဖေဟာ ၁၉၃၅ခုဖွားဖြစ်တဲ့အတွက် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မဖြစ်ခင် ၁၉၄၂မှာကိုပဲ ဖြစ်သားအရွယ် ဖြစ်ပါတယ်။ သုံးနှစ်ကျော် လေးနှစ်သားလောက်ကတည်းက ကျောက်သင်ပုံးပေါ်မှာ ဒေါင်လိုက်မျဉ်းတွေ၊ အလျားလိုက်မျဉ်းတွေ၊ ထောင့်တန်းမျဉ်းတွေ ခြစ်ပြီး ဘာတွေလဲလို့ မေးရင် တိုက်ပုံတွေလို့ပြောကြောင်း ဖခင်ပြောပြပါတယ်။ နောက်တော့ ငှက်ပုံရေးပြီး ငှက်ပုံရဲ့ဗိုက်ထဲမှာ ငှက်သေးသေးလေး သုံးလေးကောင်လောက် ထပ်ရေးပြီး ငှက်မကြီးပုံလို့ ပြောတတ်ကြောင်းလဲ ဖခင်သိမ်းထားတဲ့ စက္ကူဟောင်းကလေးတွေအရ သိရပါတယ်။ ပန်းချီရေးတာနဲ့ မြန်မာရှေးသီချင်းတွေ ဆိုတာကို အဲဒီသုံးလေးနှစ်အရွယ်ကတည်းက ဖခင်လုပ်သူက သင်ပေးပါတယ်။ စာသင်ကျောင်းကို မသွားခင်ကတည်းက ပန်းချီနဲ့ဂီတကို သင်ခဲ့ရ၊ ၁၉၄၃-၄၅ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း စစ်ကိုင်းတောင်ပေါ်က မြန်အောင်ချောင် ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ စာဆက်သင်ရင်း ဆရာလုပ်တဲ့ ဦးပဉ္စင်းယောကလဲ အားပေးတဲ့အတွက် ပန်းချီတွေဆက်ရေးရ၊ စစ်ကြီးပြီးလို့ မန္တလေးပြန်၊ ကျောင်းပြန်တက်ရတော့လဲ သူများကလေးတွေ ပန်းချီဆေး၊ ခဲတံရောင်စုံကအစ အလွန်ရှားပါးနေတဲ့ အချိန်မှာ ဝင်းဖေရဲ့ဘကြီး ပန်းချီဝါသနာရှင်ကြီး ဦးစိန်ညွန့်မှာ ပန်းချီပစ္စည်းတွေ အများကြီးစုဆောင်းသိမ်းဆည်းထားတာတွေ ရှိနေလို့ ဝင်းဖေဟာ အလွန်ကံကြီးတဲ့ ကလေးဖြစ်ခဲ့ရ၊ ပန်းချီပစ္စည်း မချို့တဲ့ရုံသာမကဘဲ အလွန်အဆင့်မြင့်တဲ့ ပန်းချီဆေးတွေနဲ့တောင် လေ့ကျင့်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ စစ်ပြီးခေတ် မန္တလေးစစ်အောင်ပွဲ၊ လွတ်လပ်ရေးပွဲ စတာတွေမှာ လုပ် တဲ့ကျောင်းသားပန်းချီပြိုင်ပွဲတွေမှာ ဝင်းဖေဟာ အခက်အခဲ လုံးဝမရှိဘဲ ပထမချည်းရ၊ ပြိုင်ပွဲတွေကို ဝင်းဖေ ဘယ်တော့မှ ဝါသနာမပါခဲ့ပါ။ ကျောင်းကဆရာတွေက စီစဉ်ပေးလို့ ဝင်ပါနေရတာသာဖြစ်၊ ၁၉၅၇ခုနှစ် အသက် ၁၁နှစ်မှာ Upper Burma Art Club (UBAC) အထက်ဗမာပြည် ပန်းချီဆရာများအသင်းကြီးရဲ့ အသက်အငယ်ဆုံး အသင်းဝင်ဖြစ်နေပါပြီ။ အဓိကအကြောင်းရင်းက လူကြီးတစ်ယောက်လို လက်ရာအဆင့်မြင့်မြင့်နဲ့ ပန်းချီရေးနေပြီ ဖြစ်တဲ့အတွက် အသင်းဝင်အဖြစ် လက်ခံတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝင်းဖေတို့ကျောင်းသားဘဝက ဖိတ်တန်းကစပြီး ပန်းချီဆရာနဲ့ အကျအနာသင်တဲ့ ပန်းချီ သင်တန်းရှိပါတယ်။ ဝင်းဖေ ဖိတ်တန်းရောက်တော့ အစကတည်းက အတော်ကြီး ရေးကျင့်ရှိပြီးသားမို့ ပန်းချီအတန်းပိုင် ဆရာကြီးဦးထွန်းညွန့်ရဲ့ လက်ထောက်ဆရာကလေးလို ဖြစ်နေပါတယ်။ ဆရာဦးထွန်းညွန့်က ဝင်းဖေကို သူ့လက်ထောက် ဆရာကလေးလို အားကိုးချီးမြှောက်ပါတယ်။ ဝင်းဖေဟာ ပန်းချီပညာဘာသာရပ်အတွက် အမြဲတမ်း ၁၀၀မှာ ၉၅မှတ်အောက် ဘယ်တော့မှ မဆင်းပါ။ ဒီတုန်းက တခြားဘာသာတွေမှာလဲ မညံ့လေတော့ ပန်းချီက အလွန်များတဲ့အမှတ် တွေနဲ့ပေါင်းပြီး လစဉ်စာမေးပွဲတွေမှာ ပထမချည်းရပါတယ်။ အထက်တန်း မက်ထရစ်ကူလေရှင်းကို အသက် ၁၅နှစ် မှာ အောင်မြင်ခဲ့ပါတယ်။ ပန်းချီပညာကို အဲဒီခေတ်က အခစားပန်းချီဆရာတွေလို ရေးနိုင်နေပါပြီ။ ဂီတမှာလဲ မဟာဂီတရဲ့ အခြေခံတွေဖြစ်တဲ့ ကြိုး၊ ဘွဲ့၊ သီချင်းခံ၊ ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယား ရတု ဂကန်အဲအံ လူးတားဆိုတာတွေ လေ့လာထားပြီး ဖြစ်နေပါပြီ။ ဝင်းဖေရဲ့ ကလေးဘဝကတော့ ဒါလောက်ပါပဲ။

ပေါ်ဦးသက်က ဝင်းဖေထက် ၆လလောက်သာ ငယ်ပေမယ့် စစ်ပြီးချိန် စစ်ကျန် လက်ပစ်ဗုံးဟောင်း တစ်လုံးရဲ့ လက်ချက်နဲ့ ညာဘက်လက် ဆုံးရှုံးသွားရာက သူ့ကိုသိပ်ချစ်တဲ့ သူ့ဖခင်က အလိုလိုက်ပြီး ထားခဲ့ရာက ကျောင်းနေ နောက်ကျခဲ့တဲ့အတွက် ဝင်းဖေထက် ပေါ်ဦးသက်က ၅တန်းလောက် ငယ်နေခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းကတော့ မန္တလေး အမှတ် (၁) အစိုးရကျောင်း တစ်ကျောင်းတည်းမှာပါပဲ။ အတန်းမတူကြပေမယ့် ပန်းချီဝါသနာကြီးတဲ့ ကျောင်းသား နှစ်ယောက်က သူငယ်ချင်းတွေတော့ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဝင်းဖေဟာ အလွန်ကံကောင်းလွန်းလို့ သူ့ဘကြီးဆီက ရနေတဲ့ ပန်းချီဆရာကြီးတွေသာ သုံးနိုင်တဲ့ တန်ဖိုးကြီး ရှားပါးပန်းချီဆေးတွေကို ပေါ်ဦးသက်နဲ့ မျှဝေသုံးစွဲ ကူညီခဲ့ပါတယ်။ သူ့ကိုလဲ ဝင်းဖေတို့ အထက်တန်းကျောင်း ပန်းချီဆရာကြီး ဦးထွန်းညွန့်က အလွန်ချစ် အလွန်မြှောက်စားခဲ့တာပါပဲ။ နောက်တော့ သူလဲ UBAC အသင်းကြီးရဲ့ ဒုတိယအငယ်ဆုံး အသင်းဝင်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ ဒီတုန်းကတော့ အလွန် ကြီးမားတဲ့ ဂုဏ်ယူစရာကိစ္စကြီး တစ်ရပ်ပါ။ ဒီတုန်းက UBAC အသင်းကြီးထဲကို အပြင်က စီးပွားရေးပန်းချီဆရာတွေကိုတောင်မှ ပညာတော်သည့်တိုင်အောင် ပါဝင်ခွင့်မပေးပါဘူး။ နောက်ပိုင်းကျတော့ ဝင်းဖေနဲ့ ပေါ်ဦးသက်တို့ရဲ့ လေ့လာမှုအဆင့်ဟာ အထက်တန်းကျောင်း ပန်းချီသင်တန်းလောက်နဲ့ အားမရနိုင်အောင် ဖြစ်လာကြတဲ့အတွက် ပန်းချီဆရာကြီး ဦးဘသက်ထံကို ၁၉၅၁ခုနှစ်မှာ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ရောက်ရှိသွားကြပါတယ်။ အတန်းပန်းချီဆရာကြီး ဦးထွန်းညွန့် ကိုယ်တိုင်ကလဲ သဘောတူ ထောက်ခံ အပ်နှံပေးခဲ့ပါတယ်။ ပန်းချီဆရာကြီးဦးဘသက်ထံမှာ ဒီတုန်းက ဂီတပညာရှင်ကြီး မြို့မငြိမ်းရဲ့ သားကြီး ကိုမောင်မောင်ကလဲ ပန်းချီပညာသင်ကြားနေချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ ဝင်းဖေတို့ထက် အများကြီး ဝါရင့်ပါတယ်။ ဆရာကြီးဦးဘသက်ဟာ ဝင်းဖေတို့ရဲ့ ဆရာရင်းဖြစ်ပြီး ကိုမောင်မောင်ကတော့ ဝင်းဖေတို့ကို အနီးကပ် အသေးစိတ် ကြတ်မတ်သင်ကြားသူ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုမောင်မောင်ဟာ မြို့မဦးလေးငြိမ်းရဲ့ သားကြီးပီပီ ဂီတလဲတော် ပန်းချီလဲတော် ကျောင်းပညာလဲ အလွန်ထူးချွန်ပေမယ့် ကျန်းမာရေးမကောင်းတဲ့အတွက် တက္ကသိုလ်ကို ဆက်မတက်ပါဘူး။ အဲဒီနှစ်တွေတုန်းက ဝင်းဖေနဲ့ ပေါ်ဦးသက်ကို အပြင်းထန်ဆုံး လေ့ကျင့်ရေးသင်ခန်းစာတွေ ဒလကြမ်း လုပ်ကြရတဲ့အချိန်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ရေဆေး လေ့ကျင့်မှုတွေကို Catridge စက္ကူကြမ်းတွေနဲ့ အမြောက်အမြား ရေးဆွဲလေ့ကျင့်ကြရပြီး နောက်ပိုသွားချိန်နဲ့ ပြန်ရောင်းစားရတဲ့အထိ များပြားပါတယ်။ Outdoor လေ့ကျင့်မှုတွေအတွက်လဲ အများဆုံး ထွက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဝင်းဖေဟာ အထက်တန်းကျောင်းမှာ စာကြေခဲ့သလောက် တက္ကသိုလ်ရောက်တော့ ပန်းချီနဲ့ ဂီတမှာ အချိန်တွေ အမြောက်အမြားပေးရင်း တက္ကသိုလ်ပညာရေးကို တဖြည်းဖြည်း ကျောခိုင်းခဲ့ပါတယ်။

(7) Where did you grow up?

ဝင်းဖေက အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝနဲ့ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝ ၁၉၅၁ခုနှစ်ကနေ ၁၉၅၆ အထိ မန္တလေးမှာပဲ ကြင်လည်ကြီးပြင်းခဲ့။ နောက် ၁၉၅၆-၁၉၅၇ ပညာသင်နှစ်အတွင်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို ရောက်နေခဲ့သေးတယ်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အနုပညာအသင်းထဲမှာ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ပါသေးတယ်။ တယောထိုးကောင်းတဲ့

ရူပဗေဒ ပါမောက္ခဆရာကြီးဦးမောင်မောင်ခနဲ့ သမိုင်းပါမောက္ခ ချစ်ဒုက္ခဦးဘညွန့်တို့အတွက် ပတ္တလားတီးပေးရပါတယ်။ ၁၉၅၈ ကျတော့မှ မန္တလေးပြန်ရောက်တယ်။ အိမ်ထောင်ပြုဖို့ ပြင်ဆင်ပြီး မန္တလေးအထက်နားဆီက ရောဝတီမြစ် အရှေ့ဘက်ကမ်းပေါ်မှာရှိတဲ့ ထုံးကြီးဆိုတဲ့ရွာကြီးမှာ အထက်တန်းတွဲဘက် အစိုးရအလယ်တန်းကျောင်းအုပ် တစ်နှစ် သွားလုပ်တယ်။ မန္တလေးကနေ အဝေးကိုရောက်နေတုန်း ပန်းချီရေးတာပြတ်သွားနိုင်တယ်လို့ ပေါ်ဦးက သင်္ဘောဆိပ်ကို ညလုံး ပေါက် လိုက်အိပ်လိုက်ပို့ရင်း တတွတ်တွတ်မှာထားတာကြောင့် ထုံးကြီးမှာ ကျောင်းအုပ်လုပ်ရင်း ပန်းချီကားတွေ အများကြီးရေးဖြစ်ပါတယ်။ သမရိုးကျ ရေးနည်းရေးဟန်တွေကနေပြီး သိသိသာသာ ပြောင်းလဲကုန်ပါတယ်။ အဓိက အပြောင်းအလဲကတော့ ကိုယ်ရေးချင်တာကို သတ္တိရှိရှိနဲ့ ပိုပြီးလုပ်ဖြစ်လာတာတွေပါပဲ။ မန္တလေးကိုရောက်တော့ ဆရာဦးခင်မောင် ပထမသွားပြတယ်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရဲရဲရင့်ရင့်လုပ်ထားတာတွေကို ဆရာဦးခင်မောင်က သိပ်ကြိုက်တယ်။ ဘကြီးသက်ကို ချက်ချင်းပြသင့်တယ်လို့ ပြောတယ်။ ဝင်းဖေကတော့ ဘကြီးသက်ရဲ့ လက်ရာမျိုးတွေနဲ့ သိသိသာသာခွဲထွက်နေတာကြောင့် ပြရမှာကြောက်နေတယ်။ ဆရာဦးခင်မောင် သူ့ကားနဲ့ ချက်ချင်း ဘကြီးသက်ဆီကို လိုက်ပို့တယ်။ ဘကြီးကကြည့်ပြီး မင်းကို ဒုတိယဘသက် မဖြစ်စေချင်ဘူးကွ၊ မင်းဟာမင်း ဝင်းဖေဖြစ်စေချင်တာ၊ ဒါတွေကောင်းတယ်၊ ဒီအတိုင်းပဲ ဆက်ရေးတော့လို့ ဝမ်းပန်းတသာ ခွင့်ပေးပါတယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီး ပေါ်ဦးလဲ ပိုပြီးလွတ်လွတ်လပ်လပ် စပြီး ရေးဆွဲတော့တာပါပဲ။

(8) Were you creative as a kid? Did you draw and make stuff up?

(9) Who or what inspired you to be an artist?